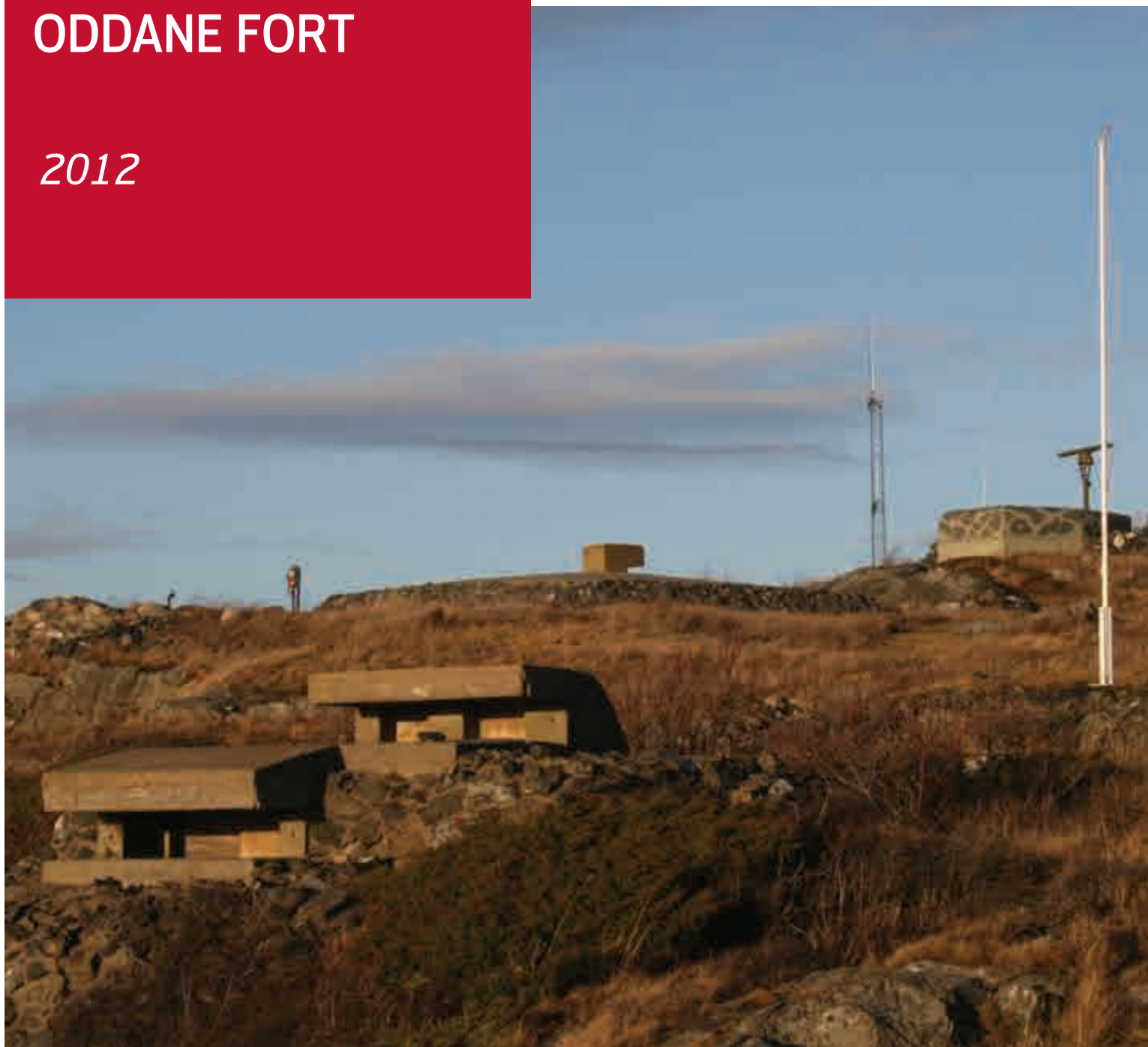

FORVALTNINGSPLAN ODDANE FORT

2012

FORVALTNINGSPLAN FOR ETABLISSEMENT 70954 ODDANE FORT

1 GODKJENNING

Forvaltningsplanen er behandlet av Forsvarsbygg nasjonale festningsverk på oppdrag fra Forsvarsbygg skifte eiendom	Dato:	
Forvaltningsplanen er forelagt Riksantikvaren	Dato:	
Revisjon forvaltningsplan er behandlet av Forsvarsbygg	Dato:	
Revisjon forvaltningsplan er forelagt Riksantikvaren	Dato:	

INNHOOLD

1	Godkjenning	2
2	Overordnet	4
2.1	Forvaltningsplanens bakgrunn og formål	4
2.2	Formelt grunnlag for vern.....	4
2.3	Omfang av vern.....	4
2.4	Regulering	5
2.5	Kulturminnemyndighet og forvaltningsansvar	5
3	Historikk	6
3.1	Generell del.....	6
3.2	Oddane fort.....	7
3.3	Den tyske utbyggingen	7
3.4	Norsk overtagelse.....	8
3.5	Familien Oddanes historie	9
4	Vern	10
4.1	Formål med vernet.....	10
4.2	Beskrivelse av kulturmiljøet og verneverdier. Begrunnelse for vern.	10
4.3	Verneomfang.....	12
4.4	Forsvarets bygg og anlegg	12
4.5	Privateide bygninger.....	13
4.6	Fast inventar.....	14
4.7	Løst inventar og møbler	14
4.8	Større løst inventar som er i verneklasse 1	14
4.9	Fredningsbestemmelser.....	14
4.10	Vernehensyn.....	14
5	Vedlikeholdsbestemmelser.....	16
5.1	Generelle bestemmelser.....	16
5.2	Hva regnes som "vanlig vedlikehold" på vernede bygg?	16
5.3	Hva er "søknadspliktige tiltak"?	16
6	Teknisk tilstand. Brannvern og sikring.....	17
6.1	Teknisk tilstand.....	17
6.2	Brannvern og sikring.....	17
7	Saksbehandlingsregler	18
7.1	Organisering og ansvar	18
7.2	Saksgang.....	18
8	Planer og fremtidig bruk.....	19
8.1	Behov og planer for tiltak.....	19
8.2	Bruk.....	19
9	Kart.....	20
9.1	Bygge- og etableringsperiode	20
9.2	Inventarkart	21
9.3	Inventarkart nordvest	22
	Inventarkart sørøst.....	23
9.4	Vern i Landsverneplan for Forsvaret	24
9.5	Verneklasser, inventarer og utenomhus	25
10	Litteratur	26
11	Muntlige kilder	26
12	Leseveiledning for katalogoppslag.....	27
13	Inventarer	28

2 OVERORDNET

2.1 FORVALTNINGSPLANENS BAKGRUNN OG FORMÅL

Forvaltningsplanen er en oppfølging av

- Landsverneplan for Forsvaret, Forsvarets bygningstjeneste 2000.
- Bestemmelser gitt i kgl. res. av 1.9.2006 "Overordna føresegner om forvaltning av statlege kulturhistoriske eigedomar".
- Varsel om oppstart av fredning av 26.2.2009.

Ved forskrift av 6.5.2004 nr 718 om fredning av bygninger og anlegg i Landsverneplanen for Forsvaret ble cirka 450 inventarer i verneklasse 1 fredet. Oddane fort ble ikke omfattet av denne fredningen fordi inventarene ligger på privat grunn. I 2007 startet Riksantikvaren (RA) i samarbeid med Forsvarsbygg (FB) fredning av Oddane fort og varsel om oppstart av fredning ble sendt ut den 26.2.2009.

Omfang av vern er fastsatt i Landsverneplan for Forsvaret (LVP): Oddane fort har 46 inventarer i verneklasse 1. I tillegg er det 20 inventarer som ikke ble vurdert i forbindelse med landsverneplanen. Disse ønskes i dag vernevurdert og er derfor tatt med i forvaltningsplanen. Hele fortsområde er forøvrig avsatt til verneområde i LVP.

Omfang av vern er utvidet ift LVP av Riksantikvaren i varsel om oppstart av fredning den 26.2.2009. For våningshuset fra 1935 foreslås kun fredning av eksteriør. Tre naboeiendommer er foreslått fredet etter kulturminneloven § 19 for å sikre virkningen av fortet i landskapet. Nærmere beskrivelse av verneomfang er angitt i katalog for de enkelte bygninger.

Formålet med planen er at forvaltningen skal sikre at de kulturhistoriske verdiene knyttet til etablisementet og det enkelte inventar blir ivaretatt. Forvaltningsplanen vil danne bakgrunn for fredning etter §§ 15 og 19 i kulturminneloven (kml).

Forvaltningsplanen inneholder prosedyrer og rutiner for drift og vedlikehold av de enkelte vernete inventarer, samt beskriver verneverdier og forhold som må ivaretas ved vedlikehold og endring. Videre beskriver planen premisser for vurdering av muligheter og begrensninger for bevaringsverdige bygg og anlegg på Oddane fort.

Forvaltningsplanen inneholder detaljert registrering og dokumentasjon av alle bevaringsverdige inventarer på Oddane. Planen gir også retningslinjer for nødvendig kontakt med rett kulturminnemyndighet.

2.2 FORMELT GRUNNLAG FOR VERN

- Landsverneplan for Forsvaret jf Forsvarsdepartementets brev av 26.6.2002.
- Varsel om oppstart av fredning etter kulturminneloven datert 26.2.2009

2.3 OMFANG AV VERN

Forvaltningsplanen omhandler alle bygg og anlegg innenfor verneområdet, også de private. Vernet omfatter i hovedsak eksteriør og interiør med fastmontert utsyr, men kun eksteriør for de private eiendommene.

Forvaltningsplanen omhandler ikke to eiendommer som ligger utenfor fortsområdet og som er varslet fredet etter kml § 19.

Oversikt over bygg og anlegg på Oddane fort er registrert i Forsvarsbyggs eiendomsregister HER/Xpand.

2.4 REGULERING

Oddane fort er uregulert. I kommuneplanen arealdel 2010-2022, stadfestet 8.12.2010 er fortets område avsatt til LNF-område og båndlegging etter kulturminneloven.

2.5 KULTURMINNEMYNDIGHET OG FORVALTNINGSANSVAR

Riksantikvaren

Riksantikvaren er kulturminnemyndighet for bygg og anlegg i statens eie som enten er fredet etter kulturminneloven eller er i verneklasse 1 i landsverneplanen.

Forsvarsbygg

Forsvarsbygg nasjonale festningsverk, seksjon Rådgiving, er kulturminnefaglig rådgiver for bygg og anlegg i verneklasse 1 når det gjelder tiltak som ikke går ut over vanlig vedlikehold.

Larvik kommune/Vestfold fylkeskommune

Vestfold fylkeskommune er kulturminnemyndighet for bygg og anlegg fredet etter kml §15 som ikke er i statens eie, og område fredet etter kml §19.

I den foreliggende sak har imidlertid Vestfold fylkeskommune bedt om enhetlig forvaltning herved at Riksantikvaren påtar seg forvaltningsansvar både vedrørende §§15 (ikke statlig) og 19. Spørsmålet vil bli behandlet av RA i forbindelse med fredningssaken.

Rive- og byggesaker etter plan- og bygningsloven behandles av Larvik kommune.

Eiendomsforhold

Alle militære bygninger og installasjoner er pr i dag i statens eie. Øvrige bygninger samt grunnen er i privat eie.

Forsvaret ønsker i utgangspunktet å avhende sine byggverk og anlegg på Oddane fort. Dersom de militære byggverk blir solgt til ny eier (privat eller kommune/fylkeskommune), vil ansvarlig kulturminnemyndighet bli Vestfold fylkeskommune - jf ovenfor. Dersom disse forblir i statens eie er Riksantikvaren rett myndighet.

Befalsmesse i inventar nr 0001

Inventar 0005, sykestue, sett fra nord

3 HISTORIKK

3.1 GENERELL DEL

I forbindelse med ubåtkrisen i 1916 da man fryktet at Norge kunne bli trukket inn i 1.verdenskrig skulle en kombinasjon av artilleri og miner danne en ytre sperre av Oslofjorden mellom Bolærne fort og Rauøy fort til beskyttelse av både Marinens hovedbase Karljohansvern og hovedstaden. Tyskerne søkte i okkupasjonsårene å styrke denne sperrelinjen, og etter 2.verdenskrig ønsket det norske Forsvaret å videreutvikle sentralsperren med ytterligere kystartilleri og minefelt - hovedkomponentene i invasjonforsvaret under den kalde krigen - kombinert med MTBer og ubåter. Kystartilleriplanen av 1968 la opp til en gradvis erstatning av ex-tysk materiell.

Den tyske forsering av Oslofjorden i april dagene 1940 hadde vist hvor dårlig kystforsvaret av Norge var, men allerede før invasjonen hadde Hitler en plan klar for den militære utnyttelse av Norge jf hans plan kalt "Festung Norwegen".

Når det gjelder Oslofjorden spesielt fikk den for øvrig samme prioritet i det tyske sjøfrontforsvaret som resten av kysten i Norge. Dette innebar utbygging av en rekke fort slik at hele kysten fra svenskegrensen via Rauøy-Bolærne til Aust-Agder var dekket. Utbyggingen var en del av Hitlers Westwall-prosjekt som

skulle sikre hel kyststrekningen fra Ishavet til Biscaya mot alliert landgang fra vest - og slik friggi styrker til angrepet mot Sovjetunionen.

Tyskerne ønsket å styrke den ytre sperrelinjen Rauøy-Bolærne, mens den indre sperrelinjen særlig Oscarsborg, hadde lavere prioritet. Det ble også veldig viktig å styrke flankene utenfor den ytre sperrelinjen og det ble investert store summer i å sikre dette området. Et stort antall kystfort/batterier ble etter hvert etablert i tillegg til eksisterende norske anlegg, og alt våren 1941 ble følgende nye anlegg realisert; Vesterøen (Folehavna), Malmøen (Malmøya), Rakke (Rakke), Langesund (Tangen) og Nevlunghavn (Oddane).

Utover etterkrigstiden ble det bestemt at en femtedel av de tyske anleggene ikke kunne videreføres. Kystartilleriets virksomhet skulle konsentreres til utbygging av havne- og innløpsforsvar i områder som var definert som avgjørende for forsvarskampen med særlig vekt på Nord-Norge og Oslofjorden. Kystartilleriet fikk altså klare mål å arbeide mot og det ble foretatt en rekke utbygginger i de utpekte områdene. Oddane fort ble etter krigen overtatt av det norske Kystartilleriet til forsvar av Oslofjorden og var frem til 1990-tallet et av flankefortene i innseilingen til Oslofjorden.

Den såkalte "Gruppe Bolærne" bestod av de to hovedfortene Bolærne og Rauøy. I tillegg kom syv mindre flankefort hhv Torgauten, Mørvika og Kjøkøy i Østfold, Folehavna, Malmøya og Oddane i søndre Vestfold og Tangen fort i Telemark. Dette skulle utgjøre den ytre sperrelinje i Oslofjorden. I tillegg til minefelt mellom Bolærne og Rauøy skulle det legges ut minefelt utenfor hvert av flankefortene for å hindre/forsinke invasjon i søndre Østfold og Vestfold. Minst en av Bastøyfergene skulle brukes til denne mineleggingen.

Fire 150mm kanoner på Rauøy var det tyngste skytset i gruppen (med rekkevidde på 23 km) – og skulle dekke den ytre delen av Oslofjorden. Øvrig skyts (herunder kanonene på Oddane fort) skulle først og fremst betrykke minefeltene – som var det egentlige hovedforsvaret. Når det gjaldt Indre Oslofjord var det minefeltet i Drøbaksundet og det gamle torpedo-batteriet på Oscarsborg som helt frem til 1990 var siste forsvarslinje.

Russisk L7v kanon 8,8c, syd på fortsområde - prøveskytes (1945).
(Bilde fra Johs Askes fotoalbum)

Det norske Kystartilleriets høye beredskap i Nord-Norge, men også i Oslofjorden under den kalde krigen, var et viktig bidrag til å vinne freden. Forsvarslinjen Bolærne – Rauøy, sentralsperringen, kom til å være i fokus for den operative virksomheten på sjøsiden i forsvaret av hovedstaden og de tett befolkede områdene rundt Indre Oslofjord, og distriktets stridsmidler ble vedlikeholdt, bygget ut og modernisert gjennom hele perioden selv om den sovjetiske østersjøflåten ble en mindre trussel fra 1960-tallet. Stridsanleggene representerer derfor særdeles viktig og interessant samtidshistorie som reflekterer den internasjonalt spente situasjonen så vel som den militærhistoriske og teknologiske utvikling.

3.2 ODDANE FORT

Oddane fort ble etablert av okkupasjonsmakten som kystbatteri i april 1941 for å dekke innløpene til Skien, Porsgrunn og Larvik. Sammen med batteriet på Kriken på Skåtøy og Tangen ved Langesund skulle Oddane fort forsvare innløpene til det viktige Grenlandsområdet. I dette område lå det viktige havner, det var også vei- og jernbaneforbindelser til resten av landet herfra, samt at det fantes tungindustri i området. Utskipningshavnen for tungvannet fra Hydros anlegg på Vemork ved Riukan lå også i Skien/Porsgrunnsområdet. Rett etter krigen ble fortet ble overtatt av det norske Kystartilleriet og var fram til 2001 et av flankefortene i innseilingen til Oslofjorden.

I de første årene etter 1945 var fortets navn Nevlunghavn, men det ble endret til Oddane fort i 1954. Den 21.april 1941 beslagla tyskerne mesteparten av Hans Kr. Oddanes eiendom. Den 31.august 1942 ble han med familie tvangsflyttet fra gården. I de følgende år beslagla tyskerne flere naboeiendommer. Gårdsbebyggelsen til Hans Kr Oddane besto av våningshus i to etasjer, uthusbygning med låve, fjøs og stall, bryggerhus, redskapshus og fiskebu.

Med unntak av våningshuset, som ble brukt til offiserforlegning, ble øvrig gårdsbebyggelse revet av tyskerne.

3.3 DEN TYSKE UTBYGGINGEN

Den tyske hæren sto ansvarlig for bygging av Oddane fort. Det tilhørte Artillerigruppe Larvik og var del av et sammenhengende kystartilleriforsvar langs hele Norge. Anlegget het HKB 2/980 Nevlunghavn (887), dvs Heeres-Küsten-Batterie, 2.batteri av HKB 980 med kommandoplass på Nevlunghavn. Nummeret i parentes indikerer batterinavn før 10.01.1943. Bataljonssjefen var major Günther.

Fortet var utstyrt med 4 franskproduserte feltkanoner 10,5cm av type Schneider-Creusot modell 1913 (K331(f)) med en skuddvidde på 11.000meter. I 1943 ble batteriet forsterket med to 8,8 cm kanoner Flak med skuddvidde 14.000meter. Deres funksjon var hovedsaklig luftvern. I tillegg ble det bygget mange maskegeværstillinger, særlig i ytterkantene av området for å få klart skuddfelt mot sjøen. Tyskerne hadde også standplass for en 150cm og en 60cm lyskaster. I 1944 ble to kanoner (kanon 1 og 2) satt inn i kasematt, kanon 3 og 4 sto i åpen brønn og var rundskytende.

Tyskerne hadde standardiserte tekniske løsninger og standard tegninger, "Regelbau", for de forskjellige typer stillinger som kommandoplass, ammunisjonsbunker, forlegning m.m. I tillegg utarbeidet de direktiver for utførelse, tekniske retningslinjer for byggearbeider og direktiv for bygging av forlegning.

Den ingeniørtekniske ledelse av byggearbeidene hadde Hærens festningspionerer (ingeniøroffiserene). Det var flere norske entreprenørfirmaer som tok arbeid på Oddane, i tillegg ble russiske fanger benyttet. Utbyggingsarbeidene på Oddane fulgte fullt og helt det tyske direktivet av 14.desember 1941, dvs at etter detaljrekognosering kom man i gang med:

- alarmberedskap: først etableres anlegg av en feltmessig stilling for minst en kanon, i tillegg til at ammunisjonen ble brakt inn og gitt beskyttelse mot vær og vind
- første byggetrinn: samtlige våpen, både i batteriet og evt. luftstillinger fikk stillinger
- annet byggetrinn: bygging av permanente standplasser for hovedskytset. Videre ble ammunisjonslager, kommandoplass, forlegning, kasematter over kanonstandplassene samt kamuflasje oppført.
- tredje byggetrinn: kanonstandplasser til 10,5cm med feltlavett og dreieskive ble ombygget i forbindelse med at kanonen ble lagt i sokkelaffutasje

De første stillinger var plassert høyt i terrenget ca 50 m fra hverandre og man kom frem dit med hestetrukne kanoner. Det ble utført betydelige sprengnings- og byggearbeider for de forskjellige bunkere. For bygging av forlegning hadde tyskere et eget direktiv. Man skulle ta spesielle hensyn til vannforsyning. Som første byggetrinn ble det satt opp lemmebrakker. Disse krevde lite arbeid på tomten: Det var tilstrekkelig med utjevning og støping av piler. Typisk lemmebrakke hadde gjennomgående korridor og 4 rom. Disse var av midlertidig karakter, og ble fjernet så snart de mer permanente brakker ble satt opp. Disse sto som regel på en vanlig grunnmur ofte med innredet kjeller under.

Forlegningsbunkre kunne innlosjere ca 140 mann, i tillegg sto det 31 større og mindre lemmebrakker på fortsområdet ved kapitulasjonen 8.mai 1945.

3.4 NORSK OVERTAGELSE

Etter kapitulasjonen overtok Kystartilleriet anlegget: Oddane, sammen med Rakke, Stavern og Malmøya dannet Gruppe II. Det ble satt i gang en opprydding av minefelt og nedtaking av piggrådhinder utenfor selve fortsområdet, i tillegg ble det ryddet i bunkerne og skyts og ammunisjon ble tatt opp. Fra 1.januar 1946 ble Forsvaret satt på fredsfot, og samtidig ble Heimevernet opprettet som en fjerde forsvarsgren. Ettersom Kystartilleriet ikke hadde nok folk til å bemanne alle de ekstyske kystfort som skulle beholdes aktive, ble Heimevernet (HV) en meget aktuell "arvtager". Fra 1949 ble fortet bemannet med HV-personell og brukt til årlige øvelser.

På 1950-tallet ble fortet utstyrt med nye skyts: En 12cm feltkanon Cockerill L/37 M 1931 av belgisk fabrikat ble satt opp i tidligere standplass syd for Kommandoplass. I 1953 ble det montert nye avstandsbuer på de to 8,8cm luftvernkanonene. Samme år ble det også montert en varslingsradar (den første blant alle Oslofjordsfortene) av type AN/SPN-5. Denne var produsert i Amerika og ble bruk i 20 år før den ble skiftet ut.

I 1958 ble anlegget ombygget som følge av en plan for modernisering av kystfortene. 4 franske 10,5cm kanoner ble skiftet ut med 3 ekstyske 10,5cm kanoner SKC/32, av disse ble en kanon montert i gruve med paddeskjold (kanon 3) og de to andre ble satt inn i de to eksisterende kanonkasemattene (kanon 1 og 2). En ubenyttet standplass (kanon 4) ble bygget om til kommandoplass. I kommandoplassen fikk man en

Ottway vertikal avstandsmåler, brukt sammen med avstandsur C/31 og sidebord. I mai 1959 ble det bestemt at alle SHV-øvelsene skulle flyttes til Oddane fort. Fra da av fikk SHV-132 stasjon og lager på fortet med fartøybase i Nevlunghavn. Luftvernplanen fra 1961 ble også gjennomført: Oddane fort fikk 2 stk 40mm LV-kanoner Bofors L/60 og 8 stk 20mm LV-kanoner Oerlikon. I løpet av 1960 fikk Kystartilleriet tilbake ansvaret for hovedbatteriene og luftvernet, mens HVs oppgaver gikk over til vakthold og nærforsvar på fortet. HVs styrke på Oddane ble ca 80 mann etter 1960.

I løpet av 1968 ble Kystartilleriets oppgaver og ressurser gjennomgått, sammen med moderniseringsbehov av materiell og anlegg (KA-plan 1968). Moderniseringen av flankefortene i Oslofjorden begynte ca 1978. Formålet var først og fremst å forbedre kontroll med kystfarvannet (skipsfart) gjennom nye ildledningsanlegg med signalstasjon, samband og radarstasjon. I tillegg ble det foreslått forskjellig utbyggingsarbeid for å utvide og utbedre fjellanlegg og bunkere, samt lage sikrere forlegningsrom. Utbedringsforslagene ble bare delvis tatt til følge.

På 1970-tallet ble det montert et optisk ildledningssystem "BODIL" – bestående av en laser avstandsmåler montert på en ekstysk målesøyle. Ildlederentralen innholdt et dataanlegg til overføring av data til kanonene.

Som følge av Kystartilleriplan fra 1968 ble det fra 1980 og utover utført en del bygningstekniske arbeider og realisert en utskiftning av luftvernskyts og lystkastere samt sambandsutstyr. Fortets operasjonsrom fikk nytt standardisert utstyr og ny-innredet signalstasjon, mens batteriene fikk nytt optisk ildledningssystem. Signalstasjonen var utstyrt med signallampe og radio for kontakt med fartøyer. De to nye lystkastene var av amerikansk produksjon og ble fjernstyrt fra kommandoplass. Luftvernkanonene av type 40mm Bofors L/60 fra 1961 ble tatt ut av bruk sammen med 20mm Oerlikon. Som erstatning bygget man standplass for to 12,7mm luftavkjølte Coltmitraljøser. På fortet var det også eget nødstrømsaggregat som forsynte de operative enhetene, samt kjøkken og forlegninger.

Oddane Fort var i hele perioden etter 2.verdenskrig et mobiliseringsfort uten fast bemanning. Fortet var godt forsynt med ammunisjon og utrustning slik at det i løpet av kort tid etter mobilisering ville være en godt fungerende stridsenhet. Frem til nedleggelsen ble det gjennomført regelmessige øvelser. Den siste skarpskytingen med fortets kanoner skjedde i 1991.

I 1992-93 ble det fattet vedtak om nedleggelse av alle fort med ekstysk materiell (Stortingsmelding nr 16). HV forlot fortet endelig i 2005. I fredstid hadde oppsynsmannen i oppgave å kontrollere materiell og lagerbeholdning, samt foreta nødvendig vedlikehold av bygningene.

3.5 FAMILIEN ODDANES HISTORIE

Etter diverse innledende rekognoseringer beslagla den tyske okkupasjonsmakten 21. april 1941 både eiendommen til Hans Kristian Oddane (gnr 40/89 bnr 1) og dagens campingsplass-KNA-areal (som i 1935 var skilt ut fra eiendommen og solgt til W. Thams). Hans Kristian Oddane var far til dagens eier Halvard Martin Oddane (f 1928). Gården ble kjøpt av Halvards oldefar Halvor Halvorsen i 1858 for 1300 spd.

Familien Oddane fikk en uke på seg til å flytte - og så ble Oddane gård okkupert. Eiendommen ble etter hvert nedsprenget og gjennombygget med fortifikatoriske anlegg. I 1943 ble alle gårdsbygningene revet med unntak av våningshuset som ble brukt som forlegning og lager. Gårdens mange steingjerder bygget gjennom generasjoner ble brukt til forblending av bunkere.

Aprildagene i 1941 og årene som fulgte fikk altså dramatiske konsekvenser for familien Oddane – ikke minst for unggutten Halvard – 4. generasjon på Oddane gård. Familien søkte tilflukt i et krypinn på «Blombakken» like ved, der en maskinistfamilie leide ut ett rom og kjøkken. Hans Kristian Oddane som var snekker i tillegg til bonde og fisker holdt liv i familien ved å ta arbeid rundt om i distriktet. Han ble tilbudt å arbeide for tyskerne, men ønsket ikke det. Oddane lot seg registrere som fisker siden han da ikke kunne utskrives til tvangsarbeid. Halvard forteller at familie og venner heldigvis stilte opp i denne vanskelige tiden, bl.a. ble hest, fire kyr og ti-tolv høns tatt vare på - og familien kunne hente både egg og melk. All redskap ble imidlertid spredd for alle vinder.

Halvard M. Oddane presiserer forøvrig at de tyske offiserene og soldatene oppførte seg eksemplarisk og «menneskelig» mens de var på Oddane. Krigsfangene som ble brukt til å anlegge fortet hadde det også bedre enn det som var vanlig. Tjenesten på fortet var relativt enkel for soldatene, mange av de som tjenestegjorde hadde faktisk mindre krigsskader og handicap. Halvard var i nærkontakt med både tyskere og krigsfanger og fikk «venner» i begge leire.

Fra Oslo kom det flere tilbud fra nazi-departementet om innløsning av gården, men dette ble avslått av Halvards far.

Da de norske hjemmestyrkene overtok området og anlegget etter den tyske kapitulasjonen i mai 1945, og senere samme år overførte det til Kystartilleriet, ble beslagleggelsen opprettholdt. Norske myndigheter tilbød å innløse gården (på 300 mål) for 60000 kr - noe Hans Kristian Oddane ikke ville gå med på. Det ble også truet med ekspropriasjon.

I september 1945 ble gnr 40/90 bnr 8 frigitt og tilbakeført gården Oddane, også øvrige eiere fikk tilbakeført deler av eiendommene sine. For å bringe forholdene vedrørende den resterende beslaglagte eiendom i orden ble det samtidig inngått en midlertidig leieavtale mellom Forsvaret og Hans Kristian Oddane. I tillegg ble Oddane engasjert som oppsynsmann. Først ti år senere ble det opprettet en formell leiekontrakt for Oddane fort mellom Forsvaret og grunneier. Kontrakten er blitt fornyet jevnlig siden. I 1972 overtok nåværende eier Halvard M. Oddane jobben som oppsynsmann etter sin far.

Både i 1950 og i 1961 ble flere arealer frigitt, men først i 1968 ble 10,5 mål med gårdens gamle våningshus tilbakeført til familien Oddane. Dette sier noe om de store konsekvensene etableringen av Oddane fort fikk for familien Oddane på godt og vondt både gjennom krigshistorien og etterkrigstidens bruk.

Våningshus

4 VERN

4.1 FORMÅL MED VERNET

Vern av Oddane fort er forankret i Landsverneplan for Forsvaret, der formålet er å sikre og bevare et representativt utvalg byggverk og anlegg knyttet til hele spekteret av Forsvarets virksomhet. Kulturminnene skal vise den militærhistoriske utviklingen i Norge fra 1700-tallet og frem til i dag. Vernet skal sikre de arkitektoniske, militærhistoriske og øvrige kulturhistoriske verdiene ved de enkelte etablissementene slik de er beskrevet i Landsverneplan for Forsvaret. Vern av Oddane fort er også forankret i varsel om oppstart av fredning datert 26.2.2009.

Formålet med vern av byggverk og anlegg på Oddane fort er å bevare et forsvarshistorisk unikt eksempel på ekstysk kystbatteri som under den kalde krigen ble utviklet av det norske forsvaret til et flankefort for Oslofjorden. Fortet er i dag det eneste komplette bevarte kystfort med installasjoner som spenner fra etableringen i 1941 til nedleggelse i 2001. Vern omfatter terreng, naturlig og bearbeidet, bygninger med eksteriør og interiør, fjellanlegg, kanonstillinger mv. Det er vesentlig å ta vare på spesielle biologiske forekomster i området samt geologiske interessante arealer. Vern av byggverkens eksteriør skal sikre disse mht teknisk utførelse, arkitektur og hovedpreg. Både hovedstrukturen, det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen, så som fasadeløsning,

opprinnelige/eldre dører og vinduer, materialbruk og overflater og eventuell dekor skal bevares.

Formålet er videre å bevare rominndeling, bygningsdeler og overflater, detaljer, samt tekniske installasjoner og utstyr i interiørene. Fast inventar skal vernes som en integrert del av interiøret.

Vern av fortifikatoriske anlegg og tilhørende elementer skal sikre anleggenes utforming slik at deres opprinnelige funksjon er tydelig. Både strukturen i anleggenes oppbygging samt materialbruk og detaljering skal opprettholdes. Det vil bidra til forståelsen av det militære anlegget både historisk og funksjonelt.

4.2 BESKRIVELSE AV KULTURMILJØET OG VERNEVERDIER. BEGRUNNELSE FOR VERN.

Oddane fort ligger på et nes syd for Mølen og vest for Nevlunghavn. Terrenget er småkupert med enger og kratt mellom kollene. Fortet består av forskjellige elementer som kommandoplass, kanonstillinger, luftvernstillinger, våpenlager, lyskaster, aggregathus, forlegningsbygg, forlegningsbunker, m.m. som er spredt rundt i terreng.

Et lag fra HS med oppakning skal reise til Oslo for å være med i paraden 7.juni 1945 når kong Håkon 7. kommer tilbake fra England. (Bilde fra Johs Askes fotoalbum)

Den største konsentrasjonen av bygninger er rundt messebygningen, kanonstillingene er hovedsakelig plassert mot sjøen. Flere av forsvarsverkene er delvis sprengt inn i terrenget. Avgrensingen mot land er markert med høyt nettinggjerde med piggtråd og gitterport. Hele terrenget er tatt i bruk til militært formål. Fortet har vært i kontinuerlig bruk og utvikling. Etter kapitulasjonen ble fortet overtatt av det norske Kystartilleriet og fra 1949 overlevert til Telemark HV-distrikt 03. Fortet har gått gjennom 2 hovedmoderniseringer, en på 1950-tallet og en i tiden 1978 til 1981 som følge av kystartilleriplanen av 1968.

På Oddane fort finnes det 8 byggverk, alle tyskbygget. Disse har svært høy grad av opprinnelighet og er av nasjonal verdi. Videre finnes våningshuset fra den tidligere gården, samt 3 tyskbygde uthus som nå eies av Halvard Oddane. Utenfor gjerdet ligger to fritidsboliger, de er ikke verneverdige, men eiendommene foreslås fredet etter §19 i kulturminneloven for å sikre virkningen av fortet i landskapet. Videre finnes en stor mengde forsvarsverk som løpegraver, antenner, rester etter tømmerbunkere m.v. både fra okkupasjonstiden og perioden frem til nedleggelse. Disse er viktige spor etter den totale militære virksomheten på fortet. Endringene som er gjort under den kalde krigens periode er for det meste

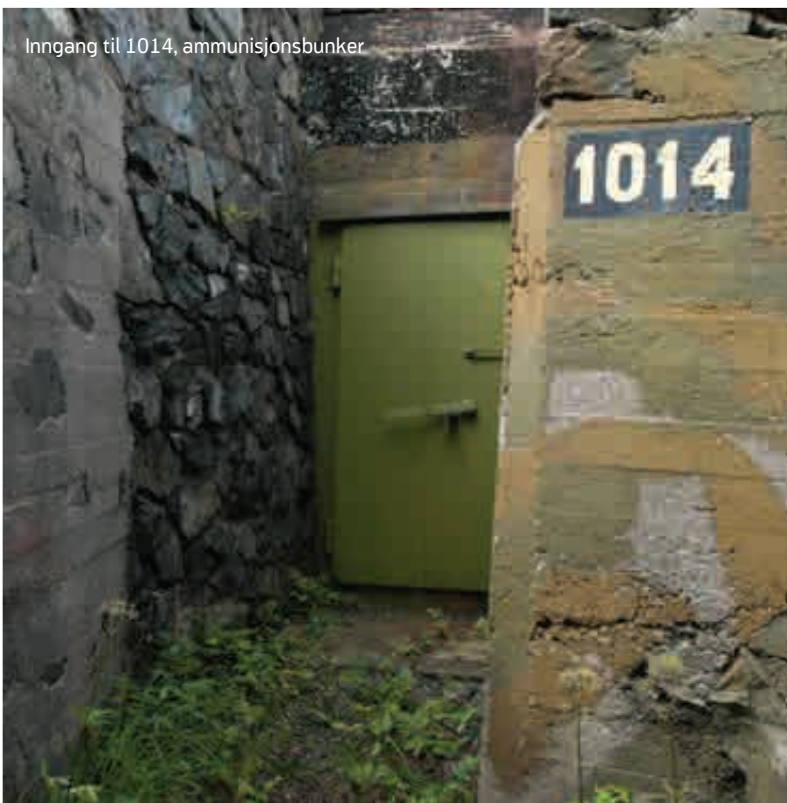
oppgradering av våpensystemer og annet materiell. Ny kommandoplass og nye standplasser for luftvern er bygget over opprinnelige stillinger som er godt lesbare.

I tillegg finnes botaniske, zoologiske og geologiske forekomster som representerer utviklingen av et biologisk mangfold knyttet til at området har vært avstengt over lang tid.

Port - inngang til Oddane fort

Inngang til 1014, ammunisjonsbunker

4.3 VERNEOMFANG

Oversikt vernete inventarer etablissement nr 070954 Oddane fort også med privateide bygninger.

4.4 FORSVARETS BYGG OG ANLEGG:

Inventar nr.	Navn	Verne-klasse	Verneomfang	Byggeår
0709540001	Kjøkken og spisesal	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709540002	Forlegningsbrakke	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709540003	Forlegningsbrakke	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709540004	Forlegningsbrakke	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709540005	Befalsbrakke	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709540006	Depotbrakke	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709540007	Flyttbar garasje	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709540008	Latrine	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1953
0709540009	Lagerbrakke for SHV	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1958
0709540010	Flyttbar garasje	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709540011	Flyttbar garasje	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709540012	Skilderhus	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709540603	Trykkbasseng	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709540751	Veger	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709540951	Gjerder	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541001	Stillings-/sperreanlegg/MG	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541002	Stillings-/sperreanlegg/MG	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541003	Stillings-/sperreanlegg	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541004	Forlegningsbunker	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541006	Bombekasterstilling	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541008	Stillings-/sperreanlegg	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541009	Lyskaster	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541010	Mannskapsforlegning	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541012	Kanon I	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541013	Ammolager	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541014	Ammolager	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541015	Ammolager	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541016	Kanon II	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541017	Mannskapsforlegning	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541019	Mannskapsforlegning	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541020	Ammolager	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541021	Mannskapsforlegning	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541022	Stillings-/sperreanlegg/Kanon 3	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541023	Lyskaster (ny)	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1979
0709541024	Garasje	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541025	Observasjon	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541026	Stillings-/sperreanlegg	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541027	Forlegningsbunker	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541028	KO-plass/tidligere Kanon 4	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541029	Forlegningsbunker	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541030	KO-plass/radio-samband	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541031	KO-plass/radar	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945

0709541032	Ammunisjonsbunker	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541033	Forlegningsbunker HV	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541034	Stridskommandoplass	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541035	Stillings-/sperreanlegg	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541036	Forlegningsbunker	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541039	Stillings-/sperreanlegg	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541040	Aggregatbunker	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541041	Ammolager	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541042	Sanitetsbunker	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541045	Lyskasterstilling 60cm	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541048	Standplass m/hus for lyskaster	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541049	Aggr.hus for 150 cm lyskaster	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541050	Luftvernstilling/MG	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541051	Bunker	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541052	Kommandoplass	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541053	Stillings-/sperreanlegg/KUSY	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1958
0709541054	KUSY	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1958
0709541055	Luftvernstilling/MG	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541056	Oerlikon	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709541057	Oerlikon	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709541058	Oerlikon	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709541059	Oerlikon	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709541060	Oerlikon	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709541061	Oerlikon	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709541062	Oerlikon	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709541063	Oerlikon	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709541064	Bofors	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709541065	Bofors	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1961
0709541066	Bunker	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541067	Bunker	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541070	Luftvernstilling/MG	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541071	Luftvernstilling/MG	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541072	Luftvernstilling/MG	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945
0709541073	Luftvernstilling/MG	1	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr	1945

4.5 PRIVATEIDE BYGNINGER:

Inventar nr.	Navn	Verneklasse	Verneomfang	Byggeår
	Grisehus	1	Eksteriør	1941
	Stall	1	Eksteriør	1941
	Garnbua	1	Eksteriør	1941
	Våningshus	1	Eksteriør	1930

4.6 FAST INVENTAR

For hvert inventar er fastmontert utstyr beskrevet i katalogen. Alt fastmontert utstyr omfattes av fredningen.

4.7 LØST INVENTAR OG MØBLER

Løst inventar og møblering er beskrevet for hvert rom i katalogen. Løst utstyr og møbler inngår ikke i fredningen, men bør bevares som del av fortet til formidlingsformål.

Større løst inventar kan imidlertid fredes dersom det er spesifisert på egen liste og vedlagt fredningsdokumentet, se nedenfor.

4.8 STØRRE LØST INVENTAR SOM ER I VERNEKLASSE 1

Kulturminneloven § 15 1.ledd tredje punktum sier at når særlige grunner tilsier det kan fredningsvedtaket omfatte større løst inventar. Hvert enkelt gjenstand må imidlertid i så fall spesifiseres.

Forsvarsbygg nasjonale festningsverk foreslår at det i bunker inv.nr 1030 tas med følgende større løst inventar som både har tilknytning til den opprinnelige bruken av fortet og de militære aktivitetene de påfølgende år:

- Inv.nr. 1030 Rom 002 – radiatorom med forgang
  - Skap

Skapet er eneste gjenværende del av den opprinnelige tyske innredningen.

- Inv.nr. 1030 Rom 003 – telefonsentralen
  - Et skrivebord, 2 stoler, 2 telefoner, 1 øreklokke

Denne innredning utgjør sammen med det fastmonterte utstyret en viktig helhet og er vesentlig for forståelsen av den langvarige bruk av fortet også i etterkrigstiden.

- Inv.nr. 1030 - Gang og korridor
  - 1 utbryterverktøykasse med følgende innhold: Spade, skuffehånd, krafse, pigghakke, skaft til hakke, spett, slegge, skaftslegge, hammer, meiselhammer, meiselspiss, meiselflat, hydraulisk jekk.

Det finnes 23 utbryterkasser på Oddane fort. De ble utplassert den 8.10.1981. Det er viktig å ta vare på en komplett kasse som tilhører standard inventar.

- Inv.nr. 1030 Rom 004 - forlegning
  - 3 køyesenger, 1 bord, 4 krakker

Denne standard innredning i forlegningsrom utgjør en helhet som kan sees på som større løst inventar.

- Inv.nr. 1030 Rom 005 - forlegning
  - 3 køyesenger, 2 skrivebord, 3 stoler, 6 krakker

Denne standard innredning i forlegningsrom utgjør en helhet som vurderes som større løst inventar.

Vernebestemmelse:

Det er ikke tillatt å fjerne eller endre det opplistede inventaret.

4.9 FREDNINGSBESTEMMELSER

Oddane fort er varslet fredet etter Lov om kulturminner §15 i brev av 26.2.2009.

Siden fortet ikke er endelig fredet og særlige fredningsbestemmelser fastlagt, vises foreløpig til kulturminnelovens §15.4.ledd: «Dersom det i fredningsvedtaket ikke er gitt nærmere regler om fredningsinnhold, må ingen rive, flytte, påbygge, endre, forandre materialer eller farger eller foreta andre endringer som går lenger enn vanlig vedlikehold. Tiltak utover dette krever tillatelse av vedkommende myndighet etter §15a. Dette omfatter også fast inventar.»

4.10 VERNEHENSYN

Nedenfor beskrives spesielle vernehensyn ved tiltak på de ulike objekttypene.

Bygninger

Bygningene på Oddane fort er i hovedtrekk godt bevart med hensyn til materialbruk og detaljer i både eksteriør og interiør. De fremstår som karakteristiske for det tyske byggeriet og er svært autentiske. Interiørene har høy grad av opprinnelighet og det faste og løse inventaret bidrar til å fortelle om fortets bruk og funksjon i etterkrigstiden.

Generelt skal det tas hensyn til følgende:

- Noen bygninger har kledning, vinduer og takteking av nyere dato - som bl.a. eternittplater og «koreapanel», dette omfattes også av fredningen. Det er viktig å opprettholde materialbruk og detaljering; med henblikk på bevaring av både opprinnelige og senere løsninger. Et unntak fra dette er utvendig plastkledning på inv.nr. 0002 som bør fjernes av tekniske grunner, og den opprinnelige kledningen som ligger under repareres iht. tradisjonelle materialer og metoder. Tilbakeføring kan for øvrig tillates på enkelte deler, men kun etter særskilt vurdering av antikvarisk myndighet.

- Opprinnelige overflater som veggpanel, himlingplater og gulvbord kan males opp med tilsvarende malings typer, men tiltak utover dette (som fjerning av fliser, og enkelt- elementer) er søknadspliktige.
- Rommene har høy grad av opprinnelighet, selv om de kan ha blitt malt i nyere tid. Viktig at eksisterende farger videreføres, men i tilfelle søknad om tilbakeføring til opprinnelige farger skal det foreligge en fargeundersøkelse.
- Opprinnelige vinduer er fjernet i noen bygninger; disse må restaureres og settes inn igjen. Utskifting av vinduer er søknadspliktig. Det samme gjelder dører, himlinger og gulv.
- Viktig med jevnt vedlikehold med tradisjonelle metoder og materialer. Det skal generelt ikke benyttes plast- eller akrylmaling.
- Veggfast inventar som lagerhyller, kjøkkenskap, høytalere, telefon, ovn m.m. skal ikke fjernes.
- Det løse inventaret som kontorstoler, bord, køyer, metallskap m.m. er viktig i musealt sammenheng og bør beholdes på plass.

Bunkere

Bunkere på Oddane fort har svært autentiske interierer med vegg, gulv og buet himling i betong og/eller panel. Mange bunkere er bygget etter tysk Regelbau (standard tegninger) og har samme størrelse, type betong og detaljer. Etterkrigstiden har satt sitt preg på interiørene i form av ny innredning, belysning, oppvarming og teknisk utstyr. Dette har høy grad av opprinnelighet og bidrar til å fortelle om utvikling av fortet i etterkrigstiden.

Generelt skal det tas hensyn til følgende:

- Betongoverflatene har blitt malt i senere tid, for det meste med plast- eller akrylmaling. Ved evt. framtidig oppmaling av overflatene bør tradisjonelle malings typer benyttes. Det anbefales å foreta en fargeundersøkelse for å kartlegge opprinnelig malings typer og fargesetting, samt fjerne nyere malingslag. Tiltaket er søknadspliktig.
- Panelte flater har blitt malt i senere tid. Overflatene kan males opp med samme malings typer og fargesetting. Evt. tilbakeføringer er søknadspliktig.
- Viktig med jevnt vedlikehold med metoder og materialer tilpasset byggverkene.
- Originale dører både fra krigen og etterkrigstiden må bevares, evt. repareres ved behov.

- Veggfast inventar skal ikke fjernes.
- Belysning med «rund» glasskuppel fra krigen og «oval» plastkuppel fra etterkrigstiden skal bevares. Det samme gjelder EL-ledninger.
- I Kommandobunker inv.nr. 1030 er det løse inventaret fredet. Det må ikke fjernes.

Stillinger

Stillingene på Oddane fort er svært autentiske ettersom ingen endring har skjedd siden de ble bygget i 1943 og i 1961. Med «stilling» menes mitraljøse- og luftvernstillinger og tilhørende løpegrav.

Generelt skal det tas hensyn til følgende:

- Stillingen skal bevares og evt repareres med materialer og metoder tilpasset det opprinnelige.
- Fastmontert utstyr skal ikke fjernes.

Andre elementer

På fortets område finnes mange andre elementer som vegetasjon, biologisk mangfold, dammer, steinmurer, veier, rester etter byggverk og anlegg m.m. Disse har stor verneverdi enten i seg selv eller som del av helheten. Noen av disse elementene er veldig sårbare og finnes bevart fordi det har vært begrenset ferdsel på området, andre viser omfanget av det militærhistoriske landskapet.

Generelt skal det tas hensyn til følgende:

- Gjerdet og port samt piggrådsperringer skal bevares og ikke fjernes.
- Skilt skal bevares og ikke fjernes.
- Antenner skal bevares og ikke fjernes.
- Rester etter bunker og lemmebrakker skal ikke fjernes.

Landskap:

- Alle inngrep som innebærer etablering av nye strukturer (vei, trapp, grunder, murer, gjerder m.m.) er søknadspliktig.
- Generelt skal vegetasjonen holdes nede og vekk fra stillingene, opprettholde nødvendig beskjæring og skjøtsel av trær og busker. Fjerning av trær og annen type endringer må forhånds godkjennes.

5 VEDLIKEHOLDS- BESTEMMELSER

5.1 GENERELLE BESTEMMELSER

Vedlikehold skal skje i henhold til ordinære styringsdokumenter, gjennom ordinære rutiner og de bestemmelser som det er redegjort for i denne forvaltningsplanen. Av generelle bestemmelser gjelder følgende:

- Vedlikehold skal skje med materialer og metoder som er tilpasset byggverkens- og anleggets egenart, og slik at de arkitektoniske og kulturhistoriske verdiene ikke forringes.
- Byggverkene og anleggene skal vedlikeholdes og brukes slik at de ikke forfaller.
- Uteområder skal bevares og forvaltes som en helhet. Den visuelle og funksjonelle sammenhengen med de vernete inventarene skal opprettholdes.

5.2 HVA REGNES SOM "VANLIG VEDLIKEHOLD" PÅ VERNEDE BYGG?

I vernebestemmelsene heter det at man må *søke om godkjenning for alle tiltak som går ut over vanlig vedlikehold*. Under gjengis de generelle prinsippene som gjelder for «vanlig vedlikehold». Særskilte vedlikeholdsråd er nærmere spesifisert i forvaltningsplanens katalogoppslag for de enkelte inventarene. Som generelle prinsipper gjelder følgende:

- Byggverkets- og anleggets eksisterende materialer skal i størst mulig utstrekning bevares. Inngrepene ved vedlikehold eller utbedring må være så små som mulig.
- Det er bedre å vedlikeholde og reparere framfor å skifte ut.
- Det må brukes materialer av samme type og kvalitet som opprinnelig ved vedlikehold og evt. utskifting.
- Skjulte deler av byggverk og anlegg (konstruksjon) er like viktige å ta vare på som synlige overflater.
- Hvis man må endre, er det bedre å føye noe til enn å fjerne originale eller gamle deler. Det beste bygningshistoriske «arkivet» er byggverkene og anleggene selv.
- Gamle ombygninger og endringer av et byggverk og anlegg er ofte viktige å bevare. De kan fortelle om byggverkets historie gjennom skiftende stilretninger og bruk.

5.3 HVA ER "SØKNADSPLIKTIGE TILTAK"?

Alt arbeid utover vanlig vedlikehold på byggverkets- og anleggets eksteriør og vernete interiører er søknadspiktig. Listen nedenfor viser eksempler på hva som forstås som søknadspiktig tiltak:

- Utskifting eller endring av vinduer og utvendige dører med karmen og listverk
- Utskifting eller endring av utvendig kledning, taktekkning og fargesetting
- Utskifting av himlingsplater/kledning i vernete interiører.
- Trekking av nye kabler eller rør der slikt arbeid vil berøre overflater i vernete interiører og konstruksjoner.
- Utskifting av trapper, balkonger, reposer m.v.
- Fjerning av fastmontert utstyr
- NB! Listen er eksempler og er ikke uttømmende med hensyn til hva som er søknadspiktig. Søk råd dersom det oppstår tvil om hvor grensen går mellom vedlikeholdstiltak og søknadspiktige tiltak.

SKilderhus ved inngangsport til fortet.
Fasade vest

6 TEKNISK TILSTAND. BRANNVERN OG SIKRING

6.1 TEKNISK TILSTAND

Det er ikke gjennomført en bygningsteknisk tilstands-analyse for byggverk og anlegg på Oddane fort i hht NS 3423 ”Tilstandsanalyse av fredete og verneverdige bygninger”.

Bygninger er generelt i god stand og er godt vedlikeholdt. Garasjer og andre uthus preges av mangel på vedlikehold og står til kraftig forfall. Bunkere og kommandoplass i betong er generelt preget av høy fuktighet pga vanngjennomtrengning i tak og vegger. Åpne stillinger med stein og betong er generelt i brukbar stand og trenger ikke mye vedlikehold.

6.2 BRANNVERN OG SIKRING

Forsvarsbygg har ingen samarbeidsavtale om brannberedskap med Larvik kommune og lokale brannenheter. Oppsynsmann ivaretar varsling ved brann. Alle byggverk og anlegg er utstyrt med slukkeutstyr iht. gjeldende lovverk.

Hovedinngang inventar 0004, forlegningsbrakke

7 SAKSBEHANDLINGSREGLER

7.1 ORGANISERING OG ANSVAR

Forsvarsbygg har forvaltningsansvaret for Forsvarets Eiendom, Bygg og Anlegg (EBA) på vegne av Forsvarsdepartementet. Forvaltningsansvaret er igjen fordelt på de ulike forretningsområdene i Forsvarsbygg. Det er Forsvarsbygg Skifte Eiendom som har hatt ansvar for løpende vedlikehold av fortet siden 1.1.2005.

Dersom etablissementet forblir i statens eie vil Forsvarsbygg fortsatt ha forvaltningsansvaret. Dersom etablissementet blir solgt til enten en statlig etat eller en privat aktør, vil ansvaret falle på den nye eieren.

Oddane fort ble formelt nedlagt i 1993 og vurdert solgt ut av Forsvarets eie i 2005. Siden har det ligget i Forsvarsbygg Skifte Eiendoms portefølje som har hatt forvaltningsansvaret for de vernede byggverk og anlegg. Forsvarsbygg nasjonale festningsverk/Rådgivning er kulturminnefaglig rådgiver i Forsvarsbygg og bidrar med råd og kvalitetssikring i vedlikeholds- og restaureringsprosjekter, samt oppfølging overfor Riksantikvaren.

7.2 SAKSGANG

7.2.1. Oddane fort i statens eie

1. Innledende fase

- Tiltakshaver skal tidligst mulig ta kontakt med Forsvarsbygg nasjonale festningsverk/Rådgivning for avklaring av premisser for gjennomføring av tiltaket.
- Hvis arbeidene er avhengig av godkjenning fra kulturminnemyndighetene skal søknad utformes i samarbeid med Forsvarsbygg nasjonale festningsverk/Rådgivning.
- Tiltakshaver er ansvarlig for evt. forhåndskontakt eller konferanse med etat for plan- og byggesak eller andre kommunale etater. Evt. søknad skal

som hovedregel først avklares med kulturminnemyndighetene før den sendes til kommunen.

2. Fremlegging av sak for Riksantikvaren

- Når det skal utføres tiltak som krever tillatelse fra kulturminnemyndighet, skal søknaden sendes til RA for godkjenning.
- Forsvarsbygg nasjonale festningsverk/Rådgivning kan legge frem saken for RA i sin helhet, evt. bistå som støtte til andre enheter i Forsvarsbygg.
- Forsvarsbygg nasjonale festningsverk/Rådgivning klargjør i samarbeid med RA hvilket mandat kulturminnefaglig rådgiver har til å treffe avgjørelser, og hvordan RA selv vil følge opp saken.

3. Oppfølging og kontroll av tiltak i prosjekterings- og utførelsesfasen

- For alle tiltak innenfor kulturhistorisk EBA skal kulturminnefaglig rådgivning og kvalitetssikring inngå i prosjektet.
- For alle tiltak på fredete byggverk og anlegg, verneklasse 1 og 2, samt endringer i frednings/verneområder, som er søknadspliktige iht. kulturminneloven og/eller går ut over vanlig vedlikehold, skal Forsvarsbygg nasjonale festningsverk/Rådgivning være kulturminnefaglig rådgiver. Evt. øvrig kulturminnefaglig rådgivningsbehov avklares mellom Forsvarsbygg nasjonale festningsverk/Rådgivning og tiltakshaver.
- For alle tiltak innenfor kulturhistorisk EBA kan Forsvarsbygg nasjonale festningsverk/Rådgivning bistå med rådgiving og kvalitetssikring, herunder:
  - være kontaktpunkt mot Riksantikvaren
  - påse at tiltaket holder seg innenfor rammene som er gitt i kulturminnemyndighetens vedtak
  - bringe frem kulturminnefaglig informasjon, og sørge for at det blir gjort nødvendige undersøkelser på stedet
  - påse at vernemessige hensyn blir tilgodesett i tegnings- og beskrivelsesmaterialet

8 PLANER OG FREMTIDIG BRUK

- påse at det blir stilt tilstrekkelig krav til utførende firmaer vedrørende kunnskap om tradisjonelle bygge-metoder og materialbruk
- være rådgiver og kontrollør vedrørende detaljutførelse
- delta i prosjekterings- og byggemøter, befaringer samt annet nødvendig oppfølging for å sikre kulturminnefaglige interesser
- påse at undersøkelser og arbeider blir tilfredsstillende dokumentert
- bidra til at det tas hensyn til automatisk fredete kulturminner ved planlegging av utbyggingstiltak og militær øvingsvirksomhet, herunder rådgivning med sikte på at arkeologenes fremdriftsbehov også tas høyde for i planleggingen av utbyggingstiltak. Sikre at kontakt med regionale kulturminnemyndigheter (fylkeskommune og Sametinget) opprettes på riktig tidspunkt.

7.2.3 Oddane fort i privat eie

En privat eier av et fredet anlegg er pålagt ansvar men har også rettigheter. Kulturminneloven forutsetter samarbeid mellom eier og forvaltning. I utgangspunktet er det Fylkeskommunen – i dette tilfelle Vestfold fylkeskommune, som vurderer dispensasjon fra fredning for tiltak som går utover vanlig vedlikehold. I Riksantikvarens infoblad nr.11 «Å eie et fredet hus» (www.riksantikvaren.no) redegjøres det for når eieren kan og skal ta kontakt med antikvariske myndighet.

8.1 BEHOV OG PLANER FOR TILTAK

Det er ikke laget planer for fremtidige tiltak utover ordinær vedlikehold for Oddane fort.

8.2 BRUK

I 1996 gikk Forsvarsmuseet og Riksantikvaren inn for å bevare fortet for museums formål. Både eier og Forsvaret er interessert i at anlegget tas vare på for ettertiden og at historien knyttet til gården og fortet formidles. Siden 1996 og frem til i dag har nåværende eier Halvard Oddane holdt lukkede omvisninger for spesielt interesserte.

Oddane fort er et enestående eksempel på et ekstysk kystfort i Norge og viser også utviklingen etter 2.verdenskrig. Det er også registrert særegne biologiske-, geologiske- og zoologiske forekomster. Disse kvalitene gjør at fortet samlet sett har et stor potensiale for formidling, ikke minst satt i en større sammenheng med øvrige militære kulturminner i distriktet.

Fortets fremtidige situasjon er imidlertid så langt uavklart.

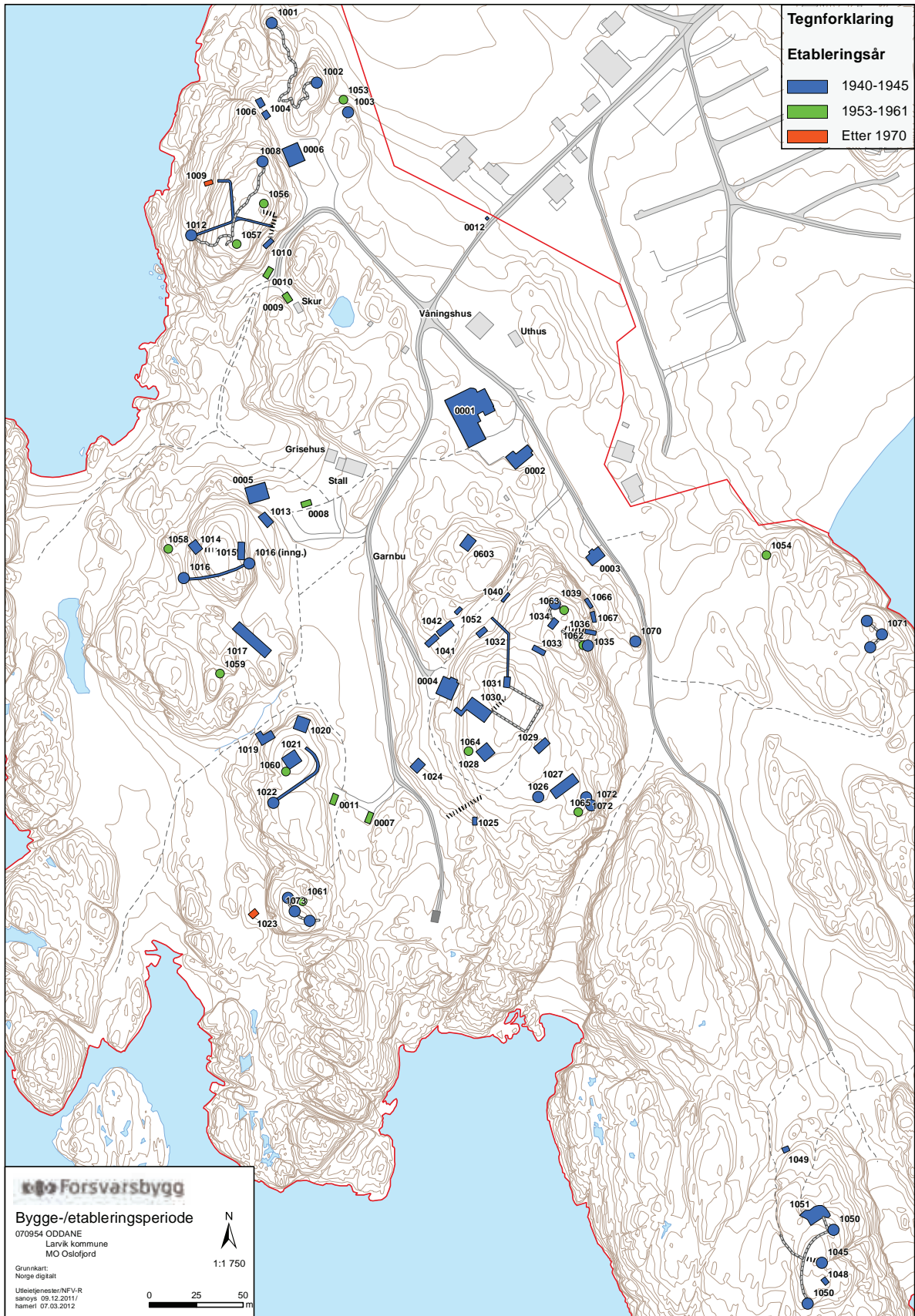
Plottkart fra inventar nr. 1028

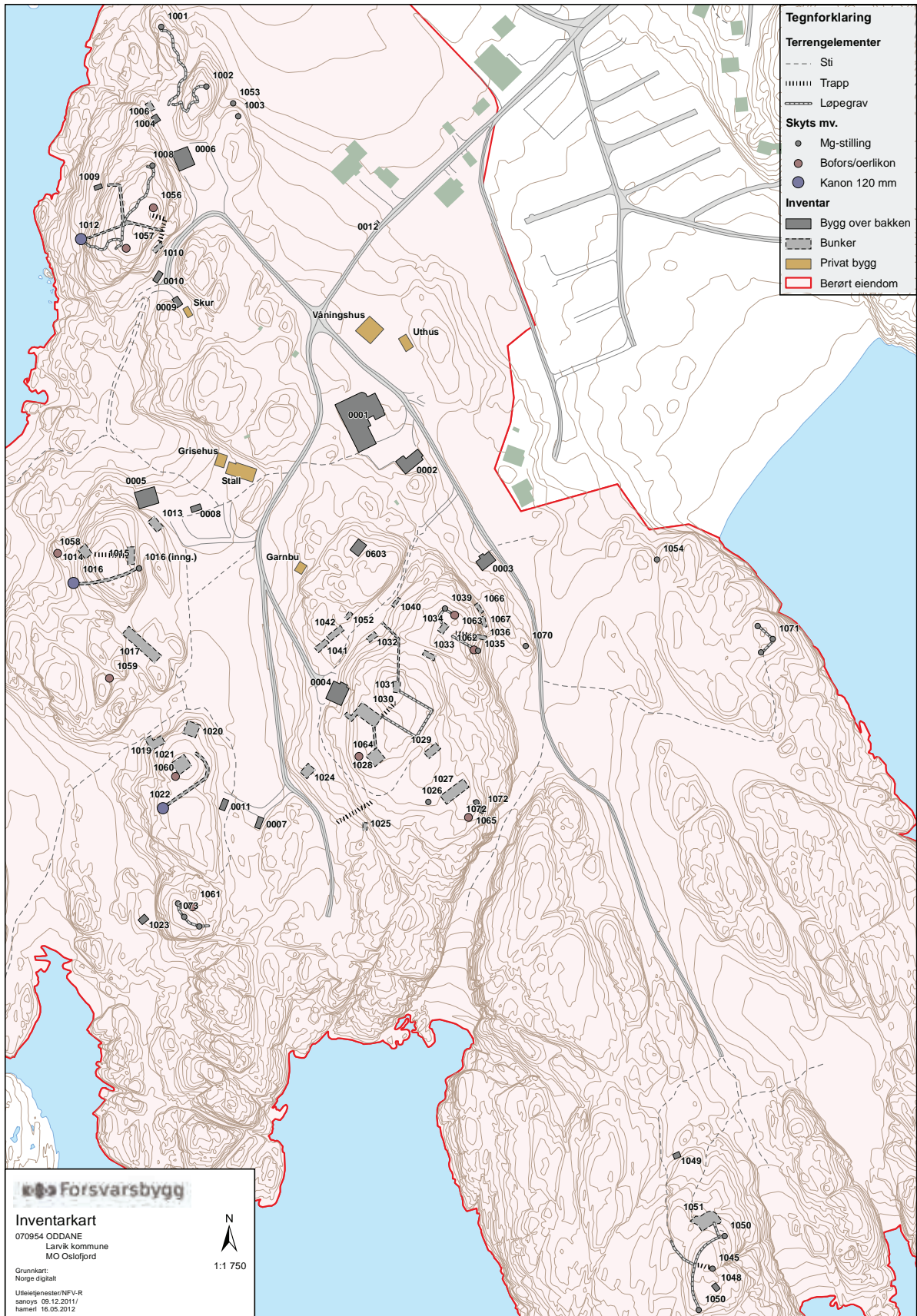
En av mange opprinnelige dører

9 KART

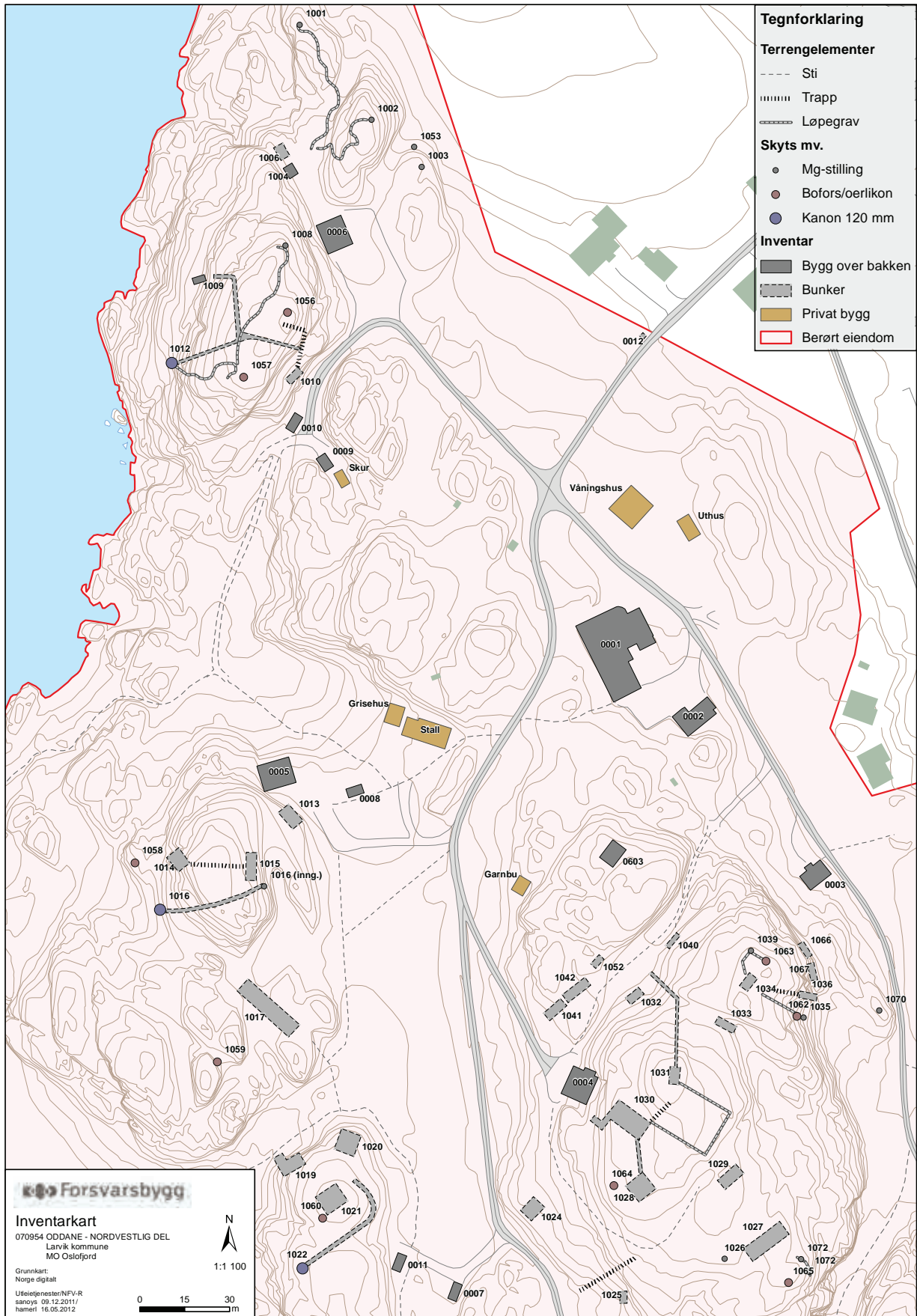
9.1 BYGGE- OG ETABLERINGSPERIODE

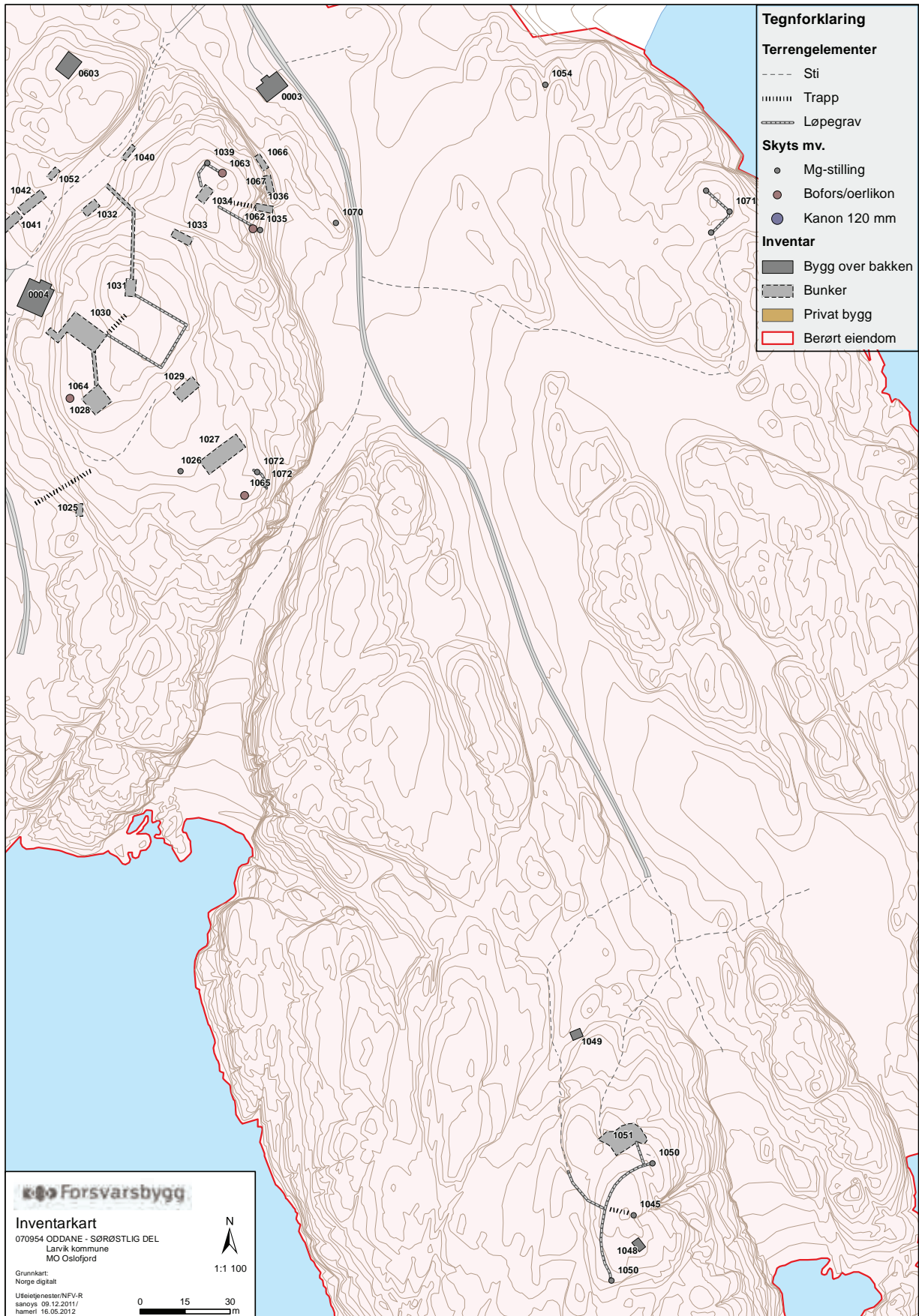
9.2 INVENTARKART

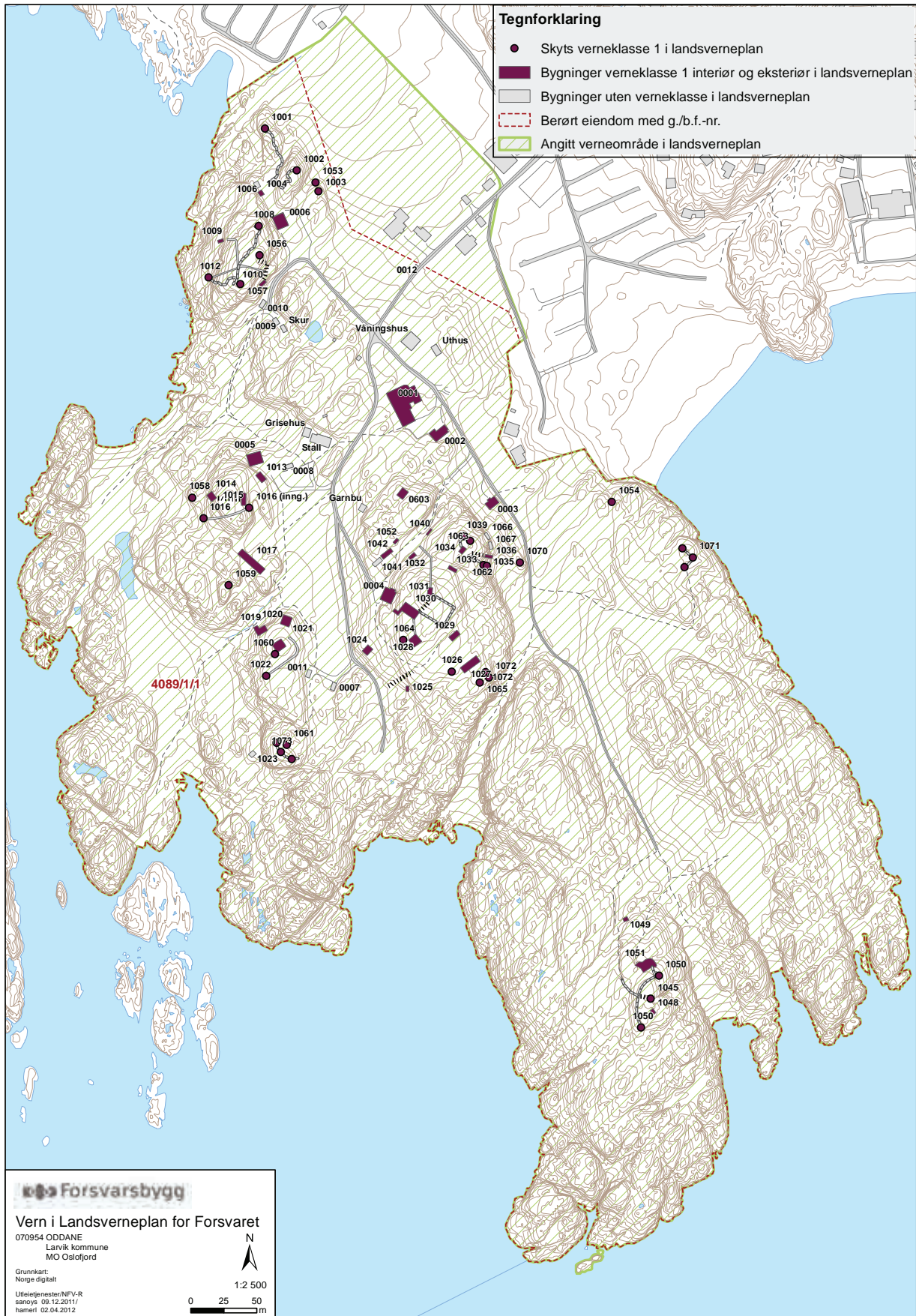
9.3 INVENTARKART NORDVEST

9.4 INVENTARKART SØRØST

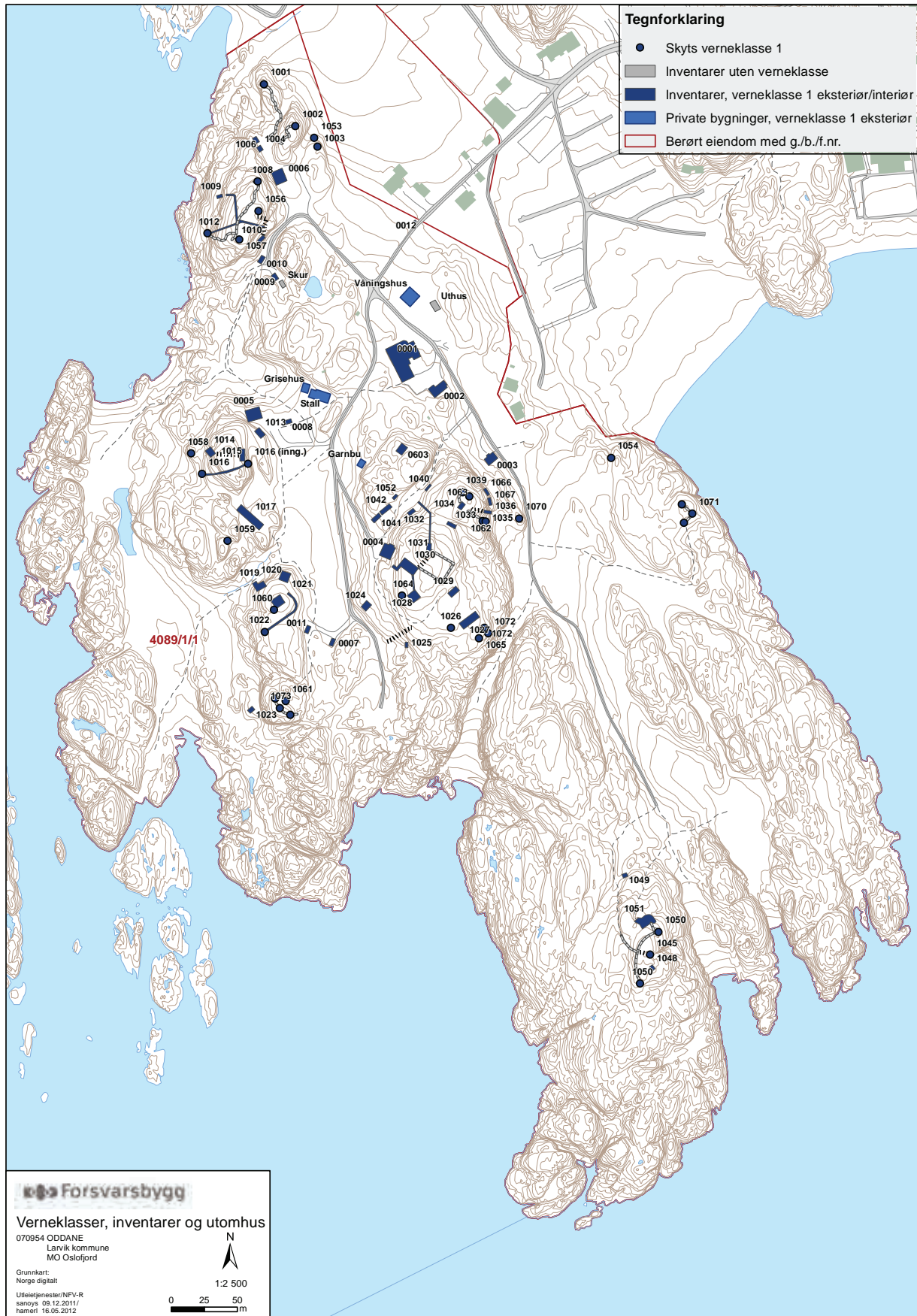

9.5 VERN I LANDSVERNEPLAN FOR FORSVARET

9.6 VERNEKLASSER, INVENTARER OG UTENOMHUS

10 LITTERATUR

Fjeld Odd, Kolstad Hans Petter. Historikk Oddane fort 1940-1993. Horten, 1993

Landverneplan for Forsvaret, Katalogdel Østlandet. FBT, 2000

Fjeld Odd T. og diverse forfattere. Klar til strid, Kystartilleriet gjennom århundrene. Kystartilleriets Offisersforening, Oslo, 1999

Olsen, Svein Wiiger. Norwegian artillery in the Atlantic wall. 2003

Rolf Rudi. Der Atlantikwall Die Bauten der deutschen Küstenbefestigungen 1940-45. Osnabrück 1998

Cocroft Wayne, Devlin Danielle, Schofield John, Thomas J C Roger. War Art murals and graffiti – military life, power and subversion. CBA Research Report 147, 2006

Børresen Jacob, Gjeseth Gullow, Tamnes Rolf. Norsk Forsvarshistorie, Bind 5 Allianseforsvar i endring 1970-2000, Eide Forlag, Bergen, 2004

Skogrand Kjetil. Norsk Forsvarshistorie, Bind 4 Alliert i krig og fred 1940-1970, Eide Forlag, Bergen, 2004

Sørli Rune og Dyrhaug Tore. Vestfold under krig og okkupasjon 1940-45. Tønsberg, 1984.

Lorens Berg. Brunlanes: En bygdebok Bind 2 - Inntil 1830-50. Brunlanes Sparebank, 1979

Melien Tor Jørgen, Armann Øivind Berntzen, Andersen Tomas A.E. Kystartilleri og kystjegere – innhogg og utsyn. Kampen Grafisk AS, 2009

Kristiansen Tom og diverse forfattere, Forsvaret av hovedstaden, Østlandet sjøforsvarsdistrikt og Karljohansvern 1945-2000. Eide Forlag, Bergen, 2006

11 MUNTlige KILDER

Halvard Oddane, eier av område Oddane fort, ansatt som vaktmester, flere samtaler.

12 LESEVEILEDNING FOR KATALOGOPPSLAG

Katalogoppslagene er ulike for bygninger, bunkere og stillinger.

Bygningene har fra 4 til 7 rom hver, med unntak for inv.nr. 0001 som har 33 rom. Derfor er det valgt å skrive et skjema for hvert rom kun for denne bygningen. For øvrige bygninger er det valgt å beskrive alle rom i en felles interiørkatalog.

Bunkere kan være delt i flere rom med ulike funksjoner, men hovedstrukturen, de tekniske føringer og utstyr er likt for alle rom. Derfor er det valgt å ikke skrive et katalogoppslag for hvert rom, men påpeke det som er egenartet og verneverdig for hvert av dem i en felles interiørkatalog.

For stillingene, som verken har eksteriør/interiør eller underdeling i rom, er det valgt et forenklet skjema.

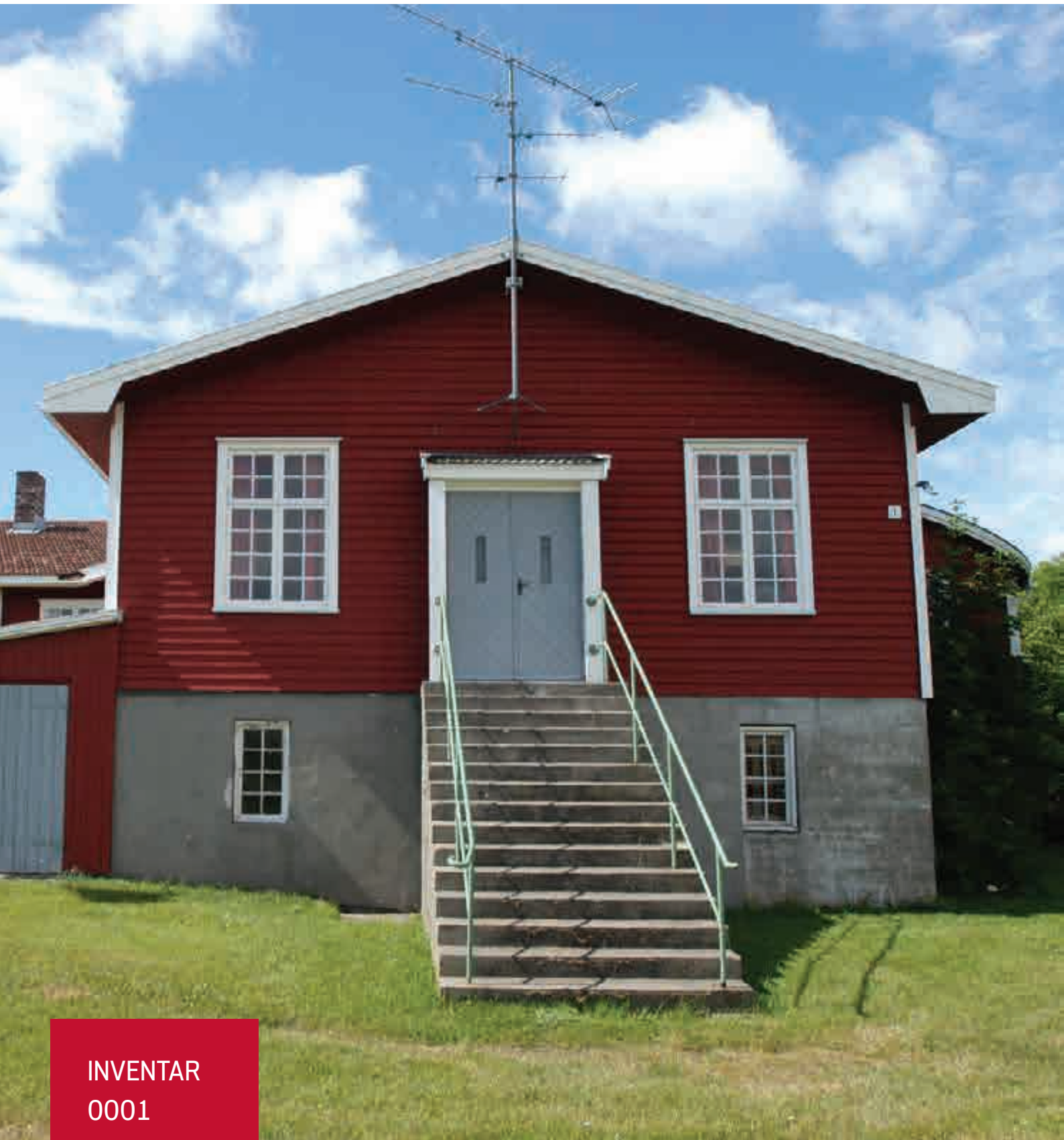
Inngang til mannskapsforlegning inventar nr 1010

INVENTARER

**INVENTAR
0001**

Kjøkken og spisesal

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Kjøkken og spisesal		
Inventarnummer	0001		
GAB-nummer	162833529		
Opprinnelig bruk	Kjøkken og spisesal		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1941-42	Takhøyde:	2,93 m
Størrelse:	Tot grunnflate 380 kvm	Antall rom:	33

BESKRIVELSE

Panelt bindingsverk. Gavlvegg mot nordvest har stående lektepanel rundt anretningsrommet, resten av bygget har opprinnelig liggende supanel. Bygningen er malt i rødt med hvite hjørnebord, vindskier og vinduer samt grå dører.

Hele vestre takflate og deler av taket i øst er dekket med rød tegl som ligner på betongtakstein. Takflaten mot nord er kledd med opprinnelig sementtakstein på takbord. Det er 7 piper i teglstein med sinkbeslag, en med ventilasjonshette. Nye renner.

Bygget hviler på en betong grunnmur, som under den nord- og vestre delen av bygget er avrundet og i enetasjes høyde. Grunnmuren er delvis plassstøpt, forskalet med forskalingsbord, og delvis pusset. Gråmalt hele veien rundt. Sokkeletasjen inneholder diverse garasjer, verksted og lager. I den nordvestre sokkelveggen er det to to-fløyede porter som leder inn til kjelleren. Noen luker i grunnmuren, dekket med stålplater. Skyteskår i kjelleren.

Alle vinduene er opprinnelige: delvis torams-vinduer med 8 små ruter. På fasaden mot nord er det to vinduer med krysspøst. I kjelleren på hver side av hoveddøren er det 2 store vinduer: krysspøst små-

rutede, 8 i de nederste og fire i de øverste. Vinduet som korresponderer med rom 001 toalett i 1.etg er blendet og er av nyere dato.

Inngangspartiet i gavlveggen mot sørøst har et lite takoverbygg tekket med takpapp, hvor veggene skrå lett innover i nederkant - malt hvitt. Støpt betongtrapp med ett trinn som er malt. Ytterdøra er en finerdør med jernbanepanel på utsiden, med sparkeplate nederst. En høytaler utendørs på søndre gavlvegg.

Inngangspartiet i gavlveggen mot nordøst har en to-fløyet dør med fiskebeinspanel, og to vertikale smale vindusfelt, et på hvert dørblad, og støpt trapp med 15 trinn og stålrørsrekkverk.

I kjelleretasjen er inngangsdøra to-fløyet med ettfagsvindu med 8 ruter på begge sider. Labankdøren til garasjen har vært okerfarget - nå i grått. På baksiden av garasjen er det en lem som dekker kjellertrappen. Elektrisk lys og oppvarming i bygningen. Alarmanlegg er demontert.

For beskrivelse av interiør, se de enkelte romskjemaer.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne, senere brukt som messe av både Kystartilleriet og HV til 1.7.2005.

VERNEVERDI

Bygningen er representant for nøkternt tysk typebyggeri. Den har stor grad av opprinnelighet - særlig i interiørene. Bygningen inngår som en viktig del av helheten på Oddane fort og viser sammen med de øvrige byggverk og anlegg fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Løst inventar er vesentlig for forståelsen av den langvarige bruk av fortet i etterkrigstiden.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Taket sees over en gang i året: løse takstein legges på plass og undertaket sjekkes ved å løfte på noen takstein. Takrenner og nedløp renskes en gang i året. Når de er utslitt bør de erstattes med tilsvarende i galvanisert stål i håndverksmessig utførelse. Tak på vindfang og garasje tekkes om med papp.

Det er snart på tide å vedlikeholdsmale panel, dører og vinduer. Panel vaskes og skrapes før maling med alkyd eller linoljemaling. Vinduer skrapes og males, kittes etter behov. Hjørnejern og hengsler rustbehandles. Ytterdører vedlikeholdes og males. Vinduer i kjelleren er i dårlig forfatning: bunnkarmen og bunnramme

sjekkes for råte. Ståltrekkverk rustbehandles og males. Støpt grunnmur kan males med en mineralsk betongmaling. Løs maling fjernes.

Vegetasjon langs grunnmuren holdes nede. Trær med grener innover taket bør vurderes felt eller kraftig beskåret.

Innvendig vedlikehold er begrenset til generelt holde dører, overflater og tekniske installasjoner i orden. I dusjrom er det behov for å supplere vegger med manglende fliser. Underlaget og fuktforholdene må kontrolleres.

INTERIØR

ROM [nr]	001
Navn	Toalett

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Skyggepanel hvitmalt
Vegger	1,40m brystning med opprinnelige hvite fliser og brystningskant med stående faspanel over. I det nordvestre hjørnet er det pipeløp og brannmur. En luftluke i pipeløpet.
Gulv	Gulvet i betong malt mørk grå.
Dører	Dør mellom korridor og toalettrom er finerdør av nyere dato. Døren til vaskerom er opprinnelig trefyllingsdør med tre speil. Trefyllingsdører til toalettbasen er også opprinnelige.
Oppvarming	I nordøstre hjørne står den opprinnelige ovnen, Jøtul 511
Belysning	Kuppellampe
Øvrig inventar	Fem toalettbasen med porselenstolett. Fire av dem er merket "karfolk", og en merket "kvinnfolk". Hver bås har flislagt brystning, men uten brystningskant.
Annet	Av veggmonterte elementer er det en porselensservant fra Porsgrunn av nyere dato. En trehyll, og diverse holdere for såpe og papir. Over pissetoaret er det en vanncisterne i porselen.

INTERIØR

ROM [nr]	002
Navn	Vaskerom

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Skyggepanel med en hulkiilst.
Vegger	Flislagt brystning samme som i rom 1. Over brystning er det malte plater. Brannmur mot rom 001.
Gulv	Betonggulv malt i mørk grå. Ett sluk.
Dører	Døren mellom korridor og vaskerom er nyere finerdør.
Oppvarming	-
Belysning	Kuppellampe
Øvrig inventar	10 servanter fra 1970-tallet og en opprinnelig utslagsvask, flere speil, og en fastmontert hylle.
Annet	-

INTERIØR

ROM [nr]	004
Navn	Dusj med forrom

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Opprinnelig faspanel, hvitmalt
Vegger	I forrommet er veggene panelt. Pipeløp og brannmur, pusset og malt. I dusjrom er det hvite fliser helt opp til taket, av nyere dato
Gulv	I forrommet er det malt betonggulv. I dusjen er det flislagt gulv av nyere dato med sluk i midten
Dører	Dør mellom korridor og forrom er opprinnelig fyllingsdør med tre speil. Malt finerdør mellom forrom og dusj.
Oppvarming	-
Belysning	-
Øvrig inventar	5 dusjer
Annet	-

INTERIØR

ROM [nr]	005
Navn	Korridor

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Hvitmalt skyggepanel. Hulkil taklist er markert med en eplegrønn farge
Vegger	Veggene består av delvis stående faspanel malt lys grå og 4 pussede brannmurer. Både panelet og brannmurene er malt grå i nedre del - ca 1,50 høyde og hvite i øvre del. Brannmurene har feierluke fra Kværner Bruk.
Gulv	Grønmalt betonggulv
Dører	Finerdører ca 1960-tallet samt noen originale dører. Dørgeriktene delvis umalt og delvis gråmalt.
Oppvarming	-
Belysning	Kuppellamper av ulik alder.
Øvrig inventar	Knaggrekker, intelkommunikasjonshøytaler.
Annet	-

INTERIØR

ROM [nr]	006
Navn	Kontor

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Hvit skyggepanel.
Vegger	Stående faspanel malt lys grå. På to av veggene er det en brystningslist i ca 150cm høyde. En luke med vertikal skyvedør til rom nr 007. En luke i pipeløpet.
Gulv	Vinylbelegg grønn-brunspettet
Dører	Finerdør av nyere dato
Oppvarming	Panelovn
Belysning	Kuppellampe av nyere dato.
Øvrig inventar	Fastmonterte skap/hyller.
Annet	Bord, stoler, skrivebordslamper , skap og kontorutstyr.

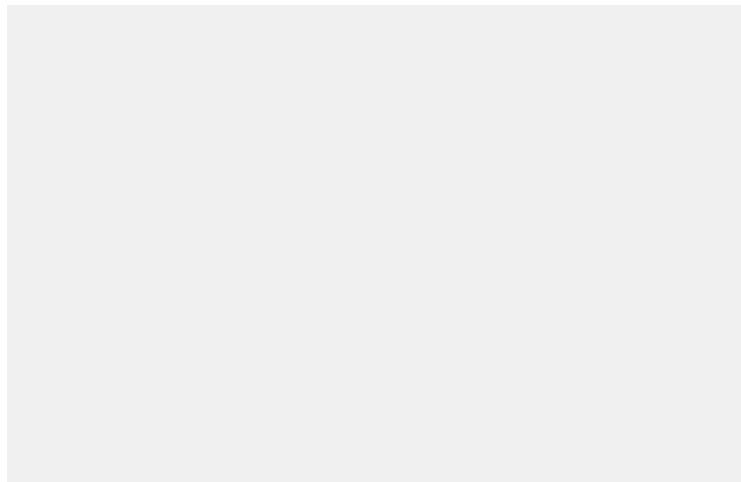
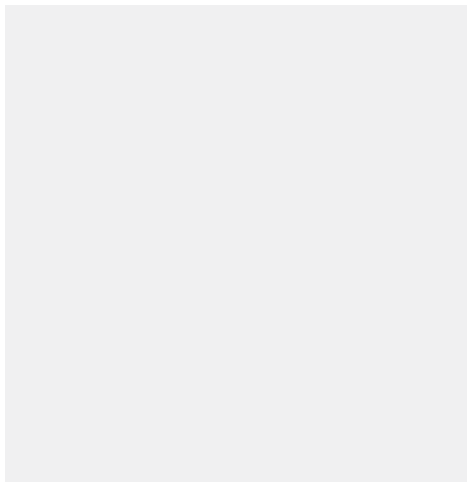

INTERIØR

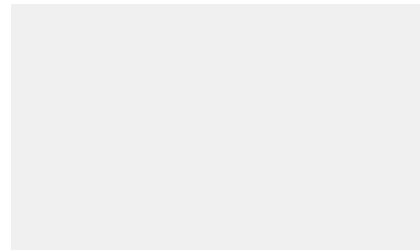
ROM [nr]	007
Navn	Kontor

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Hvit skyggepanel.
Vegger	Faspanel med brystningslist på alle vegger i ca 150cm høyde. Brannmur i hjørnet sør-vest, og pipeløp i hjørnet nord-vest.
Gulv	Vinyl på gulvet.
Dører	Finerdør av nyere dato, med umalte gerikter.
Oppvarming	Panelovn.
Belysning	Kuppellampe
Øvrig inventar	Et metallskap i hjørnet, et vitrineskap med glassdører - beiset. En posthylle med 9 bokser. Førstehjelpsutstyr.
Annet	Bord, stoler, skrivebordslamper og datamaskiner og kontorutstyr.

INTERIØR	
ROM [nr]	008
Navn	Rekvisita lager

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Hvit skyggepanel.
Vegger	Faspanel med brystningslist på alle vegger i ca 150cm høyde. Brannmur i hjørnet sør-øst.
Gulv	Vinyl på gulvet
Dører	Finerdør av nyere dato, med umalte gerikter til korridoren. To-fløyet gråmalt skyvedør til rom 016.
Oppvarming	Panelovn.
Belysning	Kuppellampe.
Øvrig inventar	Ikke registrert.
Annet	Ikke registrert.

INTERIØR

ROM [nr]	010
Navn	Kjøkken

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Skyggepanel med kremhvite farge.
Vegger	Flislagt brystning med brystningskant i 150cm høyde, med faspanel på øverste del av veggen. Pipeløp sentralt i rommet, også flislagt som veggene. To severingsluker mot rom 16, spisesal.
Gulv	Grønmalt betonggulv. Stort sluk med rist over.
Dører	Malt finerdør av nyere dato til korridor. Øvrige dører er opprinnelige fyllingsdører gråmalt.
Oppvarming	
Belysning	Lysstoffrør.
Øvrig inventar	Opprinnelige veggfaste under- og overskap. Benkeplate med respatex. Nyere storkjøkkenutstyr i stål: doble stekeovner, stålbenk med vask. Stor avtrekkshette i stål rundt pipeløpet.
Annet	En trapp ned til kjelleren i sørvestre hjørne med jernbeslått trinn og rekkverk. Opprinnelig var trappen en del av kjøkkenet, senere ble den bygget inn.

INTERIØR

ROM [nr]	011
Navn	Forlegningsrom

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Skyggepanel hvittmalt.
Vegger	Stående faspanel hvittmalt. Brannmur i det nordøstre hjørnet, pusset og malt.
Gulv	Brunspettet vinylbelegg.
Dører	Opprinnelig fyllingsdør med bakelitthåndtak.
Oppvarming	Panelovn.
Belysning	-
Øvrig inventar	Grønnemaljert Jøtul 511 ovn.
Annet	To køyesenger, 1 kommode, krakker.

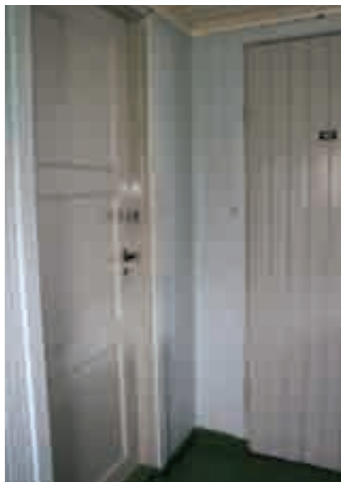

INTERIØR

ROM [nr]	012
Navn	Anretningen

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Huntonitt med lister i rutemønster
Vegger	Platekledde vegger med lister over skjøtene.
Gulv	Støpt grønmalt betonggulv.
Dører	Original fyllingsdør med tre fyllinger og bakelitthåndtak inn mot rom 010, kjøkken. Døren mot rom 013 er panelt med vindusfelt med 6 ruter, gråmalt.
Oppvarming	Stråleovn over dør til rom 013.
Belysning	-
Øvrig inventar	Et veggfast skap opp til taket på hver side av vinduet mot sør. Rett under samme vinduet står det en brødkasse. Veggfast benk under vinduet mot vest.
Annet	Bord, stoler, fryseboks.

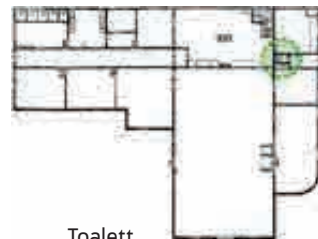

INTERIØR

ROM [nr]	013
Navn	Gang og toalett

Gang

Toalett

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Hvit faspanel i taket. Plater på toalettet.
Vegger	Stående faspanel i isblå farge på veggene i gangen. På toalettet er det plater på malt lysgrønn vegg.
Gulv	Grå vinyl på toalettet. Grønnmalt betonggulv i gangen.
Dører	Dør til anretning med fiskebeinspanel med glassfelt, 6 ruter, og nyere håndtak. En dør med stående panel til toalett. Døren til rom 014 er fyllingsdør med tre speil, gråmalt.
Oppvarming	Panelovn på toalettet.
Belysning	Glasskuppel i taket i gangen.
Øvrig inventar	Porselen toalett.
Annet	-

INTERIØR

ROM [nr]	014
Navn	Lager

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Hvit saltakshimling med malte porøse huntonittplater med listverk.
Vegger	Laksefargede huntonittplater med listverk. Serveringsluke med dører mot rom 015 befalsmessa.
Gulv	Støpt betonggulv med 2X70 cm tregulv, uvisst hva som er under.
Dører	Original gråmalt fyllingsdør med bakelitthåndtak mot rom 013 gang. Døren mot rom 015 er en malt finerdør.
Oppvarming	Stråleovn.
Belysning	Kuppellampe.
Øvrig inventar	Liten disk under serveringsluke med uttrekkskuff til penger med opprinnelig skålhåndtak. Utslagsvask med varmtvannsbereider over vasken. Lagerhylle.
Annet	En gammel vekt.

INTERIØR

ROM [nr]	015
Navn	Befalsmessa

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Salttakshimling med malte huntonittplater med lister over skjøtene.
Vegger	Nordvestre hjørne er avrundet. Opprinnelige tyske huntonittplater med lister over skjøtene, malt i to farger: gul brystning med hvit overdel. Brannmur og pipeløp på den østre veggen. To vinduer med 4 ruter, ett på hver side av serveringsluken mot rom 014.
Gulv	Brun oljet stavparkett.
Dører	Døren til rom 016 er malt fyllingsdør med tre speil.
Oppvarming	Ribberørsovn.
Belysning	Lysstoffsør.
Øvrig inventar	Ulefoss grønn emaljert 929 B ovn.
Annet	Bord, stoler, bilder på veggene, ett maleri.

INTERIØR

ROM [nr]	016
Navn	Spisesalen

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	To typer panel: skyggepanel i kremfarge i den søndre delen av rommet, og i den nordlige delen faspanel med takbjelker.
Vegger	Stående faspanel, gulmalt på oversiden, med brystningslist og en dypere gulfarge under listen. Samme farge på dørgerikter, og rundt serveringsluker. Spor etter tidligere skillevegg.
Gulv	Vinylbelegg på gulvet.
Dører	Utgangsdør mot nord er to-fløyet med smalt vindusfelt i hvert blad. Dør mot rom 009 er en fyllingsdør med tre speil, malt.
Oppvarming	Stor peis med peiskappe som går opp til himlingen. Mot øst brannmur med ovn, pipeløpet ligger på utsiden av ytterveggen.
Belysning	Doble lysstoffrør i taket og noen veggglamper av nyere dato.
Øvrig inventar	Grønnemaljert ovn fra Ulefoss.
Annet	Tre langbord med stoler, opprinnelige.

INTERIØR	
ROM [nr]	K001 og K002
Navn	Gang og lager for proviant
Funksjon	Opprinnelig mobiliseringslager. Tømt for proviant i 1997. Brukes fortsatt til lager.
Etasje	Kjelleretasje

K001 Gang

K002 Lager

Bygningssdel	Beskrivelse
Himling	Støpt betong hvitmalt med spor etter plankeforskaling.
Vegger	Støpt betong hvitmalt med spor etter plankeforskaling. Ett vindu, 60x40cm.
Gulv	Betonggulv.
Dører	Dør til rom K002 er 90x205cm finerdør lakkert. Dør til K004 er fyllingsdør 90x195cm gråmalt.
Oppvarming	-
Belysning	Kuppellampe i begge rom.
Øvrig inventar	K002: Hyller med sidevanger av trevirke.
Annet	-

INTERIØR

ROM [nr]	K003 og K004
Navn	Rekvisitalager og gang til kjølerom
Funksjon	Mobiliseringslager for proviant til 1997, deretter rekvisitarom for kjøkkenutstyr. Brukes fortsatt som det.
Etasje	Kjelleretasje

K003 Rekvisitalager

K004 Gang

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Støpt betong.
Vegger	Støpt betong.
Gulv	Betonggulv.
Dører	Dør til rom K002-proviantlager er en 90x205cm finerdør lakkert. Dør til rom K005-kjølerom er en fyllingsdør 90x195cm gråmalt. Dør til rom K004-rekvisitarom er en finerdør 90x205cm lakkert.
Oppvarming	-
Belysning	Kuppellampe.
Øvrig inventar	-
Annet	-

INTERIØR

ROM [nr]	K005
Navn	Kjølerom
Funksjon	I 1979 ble rommet avdelt med et kjølerom.
Etasje	Kjelleretasje

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Støpt betong.
Vegger	Støpt betong. Et kjølerom 255x185cm er bygget inn i rommet. Det har panelte vegger ubehandlet med isolert dør.
Gulv	Betonggulv.
Dører	Fyllingsdør 90x195cm gråmalt.
Oppvarming	-
Belysning	Kuppellampe.
Øvrig inventar	-
Annet	2 stk varmtvannsberedere, stor potetskreller.

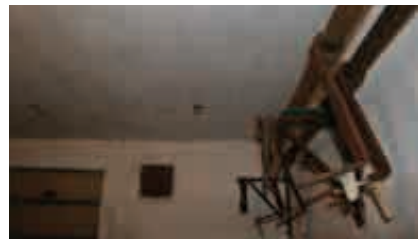
INTERIØR

ROM [nr]	K006
Navn	Sanitet- og våpenlager
Funksjon	Brukt av Brunlanes og Stavern HV område 03109 fra ca 1948 til 2005. Rommet ble i 1960 delt med netting i flere båser med dører som kunne låses for å skille forsyning og våpen fra sanitet intendantur m.m.
Etasje	Kjelleretasje

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Støpt betong.
Vegger	Støpt betong, med skillevegger av treverk og netting.
Gulv	Betonggulv.
Dører	Ståldør inn til våpenrom 90x190cm fra 1985.
Oppvarming	2 panelovner.
Belysning	5 kuppellamper.
Øvrig inventar	1 skrivebord.
Annet	-

INTERIØR	
ROM [nr]	K007-samband, K008-gang, K009-verktøy
Navn	Sambands- og verktøymateriell
Funksjon	K007 Under krigen trolig brukt av tyskerne til spiskammer. Etter krigen brukt av ØSD til Skanseverktøy mobilisering: sambandsutstyr, lyskaster- og radiomateriell m.m. Lageret ble tømt i 2005. K009 Brukt av tyskerne til slakt, saltet kjøtt og proviantlager. Brukt av ØSD til verktøy fra til 2005.
Etasje	Kjelleretasje

K007

K008

K009

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Støpt betong.
Vegger	Støpt betong. K007 Et lite vindu 60x40cm.
Gulv	Betonggulv.
Dører	K007 og K009: Fyllingsdør 90x190cm med tre speil - gråmalt.
Oppvarming	Panelovn i K007.
Belysning	Kuppellampe i alle rom.
Øvrig inventar	K007 Hyller på to sider av rommet. K009 Fastmonterte hyller på to vegger, 3 rør i himlingen med kroker for å henge slakt, et støpt saltkar i nordre hjørne.
Annet	-

INTERIØR	
ROM [nr]	K010-samband, K011-malerutstyr
Navn	K010 Sambandsmateriell, K011 verktøy og malerutstyr
Funksjon	K010 Brukt etter krigen av HV 03109 til sambandsmateriell til 2005. K011 Brukt av ØSD til verktøy og malerutstyr m.m. Halvard Oddane benytter rommet fortsatt til diverse maling og utstyr.
Etasje	Kjelleretasje

K010

K011

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	K010 og K011: Støpt betong kledd med porøse fiberplater. Platene fra 1941 er av finsk fabrikkat 10mm tykke, 130cm brede og 260cm lange.
Vegger	K010 og K011: støpt betong kledd med porøse fiberplater. Platene fra 1941 er av finsk fabrikkat 10mm tykke, 130cm brede og 260cm lange. Ett lite vindu i hvert rom 60x40cm
Gulv	Betonggulv
Dører	K010: Tredør 100x185cm med fiskebensmønster med en vindusspalte – gråmalt K011: labankdør 90x180cm
Oppvarming	Ribberørsovn i begge rom
Belysning	Kuppellampe i begge rom
Øvrig inventar	K010 Hyller på to sider av rommet K011 Hyller på to vegger
Annet	-

INTERIØR	
ROM [nr]	K012
Navn	Lager
Funksjon	Brukt til forlegning for streifvakter under krigen. Bruk av ØSD som lager. Hans Oddane brukte nordre del av rommet til lagring av ved fra 1945 til 1980. Uendret siden 1941.
Etasje	Kjelleretasje

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Støpt betong kledd med porøse fiberplater. Platene fra 1941 er av finsk fabrikat 10mm tykke, 130cm brede og 260cm lange.
Vegger	Støpt betong kledd med porøse fiberplater. Platene fra 1941 er av finsk fabrikat 10mm tykke, 130cm brede og 260cm lange.
Gulv	Betonggulv. Avtrykk av hundepoter i betongen utenfor inngangen der det sto et hundehus under krigen.
Dører	Tofløyet labankdør 170x180cm gråmalt.
Oppvarming	-
Belysning	3 stk kuppellamper.
Øvrig inventar	Oppstikkbenk med skrustikke og smergelskive.
Annet	-

INTERIØR

ROM [nr]	K013
Navn	Garasje
Funksjon	Bygget som garasje av tyskerne i 1941. Brukt til nødstrømsaggregat fra 1950 til 1961, deretter lager for gjerdemateriell m.m.
Etasje	Kjelleretasje

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Pulttak papptekket.
Vegger	Støpt betong. Utvendig stående lektepanel. Vindu 150x60 med 8 ruter.
Gulv	I 1950 ble det støpt betonggulv som fundament til nødstrømsaggregat (Lister 17kva 3 sylinder 25HK, flyttet til inv.nr. 1032 i 1961, fjernet i 1979 og flyttet til inv.nr. 1040).
Dører	Toftøyet labankdør 170x180cm gråmalt.
Oppvarming	-
Belysning	Kuppellampe.
Øvrig inventar	-
Annet	-

INTERIØR	
ROM [nr]	K014-buerom, K015-brannstasjon, K016-brenselslager og K017-lager
Navn	Lager
Funksjon	<p>K014: brukes til lager for isolasjonsmateriell, reservevinduer, fiberplater m.m. Oddanes far brukte rommet til å lagre ting etter at familien fikk komme tilbake høsten 1945.</p> <p>K015: brannstasjon. Er i daglig bruk.</p> <p>K016: brenselslager</p> <p>K017: lager for reserve takstein, dretnsrør, piggrådbunter m.m.</p> <p>Uendret siden 1942</p>
Etasje	Kjelleretasje

K014

K015

K016

K017

Bygningsdel	Beskrivelse
Himling	Støpt betong.
Vegger	Støpt betong. K014: Ett vindu i buen 105x60cm.
Gulv	Betonggulv.
Dører	<p>K014: Gråmalt tredør 80x185cm med fiskebenmønster.</p> <p>K015: Gråmalt tofløyet labankdør 250x190cm.</p> <p>K016: labankdør 80x185cm.</p> <p>K017: gråmalt tofløyet labankdør 165x175cm.</p>
Oppvarming	K015: ribberørsovn.
Belysning	K015, K016 og K017: kuppellampe.
Øvrig inventar	K015: trehyller.
Annet	<p>K015: brannsprøyte med slanger og utstyr, drivstoff, olje m.m.</p> <p>K016: ved, koks, kull. Avdelte binger koksbokser m.m.</p>

K 016, brenselslager

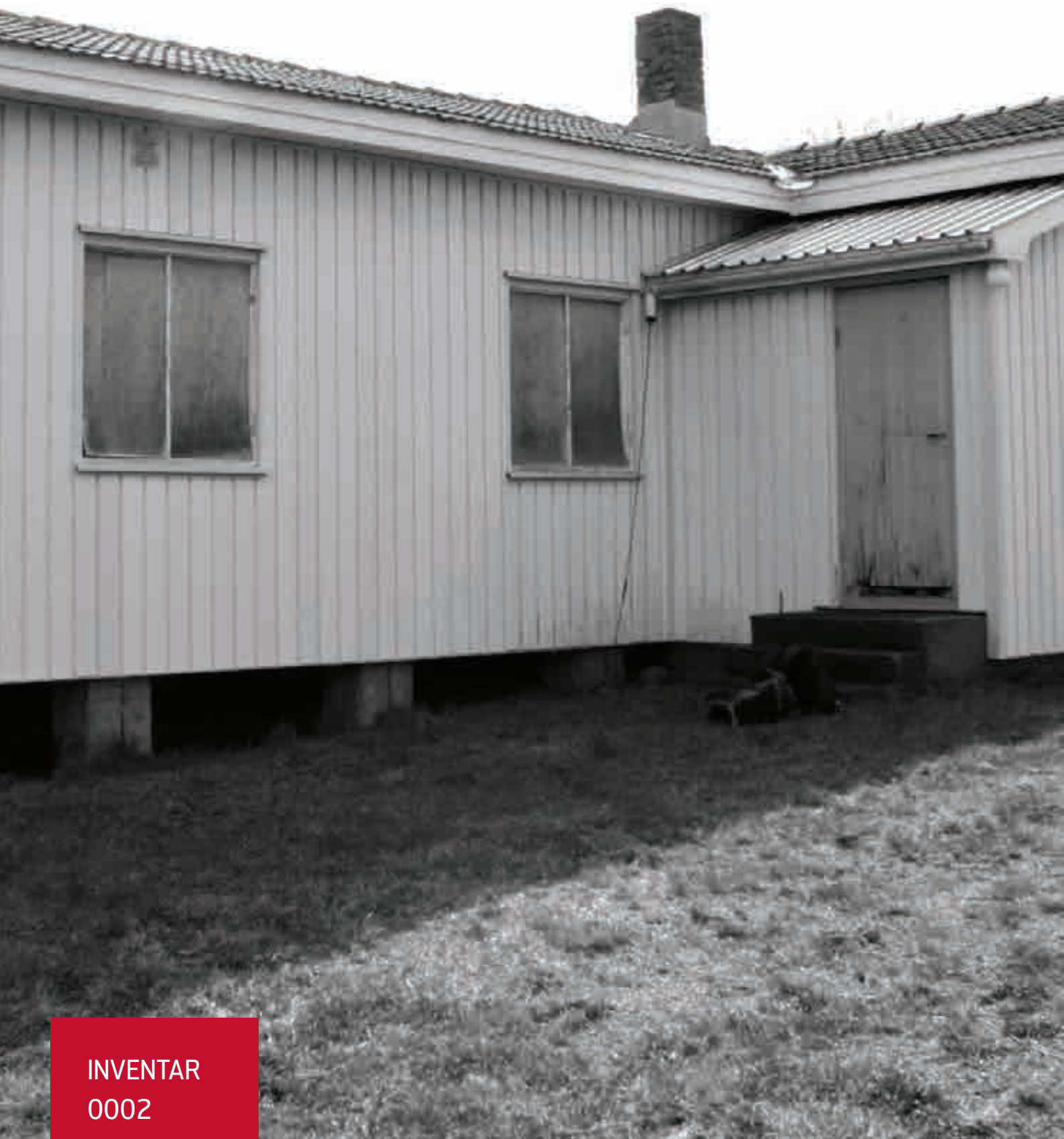
K 017, lager

K 015, Brannstasjon

K 017, lager

**INVENTAR
0002**

Forlegningsbrakke

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbrakke
Inventarnummer	0002
GAB-nummer	162833537
Opprinnelig bruk	Kontor, forlegning, lager
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1 (vurdert i Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 2 eksteriør)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1941	Takhøyde:	2,81
Størrelse:	Grunnflate: ca 64kvm Lengde: 11,20 m Bredder: 5,20 og 7,70 m 1 Vindfang: 2,50 x 1,25 m 1 Vindfang: 1.80 x 1,35 m	Antall rom:	5

Nordøst fasade

BESKRIVELSE

Oppført i bindingsverk, utvendig kledd med plastpanel i 1970. Under plastpanel ligger den opprinnelige kledningen med stående faspanel, som opprinnelig var rødmalt. Bygningen står på betongpeler i nordre del, og støpt grunnmur i den søndre del.

Saltak tekket med opprinnelig sementtakstein på takbord. I den nordøstre gavl er det et lite tilbygg med trapp og gang. Tak over vindfang tekket med Icopal og bølgeblikkplater. I den nordvestre fasaden er det et nyere tilbygg med en trapp i støpt betong. Teglpipen med sinkbeslag. Nedløpsrør, takrenner er noe nyere. I kilerenna er det sink. Vindskier med liten gesimskasse.

Vinduene på sydsiden er ikke originale, men laget som kopi av de gamle. Øvrige vinduer er opprinnelige, og er for tiden tatt ut og sendt til restaurering. Vinduene

er to fag delt i tre ruter. De er i litt dårlig forfatning, mangler kitt, maling, og beslagene er noe rustne. Døren i gavlveggen er en tre-speil fyllingsdør, gråmalt.

Døren til forlegning i øst er panelt med jernbanepanel, gråmalt. Døren er kledd med huntonitt innvendig. Den har ikke blitt malt på lenge og er oppsprukket og buklete, råte nederst. 50talls håndtak.

Det elektriske anlegget er opprinnelig fra 1941. Noe nytt som f.eks. jordkabel med vevd ledning. Bakelittstøpsler og koblingsbokser og brytere. Hvite glasskuppellamper med porselensarmatur i alle rom.

Sambandskabel lagt inn rundt 1979 i forbindelse med den generelle opprustning av fortet.

HISTORIKK

Bygget i 1941 som kontor. I etterkrigstiden brukte Kystartilleriet bygget som forlegning. Senere gjort om av SHV 132 til lager for bekledning og utstyr. Taket har blitt restaurert dvs. lagt ny papp, og all sementtaksteinen lagt tilbake igjen.

I anledning opprustningen i 1979 fikk alle brakker og bunkere sikringsskap, EL- kabler ble lagt i bakken sammen med luft-trekk, og det ble satt opp trafo m.m.

Demontert alarmanlegg etter 1998. Frigitt 1.1.2005.

VERNEVERDI

Bygningen er representant for nøkternt tysk typebyggeri. Den har stor grad av opprinnelighet - særlig i interiørene. Bygningen inngår som en viktig del av helheten på Oddane fort og viser sammen med de øvrige byggverk og anlegg fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Løst inventar er vesentlig for forståelsen av den langvarige bruk av fortet i etterkrigstiden.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Taktekkingen bør kontrolleres årlig. Takrenner renskes. Løse takstein legges på plass. Ødelagte takstein skiftes ut med tilsvarende om slike finnes på lager. Hvis man ikke kan få tak i ny eller brukt takstein med samme format, må man vurdere å legge ny stein på deler av taket.

På lengre sikt vil utvendig plastpanel falme og nedbrytes. Da vil det være aktuelt å fjerne plastpanelet og få frem opprinnelig trepanel, som man må påregne å sette i stand.

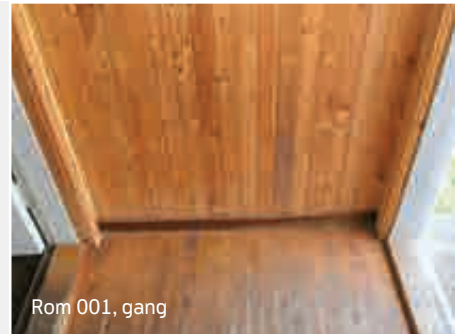
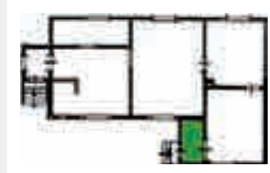
Utvendig synlig treverk skrapes og males. Panelt dør inn til rom 001 må settes i stand. Eventuelle råteskadete bord på døra skiftes ut med tilsvarende eller det skjøtes inn friskt virke. Vinduer som ikke er restaurert bør også restaureres; det innebærer bl.a. råtekontroll, skraping og maling, ny kitt og rustbehandling av hjørnejern.

Innvendig vedlikehold er begrenset til lakking av tregulv, og generelt holde overflater og tekniske installasjoner i orden. Vedovnen er rusten og bør settes i stand av spesialister.

INTERIØR

ROM 001 GANG:

Himlingen er faspanel. Vindfanget er panelt med en smal 3 tommers faspanel umalt. Tregulv har stavparkett og er lakkert. Innvendig dør mellom forlegningsrommene med tre fyllinger i dørbladet. Sementtrapp.

Rom 001, gang

ROM 002 - FORLEGNING:

Himlingen består av porøse plater med lister i kvadratisk mønster. Platene var finskprodusert i gulnyanse, lister grønnmalt. Veggene kledt med porøse huntonittplater som er tapetsert med originaltapet fra krigens dager med forskjellige motiv. Tregulv med belegge som ser ut som støp, hard blanding av sagmugg og linolje. Fyllingsdør med 4 fyllinger i hvert dørblad, og med bakelitthåndtak i typisk 30talls utforming. Innvendig dør mellom forlegningsrommene med 3 fyllinger i dørbladet. Stor brannmur med original vedovn fra 1941. Hvite glass-kupler/lamper med porselensarmatur i alle rom. Solide kabler fra ca. 1960-årene. Svært autentisk interiør.

Rom 002, forlegning

Løst inventar:

- køyesenger fra 1960-70-tallet

Rom 001, gang

Rom 002, forlegning

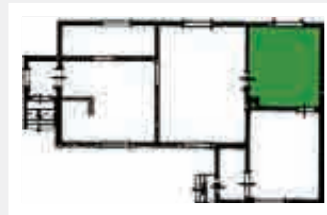

Rom 002, forlegning

INTERIØR

ROM 003 - FORLEGNING:

Himlingen er porøse plater som har en kvadratisk belistning, platene i gulnyanse, lister umalt. Veggene kledd med porøse huntonittplater som er tapetsert med originaltapet fra krigens dager av litt forskjellig utforming. Gulv som rom 002. Fyllingsdører med fire fyllinger i hvert dørblad, og med bakelitthåndtak i typisk 30talls utforming. Innvendig dør mellom forlegningsrommene med tre fyllinger i dørbladet. Opprinnelig var det passasje mellom rom 002 og 007, den ble stengt på 1960-70 tallet.

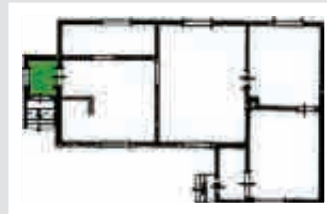

Løst inventar:

- køyesenger fra 1960-70-tallet.

ROM 004 - VINDFANG:

Tretrapp inn mot inngangsdøren. Himling og vegger har faspanel, hvitmalt. Original dør inn til rom 005-lager, med tre fyllinger i bladet, gråmalt. Bakelittvrider.

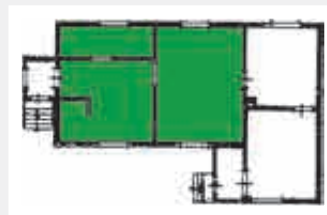

Fast inventar:

- Liten skopusserbenk.

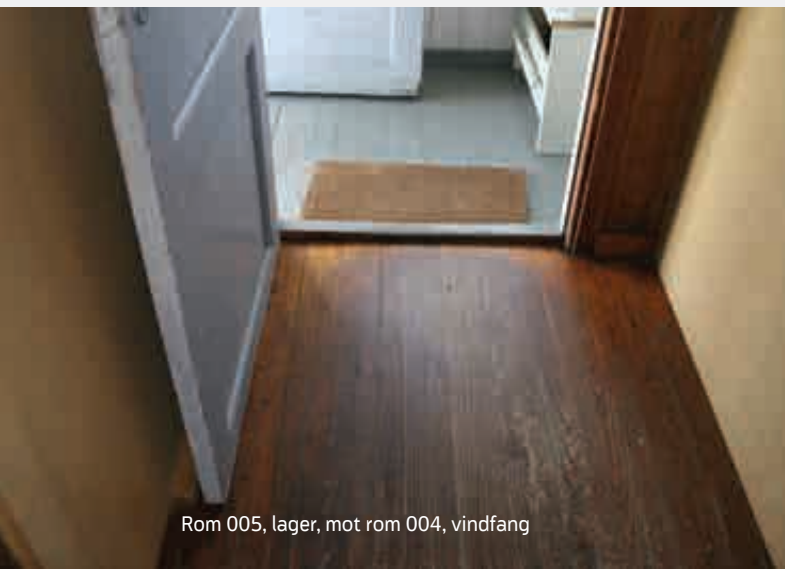
ROM 005 - LAGER:

Rommet ble i 1960 delt i tre rom med en lettvegg av sponplater mot vest og sør. Bredt faspanel i himlingen. Faspanel på to av veggene mot øst og nord. Tregulv lakkert. En finerdør fra 60tallet i den nye avdelte veggen. Umalt nyere fyllingsdør med 60tallsvrider. Nyere elektrisk opplegg med kupler i taket, og lysstoffrør i det innerste rommet.

Fast inventar:

- Rundovn fra Ulefoss - N377, mot rom 003.

Rom 005, lager, mot rom 004, vindfang

Rom 003, forlegning

Forlegningsrom 002

Lagerrom 005

Fasade nordvest

Detalj fra inngangsdør til rom 001

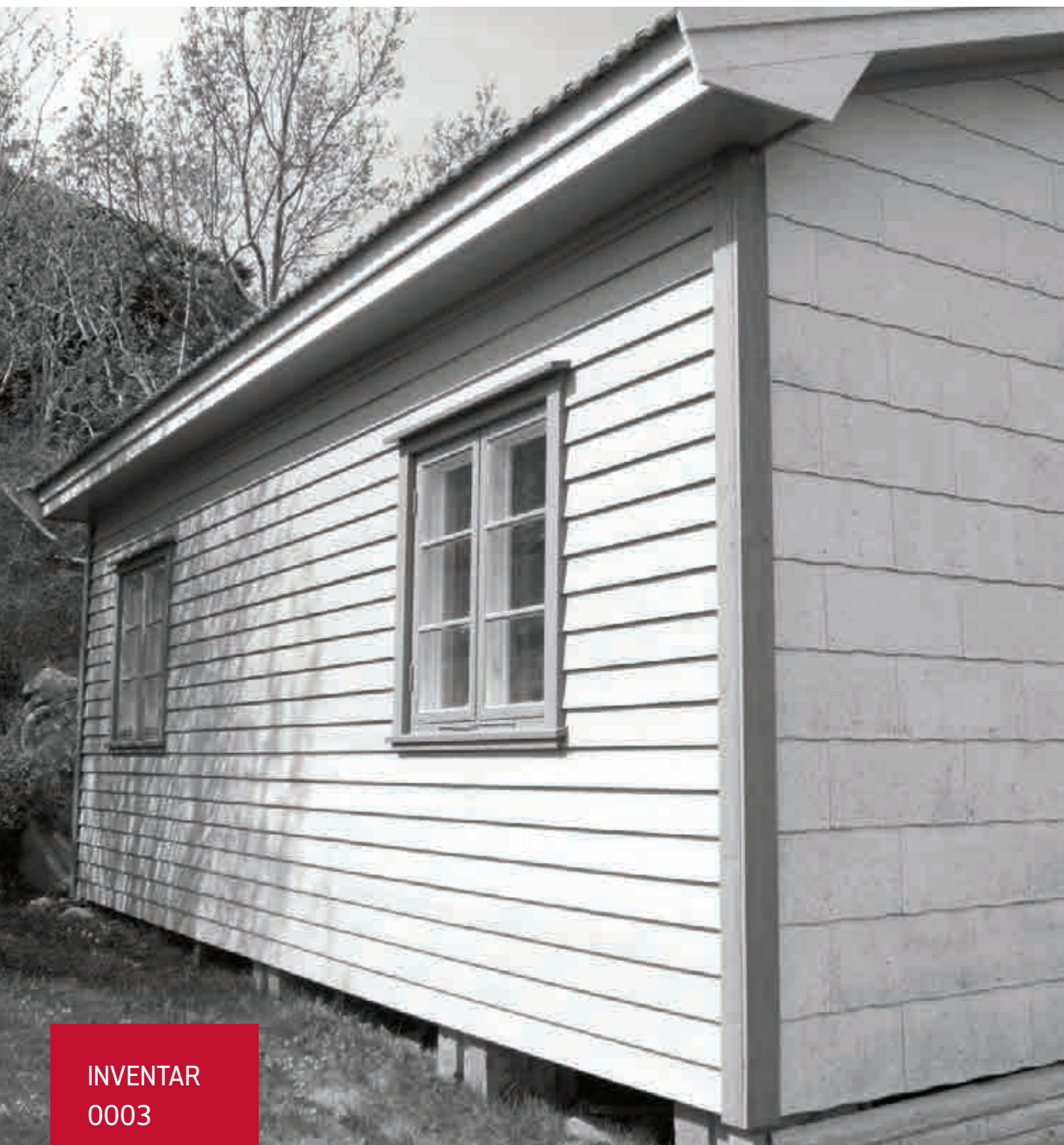
Inngang rom 004 sett fra nordvest

Rundovn fra Ulefoss - N377

Hyller til diverse utstyr og ovn, rom 005

**INVENTAR
0003**

Forlegningsbrakke

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbrakke
Inventarnummer	0003
Koordinater (UTM 33N)	N204388,433 Ø6547337,667
Opprinnelig bruk	Løytnantsbrakke
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggear	1941	Takhøyde:	2,60
Størrelse:	Grunnflate ca 40 kvm 8,05x4,90 m	Antall rom:	4

Fasade sørøst

BESKRIVELSE

Ut- og innvendig panelt bindingsverk. Liggende kledning. Vegg mot sør er kledd med eternitt. På sørfasaden ble eternitten fjernet i 2010. Nord- og vestfasadene har det opprinnelige liggende not og fjær panel fra 1941.

Bygningen er malt i gråhvit farge (fjordgrå), nesten med grønnskjær. Hjørner i grågrønn. Rusten fra ugalvaniserte spikere slår igjennom. Den grønnaktige fargen er ikke original, opprinnelig har bygningen vært malt oker med røde vindusgerikter.

Bygningen står på ferdigstøpte betongpilarer. Taket er lagt om med ny papp og den opprinnelige sementtakstein vasket og tilbakeført. Nye vindskier. Teglpiper med sinkbeslag. To nye vinduer satt inn i 2010 på sørfasaden. Originale vinduer på nordfasaden. Ytterdøren er original fra 1941. Den er panelt med

fiskebeinsmønster med en veldig spesiell vrider av smijern, original. Faspanel på innsiden. Nyere tretrapp inn til inngangsdøra. Bygningen ligger i svakt skrånende terreng med østsiden mot fjellveggen. På øst- og sørsiden av bygningen er det spor etter løytnantens grønnsakhage kantet med naturstein og litt betongstein.

Innvendig har bygningen en symmetrisk rominndeling med et rom mot øst og et mot vest identiske i størrelse og overflater, samt en gang i midten og et vindfang foran.

I alle rom består gulvet av 1 ¼ toms gulvbord av type gran med not og fjær - oljet. Sambandshøytalere er fra 1979. I gangen er det mulighet for å koble opp telefon. Elektrisk anlegg fra 1960-årene. Opprinnelige vedovner. Glass kuppellamper i alle rom.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne som forlegning. Både Kystartilleriet og HV har brukt brakken som forlegning.

På 1970-tallet gikk bygget gjennom en større oppussing: gulvet ble fylt med mineralull, kledning lekta ut og kledd med vindtette plater, innvendig ble gulvet beiset og oljet m.m.

Ved reparasjon av gulvet i 2009 er det funnet en avisbit datert 1941.

VERNEVERDI

Bygningen er representant for nøkternt tysk typebyggeri. Den har stor grad av opprinnelighet - særlig i interiørene. Bygningen inngår som en viktig del av helheten på Oddane fort og viser sammen med de øvrige byggverk og anlegg fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Løst inventar er vesentlig for forståelsen av den langvarige bruk av fortet i etterkrigstiden.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Utvendig panel vaskes, skrapes og males med linoljemaling. Spikerhoder må behandles spesielt for å unngå rustgjennomslag. Fasaden med eternittplater vaskes forsiktig og males. Gamle dører og vinduer krever full restaurering.

Tak må etterses årlig. Løse takstein legges på plass. Ødelagte takstein skiftes ut med tilsvarende om slike finnes på lager. Hvis man ikke kan få tak i ny eller brukt takstein med samme format, må man vurdere å

legge ny stein på deler av taket.

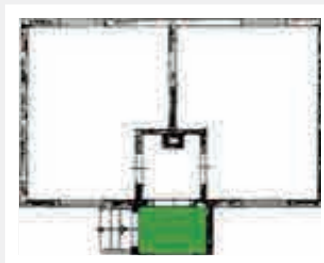
Holde vegetasjonen nede og vekk i fra panel.

Innvendig vedlikehold er begrenset til lakking av tregulver, og generelt holde dører, overflater og tekniske installasjoner i orden. Originale dørklinker som er mangelfulle bør settes i stand med bruk av tidstypiske materialer og løsninger. Vedovnen er rusten og bør settes i stand av spesialister.

INTERIØR

ROM 001 - VINDFANG:

Himling med faspanel malt hvit. Vegger med faspanel malt mintgrønne. 1 ¼ toms oljet tregulv. Døra fra vindfanget inn i gangen er finert med innfelt glass med to ruter, og bakelit-tvrider.

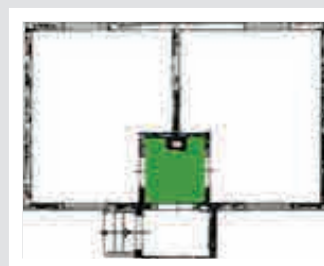

ROM 002 – GANG:

Piperør, pusset og malt. Spor etter lekkasje rundt pipa. Faspanel oljet. Gerikter rundt dørene og taklist malt i blått. I gangen er det mulighet for å koble opp telefon.

Løst inventar:

- 1 skap. Det står en del originale vinduer i gangen.

ROM 003 – FORLEGNING:

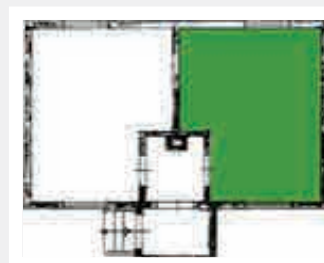
Himlingsplater med belistning. Veggkledning med fiberplater malt i mintgrønn farge. Spor etter gammel lekkasje rundt pipa.

Fast inventar:

- vedovn med sinkplate foran. Ovnsmærke ukjent.

Løst inventar:

- flere bord, flere stoler fra 50-tallet, 9 senger, 8 skap.

ROM 004 - FORLEGNING:

Himling med porøse huntonittplater, hvitmalt, med kvadratisk belistning. Himlingen har hulkillist langs vegg. Vegger består av 6mm fiberplater - opprinnelige. Hvitmalt og pusset brannmur.

Fast inventar:

- vedovn med sinkplate foran, 1 panelovn.

Løst inventar:

- 8 skap, 9 senger, 1 skrivebord. Halvard Oddane forteller at alle køyene ble overført til forsvarsmuseet ved nedleggelse av fortet, og at det ble avtalt å bevare dem istedenfor å kassere dem ettersom fortet skulle bevares musealt.

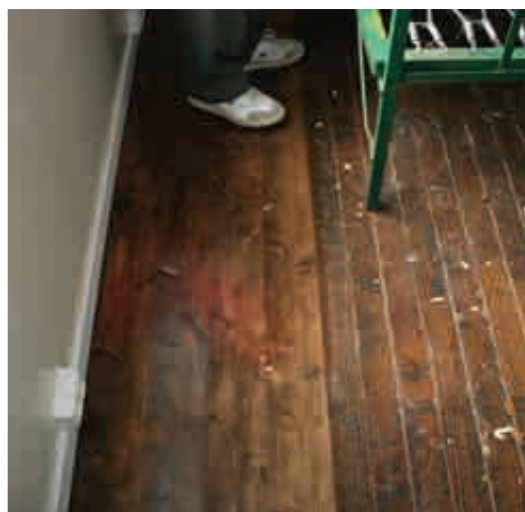

Fasade nordvest

Detalj vindu - råteskade og rust, fasade nordvest

Detalj gulv - rom 004 forlegning

Rom 004, forlegning

Bygning 0003 sett fra vest

Inngangsdør med fiskebeinsmønster

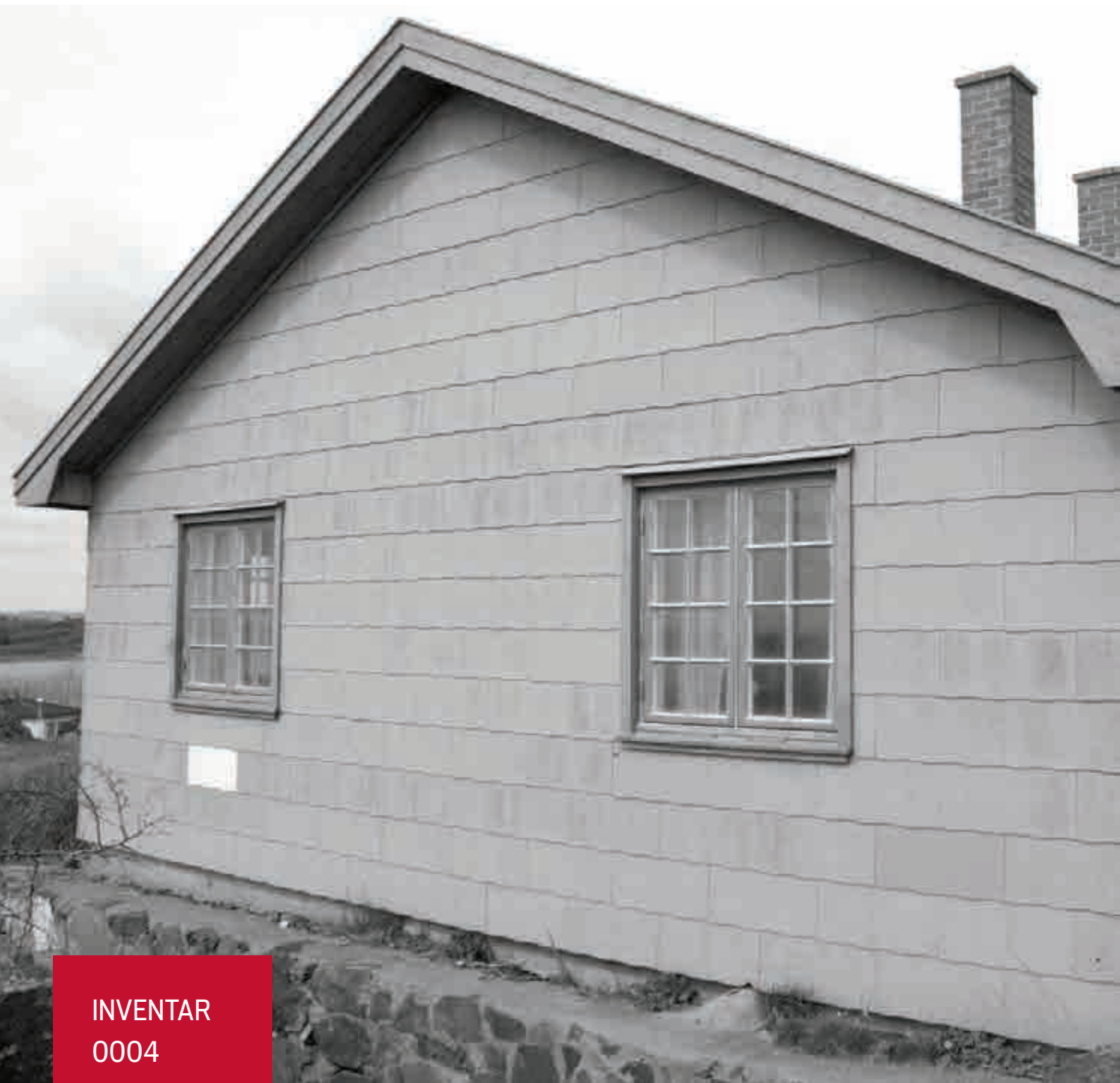

Rom 003, forlegning. Opprinnelige himlingsplater og listverk

Denne avisbit blei funnet i gulvet ved reparasjon
 September 2009. Bevis på at Inv.no 003 Løytn. brakke
 er bygget våren 1941. Sjekkere fra
 firma Walter Thorenfeldt i Lørvik.
 ifølge Oddane

Avisklipp fra 1941

**INVENTAR
0004**

Forlegningsbrakke

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbrakke
Inventarnummer	0004
Koordinater (UTM 33N)	N204309,89 Ø6547267,4
Opprinnelig bruk	Kommandantbolig, Befalsforlegning
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (vurdert i Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 2)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1941	Takhøyde:	2,54 m
Størrelse:	Grunnflate ca 73,5 kvm	Antall rom:	8

Bygning 0004 sett fra nordvest i vinterdrakt

BESKRIVELSE

Oppført i bindingsverk, utvendig kledd med eternittplater på 1970-tallet. Tidligere kledning av tynne 10mm vertikale panelbord. Grunnmur av betong, over en høy natursteinmur. Grunnmuren danner også et repós foran inngangspartiet. En betongtrapp opp til inngangspartiet. Rekkverk av stålrør. Vinduene mot syd er av nyere dato, øvrige er opprinnelige. De har to fag med 8-ruter pr fag – grønmalt. 3 teglpiper med sinkbeslag. Saltak teknet med betongtakstein på takbord. Gesims med profilert avslutning. Panelt ytterdør med diamantpanel og rombevindu.

Innvendig er det oljet tregulv. Himlingene med opprinnelig porøse plater og smalt listverk danner et rutete mønster, samt delvis takess delvis faspanel malt hvitt. Stubbloft av porøs huntonitt.

HISTORIKK

Bygget i 1941 som bolig for den tyske kommandanten Altman Beech. Etter krigen overtatt av det norske Kystartilleriet og brukt som befalsforlegning. HV områdesjef hadde kontor her.

Taket teknet om i 1979, nye lekter og sløyfer, pipene tatt ned i 2006 og satt opp igjen som før.

VERNEVERDI

Bygningen er representant for nøkternt tysk typebyggeri. Den har stor grad av opprinnelighet - særlig i interiørene. Bygningen inngår som en viktig del av helheten på Oddane fort og viser sammen med de øvrige byggverk og anlegg fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Løst inventar er vesentlig for forståelsen av den langvarige bruk av fortet i etterkrigstiden.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Taket ses over en gang i året. Løse takstein legges på plass. Undertaket sjekkes ved å løfte på noen takstein. Ødelagte eternittplater skiftes ut med plater med tilsvarende format. Platene bør innfarges til samme farge som plater for øvrig.

Vinduer kontrolleres en gang i året, se over maling, kitt og beslag. Ved behov males og kittes vinduene.

Fjerne vegetasjon som vokser for nærme bygningen.

Innvendig vedlikehold er begrenset til lakking av tregulver, og generelt holde dører, overflater og tekniske installasjoner i orden. Ved malingsavflaking på vegger, skrapes løs maling bort og panel grunnes og males.

Originale dørklinker som er mangelfulle bør settes i stand med bruk av tidstypiske materialer og løsninger.

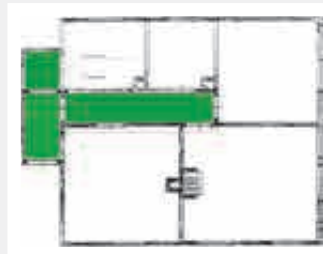
INTERIØR

ROM 001 – GANG, KOTT OG KORRIDOR:

Faspanel på vegg og himling. I korridoren er det en luke til loftet. På gulvet en sinkplate. Dør til kottet er av tre med 4 speil, opprinnelig dørvrider. Dør mellom gang og korridor med ruglete glassfelt. Slett finerdør til alle rom. Opprinnelige profilerte fotlist. Hulkilstaklist.

Fast inventar:

- 2 kuppellamper, intelkommunikasjonshøytaler.

ROM 002 – KONTOR:

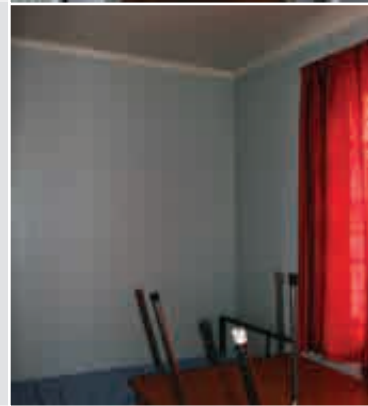
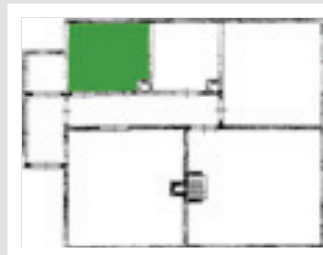
Linoleumsgulv, malte plater på vegg, takess i himling. Kjel-lerlem i gulvet.

Fast inventar:

- taklampe med lysstoffrør. Grønnemaljert Jøtul ovn 507 med sinkplate foran.

Løst inventar:

- 1 skrivebord, 1 stol, 1 seng og 1 garderobeskap.

ROM 003 - VASKEROM:

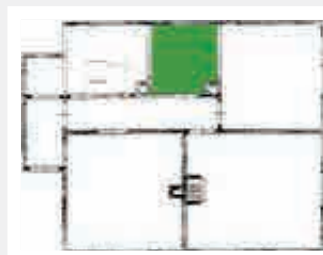
Malt betonggulv med sluk, malte plater på veggene, hvit-malt faspanel på himling. Smalt horisontalt vindu med fire småruter.

Fast inventar:

- varmtvannbereder, 2 porselenservanter fra Porsgrunn, 2 porselens pissoarer, en hylle, 2 speil, 2 tappekraner, diverse dispensere.

Løst inventar:

- 1 trekrakk.

Detalj gulvlist i korridor

Rom 004, forlegning

INTERIØR

ROM 004 - FORLEGNING:

Hvitmalt faspanel på himlingen. Lysegrønn faspanel på veggene. Brede hulkilslister mellom tak og vegg. Pusset og malt brannmur. Opprinnelig dør – gråmalt (tidligere beiset da det var lite tilgang til maling).

Fast inventar:

- 1 vedovn Ulefoss 929 B grønnemaljert med sink-plate.

Løst inventar:

- 2 køyesenger, 1 garderobeskap, 1 skrivebord, stoler, speil.

ROM 005 – PEIESTUE:

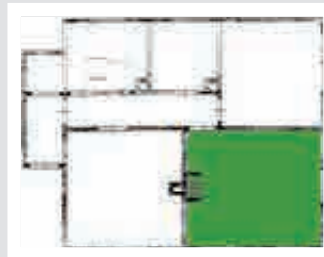
Platekledd tak med kvartstoffslist i rutemønster. De opprinnelige finerplatene er 130x130cm. "Koreapanel" på veggene – umalt. Oljet tregulv. Murt teglpeis med pusset peishette. Tidligere sto en ovn ved siden av peisen.

Fast inventar:

- varmeovn, lysstoffarmatur i taket

Løst inventar:

- 3 sofaer, diverse stoler, 3 bord

ROM 006 – FORLEGNING:

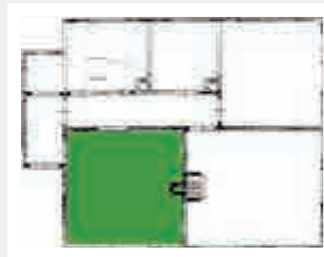
"Takes" på himling, "koreapanel" på veggene. Restaurert både panel og tak ca. 1975.

Fast inventar:

- Lysstoffrør

Løst inventar:

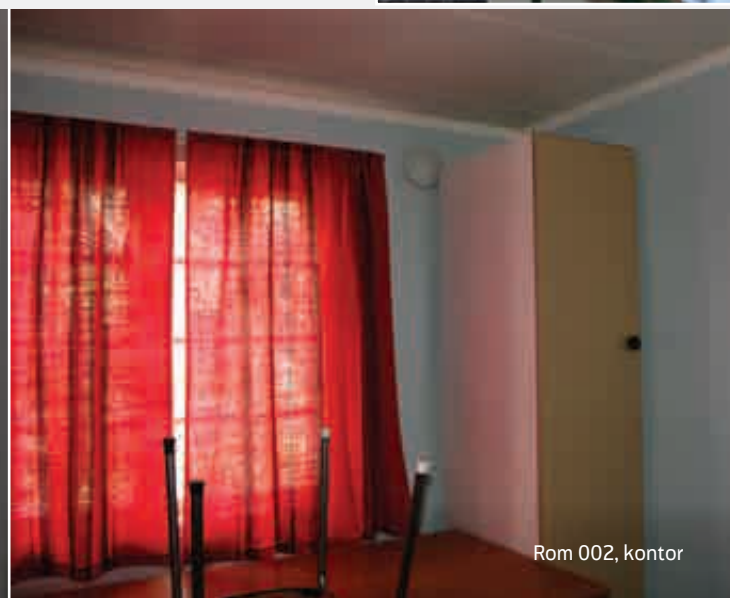
- 3 køyesenger, bord, stoler, garderobeskap

Rom 001, gang

Rom 001, gang

Rom 002, kontor

INTERIØR

INVENTAR
0005

Befalsbrakke

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Befalsbrakke
Inventarnummer	0005
GAB-nummer	162833588
Opprinnelig bruk	Sykestua, kontor/forlegning
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 2)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1941 og 1942	Takhøyde:	2,70 m
Størrelse:	Grunnflate ca 82 kvm 10,0 x 8,20 m	Antall rom:	6

BESKRIVELSE

Bygningen er oppført i panelt bindingsverk og står på betongpilarer med delvis forblendet grunnmur av naturstein. Ny horisontal supanel – hvitmalt, laget som kopi av den opprinnelige kledningen. Valmet tak tekkes med nye Dekra-takplater. Koblede vinduer med tre ruter i hvert fag – grønnmalte. De er nye i samme stil som de gamle.

Opprinnelig inngangsdør, panel i fiskebeinsmønster med firerutet glassfelt. Ett trappetrinn fører opp til en inntrukket veranda med støpt golv, panelt rekkverk og

bærende stolper. To piper i teglstein over tak. Renner og nedløp av plast.

Innvendig bevart romstruktur, opprinnelige porøse plater på veggene i gangen, forlegning, toalett og kontor. På kjøkkenet er det fiberplater og vinyl på gulvet fra 1980-årene. Himlingene har porøse plater og smale lister som danner et rutemønster.

I interiørbeskrivelse nedenfor er det kun tatt med det som avviker fra beskrivelsen over.

HISTORIKK

Bygget i 1941 av tyskerne. Brant ned nyttårsaften 1941-42 da det ble fyrt for mye og gjenreist identisk i 1942. Opprinnelig sykestue der legen hadde kontor og utstyr samt sengeposter. Tyskerne hadde på den tiden allerede badekar, flislagt golv, og toalett med septisk avløp. Etter krigen har det ikke vært behov for sykestuen. HV Logendalen avsnittsområde brukte brakken til kontor og forlegning til 1997.

- 1984: Fullføring av utvendig istandsetting. Reparasjon av kledning. Nytt golv i ett rom. Nye takrenner m/nedløp
- 1987: Gulvbelegg i kjøkken. Utskiftet kjøkkenbenk og skap. Kledning vest- og nordvegg.
- 1988: Oppusset kjøkken og kontor.
- 1989: Opprusting av kjøkken, oppsatt to piper over tak.
- 1992: Omtekkning av tak (105 kvm) Dekra, utskifting av utvendig kledning trykkimpregnert (100 kvm), utvendig maling (100 kvm)

VEDLIKEHOLDSRÅD

Ordinært vedlikehold, jevnlig tilstandssjekk og rens av takrenner. Om ikke lenge bør panelet vaskes og males.

Vegetasjonen rundt bygningen holdes nede og i god avstand til panel.

VERNEVERDI

Bygningen er representant for nøkternt tysk typebyggeri. Den har stor grad av opprinnelighet i interiørene. Bygningen inngår som en viktig del av helheten på Oddane fort og viser sammen med de øvrige byggverk og anlegg fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

ROM 001 - INNGANG:

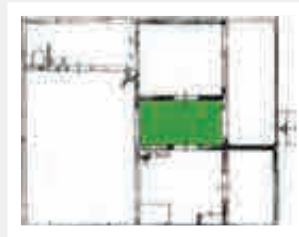
Gulv av støpt betong - gråmalt. Malte finerdører til øvrige rom. En luke opp til loftet.

Fast inventar:

- Intelkommunikasjonshøytaler, kuppellampe.

Løst inventar:

- Et skap opprinnelig tysk

ROM 002 - KONTOR:

Oljet stavparkett noe bredere enn ellers på gulvet. Pusset ca 2m bred brannmur.

Fast inventar:

- Vedovn fra AS Kragerø Verk, panelovn.

Løst inventar:

- 3 etasjers køyeseng, ett metall skap, ett skrivebord, en bokhylle, en kontorstol.

ROM 003 KJØKKENET:

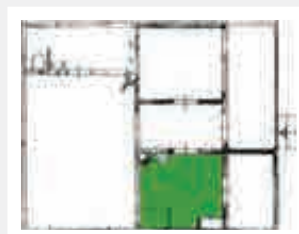
Malte veggplater fra nyere tid, plater på himlingen, vinyl på tregulv. Fliser mellom over og underskap. Elektrisk ovn.

Fast inventar:

- Kjøkkenbenk med overskap av nyere dato (2003)

Løst inventar:

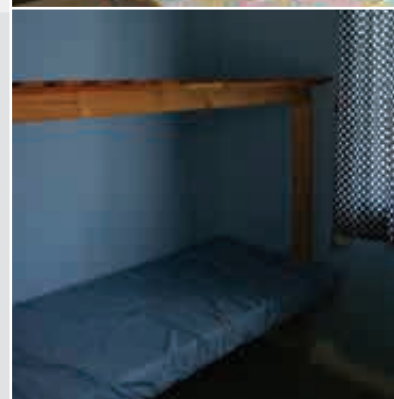
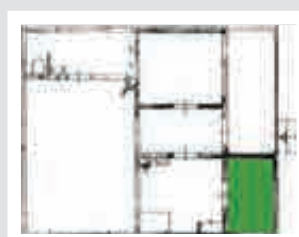
- 1 komfyr, 1 kjøleskap, 1 bord og stoler

ROM 004 - SOVEROM:

Nye malte veggplater, vinylbelegg på tregulv, nye plater i taket. Opprinnelig lager for sanitetsmateriell. Under Kystartilleriet var det lemmer på vinduene da medisiner ble oppbevart her.

Fast inventar:

- en køyeseng av tre, 1 panelovn

INTERIØR

ROM 005 – STUE/FORLEGNING:

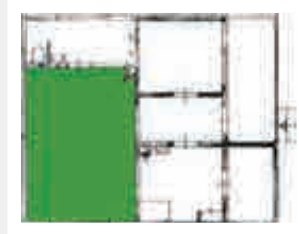
Opprinnelige overflater på både vegg, himling og oljet gulv.

Fast inventar:

- Vedovn, kuppellampe

Løst inventar:

- Fire 3-etajers køyesenger, stoler, 4 metallskap, vedkurv.

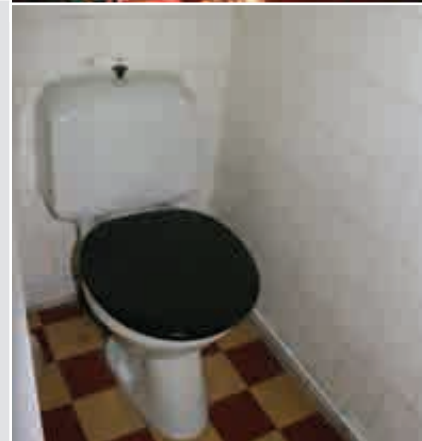
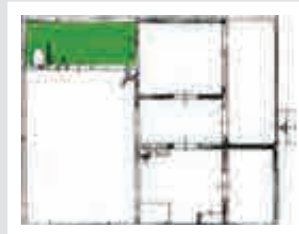

ROM 006 – TOALETT:

Flislagt brystning ca 120cm høy (hvite fliser 15x15cm), faspanel grønnmalt over, hvitmalt faspanel på himling, Skillevegg med faspanel ved toalett satt opp senere. Flislagt gulv i sjakk-mønster oker og rød. 1 sluk i gulvet.

Fast inventar:

- toalett, porselen servant, strålevarmeovn, speil med hylle, kuppellampe, diverse dispensere, knaggerekker, kraner, varmtvannsbereder, 2 dusjarmaturer.

Rom 001, inngang

Rom 006, toalett

Vedovn - AS Kragerø Verk i rom 002, kontor

INTERIØR

Veranda

Rom 003, kjøkken

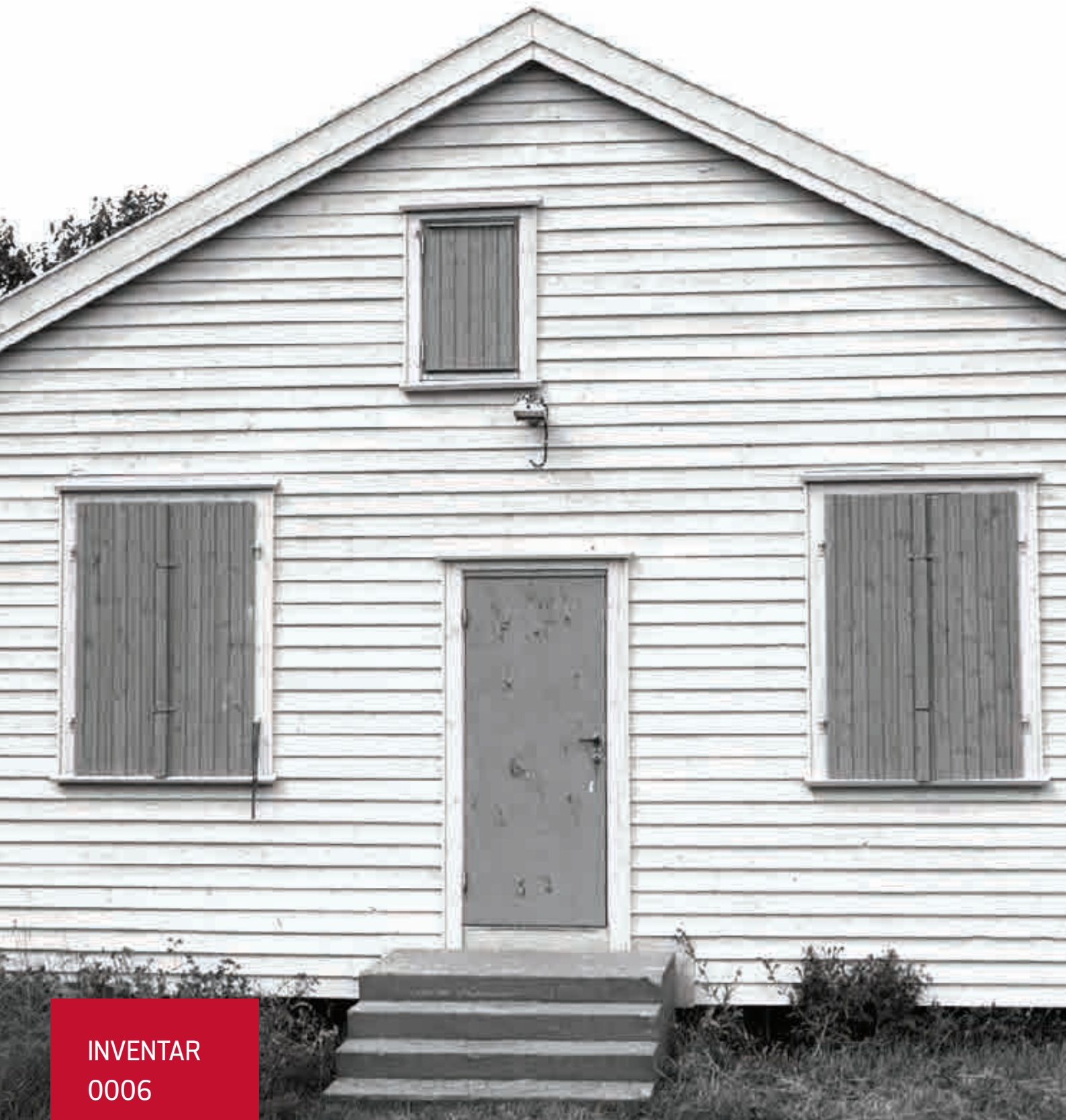
Fasade sør med bunker 1015 til venstre

Rom 005, stue/forlegning

Rom 002, kontor

INVENTAR
0006

Depotbrakke

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Depotbrakke
Inventarnummer	0006
GAB-nummer	162833502
Opprinnelig bruk	Snekkerverksted, lager, kontor og undervisning
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1941-42	Takhøyde:	2,97 m
Størrelse:	Grunnflate ca 86 kvm 10,07 x 8,06 m	Antall rom:	5

Fasade nordøst

BESKRIVELSE

Oppført i ut- og innvendig kledd bindingsverk på betongpilarer (40x40cm). Liggende supanel - hvitmalt. Saltak med takbord tekket med betongtakstein. Vinduene er nye med tre ruter pr fag. Vinduene er forsynt med lemmer. Opprinnelige vindusgerikter – grønmalt. Utvendig rettløpet trapp oppført i betong i senere år, opprinnelig var den i 90 graders vinkel. Ytterdør av gråmalt finer. Renner og nedløp i sink.

Interiør: Innvendige himlinger av rupanel isolert med papp og steinull i senere tid. Vegger med lakkert faspanel i alle rom. En lettvegg av sponplater umalt. En tretrapp til loftsluke. 3 opprinnelige dører med jernbanepanel, øvrige tredører med sponfylling. Lakkerte tregulv.

I interiørbeskrivelse nedenfor er det kun tatt med det som avviker fra beskrivelsen over.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne. Fra 1957 brukt som depôt av Kystartilleriet med mobiliseringsmateriell. Etter hvert ble materiellet flyttet til inv.nr. 1017. Senere brukt som kontor, lager med båser og undervisning av HV Larvik og SHV.

- 1956: Hovedreparasjon
- 1988: Nye takrenner
- 1990: Omteking av tak, utvendig maling
- 1992: Utskiftning av utvendig kledning på nord og østvegg (60 kvm), utvendig maling (132 kvm)

VERNEVERDI

Bygningen er representant for nøkternt tysk typebyggeri. Den har stor grad av opprinnelighet - særlig i interiørene. Bygningen inngår som en viktig del av helheten på Oddane fort og viser sammen med de øvrige byggverk og anlegg fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Løst inventar er vesentlig for forståelsen av den langvarige bruk av fortet i etterkrigstiden.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Ordinært vedlikehold, jevnlig tilstandssjekk. Taket ses over en gang i året. Løse takstein legges på plass. Undertaket sjekkes ved å løfte på noen takstein.

Om ikke lenge bør panelet vaskes og males for å få en bedre dekk. Vegetasjonen rundt bygningen holdes nede og i god avstand til panel.

Innvendig vedlikehold er begrenset til lakking av tregulver etter behov, og generelt holde dører, overflater og tekniske installasjoner i orden.

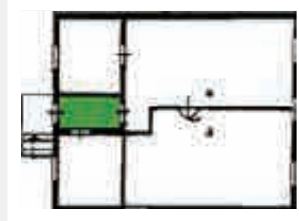
Betongtrapp foran hovedinngang

Fasade sørøst

INTERIØR

ROM 001 - INNGANG:

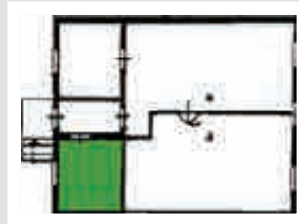
ROM 2 - KONTOR:

Fast inventar:

- Bokhylle

Løst inventar:

- 1 skrivebord, ett metallskap, kontorlampe.

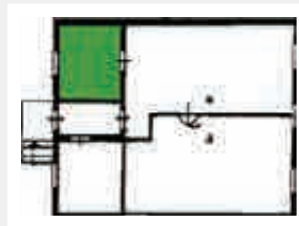

ROM 003 - LAGER:

Deler av panelet er malt.

Løst inventar:

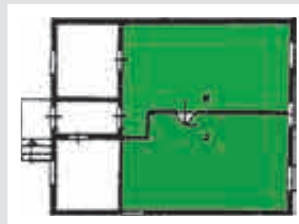
- Et bord

ROM 004 OG 005 - UNDERVISNING/LAGER:

Fast inventar:

- En bokhylle, 2 oppslagstavler, intelkommunikasjons-høytaler, båser med hønsenettingsvegg. Lysstoffrør. Panelovn, diverse bilder.

To ammunisjonsrom rett utenfor depotbrakk

Rom 004, lager

INVENTAR
0007

Flyttbar garasje

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Flyttbar garasje		
Inventarnummer	0007		
Koordinater (UTM 33N)	N1204268,087 Ø6547198,288		
Opprinnelig bruk	Garasje, lager for ammunisjon		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	Ca. 1960	Takhøyde:	Gesimshøyde: 1,90
Størrelse:	Grunnflate ca 14,5 kvm 5,55 x 2,62 m	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Garasjen er plassert direkte på bakken. Taket tekket med bølgeblekk. Vegger med buklete bølgeplater. Garasjen har treport og et lite vindu (50x55cm) med trådglass på vestfasadens langside.

VERNEVERDI

Garasjen representerer en type ferdigbygg som ble produsert på 60-tallet og mye brukt både sivilt og militært. Den viser noe av fortets mangfold og utgjør derfor en viktig del av helheten.

HISTORIKK

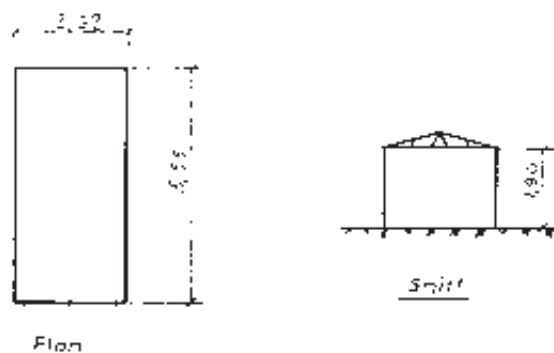
Denne type flyttbar kaldgarasje var produsert i Larvik. Ble plassert på Oddane fort i begynnelsen av 1960-tallet.

SHV brukte denne til ammunisjon – affutasje til Coltmitraljøse, kasser med håndammunisjon o.l.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Garasjeport og alt treverk skrapes og males. Vindu settes i stand. Vegetasjonen rundt bygningen må holdes nede, hvilket innebærer å fjerne et tre og noe busker. I tillegg bør man skave av noe av jordlaget som ligger inntil kledningen.

Til venstre: Fasade nord
Til høyre: plan og snitt

INVENTAR
0008

Latrine

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Latrine
Inventarnummer	0008
GAB-nummer	162833561
Opprinnelig bruk	Latrine
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1952-53	Takhøyde:	Gesimshøyder: 2,35m og 1,60m
Størrelse:	Grunnflate ca 12,5 kvm Størrelse: 5,06 x 2,46 m	Antall rom:	3

BESKRIVELSE

Latrinebygget er oppført i bindingsverk ut- og innvendig panelt, med unntak av urinalet mot vest som har yttervegger av 10 cm tykke siporexblokker i en høyde av 1,60m. Disse veggene er ut- og innvendig pusset. Kledning med horisontale veddebord/vestlandspanel som er rødmalt. Støpt betonggulv. Pulttak tekket med Icopal papp på takbord. Vindskie gråmalt. 2 labankdør 1 toms pløyde bord med not og fjær med grønn kamuflasjemaling.

Innvendig er det først pissoar med renne i gulvet, deretter en dør inn til tre separate toaletter og ett vindu i langveggen. Separat inngang i gavlen til «befals do» med labankdør og lite vindu. En fuglekasse på fasaden mot øst.

VERNEVERDI

Latrine er et typisk eksempel på et funksjonsbygg fra etterkrigstiden. Den viser noe av fortets mangfold og utgjør derfor en viktig del av helheten.

HISTORIKK

Bygget ca 1952-53 av Kystartilleriet. Da det kom kvinnelige plottere og kvinner på kjøkkenet, måtte pissoardel stenges og skiltet "kvinnfolk" ble satt opp. SHV flyttet ut i 1996.

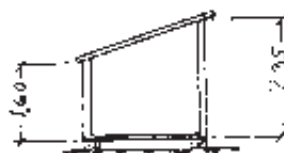
5,06

Plan

VEDLIKEHOLDSRÅD

Alt utvendig treverk, panel, vindski, vannbord, vinduer vaskes, skrapes og males. Vurder å komplettere den manglende hjørnekasse. Vinduer kittes etter behov og hengsler rustbehandles. Pass på å holde gress og vegetasjon nede rundt bygningen.

snitt

Øverst: Toalettås og fasade nordøst
Til venstre: Plan og snitt

INVENTAR
0009

Lagerbrakke

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Lagerbrakke for SHV
Inventarnummer	0009
GAB-nummer	163098113
Opprinnelig bruk	Lager
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1958, ervervet 1962	Takhøyde:	Gesimshøyder: 2,70m og 2,08m
Størrelse:	Grunnflate ca 13,5 kvm Størrelse: 4,80 x 2,80 m	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Oppført av reisverk på støpt grunnmur. Brakken er kledd med bølgeblekk på tak og vegger utvendig, og har panelt himling og vegger innvendig. Pulttak tekket med bølgeblekk. Det er ingen vinduer.

VERNEVERDI

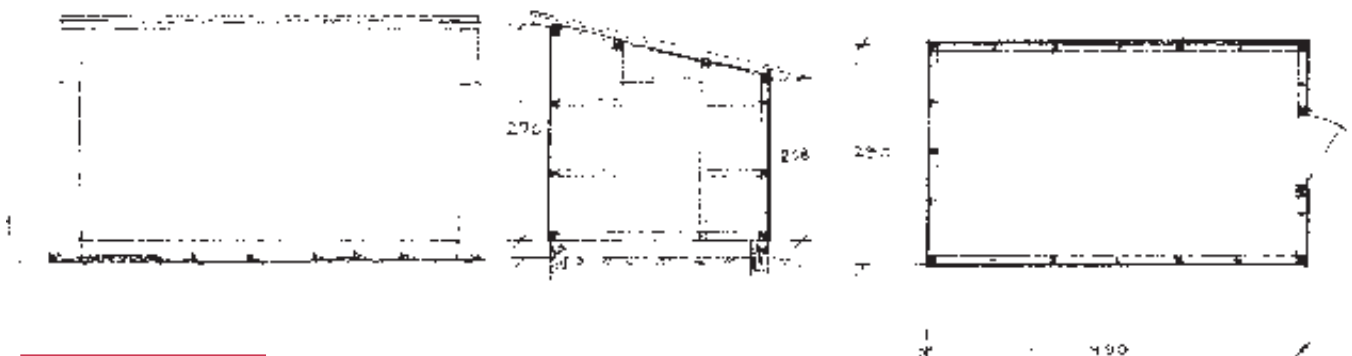
Lagerbrakken viser noe av fortets mangfold og utgjør derfor en viktig del av helheten.

HISTORIKK

Kystartilleriet brukte brakken til lager for materiell. SHV overtok den i slutten av 1960 for å oppbevare sjømateriell - svømmevester, lodd til båter o.l.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Vedlikehold av denne bygningen må søke å bremse korrosjonens hastighet på bølgeblekkplatene. Platene børstes for løs rust, rustbehandles og males. Eksponert treverk i takkonstruksjonen skrapes og males. Vegetasjon og fuktighet holdes unna bygningen.

**INVENTAR
0010**

Flyttbar garasje

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Flyttbar garasje
Inventarnummer	0010
GAB-nummer	163098091
Opprinnelig bruk	Garasje, lager for drivstoff
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	Ca. 1960	Takhøyde:	Gesimshøyder 1,90m
Størrelse:	Grunnflate ca 14,5 kvm Størrelse: 5,55 x 2,62 m	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Garasjen er plassert direkte på bakken. Vegger med buklete bølgeplater, tak med bølgeblikk. Garasjen har treport og et lite vindu (50x55cm) med trådglass på vestfasaden. I 1997 ble nytt dekke med pukk og grus etablert under gulvet.

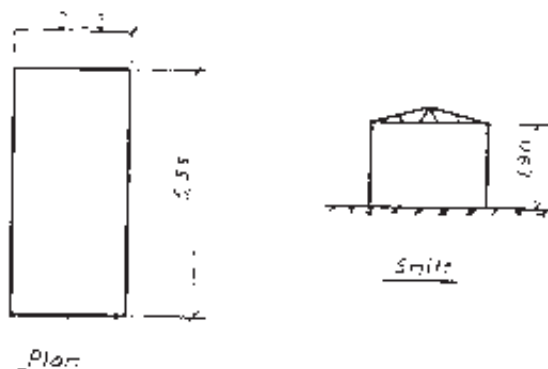
VERNEVERDI

Garasjen representerer en type ferdigbygg som ble produsert på 60-tallet og mye brukt både sivilt og militært. Den viser noe av fortets mangfold og utgjør derfor en viktig del av helheten.

HISTORIKK

Denne type flyttbar kaldgarasje var produsert i Larvik. Den ble plassert på Oddane fort i begynnelsen av 1960-tallet.

Kystartilleriet brukte garasjen som lager for drivstoff – bensin, diesel m.m.

Til venstre: gavlfasade mot nord
Over: plan og snitt
Til høyre: fasade sør

VEDLIKEHOLDSRÅD

Vedlikehold av denne bygningen må søke å bremse korrosjonens hastighet på ståplatene. Platene rust-bankes, rustbehandles og males. Eksponert treverk i takkonstruksjonen, inkludert vindskien, skraper og males. Det er viktig å sjekke taket, og komplettere manglende plater. Vegetasjon og fuktighet holdes unna bygningen.

INVENTAR
0011

Flyttbar garasje

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Flyttbar garasje
Inventarnummer	0011
Koordinater (UTM 33N)	N204249,363 Ø6547207,94
Opprinnelig bruk	Garasje, lager for kamouflasjemateriell
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	-
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	Ca. 1960	Takhøyde:	Gesimshøyder 1,90m
Størrelse:	Grunnflate ca 14,5 kvm Størrelse: 5,55 x 2,62 m	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Garasjen er plassert direkte på bakken, og er tekket med bølgeblekk. Vegger med buklete bølgeplater. Garasjen har treport med lodd og fjær. Et lite vindu (50x55cm) med trådglass på vestfasaden.

VERNEVERDI

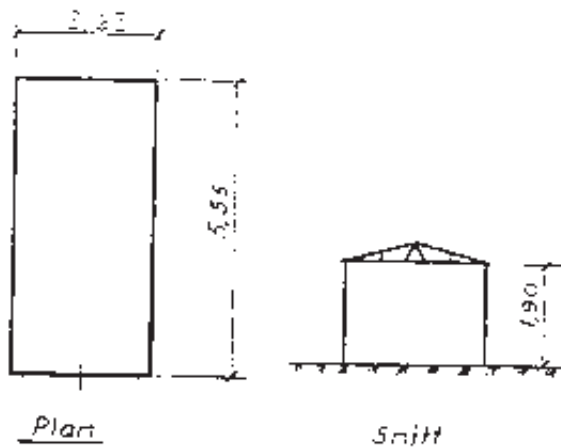
Garasjen representerer en type ferdigbygg som ble produsert på 60-tallet og mye brukt både sivilt og militært. Den viser noe av fortets mangfold og utgjør derfor en viktig del av helheten.

HISTORIKK

Denne type flyttbar kaldgarasje var produsert i Larvik. Ble plassert på Oddane fort i begynnelsen av 1960-tallet. Kystartilleriet brukte den til kamouflasjemateriell.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Vedlikehold av denne bygningen må søke å bremse korrosjonshastigheten på ståplatene. Platene rustbankes, rustbehandles og males. Eksponert treverk i takkonstruksjonen, inkludert vindskien, skrapes og males. Det er viktig å sjekke taket, og komplettere manglende plater. Vegetasjon og fuktighet holdes unna bygningen. Rosebusker fjernes.

Til venstre: gavlfasade nord
Under: plan og snitt
Til høyre: detalj tak

INVENTAR
0012

Skilderhus

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Skilderhus
Inventarnummer	0012
Koordinater (UTM 33N)	N204330,911 Ø6547517,6
Opprinnelig bruk	Skilderhus
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	Ca. 1940	Takhøyde:	
Størrelse:	Grunnflate ca 1 kvm Ca. 1.00x1.00m	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Skilderhuset har firkantet grunnflate. Et enkelt lite vindu mot hovedporten i nord. Kledning av skyggepanel i fiskebensmønster malt i striper med rødt, sort og hvitt. Pyramidetak tekket med papp/folie og med trekule på toppen. Veggåpningen med buet gerikt.

VERNEVERDI

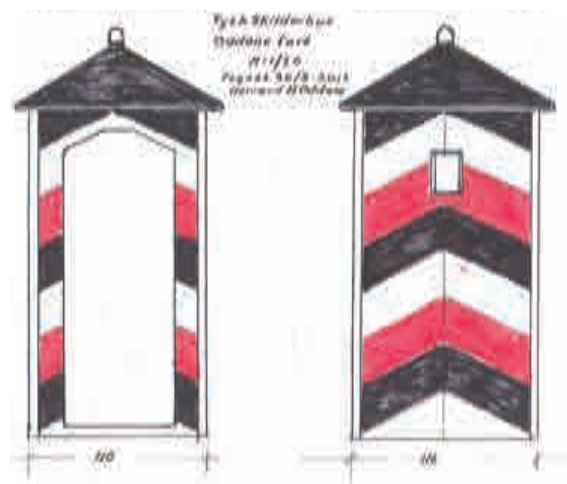
Skilderhuset er et typisk eksempel på et tysk bygg med særegen funksjon og form. Det har kommet til fortet i de senere år, men passer seg inn i det tyske bygningemiljøet. Det er svært autentisk og utgjør derfor en viktig del av helheten.

HISTORIKK

Skilderhuset kommer opprinnelig fra Bolærne fort. Det er sannsynlig bygget av tyskerne under krigen ettersom det har både det typiske tyske panelmønster og farger. Etter krigen ble skilderhuset flyttet til Håøya i Tønsbergsfjorden av SHV. I 1996 ble det besluttet å plassere skilderhuset på Oddane fort. Opprinnelig hadde tyskerne to vaktbod ved porten.

VEDLIKEHOLDSRÅD

God stand. Bør males jevnlig.

Til venstre: skilderhuset sett fra nord
Til høyre: fasade øst og nord

**INVENTAR
0603**

Trykkbasseng

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Trykkbasseng
Inventarnummer	0603
Koordinater (UTM 33N)	N204320,757 Ø6547344,683
Opprinnelig bruk	Trykkbasseng
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

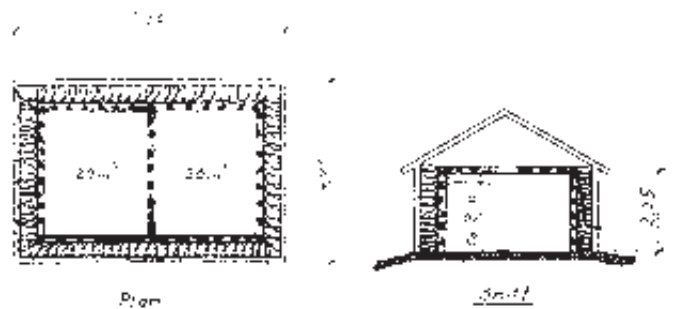
Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	Gesimshøyde: 2,25
Størrelse:	Grunnflate: 58 kvm 7,30 x 4,95m	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Selve trykkbassenget er plassert på fjell og oppført i armert betong. Det har to kummer, en for ferskvann og en for saltvann. Hver av kummene rommer ca. 20m³. Over bassenget er støpt dekke med to stk. inspeksjonsluker. Hver kum er forsynt med overflomsrør. Bassenget er innebygget i et hus som er oppført i utvendig panelt bindingsverk. Saltak tekket med sementstein. Mellom bindingsverk og betong er det et 60cm mellomrom fylt med sagflis som isolasjon. Huset har en åpning i gavlen for adkomst til inspeksjonslukene.

VERNEVERDI

Trykkbassenget er et typisk eksempel på et tysk bygg der funksjonen er kamuflert, i dette tilfelle som en løe. Den viser noe av fortets mangfold og utgjør derfor en viktig del av helheten.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Bygningen rundt trykkbassenget må totalrestaureres. Det må vurderes om taksteinen kan gjenbrukes. Taksteinen tas ned og undertaket repareres for råteskader. Nye sløyfer og lekter erstatter de med skader og gammel stein legges tilbake. Råteskadet kledning skiftes ut og manglende kledning suppleres med tilsvarende kledning. Det samme gjelder vindskien, vannbrett og lignende. Råteskader i bindingsverket repareres etter behov. Vegetasjon rundt bygningen holdes nede.

Til venstre: gavlfasade mot nord
Over: plan og snitt

**INVENTAR
0751**

Veier

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Veier
Inventarnummer	0751
GAB	
Opprinnelig bruk	Veier
Nåværende bruk	Begrenset bruk i forbindelse med tilsyn og vedlikehold av anlegget
Gårds- og bruksnr.	
Vernestatus	Verneklasse 1, (vurdert i Landsverneplan for Forsvaret, militærhistorisk landskap)
Verneomfang	Alle veier

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	
Størrelse:	ca. 1000 meter	Antall rom:	

BESKRIVELSE

Fra hovedporten fører ca 1000m veier til alle byggverk og anlegg. Veiene er kjørbare og ble brukt til transport av materiell til de ulike deler av anlegget. Veiene er kultet med stein, deretter fylt med torv og sist gressdekket. De har en steinsatt side. Gjennomsnittsbredde ca. 2,50m.

I de senere år har strekningen fra Messebrakken inv.nr. 0001 opp til kommandantbolig inv.nr.0004 blitt kalt «Fritz allé». Strekningen fra inv.nr. 0003 til lyskaster inv.nr. 1048 - med ospetrær på begge sider, er benevnt «Halvards allé».

Det helhetlige tyske veisystemet besto også av trapper. Det er flere trapper fra det ytre området i nord opp til stillingene ved kanon I. Trapp mellom inv.nr. 1024 og 1025 satt i forbindelse KO-plass området med kanonene i vest.

HISTORIKK

Alle veiene på fortet er etablert av tyskerne (se kart datert 1943). Det Norske Kystartilleriet og HV har hold dem vedlike til samme formål. Det er ikke etablert nye veier.

Vei til inventar nr 1071, ved stranda i øst.

VERNEVERDI

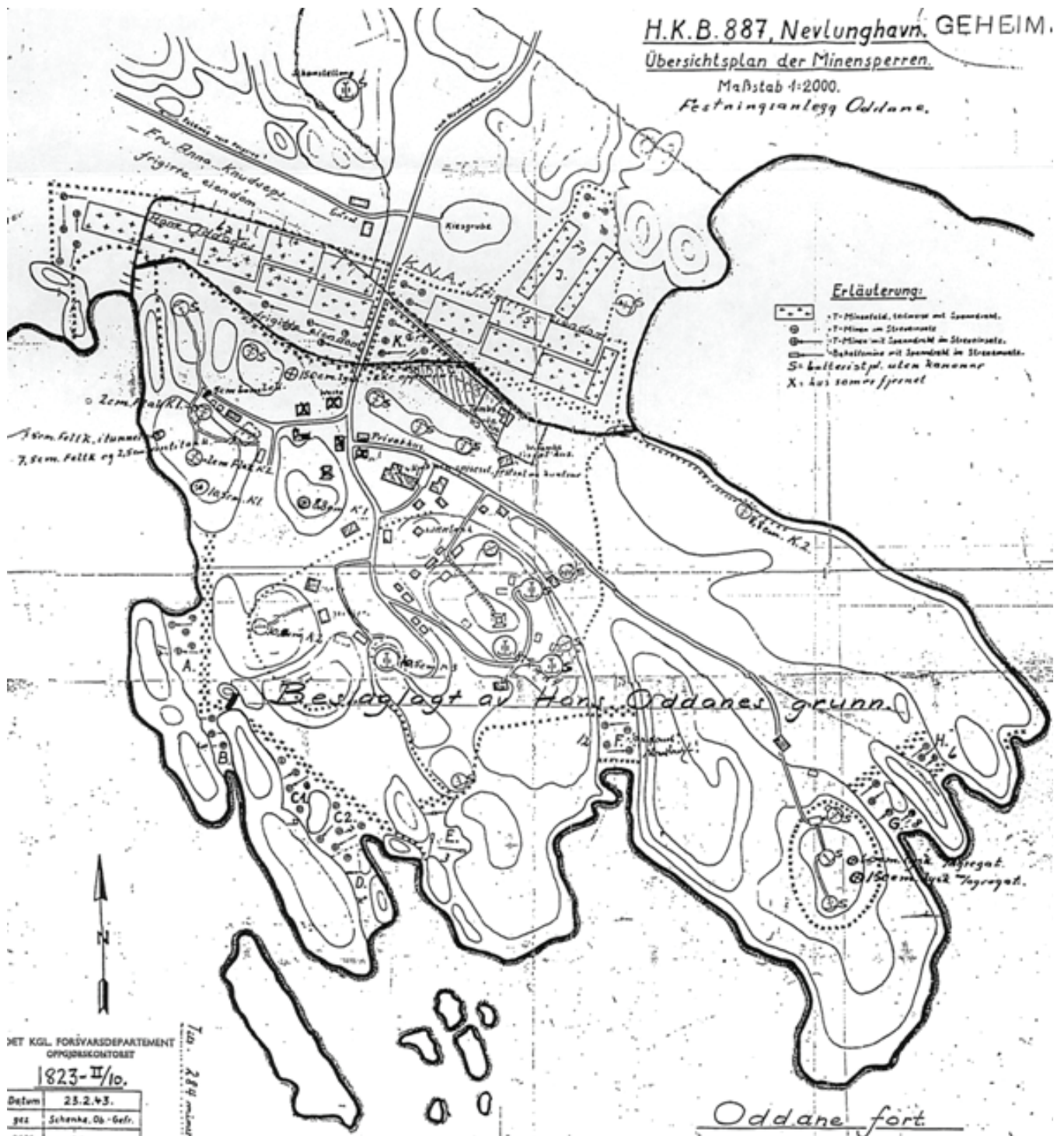
Veiene har verneverdi som viktige elementer i fortsområdet og som del av det opprinnelige anlegget. De har stor grad av opprinnelighet når det gjelder plassering og beskaffenhet. Det er nokså unikt at det ikke ble etablert nye veier i etterkrigstiden, noe som gjør fortets opprinnelig veisystem godt lesbært.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Normal skjøtsel av vegetasjonen for å holde veiene åpne slik at de ikke gror igjen.

Vei fra inventar nr 0003, mot sør.

**INVENTAR
0951**

Gjerder

Fortets grense mot nord

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Gjerder og piggrådsperringer
Inventarnummer	0951
GAB	Ikke opprettet
Opprinnelig bruk	Inngjerding
Nåværende bruk	Gjerdet
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (vurdert i Landsverneplan for Forsvaret, militærhistorisk landskap)
Verneomfang	Alle gjerder og port samt piggrådsperringer

Byggeår	1941-1944, 1954 og 1993	Takhøyde:	
Størrelse:	Gjerdelengde: ca 600m	Antall rom:	

Bryggedekke er skadet. Eventuelt kan gjenstøpes og steinfylling sikres.

Opprinnelig piggråd

BESKRIVELSE

Dagens gjerde består av et 2,00m høyt flettverksgjerde med T-jernstolper, tre rader piggråd på toppen og en nede. Det ble etablert i 1954. I 1987 ble deler av gjerdet fra kjøreport mot stranda i vest skiftet ut. Det er 1,30m høyt. I 1993 ble deler av gjerdet fra kjøreport mot øst forbedret med nye galvaniserte T-jern - ca 100m. Kjøreport er 2m bred og gangport 1m. De er fra 1993 og produsert i Tønsberg.

Fra området Vestre Sandberget i øst mot stranda er det en betongtrapp bygget av Halvard Oddanes bestefar i 1925. Den går ned til en brygge. Oddanes far drev med laksenot under krigen og i dette området er grunnmuren etter en fiskebu fra den tiden bevart. Den enkle porten er fra senere tid. Piggråd fra krigen er bevart i dette området langs sjøen.

VERNEVERDI

Gjenværende gjerder samt piggrådsperringer har stor verneverdi som viktig del av den fortifikatoriske helheten, med porten som et særlig viktig element.

HISTORIKK

Oddane gård hadde 360 løpemeter med steingjerder før krigens start. Steinene ble brukt av tyskerne til å bygge/tildekke stillingene.

PIGGTRÅD: Under krigen var det piggrådsperringer langs hele fortets grenser. Deler av piggrådsperringene ble ryddet vekk av tyskerne før de forlot fortet i 1945. En ytterlig opprydding ble foretatt på slutten av 1960 (ca. 1 km).

PORT: Fortets opprinnelige hovedport hadde kjøre- og gangport. Den var to-fløyet med enkle vertikale bord med piggrådramer på toppen og forseggjorte portstolper i betong.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Reparere gjerder etter behov, for eksempel feste flettverk til stolper og strenger. Nyere flettverk kan skiftes med nytt der det er behov. For øvrig la rusten gammel piggråd og gjerder ligge.

Del av gjerdet med stolper og piggråd fra krigensdager

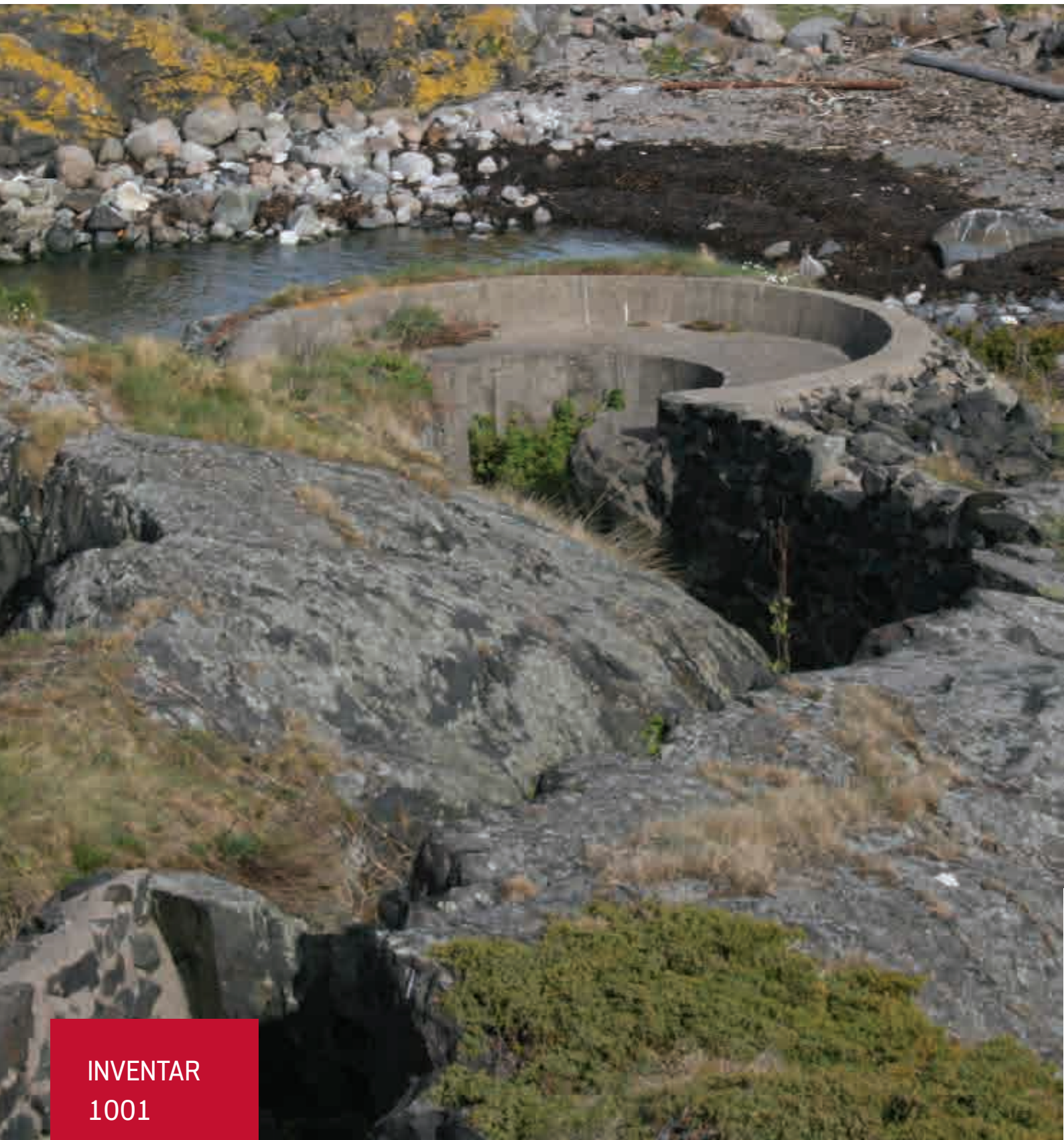
Piggrådsperring fra 1940-årene

Dagens hovedport

Opprinnelig hovedport. HS holder vakt i porten maidagene 1945. Til venstre - Olaf Berven - Trygve Narvesen - Johs Aske. Legg merke til det Norske flagget på innsiden.

**INVENTAR
1001**

Mitraljøsestilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Mitraljøsestilling
Inventarnummer	1001
Koordinater (UTM 33N)	N204216,191 Ø6547621,595
Opprinnelig bruk	Mitraljøsestilling
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	
Størrelse:	Innvendig diameter: 2,43 Dybde: 1,45	Antall rom:	

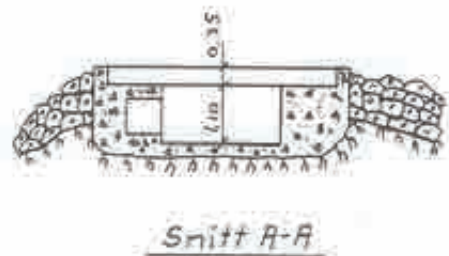
BESKRIVELSE

Stillingen er i sin helhet oppført i armert betong. Den er delvis sprenget ut i fjellet. Brystvernet har en forhøyet kant ca. 20cm høy slik at maskingeværet kunne ha løpet rett ut over kanten. Utvendig er konstruksjonen forblendet med murt bruddstein. Stillingen har ett ammunisjonsrom.

Fra mitraljøsestillingen går det en løpegrav til området bak bygning 0004. Løpegraven har høye brystmurer som er delvis støpt ut i fjell og delvis murt opp med bruddstein. Navn/nr. på stillingen er risset i støpen.

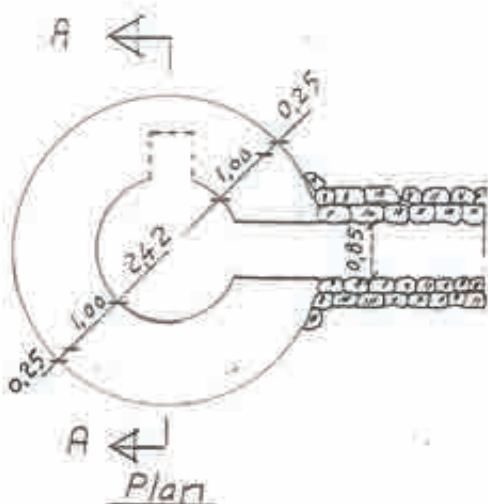
VERNEVERDI

Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

HISTORIKK

Oppført av tyskerne. Ingen senere endringer, ikke i bruk

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne torv på betongkonstruksjonen. Fjerne buskvekster i løpegraver og på steinmantel. Generelt holde vegetasjonen unna konstruksjonene.

**INVENTAR
1002**

Mitraljøsestilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Mitraljøsestilling
Inventarnummer	1002
Koordinater (UTM 33N)	N204240,225 Ø6547589,873
Opprinnelig bruk	Mitraljøsestilling
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	-
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	
Størrelse:	Innvendig diameter: ca 3,60	Antall rom:	

BESKRIVELSE

Stillingen er i sin helhet oppført i støpt betong. Den består av 2 like halvsirkulære stillinger som er plassert i 90grader i forhold til hverandre. Brystvernet avsluttes med en forhøyet kant på ca. 10cm. En nisje til ammunisjon. Stillingen er sprengt ut i fjell og forblendet utvendig med murt steinmasse.

En vinkelløpegrav i meget god stand hører til stillingen. Løpegraven går ned til området bak bygning 0004. Den har høye brystmurer som er delvis støpt ut i fjell og delvis murt opp med bruddstein.

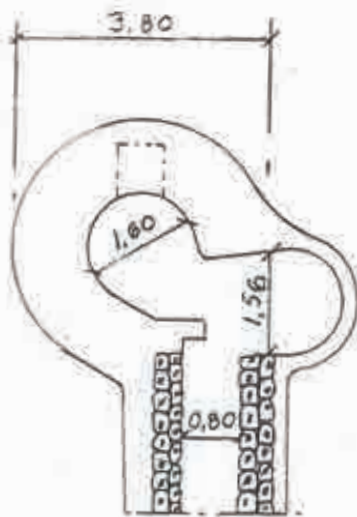
VERNEVERDI

Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne til overvåking av fortets ytterkant mot nord.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne torv på betongkonstruksjonen. Fjerne buskvekster i løpegraver og på steinmantel. Generelt holde vegetasjonen unna konstruksjonene.

**INVENTAR
1003**

Standplass

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Standplass for 7,5cm feltkanon		
Inventarnummer	1003		
Koordinater (UTM 33N)	N204256,944 Ø6547574,072		
Opprinnelig bruk	Mitraljøsestilling		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1941-1944	Takhøyde:	
Størrelse:	Innvendig diameter: 4,55m	Antall rom:	

BESKRIVELSE

Standplassen er oppført i armert betong med kant ca. 10 cm høy. Utvendig forblendet med murt steinmasse.

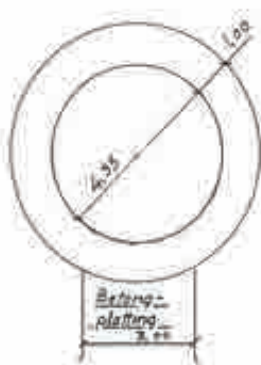
VERNEVERDI

Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

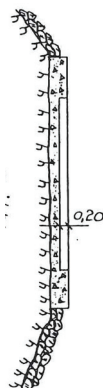
HISTORIKK

På det tyske kartet over Oddane datert 1943 er det vist tre batteristandplasser uten fast kanon på den lave ryggen nord for bygning 0001. Her har det sannsynligvis stått en norskprodusert 7,5 cm feltkanon L/31 M1901 som tyskerne rekvirerte.

Kanonen ble fjernet i 1944 og standplassen har ikke blitt brukt etter krigen. Stillingen passet også til den mobile Bofors kanon som sto lagret i inv.nr 1024.

Plan og snitt

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne vegetasjon som vokser i konstruksjonen. Holde betongplattform fri for grus og jord/torv.

**INVENTAR
1004**

Forlegningsbunker

Inventar 1004, forlegningsbunker til høyre i bildet

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker
Inventarnummer	1004
Koordinater (UTM 33N)	N204213,126 Ø6547572,79
Opprinnelig bruk	Forlegningsbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2,12m og 1,84m
Størrelse:	4,30 x 2,85 m (innvendig)	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Oppført av både gråsteinsmur og murstein med svakt hellende pulttak i armert betong med jorddekke. Bunkeren består av ett rom, det er bevart opprinnelige tregulv og plater på både vegger og himling. Ett lite vindu, en-fløyet dør med faspanel.

Til bunkeren hører to ammunisjonsnisjer til håndvåpen. De er oppført i armert betong med forblending av murt steinmasse. Den ene nisjen har den opprinnelige døren i behold.

Mellom ammunisjonsnisjene og bunkeren er det trapp opp til toppen av kanon 1 og MG-stilling 1008. De siste trappetrinnene i 90-graders vinkel er revet.

HISTORIKK

Bunkeren er oppført som forlegning for de soldatene som betjente bombekasterstillingen plassert på baksiden av denne bunkeren.

Bunkeren har aldri vært i bruk etter 2.verdenskrig og heller ikke ammunisjonsnisjene.

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nærforvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Anbefaler å legge et tettende lag med bentonitt-leire rett på betongtaket og legge jord og torv tilbake. Dør og vindu settes i stand etter antikvariske prinsipper. Fjerne vegetasjon inntil veggene. Jernbjelke over døråpning tas ned og rustbehandles, monteres tilbake og murverk mellom stålbjelke og betongtak mures igjen. Yttervegger pussrepareres. Horisontal sprekk fylles med mindre stein og mørtles igjen. Opprydding innvendig. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

INVENTAR
1006

Bombekasterstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Bombekasterstilling
Inventarnummer	1006
Koordinater (UTM 33N)	N204210,075 Ø6547579,233
Opprinnelig bruk	Bombekaster 5cm M1936
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1941-1944	Takhøyde:	
Størrelse:	ikke registrert	Antall rom:	2

Graffiti på flere av veggene inne i stillingen

BESKRIVELSE

På baksiden av forlegningsbunker inv.nr. 1004, og på nordsiden av nærforsvarsområdet til kanon 1, ligger en tysk bombekasterstilling. Plasseringen ga god dekning mot fiendtlig ild.

Konstruksjonen er bygget etter standardtegnning. Den er oppført i armert betong med flatt tak dekket med løs steinmasse. Enkle trappetrinn i betong fører ned til gangen, deretter fører tre trappetrinn opp til selve stillingen. Gangens tak med jernbanesviller. Stillingen er 8-kantet og har støpte vegger, tak og gulv med en sentral søyle hvor bombekasteren var festet. Åpningen i taket er midlertidig tekket med noen planker.

På veggene er det tegnet «kart» over bombekasterens virkeområde. Peiling og avstand til de forskjellige mål både innenfor og utenfor egen forsvarslinje er påført.

Våpnet som sto her var en 5cm bombekaster M1936.

VERNEVERDI

Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

Graffiti på veggene er et godt eksempel på krigskunst fra krigen i Norge.

HISTORIKK

Denne type bombekaster (Bk) er en lettere og svakere versjon av en 8 cm bombekaster. Det ble produsert ca 32000 stk av denne typen. For å gjøre Bk-en rundsiktende var den festet til en spesiell dreieskive som igjen var festet med bolter til betongsøylen midt i bunkeren.

Ikke i bruk etter krigen.

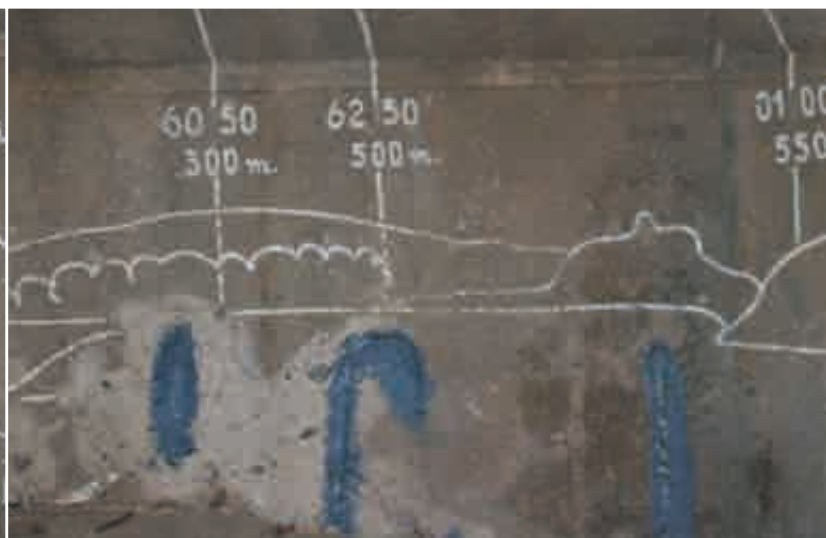
VEDLIKEHOLDSRÅD

Holde vegetasjon unna konstruksjonene. Trekonstruksjonene som i dag delvis dekker åpningen i betongkonstruksjonen må skiftes ut med noen mer varig, f.eks en luftet oppforet takhatt med takpapp.

Jernsvillene i gangens himling må vurderes mht bæreevne. Rustbankes og behandles, eventuelt manglende deler sveises på om mulig. Om bæringen er for dårlig, supplere med en underliggende sikringskonstruksjon. Korrosjon på synlige armeringsjern frihugges og rustbehandles før gjenmørtling. Forskalingsspor gjenskapes i de reparerte områdene.

Graffiti på flere av veggene inne i stillingen

Nedgang til stilling

Sentral søyle med bombekasterfeste

Jernsviller i gangens tak

**INVENTAR
1008**

Luftvernstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Luftvernstilling
Inventarnummer	1008
Koordinater (UTM 33N)	N204211,432 Ø6547547,858
Opprinnelig bruk	Luftvernstilling FLAK 20mm
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1943	Takhøyde:	
Størrelse:	Innvendig diameter: 3,20m Brystverns høyde: 1,25m	Antall rom:	

BESKRIVELSE

Stillingen er i sin helhet oppført i armert betong. Den er delvis sprengt ut i fjellet. Utvendig er konstruksjonen forblendet med murt bruddstein. I brystvernet er det en nisje til EL-kobling. Telefonplint av nyere dato til feltelefon er bevart. Stillingen har god sikt over det lavere området mot nord.

Til mitraljøsestillingen hører en løpegrav som går i retning sør til inv.nr. 1056 og mot toppen av kanon 1. Løpegraven er delvis sprengt ut i fjell og delvis oppmurt av stein.

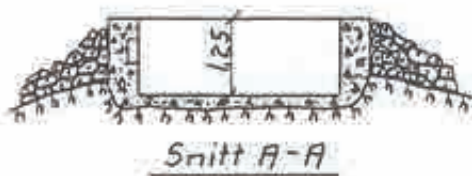
VERNEVERDI

Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

HISTORIKK

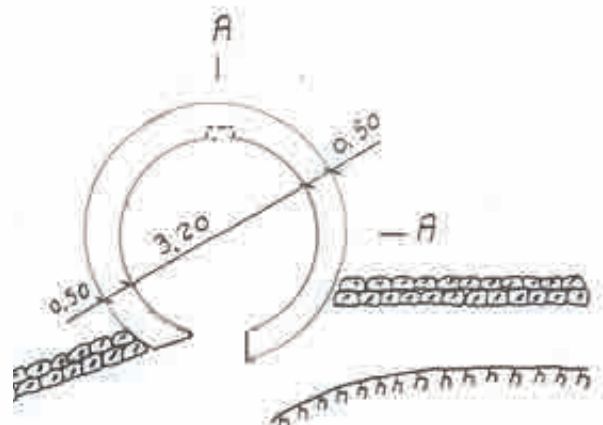
Oppført av tyskerne. Standplass for en 20mm FLAK C/38, slik man ser på kart fra 1943.

Det var flere standplasser for 20mm luftvernkanoner enn antall kanoner i mai 1945. To standplasser finnes på østre del av Skipsberget, en på høyde syd for kanon 3 og to på høyde over kasematten til kanon 1. Den 8. mai 1945 sto en 20mm Flak i standplassen inv. nr 1008 over kasemattene til kanon I. Brukt av HV til nærforsvar fram til 1997.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne torv på betongkonstruksjonen. Fjerne buskvekster i løpegraver og på steinmantel. Generelt holde vegetasjonen unna konstruksjonene.

INVENTAR
1009

Lyskaster

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Lyskaster M76
Inventarnummer	1009
Koordinater (UTM 33N)	N204182,427 Ø6547536,508
Opprinnelig bruk	Lyskaster nr 1
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945, 1979	Takhøyde:	2.85m
Størrelse:	Bunker: 6,43 x 3,45m Lyskaster: 2,62 x 2.10m Luker: 1,10 x 1,00m (4 stk.)	Antall rom:	1

Inngang til tunnel

BESKRIVELSE

De opprinnelige skinnegangene til den første tyske lyskasteren er fortsatt bevart. Stillingen til nåværende lyskaster M76 er oppført i 1979. Den var plassert inne i en bunker i fjellet og ble skjøvet ut. Bunkeren er sprengt inn i fjell, har råsprenge vegger og støpt gulv. Frontveggen er av tre med to-fløyet dør (2.20m bred). Adkomst til denne bunkeren er fra samme tunnell som til Kanon 1 - inv.nr. 1012.

Selve lyskasterhuset er oppført i armert betong, har 4 nedfellbare luker, og en dør. Jernlukene er malt med Arkanol. Valmtak i betong med utspring med skrå kant. Lyskasteren er fjernstyrt fra KO-plass, den er intakt og i stand. I huset er det glødelampe med glasskuppel og annen teknisk EL-tilkobling.

VERNEVERDI

Lyskasteren var konstruert for bruk mot sjø- og luftmål, og var en viktig del av den fortifikatoriske helheten i etterkrigstiden.

HISTORIKK

Den opprinnelige tyske 150cm lyskaster kunne skyves på skinnegang ut fra fjelltunnell til standplass. Inne i fjellet lå også lyskasternes aggregat. I 1979 ble selve lyskasteren skiftet ut med en amerikansk M76 og lyskasterhuset oppført rett utenfor tunellen i enden av skinnegangen.

VEDLIKEHOLDSRÅD

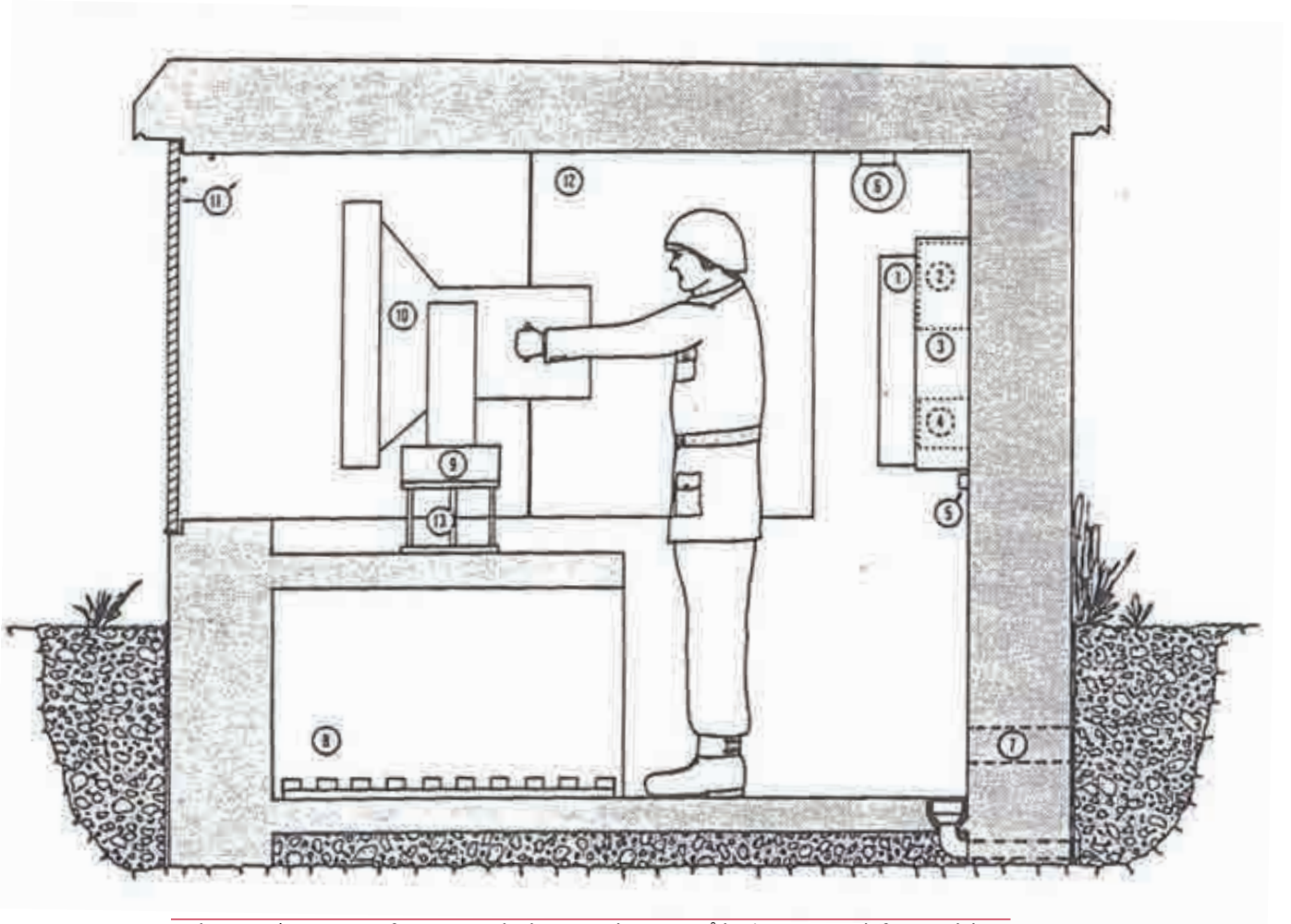
Fjerne malingslakk etter maling av jernlukene. Holde vegetasjonen vekk fra trepanel og treport ved inngang til fjellet.

Til venstre i bildet - tofløyet dør med inngang til tunnel og lyskasterens fasade mot nord

Fasade sør og vest

Lyskaster M/76 var styrt fra Kommandoplass, men kunne også betjenes manuelt fra standplass.

**INVENTAR
1010**

Forlegningsbunker

Inngangen er overdekket med murt steinmasse

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker
Inventarnummer	1010
Koordinater (UTM 33N)	N204214,285 Ø6547504,268
Opprinnelig bruk	Forlegningsbunker, HV ammunisjonslager
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2,65m
Størrelse:	Grunnflate ca 17,5 kvm Innvendig: 5,95 x 2,95m	Antall rom:	1

Interiør i forlegningsbunker

BESKRIVELSE

Oppført av betong og bygget i en fjellkløft. Bunkeren er forblendet utvendig med murt steinmasse. Inngangen til bunkeren og nedre del av trappen er støpt og overdekket med stein. En trapp i støpt betong fører opp til flere stilinger ved kanon 1. Den har et jernrekkverk.

Bunkeren består av et rom med betongvegger, støpt buet tak og støpt gulv. Vegger og tak er hvitmalt, gulv er gråmalt. Inngangsdør i galvanisert stål fra 1998. Bunkeren er en av flere på Oddane fort med samme dimensjoner og utforming - ref. tysk Regelbau.

Fast inventar:

- Glødelampe gnistsikker av nyere dato, avfukter fra 1987 som er ikke i stand med stativ, EL-sikringsskap, ribbeovn, intelkommunikasjons-høytaler.

Løst inventar:

- Trehyller

VERNEVERDI

Bunkeren er en av flere standard bunkere på fortet. Som sanitetsbunker utgjorde den en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

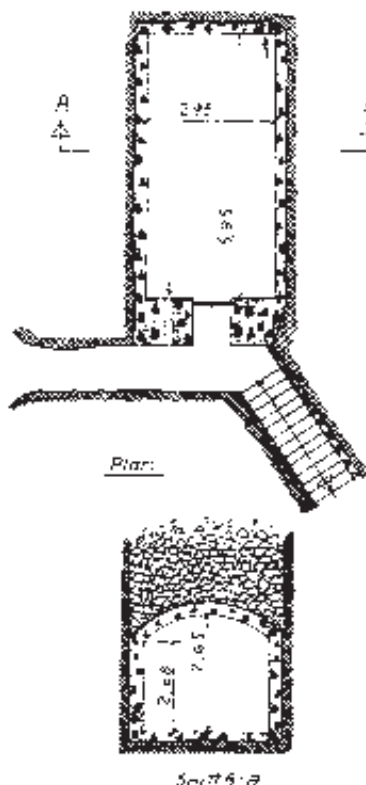
Interiør forlegningsbrakke

Inngangsdør i galvanisert stål

HISTORIKK

Bygget som forlegning, senere brukt av Larvik HV-område til oppbevaring av ammunisjon og annet farlig materiell.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne vegetasjon i fugene på steinmantel. Det er lekkasjer inn i bygningen som kommer til syne som lekkasjer i støpeskjøtene. For å få bukt med vanninntrengning må hele steinmantelen tas av og betongkonstruksjonen tettes, dette vurderes som et stort inngrep mht kulturminneverdiene; alternativt er det viktig å mørtle igjen huller og sprekker i steinmantel for å begrense vann inn i konstruksjonen.

Overgang inn mot fjell fuges med fall til begge sider. Krater i steinmantel mures opp igjen. Innvendig kan man børste vekk løs maling, og la det stå åpent ubehandlet for maksimal uttørring.

Rekkverk på trapp rettes opp, sikres med ny innfesting og rustbehandles.

Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

**INVENTAR
1012**

Kanon 1

Kamuflasjenetting over kasematt

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Kanon 1
Inventarnummer	1012
Koordinater (UTM 33N)	N204173,393 Ø6547508,601
Opprinnelig bruk	Brukt som kanon
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1941-1944 og 1958	Takhøyde:	
Størrelse:	Dimensjoner som vist på tegning	Antall rom:	4

Kanon 1 med lukkede skjold sett utenfra

BESKRIVELSE

Opprinnelig tyskbygget standplass for 10,5 cm kanon K331 i kasematt. Opprinnelig oppført i 1940-45, i 1958 ble selve kanonen skiftet ut med en ekstysk 10,5 cm C/32. Kasematten er oppført etter Regelbau nr 671, men siderommene er noe bredere enn den tyske standardtegningen.

Hele bunkeren er innsprengt i fjell og delvis utforet i armert betong. Bunkeren består av rommet hvor kanonen står, to siderom og adkomsttunnell.

Utvendig fundament til kasematten gjort om i 1959. Hønsenett til kamuflasje utvendig.

VERNEVERDI

10,5 cm kanonen er i god stand. Denne type skyts ble mye brukt av både okkupasjonsmakten og senere det norske Kystartilleriet. Kanonen i kasematt utgjør en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

Tyskerne påbegynte bygging av standplassen i april/mai 1941. De satte på plass en franskprodusert 10,5 cm feltkanon Schneider-Creusot L/28 M 1913 (den tyske benevnelsen på kanonen var K331). Langs den norske kysten ble det plassert 231 kanonen av denne typen fordelt på 58 batterier. Skuddvidde var 11 000m. I 1944 ble kanonen tildelt en sokkelaffutasje og bygget inn i kasematt. Også kanon 2 fikk samme type affutasje og kasematt.

Kasemattene ble bygget etter Regelbau Nr 671, med tilpasninger av inngangen bakfra - dvs med trappe-sjakt, og embrasuren/skyteåpning ble redusert til 90 grader istedenfor 120 grader.

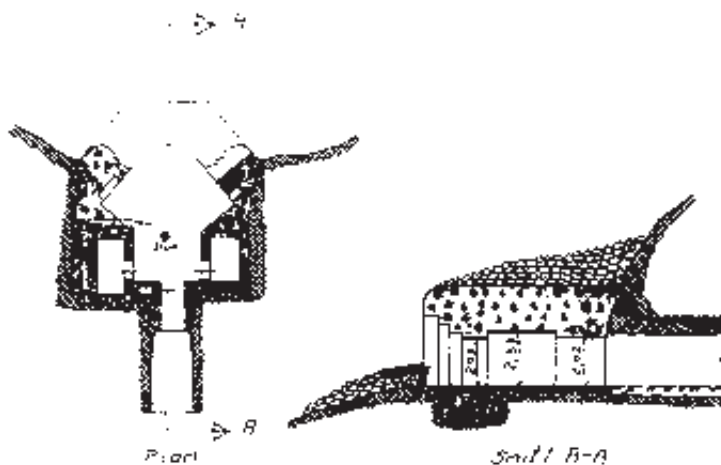
I 1958 ble kanonen skiftet ut med en ekstysk 10,5cm C/32.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Den delen av kanonen som står utendørs står meget utsatt til for blant annet sjøsprøyt. Betongen har mye oppsprekninger og kalkutfellinger. Det må gjøres en grundigere undersøkelse av betongen for å fastlegge skadeårsak og foreslå utbedringsmetoder.

Det er tidligere gjort forsøk på å tette sprekken uten hell.

Selve kanonen kan smøres for å unngå rust.

Kanon 1 sett innenfra

INTERIØR

TUNNEL:

Den 20 meter lange råsprenge tunell fører både til kanonstandplass og til lyskaster inv.nr 1009. Grus på gulvet. En nisje i støpt i betong der det var plassert en koblingskasse til telefon. Ståldøren foran inngangen er satt inn i 1993, men arbeidet ble ikke ordentlig gjennomført og det gjenstår å støpe rundt døren. Selve tunnellen har svakt buet tak. Antakelig var det ingen dør opprinnelig.

Fast inventar:

- 2 våpenstativer, 1 feltkabel som kunne rulles opp til KO-plass dersom samband skulle svikte. Glødelampe med glasskuppel med EL-ledninger festet med kroker i taket. Utbryterverktøykasse.

Tunnel med nisje

KANON:

Selve rommet med kanonen har betongvegger i gult, støpt gulv i grått, og hvit himling med ståldrager og stålplater.

Fast inventar:

- Opprinnelige glødelamper med glasskuppel og metallgitter. Intelkommunikasjonshøytaler, batterilader, to tavler, ildledningssystem BODIL, EL-kabler fra nyere tid.

Løst inventar:

- utstyr for å pusse opp kanonrøret.

BODIL ildledningssystem

SIDEROM:

Begge siderommene har gulmalte betongvegger, gråmalt støpt gulv og tak med jerndrager og jernplater - hvitmalt. Det er A-60 ståldører fra 1979 inn til disse rommene. Ingen belysning og ingen oppvarming. Et av rommene brukt som lager for 10,5 granater.

Detalj - fuktskader i tak i ett av siderommene

Kasematten er bygget etter Regelbau nr 671

To våpenstativer i tunnel. Lysåpningen mellom dør og vegg fra 1993.

Inngang til tunnel fra øst

**INVENTAR
1013**

Våpenbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Våpenbunker SHV
Inventarnummer	1013
Koordinater (UTM 33N)	N204213,069 Ø6547357,027
Opprinnelig bruk	Våpenbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2.93m
Størrelse:	Innvendig: 4,67 x 2,30m	Antall rom:	2

Steinmantel til høyre bør legges tilbake over papptekket

BESKRIVELSE

Bunkeren er utsprengt i fjell og i sin helhet oppført i betong. Den ligger i tilknytning til inv. nr 1015. Bunkeren er overdekket utvendig med steinmasse. På 1980-tallet ble det lagt ny papp på taket, men steinene ble ikke lagt tilbake på taket. De ligger ved siden av.

Tilbygg over inngangen med støpt flatt tak er fra 1979, ny inngangsdør fra 1998.

Bunkeren består av en gang og ett rom.

HISTORIKK

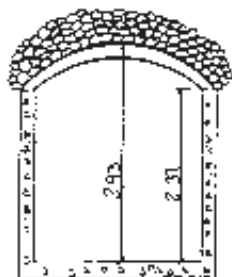
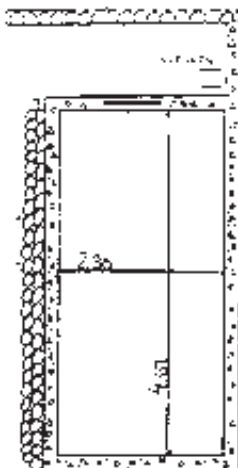
Bygget som våpenlager, senere brukt av Kystartilleriet og Sjøheimvernet.

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nærfor-svar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne vegetasjon som vokser i steinmantel. Er det tegn til svakhet i pappen, bør den byttes. Et lag med sand legges ut på pappen for beskyttelse før steinen legges tilbake som opprinnelig.

GANG:

Grus på gulvet, støpte vegger, ny flatstøpt himling.
Opprinnelig inngangsdør inn til bunkeren.
Avfukteraggregat, fast stativ.

ROM 1:

Støpt gråmalt betonggulv. Støpte vegger og buehvelv med galvaniserte bølgeplater 4-5mm tykke med ca 20cm betongdekke over. På de hvitmaltte veggene er det riss etter opprinnelige spikerslag. Noen av bjelkene ligger på plass.

Fast inventar:

- 1 glasskuppel, avfukterkanal i aluminium, ribberørsovn, 1 neonlampe

Løst inventar:

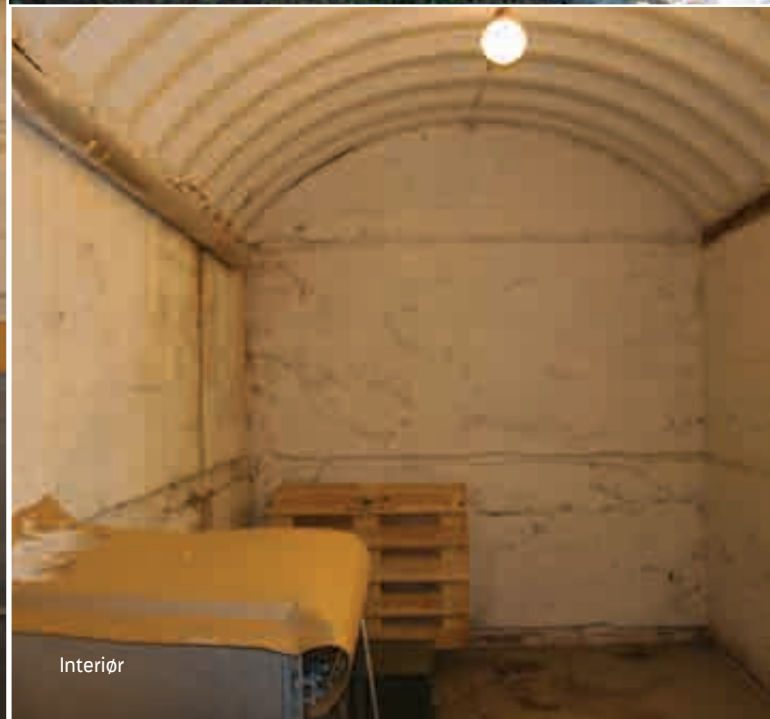
- et feltkjøkken bensinfylt, utbryterverktøykasse.

Ny inngangsdør fra 1998

Buehvelv bestående av galvaniserte bølgeplater

Interiør

**INVENTAR
1014**

Ammunisjonsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Ammunisjonsbunker
Inventarnummer	1014
Koordinater (UTM 33N)	N204175,533 Ø6547342,531
Opprinnelig bruk	Ammunisjonsbunker, deretter lager for Kystartilleriet frem til 1997. Sjøheimvernets våpenlager i en periode. Sist brukt av HV-ungdom som lager.
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2.30m
Størrelse:	Hvert rom, innvendig: 3,80 x 3,00m	Antall rom:	3

Inngang med støpte vegger malt i kamuflasjefarger

BESKRIVELSE

Bunkeren er plassert i et utsprengt krater i en fjellskråning og er oppført i armert betong. Taket er ca 50 cm tykt og overdekket med stein og annen fyllmasse. En trapp i 90 graders vinkel oppført i betong leder ned til bunkeren. Betongveggene i inngangspartiet er delvis malt i kamuflasjemaling. Grønmalt opprinnelig inngangsdør, men innvendig ble det på 1980-tallet lagt et ekstra lag med aluminium som skulle hindre at det kunne brukes kutteskive eller brenneapparat for å trenge seg inn. Nett over inngangspartiet til kamuflasje.

Opp til bunkeren er det lagt en vei som kunne kjøres med lastebil til frakt av ammunisjon. Fra nødutgangen er det en løpegrav.

Innvendig er bunkeren inndelt i to rom pluss en lang gang.

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nærforvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Bygget som ammunisjonsrom. Lager for kystartilleriet frem til 1997. Etter det overtok HV som brukte bunkeren som lager.

- 1975: Avfuktningssaggregat montert, type Munter 100.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Rust på ståldør pusses, og døra rustbehandles og males. Tilsvarende behandling av rustangrepne stålhimplinger.

Flere trappetrinn fører til inngangspartiet

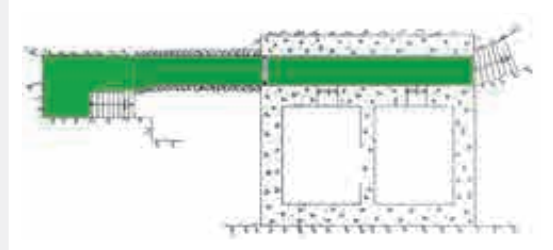

Rom 002

GANG:

Støpt betonggulv og et sluk. Grønnmalte betongvegger. Avfukteraggregat står ved den gjenmurte døren. EL-sikringsskap fra 1979. 2 glødelampet med glasskuppel. Dør inn til rommene er A-60 fra 1979.

I enden av gangen var det opprinnelig en utgang med trapp. I 1979 ble utgangen støpt igjen.

ROM 1:

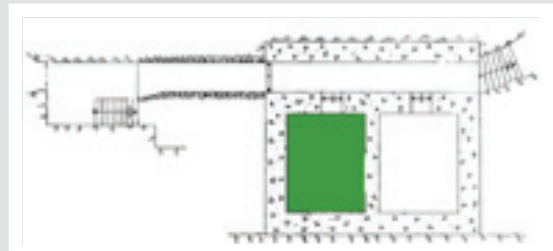
Støpt, gråmalt betonggulv, og hvitmalt himling med ståldrager (I-dyp) og stålplater imellom. Grønnmalte vegger med spor etter horisontale forskalingsbord.

Fast inventar:

- Ny gnistsikker rørovn, ny type glasskuppel.

Løst inventar:

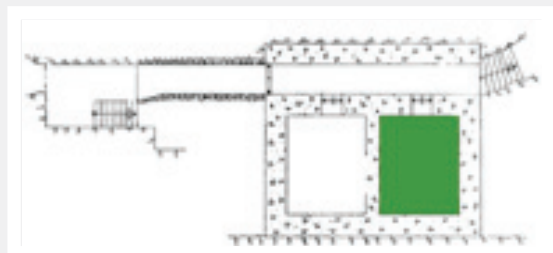
- Kasser med diverse materiell etter HV-ungdom.

ROM 2:

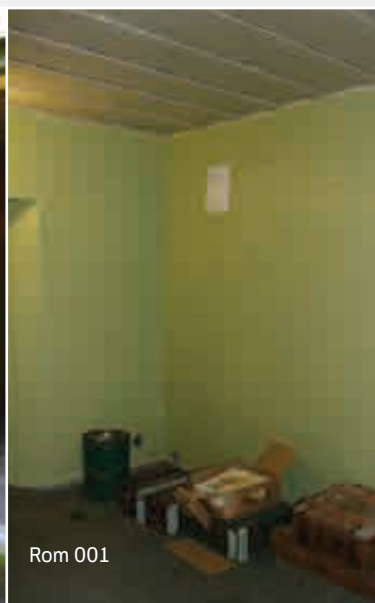
Støpt betonggulv, gråmalt, grønnmalte betongvegger, og hvitmalt himling med I-dyp og plater i mellom. Sluk i hjørnet. Lysarmatur med trykksikring fordi dette var ammunisjonsrommet hvor det ble oppbevart granater, miner og sprengstoff. De lå stablet på gulvet.

Fast inventar:

- Ny gnistsikker rørovn, hygrostat, nye type glasskuppel.

Detalj av inngangsdør

Rom 001

Gang med avfukteraggregat

Overdekket løpegrav til inv. nr 1015

INVENTAR

1015

*Ammunisjons- og
forlegningsbunker*

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Ammunisjons- og forlegningsbunker
Inventarnummer	1015
Koordinater (UTM 33N)	N204199,9 Ø6547340,348
Opprinnelig bruk	Ammunisjons- og forlegningsbunker til kanon 2
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	Rom 1: 2,22m (flatt tak) Rom 2: 2,22m (flatt tak) Rom 3: 2,43m (buet tak) Rom 4: 2,45m (buet tak)
Størrelse:	Innvendig: Rom 1: 3,70 x 2,90m Rom 2: 3,70 x 2,92m Rom 3: 2,93 x 5,91m Rom 4: 3,00 x 5,91m	Antall rom:	4

Rom 003 med både fast og løst inventar

BESKRIVELSE

Bunkeren er utsprengt i fjell og utforet i betong. Utvendig forblendet med murt steinmasse. Inngangsdør er opprinnelig. Ett felt av fasaden rundt døren er malt med kamuflasjefarger, ellers forskalingsbetong med bek som er delvis slitt av.

Nedenfor beskrives inventarmateriell i hvert rom.

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nærforsvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne som mannskapsrom for 6 personer som betjente kanon 2. Kystartilleriet brukte bunkeren til foregning. Fra 1997 til 2005 ble bunkeren brukt av HV som stabsområde med hovedsakelig radiatorom, vaktrom og forelegningsrom.

- 1975: Avfuktningsaggregat montert, type Munter 100.
- 1978: i forbindelse med oppgradering ble det satt inn nye sikringsskap i alle bunkere og brakker på fortet. Alle fikk vippesikringer og solide strømkabler og sambandskabler lagt i bakken.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Børste vekk saltutslag og skrape vekk løs maling innvendig, og la veggen stå ubehandlet og tørke. Dersom det skal males på nytt, skal først all plastmaling fjernes. Ny maling må være diffusjonsåpen og mineralsk.

Holde vegetasjonen nede, beskjære grener som ligger inn mot konstruksjonen.

KORRIDOR

I korridoren innvendig er det betongvegg malt i gult. Himling av ståldrager med stålplater, hvitmalt. Støpt gulv blågråmalt.

Fast inventar:

- 2 våpenstativer, to glødelamper med glasskuppel.

Løst inventar:

- Ett skap.

Rom 1 og 2 har A-60 dør med ventil. De har flat himling bestående av ståldrager (l-dyp) og stålplater, hvitmalt. Støpte vegger kledd med faspanel, grønnmalt. Et felt av veggen rundt døren er uten panel. Gulv i betong, gråmalt. Nyere belysning med glødelamper i plastkuppel. Nyere EL-anlegg. Gløde-ovn over døren.

ROM 1:

Fast inventar:

- to fastmonterte hyller, 1 geografisk kart, 3 tavler,

Løst inventar:

- 2 skrivebord, 4 kontorstoler, 2 lamper, en telefon, 1 PC, 1 skriver, 1 seng, 2 stoler, 1 metallskap

ROM 2:

Fast inventar:

- 2 hyller, 3 geografiske kart, 2 tavler

Løst inventar:

- 1 safe, 1 skap, 2 skrivebord, 2 PC, 2 kontorstol, 2 lampe, 4 krakk, 1 seng

KORRIDOR «S»-FORM:

Etter rom en og to går en smal korridor i «S»-form videre til de neste to rommene. I dette partiet er det en trapp støpt i betong med nødluke i stål mot vest og løpegrav til bunker nr. 1014. Støpt betongtak, betongvegger.

Fast inventar:

- Avfukterkanal, EL-skap fra nyere tid.

INTERIØR

Rom nr 3 har betongvegger og buhvelv. Innvendig er rom 4 opprinnelig panelt med smal faspanel både på veggene og det buhvelvede tak. I begge rom er vegger gulmalt og takene hvite. Gulvet i støpt betong er gråmalt. Belysning fra nyere tid med glødelampe og plastkuppel. Mellom rommene er det en gang. I begge rom fungerer klimaanlegg med varm og kald luft.

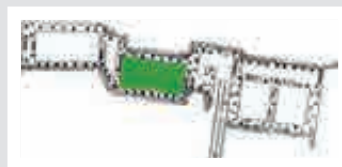
ROM 3:

Fast inventar:

- ribberørsovn, intelkommunikasjonshøytaler, 1 hylle, 3 tavler

Løst inventar:

- 10 krakker, 5 stoler, 3 PC, 2 skap, 3 skrivebord, 3 lamper,

ROM 4 - VAKTROM:

Fast inventar:

- 1 hylle, intelkommunikasjonshøytaler, 2 glødeovner, 2 tavler. Ståldør Type GD 35 Larvik verksted, OBKILT, ved nordre inngang er detonasjonssikret og ble satt inn ca. 1979. Herfra kommer man ut til sykestua. Ribberørsovn.

Løst inventar:

- utbryterkasse, 5 stoler, 1 skrivebord, 1 metallskap

INTERIØR

Forlegning rom 003

Nødutgang bakside

Nødutgang

**INVENTAR
1016**

Kanon 2

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Kanon 2
Inventarnummer	1016
Koordinater (UTM 33N)	N204169,416 Ø6547325,776 Inng.: N204204,265 Ø6547333,626
Opprinnelig bruk	Kanon
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945, kanonen skiftet ut i 1958	Takhøyde:	
Størrelse:	Dimensjoner som vist på tegning	Antall rom:	4

Kanon i kasematt

BESKRIVELSE

Standplass for en ekstysk 10,5cm kanon C732 i kase-matt. Opprinnelig oppført i 1940-45, i 1958 ble selve kanonen skiftet ut.

Kasematten er oppført etter Regelbau nr 671, men siderommene er noe bredere enn den tyske standard-tegning. Hele bunkeren er innsprengt i fjell og utforet i armert betong. Adkomst fra råsprengt tunnell med støpt trapp opp til standplass. Bunkeren består av rommet hvor kanonen står og to siderom. Ståldøren foran inngangen til tunnell ble satt inn på 1980-tallet. Telefonsamband med KO-plass.

HISTORIKK

Sist avfyrt i 1991. Kanonen skjøt ca 15000 meter. De franske kanonene rekylerte nesten 1 meter, først måtte man sette inn granaten med en trestokk og så fyre, kanonkommandør hadde telefon og var i forbindelse med KO-plass. Dette er eneste fort som har intakt skjold.

- 1980: Ombygging av bunkeren. Innvendig oppussing. Ny inngangsdør

VERNEVERDI

10,5 cm kanonen er i god stand. Denne type skyts ble mye brukt av både okkupasjonsmakten og senere det Norske Kystartilleriet. Kanonen i kasematt utgjør en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Himlingen i nisjene med teglvegger settes i stand. På malte vegger som flasser kan man koste vekk løs maling, uten å fornye malingen, da dagens maling er for tett. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteran-legget.

Inngangsdør til kanon 2

Samband, radio, ildledningssystem og informasjonstavler

TUNNELL:

Langs tunnellen er det 2 nisjer i ildfast murstein som var innvendig dekket med papp og hadde 2x2 toms dører med hengsler. De var lager for hylser og håndgranater til den franske 10,5 cm kanon Schneider-Creusot L/28 M 1913. Da den ble byttet ut i 1959, gikk nisjene ut av bruk. Trebord og dørkarm i nisjene i relativ dårlig stand. I tunnelen er det støpt gulv og langs kanten en renne til både EL-kabler og avløp. Himling med ståldrage og stålplater imellom. En sjakt for å ta av skytetrykket.

Fast inventar:

- Ett våpenstativ og en feltkabel som kunne rulles opp til KO-plass dersom samband skulle svikte. Kuppellamper av nyere tid.

KANON:

Selve rommet med kanonen har gulmalte betongvegger, gråmalt støpt gulv og hvit himling med ståldrager og stålplater. To nisjer med tredør til verktoy.

Begge siderommene har gulmalte betongvegger, gråmalt støptgulv og tak med jerndrager og jernplater - hvitmalt. Det er ståldører (A-60) inn til disse rommene. Ingen belysning og ingen oppvarming.

Fast inventar:

- Opprinnelige glødelamper med glasskuppel og metallgitter. Intelkommunikasjonshøytaler, batterilader, to tavler, ildledningssystem BODIL, EL-kabler av nyere tid.

Løst inventar:

- utstyr for å pusse opp kanonrøret.

Nisje i tunnel

Pussetstyr til kanonrøret

INVENTAR

1017

*Depot- og
forlegningsbunker*

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Depot - og forlegningsbunker
Inventarnummer	1017
Koordinater (UTM 33N)	N204205,644 Ø6547293,035
Opprinnelig bruk	Opprinnelig hovedmagasin for ammunisjon, fra 1979 forlegningsbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1941-1944	Takhøyde:	2,90m (Østre del) 2,65m (Vestre del)
Størrelse:	Innvendig: 25,00 x 4,00m	Antall rom:	5

Inngang

BESKRIVELSE

Bunkeren ligger i en naturlig klove. Den er oppført i betong og har støpt betongtak som er overdekket med ca. 115cm jord og stein. Bunkeren har to innganger med ståldører og innvendig gitterdør. Inngangsdøren mot øst er fra 1956. Utgangsdøren mot nord er i stål, opprinnelig. Gitterdørene ble satt inn tidlig på 1970-tallet for å lufte ammunisjonen. Buehvelv over hele bunkerens bredde. Fasaden mot øst i støpt betong er malt med kamuflasjefarger. Innvendig er rommenes konstruksjon lik: Veggene mellom rommene er av støpt betong, opprinnelige, mens vegg mot korridor er av tre og ble satt inn i

1979. Veggene er grønmalte, med støpt gråmalt gulv og hvitmalt buehvelv. Innerdørene mellom rommene er av stål, type A-60 med ventil. I alle rom er det nyere elektrisk anlegg med glødeovn, og intelkommunikasjonshøytaler.

Utenfor bunkeren er det en antitankmur i murt stein som er delvis fra de opprinnelige steingjerder og delvis bruddstein. I muren ble det senere laget en åpning. Murens funksjon var å sperre en eventuell ankomst fra stranda i vest. Nedenfor beskrives kun fast og løst inventar pr rom.

HISTORIKK

Bygget som hovedmagasin for ammunisjon, miner, håndgranater, kanonammunisjon, håndvåpen m.m. Tyskerne hadde plankegulv. Kystartilleriet brukte bygning 0006 som depot for ammunisjon, men fra 1956 flyttet de til inv. 1017. Fra 1979 til 2005 disponerte HV bunkeren dels til undervisning, kontor og forelesning. Møblene er fra denne perioden.

- 1975: Avfuktningsaggregat montert, type Munter 100
- 1979: Generell oppussing: det ble satt opp lettvegger for å avstenge tidligere ammunisjonsrom mot korridoren.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Børste vekk saltutslag og skrape vekk løs maling innvendig, og la vegg stå ubehandlet og tørke. Dersom det skal males på nytt, skal først all plastmaling fjernes. Ny maling må være diffusjonsåpen og mineralsk. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nærforvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Interiøret er en sammensatt enhet med kombinasjon av opprinnelige overflater og senere tilføyelser. De viser utviklingen i bruk og funksjon. Opprinnelige overflater kan ligge skjult under de nyere platekledninger.

Fasade mot øst med steinfylling

GANG OG KORRIDOR:

Vegger av støpt betong med horisontale forskalingsbord, gulmalt. Spor etter en tidligere lekkasje med kalkutslag mellom vegg og buehvelv. Klimaanlegg fra 1979 og avfuktningssaggregat. Sikringssskap fra 1979 da alt elektrisk ble lagt ned i bakken. EL-kanal mellom vegg og hvelv. Glødelamper med glasskuppel. Store ventilasjonsføringer gjennom korridoren.

Løst inventar:

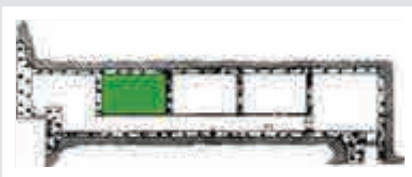
- Lagret materiell i hyller, 1 metallskap, 1 bord, og en del utbryterkasser står lagret i korridoren, 1 tavle.

ROM 001:

Tidligere lekkasje ved skjøt midt på veggen en meter over bakken. Maling flasser av, saltutslag. Glødelampe med plastkuppel, to tavler.

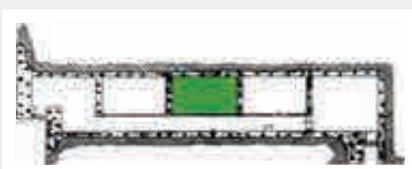
Løst inventar:

- flere bord i ulike fasong og dimensjoner, 2 PC, 1 bokhylle i tre, flere stoler, 9 krakker, telefon, 2 lamper

ROM 002:

Løst inventar:

- 5 skrivebord, 3 stoler, 2 krakker, 1 skap

INTERIØR

ROM 003:

Løst inventar:

- 2 skrivepulter, 2 metallskap, 2 lave skap i tre, 1 lite bord, 1 PC, 1 telefon, 1 hylle, kontorutstyr, 1 krakk, en tavle

ROM 004:

Rommet har buehvelv som dekker hele bredden. Utgangsdøren A60 mot nord med gitterdør foran. Samme fargesetting som de foregående rom. 4 glødelamper med plastkuppel.

Løs inventar:

- 3 sengeplasser, flere kontorlamper, 4 skrivebord, 1 PC, 1 skriver, flere stoler, flere krakker, 3 metallskap, et lavt bord.

Avflassende plastmaling i rom 001

Korridor med buehvelv.
Bunkeren ble ombygget i 1979
med tre separate rom

**INVENTAR
1019**

Forlegningsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker
Inventarnummer	1019
Koordinater (UTM 33N)	N 204212,573 Ø6547241,03
Opprinnelig bruk	Forlegningsbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945, tilbygg fra 1985	Takhøyde:	Rom1: 2,32m (buet tak) Rom2: 2,34m (flatt tak)
Størrelse:	Grunnflate: ca 72 kvm Innvendig: Rom1: 5,95 x 3,00m Rom2: 5,97 x 3,00m	Antall rom:	2

Rom 001 De sammenleggbare køyesengene med nettingbunn (75x195) er fra opprustning av materiell i 1979

BESKRIVELSE

Delvis nedsprenget i fjell og i sin helhet oppført i betong. Bunkeren inneholder 2 rom i vinkel og en gang med trapp. Taket er tekket med papp i slutten av 1987, men steinmantel er ikke tilbakeført. Steinene ligger stablet ved siden av bunkeren. Rommene har buhvelv i støpt betong. Dørene inn til rommene er ståldører (A-60). Værskydd over inngang bygget i 1985 er utvendig panelt og har pulttak.

Bunkeren er en av flere på Oddane fort med samme dimensjoner og utforming - ref. tysk Regelbau.

VERNEVERDI

Bunkeren er en av flere standard bunkere på fortet. Som sanitetsbunker utgjorde den en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne, overtatt av HV til forlegning og betjening av kanon 2.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Begge rommene preges av høy fuktighet pga vanninntrenging. I første rekke må man få i gang en avfukter i rommene. Dersom man ikke blir kvitt fuktproblemene, kan man grave opp langs yttervegger og legge en grunnmurspapp inntil veggene og en dreneringsledning i bunn før massene fylles tilbake. Ny papptekking på takene før steinmantel reetableres.

Etter at fuktforholdene er under kontroll, kan gulv og øvrige overflater males. Det bør brukes en diffusjonsåpen maling på vegger og himling.

Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

Inngang til rom 001

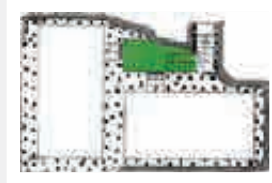
Rom 002

INTERIØR

GANG:

Trapp i støpt betong, grus på gulvet, vegger delvis støpt delvis utsprengt i fjell.

ROM 001:

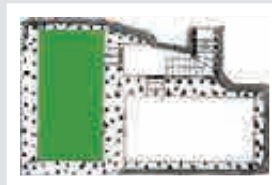
Hvelvet tak hvitmalt, støpt gulv i leirgrå farge, støpte betongvegger malt i grønt. Intelkommunikasjonshøytaler, EL-ledninger. A-60 dør med ventil. Viften er i funksjon.

Fast inventar:

- 1 geværstativ, 1 ribberørsovn, 2 glødelamper med plastkuppel. 1 mer solid godkjent dør fra senere tid.

Løst inventar:

- 4 køyer, 8 krakker

ROM 002 (TIDLIGERE INV.NR.1018):

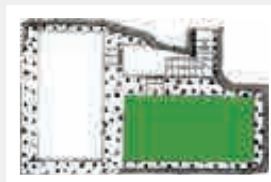
Hvelvet tak hvitmalt, støpt gulv i leirgrå farge, støpte betongvegger malt i grønt.

Fast inventar:

- 1 geværstativ, 1 ribberørsovn, 2 glødelamper med plastkuppel. Viften er ikke i stand og det er mye fukt på gulv, malingen bobler/flasser særlig mot syd

Løst inventar:

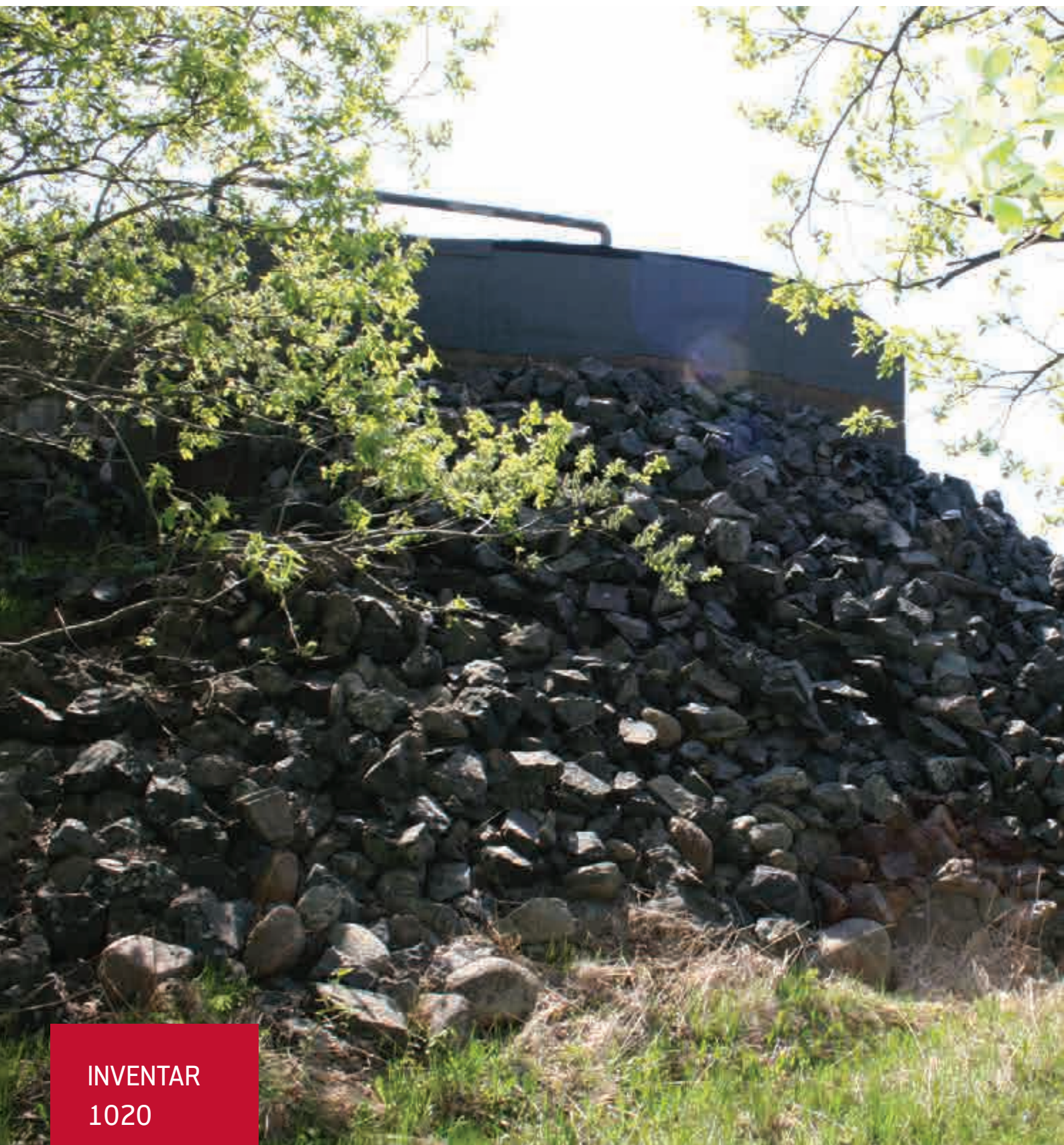
- 4 køyer, 8 krakker

Fuktskader på vegg

Inngang med støpt trapp og vegger

**INVENTAR
1020**

Ammunisjonsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Ammunisjonsbunker
Inventarnummer	1020
Koordinater (UTM 33N)	N 204232,133 Ø6547248,066
Opprinnelig bruk	Ammunisjonsbunker under Kystartilleriet fram til 1997. Deretter forlegning under HV fra 1997 til 2000
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	Rom1: 2,50m (buet tak) Rom2: 2,20m (buet tak)
Størrelse:	Grunnflate: ca 30 kvm Innvendig: Rom1: 2,98 x 5,98m (3x6) Rom2: 2,00 x 5,98m	Antall rom:	3

Inngangsparti malt i kamuflasjefarger

BESKRIVELSE

Bunkeren er utsprengt i fjell og i sin helhet oppført i betong. Deler av veggene stikker opp over bakkenivået. Taket er tekket med asfaltpapp og stein. Bunkeren er forblendet utvendig med delvis murt og delvis løs steinmasse. Det er en luke i stål i veggen mot øst til å ta inn ammunisjon gjennom en rullebane som nå er fjernet. Bunkeren ligger sentralt på fortet mellom kanon 2 og kanon 3 med tilhørende bunkere og luftvernstillinger. På høyden er det bred utsikt mot sør og mot vest. Bunkeren inneholder to rom med adkomst fra felles forgang. Rommene har støpt hvelvet tak.

Bunkeren er en av flere på Oddane fort med samme dimensjoner og utforming - ref. tysk Regelbau.

HISTORIKK

Ammunisjonsbunker i Kystartilleriets tid fram til 1997. HV overtok deretter og omdannet bunkeren til forlegning. Den var i bruk til år 2000.

- 1975: Avfuktningssaggregat montert, type Munter 100 (fungerer ikke).

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nærforvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

VEDLIKEHOLDSRÅD

På veggene i rom 002 hvor det er mye fuktavskalling og saltutslag under plastmalingen, anbefales å skrape vekk malingen og la veggpartiet stå å tørke ut. Om det skal males igjen må det brukes en mest mulig diffusjonsåpen maling på mineralsk basis. Dør som er sterkt angrepet av rust kan sandblåses, rustbehandles og males. Holde vegetasjon nede og vekk fra konstruksjonene. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

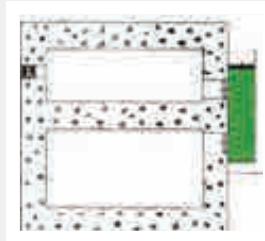
INTERIØR

INNGANG:

En vegg sprengt ut i fjell, den andre i støpt betong og grønnmalt. Grus på gulvet. Flat støpt betong himling malt i hvitt. Solid utgangsdør fra slutten av 1960-tallet. Inngangspartiet er malt utvendig med kamouflasjefarger.

Fast inventar:

- avfukter, EL-kabler fra både utbyggingsår og senere perioder, nyere kuppellampe.

ROM 001:

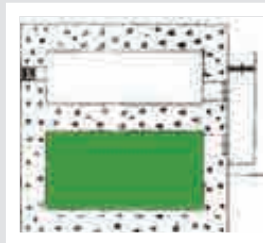
Hvitmalt buet himling, grønnmalte betongvegger, gråmalt støptgulv. Ståldør A-60.

Fast inventar:

- EL-koblingsboks fra byggeperioden. Opprinnelig glødelampe med glasskuppel og metallgitter.

Løst inventar:

- utbryterkasse, 4 køyer, 1 sofa, 2 lenestoler

ROM 002:

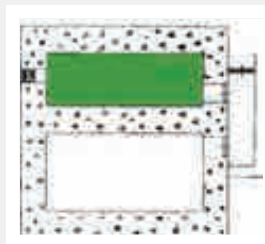
Hvitmalt buet himling, grønnmalte betongvegger, gråmalt gulv. Ståldør A-60. Trykklysarmatur dvs glødelampe med glasskuppel og metallgitter. Luftavfukter virker ikke. Mugglukt og mye fukt.

Fast inventar:

- avfuktingsaggregat

Løst inventar:

- 4 køyer

**INVENTAR
1021**

Forlegningsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker
Inventarnummer	1021
Koordinater (UTM 33N)	N204226,76 Ø6547229,183
Opprinnelig bruk	Forlegningsbunker for mannskapet til kanon 3
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2,25m
Størrelse:	Grunnflate: ca 31 kvm Innvendig: Rom1: 2,97 x 3,75m Rom2: 2,97 x 3,75m Forgang: 1,10 x 8,00m	Antall rom:	3

I forgrunnen tak til inventar nr 1021. I bakgrunnen bygning 0004 og diverse stillinger

BESKRIVELSE

Delvis innsprengt i fjell og i sin helhet oppført i betong. Bunkeren består av to like rom og en gjennomgående gang med to utganger. Hovedkonstruksjon i armert betong, tak med stålplater og ståldragere med støpt betong opppå. Utvendig er bunkeren overdekket med stein. Murte steinmasser rett ved inngangen mot nord.

Flott løpegrav mot nord til både ammunisjonsbunker inv.nr.1020 og delvis i tunnellll til kanon 3.

HISTORIKK

Tyskbygget forlegningsrom. Vegger/tak var smurt med bek på utsiden i 1941. Brukt mest av HV som forlegning til mannskapet til kanon III under øvelsene.

- 1969: nytt EL-skap
- 1988 og 1989: Omtrekking av tak

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nærforvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Løst inventar er vesentlig for forståelsen av den langvarige bruk av fortet i etterkrigstiden.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Inngangsdør mot sør er blitt så dårlig at den bør skiftes ut med en ny ståldør. Dør mot nord sandblåses, rustbehandles og males.

Holde busker og vegetasjon for øvrig nede. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

Korridor - sikringskap

Rom 002 - Møbler fra ulike tidsrom

Rom 001 - Tak med intelkommunikasjonshøytaler

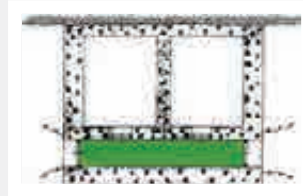
INNGANG:

Støpt betonggulv, plasstøpte vegger som er gulmalt, himlingen har ståldrager med stålplater som hviler på begge sider, gråmalt. Belysning med glødelamper med glasskuppel men uten metallgitter.

Utgangsdøren mot sør er i stål. En luftventil ble satt inn i 1980-årene og døren fylt med mineralull. Kondens/regn skaper nå store problemer og døren er i meget dårlig stand. Inngangsdøren mot nord har 4-toms faspanel på begge sider. EL-skap, opprinnelig EL-kanal og brytere.

Løst inventar:

- to utbryterverktøykasser

ROM 001 - FORLEGNING:

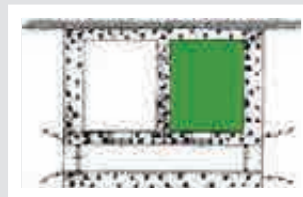
Forlegningsrom med plass til 6 mann. Gråmalt betonggulv, grønmalte vegger og himling med I-ståldrager med stålplater, gråmalt. Ståldør A-60 fra 1979 ca. Kanaler for lufting i veggene. Glødelamper med glasskuppel og metallgitter. Ribberørsovn.

Fast inventar:

- avtrekkventil, høyttaler.

Løst inventar:

- 3 køyesenger, mange plaststoler

ROM 002 - KONTOR:

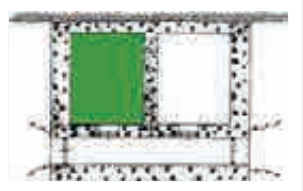
Opprinnelig forlegningsrom for 6 mann, senere brukt som kontor. Gråmalt betonggulv, grønmalte vegger og himling med I-ståldrager med stålplater, gråmalt. Ståldør A-60 fra 1979 ca. Kanaler for lufting i veggene. Glødelamper med glasskuppel og metallgitter. Ribberørsovn.

Fast inventar:

- avtrekksventil, høyttaler, opprinnelig EL-koblingsboks

Løst inventar:

- 1 bord, 1 skrivebord, 1 stol, 1 eldre lenestol, 2 metallskap.

**INVENTAR
1022**

Kanon 3

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Kanon 3
Inventarnummer	1022
Koordinater (UTM 33N)	N 204217,089 Ø6547206,001
Opprinnelig bruk	Kanon 3 i paddeskjold
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945, ombygget 1959	Takhøyde:	
Størrelse:	-	Antall rom:	3

Kanon 3 i paddeskjold og ammunisjonsbunker under

BESKRIVELSE

Kanon 3 består av standplass og bunker til kanon, separat ammunisjonsbunker og løpegrav. Se også særskilt beskrivelse nedenfor.

VERNEVERDI

10,5cm kanonen er i god stand. Denne type skyts ble mye brukt av både okkupasjonsmakten og senere det Norske Kystartilleriet. Kanonen i kasematt utgjør en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

Den nåværende kanon er en tysk 10,5 cm C/32 som ble montert i 1958 og tilpasset samme brønn som den tidligere 10,5cm franske Schneider-Creusot L/28 M1913 (tysk benevnelse K331). Den opprinnelige stillingen var bygget i 1941 av tyskerne med hjelp fra norske frivillige arbeidere og russiske fanger som var innlosjerte i Stavern. I 1944 ble kanonen utstyrt med kasematt, bygget etter standard tegning regelbau nr. 271, som er en billigere variant av nr 671.

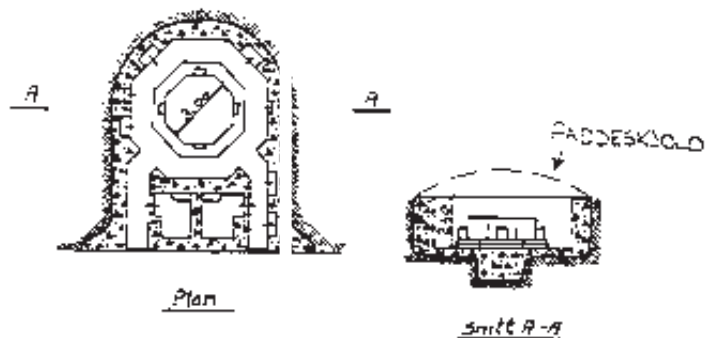
Kanonen synes ikke fra sjøen. F.eks. under øvelsen '68 Blue Fox klarte ikke jagerflyene å ta ut målet da alt gikk i ett. Sist skudd skjedde i 1991 under en kystartilleriøvelse.

- 1980: Ombygget
- 1992: Påstøp og papptekking

VEDLIKEHOLDSRÅD

Glassfiberen som dekker paddeskjoldet må males med jevne mellomrom. Paddeskjoldet tåler ikke at folk trækker på det. Malingsflass på vegger og himling innvendig børstes bort, uten at ny maling påføres, fordi eksisterende maling er for tett. Vegetasjon i løpegraver og nære konstruksjonen holdes nede.

Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

KANONSTANDPLASS:

Standplassen i støpt betong ligger på den tidligere standplass til en av de franske 10,5 cm kanoner Schneider-Creusot L/28 M1913, som utgjorde tyskernes bestykning i 1940-45. På bakkeplan er det rester etter den brede 8-kantede ringmuren i murt steinmasse.

Inngangen til bunkeren er via en løpegrav. Siste del er dekket med opprinnelig tysk nett i stål, samt hønsenett på tvers som er fra senere tid. Det skulle bære kamuflasjenett.

I 1970-årene er det bygget et værskydd i tre for å beskytte inngangen til kanonen samt trapp og tunnell ned til området i øst. Døren til værskydd er i tre. Den til selve bunkeren er i stål men av nyere type.

BUNKER:

Bunkeren er innsprengt i fjell med støpte gulmalte vegger og betonggulv. En nisje til venstre i korridoren. Taket består av trapesformete jernplater med påstøpt betong.

Denne kanonen er en litt annen type enn de andre, noe større og mer moderne. Den er hurtigskytende, har avtrekk for gass og hurtiglager, men samme kaliber. Det er ikke sikt fra innsiden av kanonen, men det er to luker på hver side hvor to mann satt med kikkert. Kanonen er beskyttet med et såkalt paddeskjold som består av skum og glassfiber og er malt med kamuflasjefarger. Stålgulv/gittergulv bæres av en stålkonstruksjon som går på kulelager og kan dreies 360 grader rundt. Kanonen står i midten. Varmekabel er plassert i renna som går rundt. Den er mot frost og med litt overstrøm.

Fast inventar:

- I bunkeren er det glødelampe med glasskuppel og metallgitter, mens i kanonen er det nyere lamper fra 1970-årene. Alt teknisk utstyr til kanonen er fastmontert. Stålleider går fra bunkerens gulvnivå opp til selve kanonen. En «seilduk-båre» plassert bak kanonen for å ta i mot hylsene etter at de er slått ut fra kanonen. En stige som kan slås ned, mannskapet sto på denne under ladning av kanonen. Telefonsamband med KO-plass.

Løst inventar:

- En pøs med olje og kost.

INTERIØR

AMMUNISJONSBUNKER:

Bunker oppført i sin helhet i støpt betong. Inneholder utstyr til kanon 3 som kikkert, pussemidler, olje etc. Døren til bunkeren er i tre, med horisontale planker og jernbeslag.

LØPEGRAV:

Løpegraven er sprengt ut i fjell og ender ved inngangen til bunkeren der det er reist en forseggjort forblendingsmur. I muren vis a vis inngangen til ammunisjonsbunkeren er det to nisjer. I det laveste draget er årstallet 1944 risset inn. Kanon 3 er i forbindelse med inv.nr 1021 med en overdekket løpegrav med trapper.

Kanonen ble montert i 1958 og satt inn i paddeskjold

Seilduk-båre for å fange hylsene fra kanonen

Teknisk utstyr til styring av kanonen

Paddeskjold i glassfiber

INVENTAR
1023

Lyskaster

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Lyskaster M76
Inventarnummer	1023
Koordinater (UTM 33N)	N204206,519 Ø6547146,917
Opprinnelig bruk	Lyskaster nr 2
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1979	Takhøyde:	
Størrelse:	Grunnflate: ca 5,5 kvm Størrelse: 2,62 x 2,10m luker, 4 stk: 1,10 x 1,00m	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Lyskasteren er plassert sør for kanon 3. Den 60cm dreibare lyskasteren er bygget inn i et «hus» i støpt betong. Flat tak med utspring med skrå kant. 4 nedfellbare luker som er hengslet nede, og en dør. Lyskasteren er fjernstyrt fra KO-plass, er i stand og fungerte som kystmeldestasjon.

VERNEVERDI

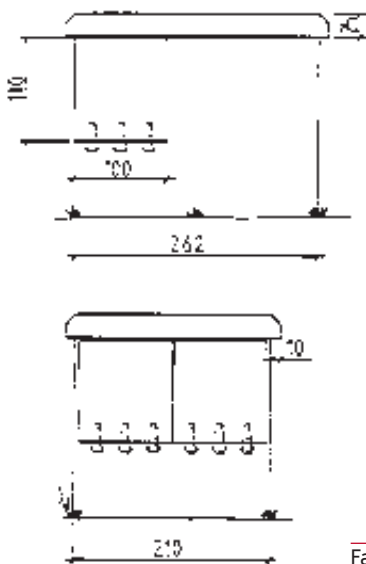
Lyskasteren var konstruert for bruk mot sjø- og luftmål, og var en viktig del av den fortifikatoriske helheten i etterkrigstiden.

HISTORIKK

To like lyskasterer ble montert på fortet i 1979, denne sør for kanon 3 og en vest for kanon 1 (inv.nr.1009).

VEDLIKEHOLDSRÅD

Rustbehandle hengselbeslag til lukene. Skrape vekk lav og alger på betongtak.

Fasade nordvest

INVENTAR
1024

Garasjebunker

Fasade sørvest

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Garasjebunker
Inventarnummer	1024
Koordinater (UTM 33N)	N204293,918 Ø6547225,877
Opprinnelig bruk	Kanonverksted, garasje, lager
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2,68m
Størrelse:	Grunnflate: ca 31 kvm Innvendig: 6,03 x 5,10m	Antall rom:	1

Detalj - støpt tak på korrugerte stålplater

BESKRIVELSE

Bunkeren er utstøpt mot fjell og har en vegg/fasade bygget av teglstein. Rundt bunkeren er det en forstøtningsmur av naturstein. Støpt tak 20 cm tykt på opprinnelige tyske korrugerte stålplater som hviler på tverrgående tømmerstokker som støttes av en stål-drage (I.N.P. 25). Taket er tekket med papp, opprinnelig var det bek. En pipe i forbindelse med en esse for å varme jern/stål. Støpt betonggulv. Vindu fra 2002 med sikkerhetssprosser i stål.

Veggene er kalket innvendig. Oppvarming med ribberørsovn. Opprinnelige lysbrytere og EL-ledninger fra tyskerne er bevart sammen med et nyere EL-anlegg. To-fløyet panelt port med bakelitthåndtak. Panelet er smalt faspanel i lys gråbrun farge, med not og fjær. Porten er i dårlig stand og bør skiftes, hengslene er i god stand.

I dag er det lager for affutasje, olje, noen kasserte dørblader, stikkbenk, krakker, diverse utstyr, trehyller, glasskuppellamper m.m.

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nær-forsvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

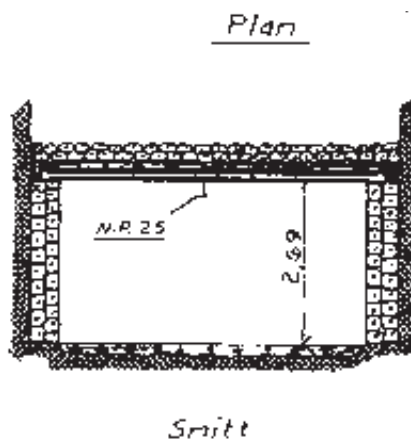
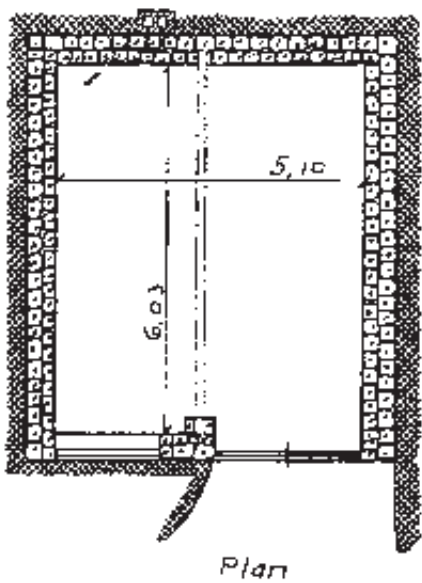

HISTORIKK

Opprinnelig bygget som kanonverksted. Senere brukt av SHV til oppbevaring av affutasjen til Colt mitraljøse, mens HV brukte bygget som mobiliseringslager og oppbevaring av drivstoff, pussemidler til kanoner, olje, fett o.l. Her sto den mobile Boforskanon fra 1960 til 1992. Garasjen har vært i bruk til 2005.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Løspuss og bom på teglfasade hugges ned. Jernbjelke over dør og vindu må frihugges og rustbehandles før innpussing. Veggens pusses opp med en hydraulisk kalkpuss som slipper mer fuktighet ut enn sementpussen. Portbladene må sannsynligvis lages nye, med samme type paneler. Innvendig bør veggene kalkes. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

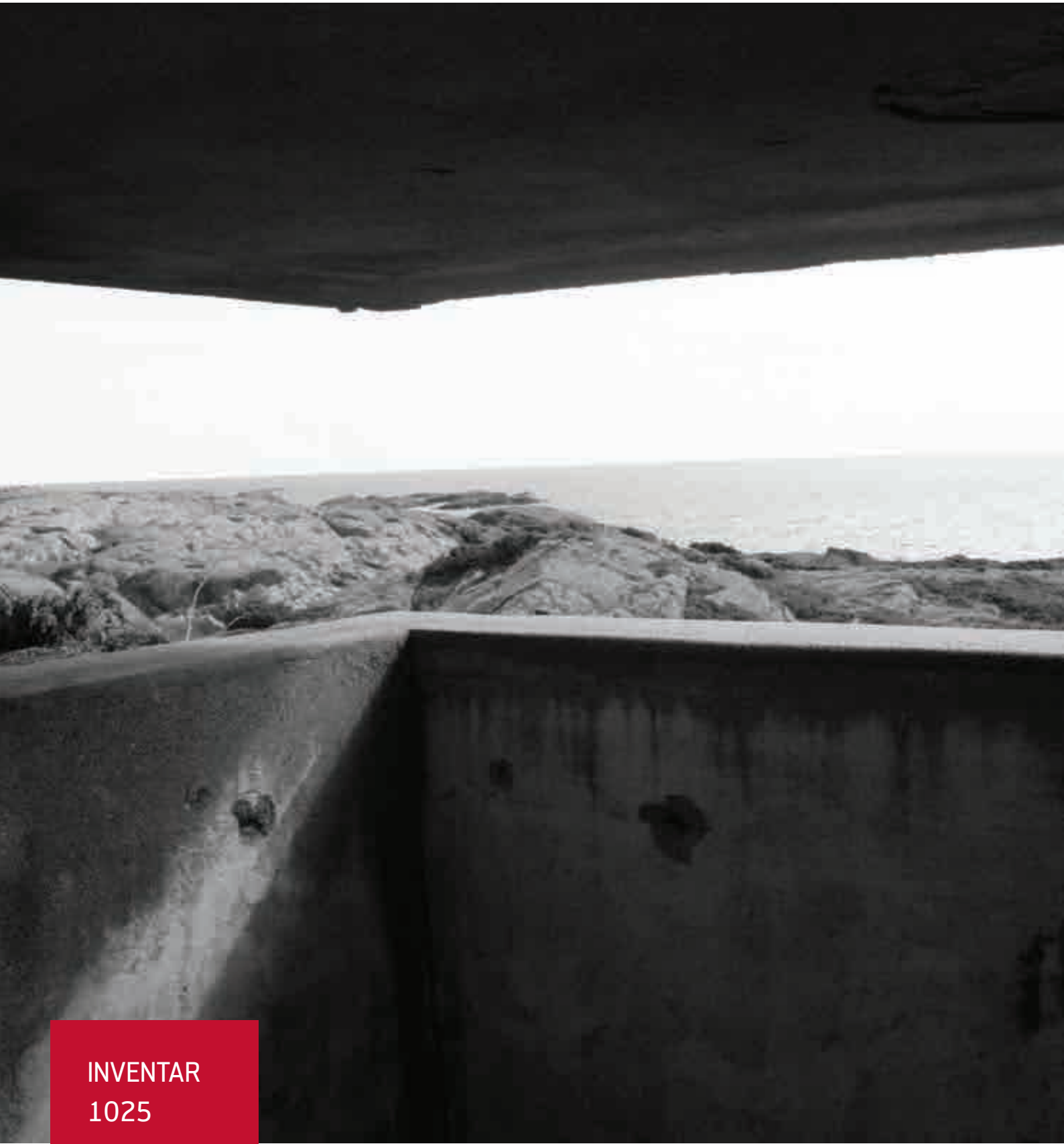

GRUPPESENTRAL NR. 1024

16A

**INVENTAR
1025**

Reserve KO-plass

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Reserve KO-plass
Inventarnummer	1025
Koordinater (UTM 33N)	N204324,338 Ø6547196,345
Opprinnelig bruk	Tysk reserve kommandoplass, senere brukt som sambandsbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	Rom 1: 1,92m Rom2: 1,87
Størrelse:	Grunnflate: ca 7,7 kvm Innvendig Rom1: 2,38 x 2,61m Rom2: 1,00 x 1,52m	Antall rom:	2

Observasjonspost med utsikt mot sør

BESKRIVELSE

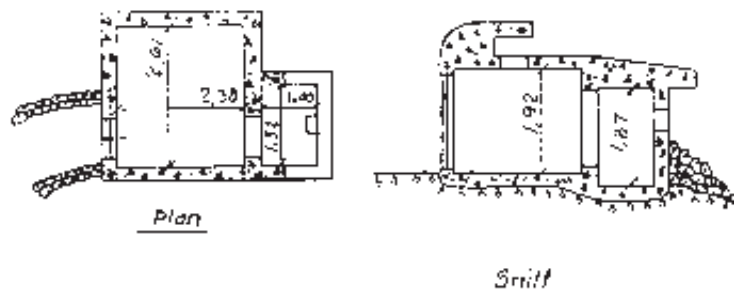
Bunkeren er sprengt ned i fjell og i sin helhet oppført i støpt betong. Pusset og malt med kamuflasjefarger. Utvendig forblendet med murt steinmasse. Foran inngangen en vinkelløpegrav med 5 trappetrinn mot nord. Bunkeren består av ett kvadratisk rom og en liten observasjonspost med sokkel for kikkert og bred sikteplate i veggen. Begge rom har en luke i taket - med støpt overbygg over lukene, til sikt ut mot sør.

Rommene har innvendig pussede og malte betongvegger. Mellom rommene er det bevart den opprinnelige tyske døren med 1-toms vertikale bord og jernbeslag. EL-kabler lagt på 60tallet.

Løpegraven mellom 1025 og KO-plass er fylt igjen.

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nærforvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Tysk reserve kommandoplass, senere tidvis brukt som sambandsbunker. Tyskerne hadde en avtrapp i forkant av lukene, der det sto en søyle 4x4-toms med saksekikkert. Sjøsand fra Nevlunghavn brukt som tilslag i betongen.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Enkel utvendig labank tredør bør skiftes ut med tilsvarende. Tiltaket vil være søknadspliktig.

Korrosjonen i jernlukene har kommet langt og de smuldrer. Det må sannsynligvis lages nye, eventuelt repareres med å påsveise nødvendige deler.

Inngang til bunker fra nordøst

Opprinnelig tysk dør mellom rommene

Stillingen sett fra øst

**INVENTAR
1026**

Kanonstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Kanonstilling
Inventarnummer	1026
Koordinater (UTM 33N)	N204358,202 Ø6547209,18
Opprinnelig bruk	Kanonstilling
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	-
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	
Størrelse:	Radius: 5,00m (innvendig) Dybde: 1,30m	Antall rom:	

Tysk rund kanonstilling med brystvern og nisjer

BESKRIVELSE

Stillingen er bygget i armert betong direkte på fjell. Brystvern er ca 1,10-1,30 m høyt og 1,70 m bredt. Det er flere nisjer støpt inn i brystvernet: 4 små 65x50x48 cm, en stor 120x160x100 cm med en to-floyet tredør. I tillegg er det to nisjer med åpning i brystvernets dybde, de er på 120x80x70cm.

Plattingen har flere ringer, først en på 77cm i betong, så en på 72cm med treplanker, deretter er det en ring med bolter - diameter 180cm, sist er det en firkantet betongplattning/fundament.

VERNEVERDI

Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

HISTORIKK

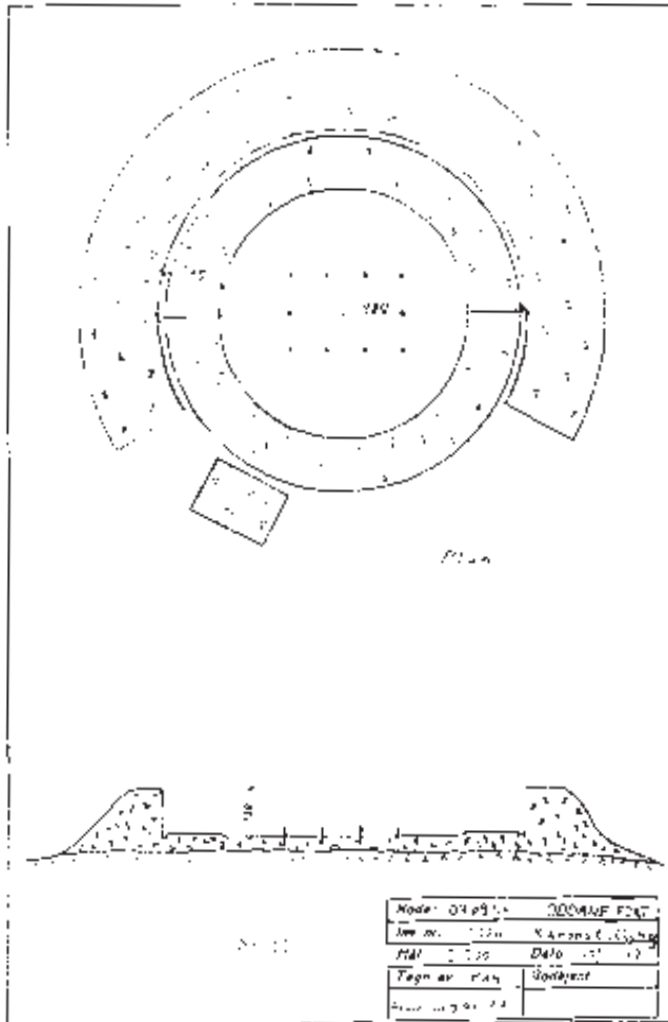
Trolig bygget av tyskerne til en 2,5cm fransk panservernkanon.

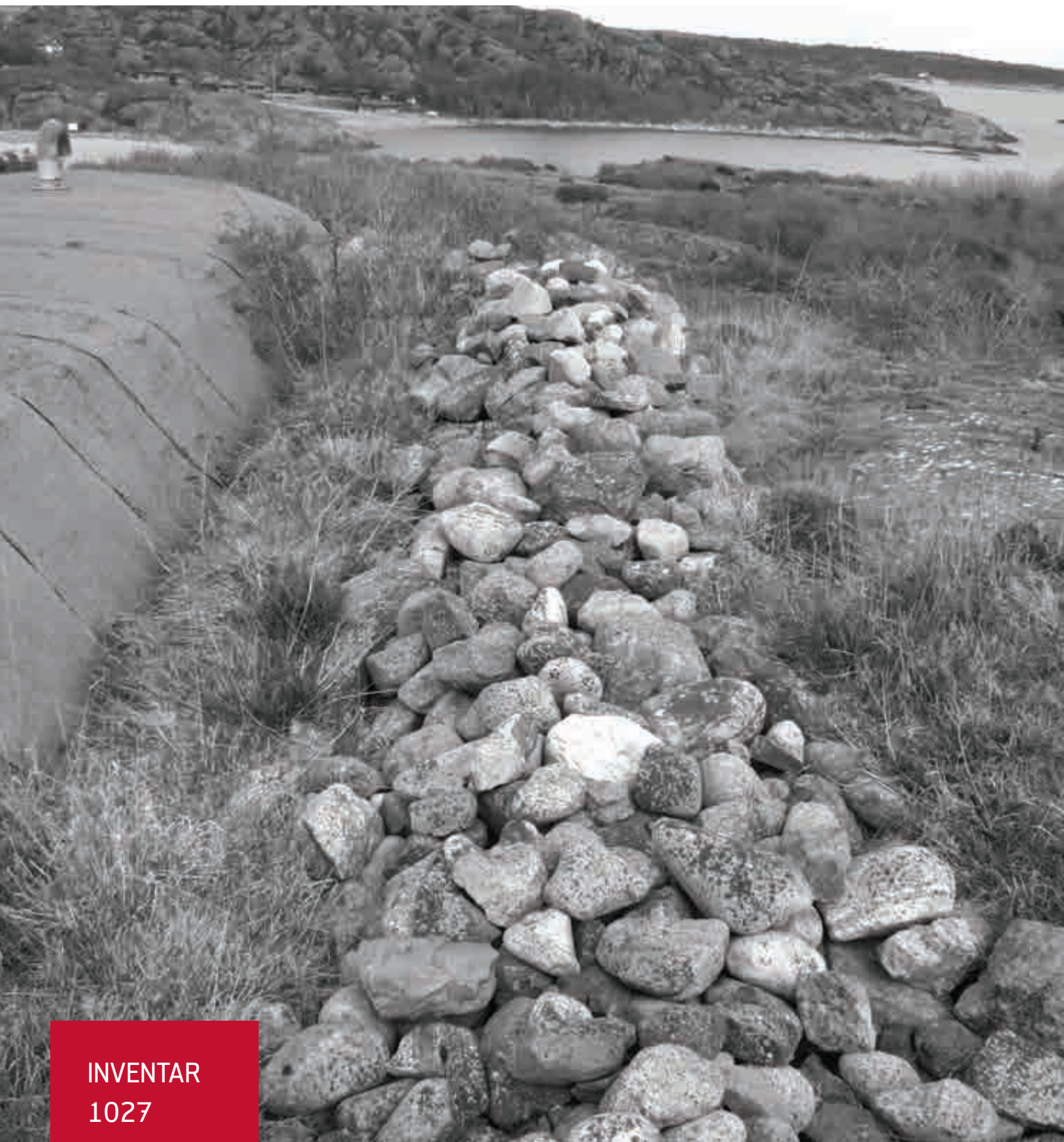
Tidlig på 1950-tallet ble en 12cm feltkanon Cockerill L/37 M1931 av belgisk fabrikat satt i stillingen. Kanonen stod på en større dreieskive, og var kamuflert som fjell. En stor jernramme med en bolt i midten er nedstøpt i fundamentet. Den andre jernrammen har trinser i hjørnene. Svansen gikk ut på siden. Kanonen var bevegelig for å treffe sjømål. Brystvern med flere nisjer. Det ble kun gjort forsøk med kanonen, så ble den raskt fjernet.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Holde vegetasjonen nede i konstruksjonen. Rustbehandle alle ståldeler, inkludert skinnere.

**INVENTAR
1027**

Forlegningsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker
Inventarnummer	1027
Koordinater (UTM 33N)	N 204372,095 Ø6547214,984
Opprinnelig bruk	Tidligere ammunisjonsbunker, forlegningsbunker for HV
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2,52m
Størrelse:	Innvendig: Rom 1: 3,00 x 4,00m Rom 2: 3,00 x 6,00m Rom 3: 4,03 x 2,00m	Antall rom:	3

Tak til bunker 1027, i bakgrunn boforsstillingen 1065

BESKRIVELSE

Bunker i 90-graders vinkel, delvis innsprengt i fjell og i sin helhet oppført i betong. Bunkeren har buet tak som er tekket med papp på 1980-tallet. Steinene til takoverdekning ligger stablet på siden av bunkeren.

Bunkeren har støpt gulv, og inneholder tre rom. De to største rommene har adkomst fra felles gang via en betongtrapp med 9 trinn. Nedgangen har et støpt værskydd. Rom nr. 003 er i 90 graders vinkel, er adskilt fra de andre og har egen inngang via en trapp. En del tyske EL-ledninger i behold. Sør for inv. 1027 ligger det to MG stillinger. Begge stillingene er forbundet til både denne bunkeren og inv. 1029 med en løpegrav.

Både rom 001 og 002 har opprinnelige tyske dører med kryssplater og skipsplate ytterst. Originale hengsler festet på tre, håndtaket sveiset fast i tre.

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nærforvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Bunkeren har vært brukt av HV med unntak av rom 003 som er originalt.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Legge ny papptekning og legge stein tilbake på taket. Holde vegetasjonen vekk fra konstruksjonen, og felle trær som vokser opp i konstruksjonen.

Børste vekk saltutslag og løs maling innvendig, og la veggen stå ubehandlet og tørke. Dersom det skal males på nytt, skal først all plastmaling fjernes og ny maling må være diffusjonsåpen og mineralsk. Skrape og male vegger/himling med en kalkbasert maling.

Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

Opprinnelig tysk dør med skipsplate ytterst

Døren består av horisontale og vertikale kryssplater, og dekket med skipsplate

INTERIØR

ROM 001 - FORLEGNING:

Buet betonghimling, hvitmalt. Støpte betongvegger, hvitmalt. Gråmalt støpt gulv med avflassende maling noen steder pga lekkasje i støpeskjøtene ved regnvær. Opprinnelig tysk dør med kryssplater og skipsplate ytterst. Originale hengsler festet på tre, håndtaket sveiset fast i tre. Armaturer med gummipakning som stammer fra 60-tallet.

Fast inventar:

- Ribberørsovn, glødelampe med glasskuppel og metallgitter

Løst inventar:

- 2 køyesenger, 4 krakker, 1 bord, 3 skap til befal, 1 utbryterkasse. Avtrekksvifte.

ROM 002 - FORLEGNING FOR HV:

Støpt betongtak, hvitmalt. Støpte vegger, hvitmalt. Støpt betonggulv, gråmalt. Opprinnelig tysk dør med kryssplater og skipplate ytterst. Originale hengsler festet på tre, håndtaket sveiset fast i tre.

Fast inventar:

- Ribberørsovn, glødelampe med glasskuppel og metallgitter

Løst inventar:

- 3 køyesenger pluss en enkel seng, 5 krakker, 1 bord, 3 utbryterkasser som inneholder: sandskuffe, meisel, pigghakke, spett slegge og annet.

ROM 003 - FIREMANNSFORLEGNING:

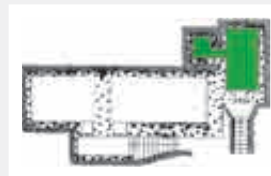
Flathimling i støpt betong, kalkmalt. Støpte betongvegger, kalkmalt, flasser av. Støpt betonggulv. Tysk inngangsdør med treplanker i meget dårlig stand.

Fast inventar:

- Ribberørsovn, glødelampe med glasskuppel og metallgitter

Løst inventar:

- 1 rustet seng, en kasse

Elektrisk armatur fra forskjellige epoker

Inngang til rom 003 til høyre i bildet

INVENTAR 1028

Kommandoplass

Til venstre i bildet tak til kommandoplass 1028, i midten nødutgang og i bakgrunnen boforsstillingen 1064, til høyre kommandoplass 1030

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Kommandoplass
Inventarnummer	1028
Koordinater (UTM 33N)	N204330,087 Ø6547233,127
Opprinnelig bruk	Opprinnelig kanon 4, omgjort til kommandoplass/plott i 1958
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1941, ombygget 1958	Takhøyde:	
Størrelse:	Diameter: 5,85m (innvendig) Dybde: 2,73m (innvendig)	Antall rom:	1

Telefonbenk i forgrunn og kommandopult i bakgrunn:
løst inventar står igjen som da fortet ble nedlagt i 2005

BESKRIVELSE

I sin helhet oppført i armert betong. Bunkeren står på den tidligere 8-kantede brønnen i støpt betong fra 1941. Betongkappe som tak fra 1958 med steinmantel på sidekantene. Betong bærekonstruksjon pusset og malt i hvitt bortsett fra bak plottet, der er det grått/sortmalt. Veggene er i støpt betong - noe saltutslag. Gråmalt støpt gulv. Støpte betongtrinn fra korridor til plottrom. Opprinnelig finerdør med bakelitthåndtak.

Fast inventar:

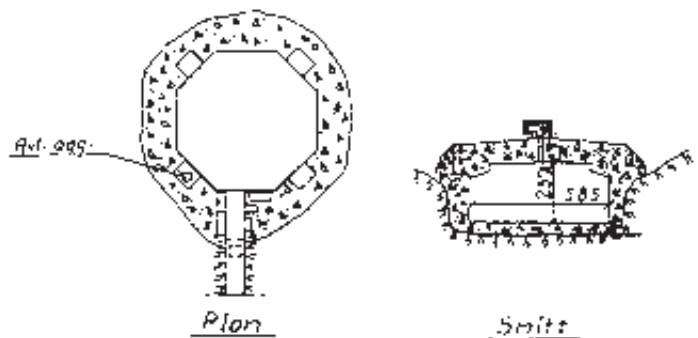
- Stråleovn. 2 glødelamper med glasskuppel og keramikksokkel fra 1960-årene. 2 plottkart ca. 180 x 300m. 2 pulter med 4 PC hvorav 2 med kommando for befall. Stativ fra himling for framviser. 1 safe. Kystartilleriet oppbevarte hemmelige papirer her. Et skap for kart. Flere tavler. Fjernskriver. 2 klokker. 1 lerret. Intelkommunikasjonshøytaler.

Løst inventar:

- Stoler, telefoner, kontorutstyr m.m.

VERNEVERDI

Fra kommandoplassen ble alle fortets viktige funksjoner koordinert. Kommandoplassen utgjorde en svært viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner (her Kommandosentral med ildledning), størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Opprinnelig standplass for kanon 4, en fransk 10,5cm feltkanon Schneider-Creusot L/28 M 1913. I 1958 ble kanonen fjernet og standplassen bygget om til fortets kommandoplass. På den opprinnelige «stabbe» til kanonen ble det støpt ca 60 cm betong til feste av det nye plottet.

- 1987: Utskiftning av avfuktningsaggregat.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Børste vekk saltutslag og løs maling innvendig, og la veggene stå ubehandlet og tørke. Dersom det skal males på nytt, skal først all plastmaling fjernes og ny maling må være diffusjonsåpen og mineralsk. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

Plottkart med koordinater

Kartskap og tavle

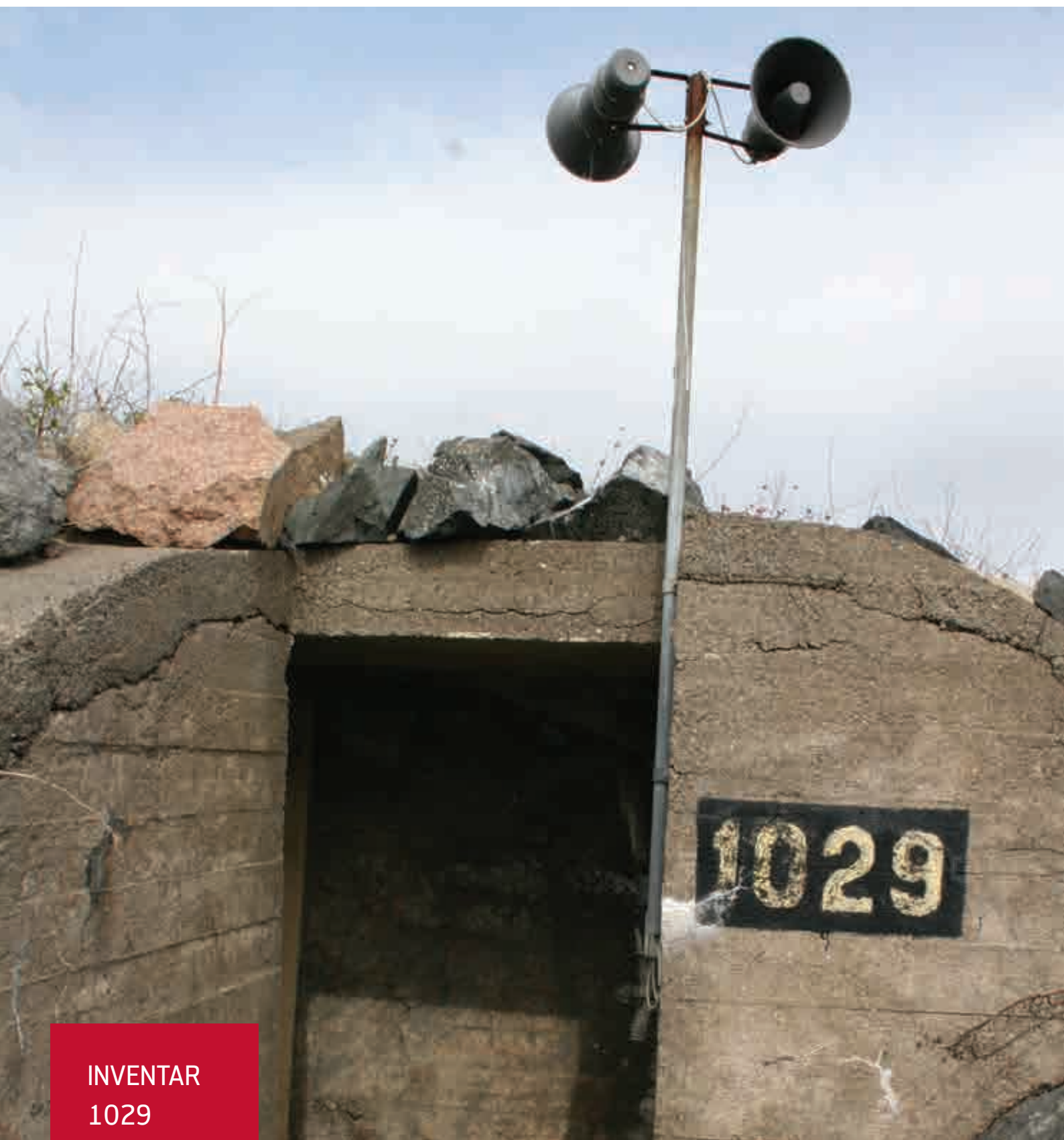
Kanon nr 4 avfyres - Røret i bakre rekyl 33 i f 10,5 cm. Bildet fra Johs Askes fotoalbum

Støpt 8-kantet betongtak fra 1941, ombygget i 1958.
I forgrunn intelkommunikasjonshøytaler

Kommandobenker. I bakgrunn nisje med safe fra Kystartilleriet

INVENTAR
1029

Forlegningsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker
Inventarnummer	1029
Koordinater (UTM 33N)	N204360,138 Ø6547236,624
Opprinnelig bruk	Opprinnelig ammunisjonsbunker, fra 1959 forlegningsbunker for SHV
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945, ominnredet 1959	Takhøyde:	2,34m (buet tak)
Størrelse:	Innvendig: 6,00 x 3,00m	Antall rom:	1

Bunker 6x3 meter etter Regelbau standard tegninger

BESKRIVELSE

Bunkeren er sprengt ned i fjell og har 1m tykke vegger. Oppført i støpt betong i sin helhet. Taket er ca. 30 cm tykt og forblendet med ett lag med jord og en mantel av stein. En overdekket vinkelgang gulmalt med 3 trappetrinn fører ned til inngangsdøren i stål av type A-60 brannsikker. I gangen et EL-sikringskap og ekstern høyttaler.

Innvendig buet tak hvitmalt med takvifte. Grønmalte betongvegger og gråmalt støpt golv med sluk. Bunkeren er en av flere på Oddane fort med samme dimensjoner og utforming - ref. tysk Regelbau.

Fast inventar:

- Glødelampe med plastkuppel (såkalt lofftype). Samband, intelkommunikasjons høyttalere og telefon er fra 1980-årene, avfuktingsmåler, 1 ribberørsovn. Lys- og ovnsbryter både fra tysk- og senere periode.

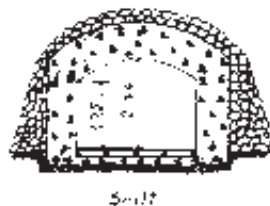
Løst inventar:

- 5 køyesenger, 6 krakker, 1 utbryterverktøykasse, 1 bord.

Herfra går det en løpegrav til både KO-plass og forlegningsbunker 1027.

VERNEVERDI

Bunkeren er en av flere standard bunkere på fortet. Som forlegningsbunker utgjorde den en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Opprinnelig ammunisjonsbunker, fra 1959 forlegningsbunker for SHV

1980: Malt innvendig

1987: Utskiftning av avfuktingsaggregat.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Børste vekk saltutslag og løs maling innvendig, og la veggene stå ubehandlet og tørke. Dersom det skal males på nytt, skal først all plastmaling fjernes og ny maling må være diffusjonsåpen og mineralsk. Fjerne vegetasjon i konstruksjonen.

Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

Plastmaling skaller av betongveggen

En av 23 utbryterkasser med diverse utstyr

Utgang med brannsikker A-60 ståldør

Intelkommunikasjonshøytaler i taket, telefon og EL-koblingsbokser

INVENTAR
1030

Kommandoplass

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Kommandoplass
Inventarnummer	1030
Koordinater (UTM 33N)	N204324,701 Ø6547255,571
Opprinnelig bruk	Radar og sambandsbunker, KO-plass fra 1958
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945, værsydd fra 1959	Takhøyde:	2,04m (Rom 1 og 2) 2,24m (Rom 3, 4 og 5) 2,29m (Gang)
Størrelse:	Grunnflate: ca 65 kvm Innvendig: Rom1 værsydd: 1,90 x 3,70m Rom2 radiatorom: 2,00 x 4,00m Rom3 telefonsentralen: 3,84 x 1,90m Rom4 forlegning: 3,80 x 3,30m Rom5 forlegning: 3,80 x 3,30m Gang: ca 18,00m	Antall rom:	6

Rom 003 telefonsentral

BESKRIVELSE

Radarbunker er sprengt inn i fjell og i sin helhet oppført i betong. Den består av en gang med tre rom på venstre side, et radiatorom med forgang og en korridor som i hver ende fører til en utgang til KO-plass med trapper og løpegrav og til inv.nr. 1028. En ekstra utgang på taket i korridor mot 1028 med stålstige festet på veggen.

Innvendig panelt og malt. Tregulv i samtlige rom, samt gang. Grus i korridoren. Himling av korrugerte stålplater avstivet med I-bjelker. Ståldører (A-60) inn til rommene. Utvendig er bunkeren overdekket med stein.

VERNEVERDI

Bunkeren er en av flere standard bunkere på fortet. Som forlegningsbunker utgjorde den en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner (her Radar og samband), størrelse og kompleksitet.

Løst inventar er vesentlig for forståelsen av den langvarige bruk av fortet i etterkrigstiden.

HISTORIKK

EL-anlegg fra opprustning på 70-tallet. Forlegningsutstyr fra 1980-tallet da SHV hadde samband og plott her.

- 1991: Reparasjon av tak, steinmantel satt tilbake på plass av murer Eddy Andersen.

Radiatorrommet ble brukt av Sjøheimevernet (SHV) til 2005.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Generelt på stålbejelker og ståldører: Skrape vekk løs maling og rust og rustbehandle og male disse. En kraftig tredør må settes i stand ved å skifte ut råteskadet treverk. Reparere en lokal råteskade i himling, som skyldes fukt fra overliggende betong, dersom lekkasjen er tettet. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

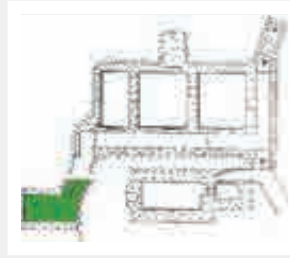
Det norske flagget er heist på toppen av KO-plass. Kanon nr 4 sees til venstre.

ROM 001 - VÆRSKYDD:

Et værskydd oppført i 1959 fører til radarbunker. Det har bølgeblikkplater 2x4toms med underliggende bærebjelker i tre på taket, utstøpte betongvegger og grus på gulvet. Enkel labankdør fra 1959 til værskydd.

Opprinnelig tysk ståldør mellom værskydd og gangen.

ROM 002 - RADIOROM MED FORGANG:

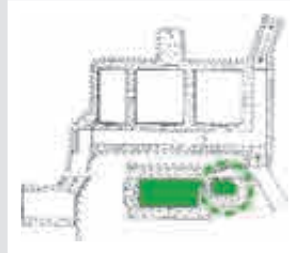
Himling og vegger: Opprinnelig faspanel antiparasitt grønmalt. I forgangen støpt betong. Støpt gulv gråmalt. I forgangen støpt betong med gulvplanker. Mellom forgangen og radiorom opprinnelig tysk dør med krysslagte planker – med et vertikalt og et horisontalt lag, gråmalt, i meget dårlig forfatning.

Fast inventar:

- Ribberørsovn. Ingen oppvarming i forgangen. Glødelampe med glasskuppel og keramikksokkel. Ingen belysning i forgangen. Fastmontert radiopult fra 1959 som går langs hele langveggen, instruks og sjøkart på vegg. Telefoner inn til plottet, men radiosettene mangler.

Løst inventar:

- Tysk soldatskap, kontorutstyr

ROM 003 – TELEFONSENTRALEN:

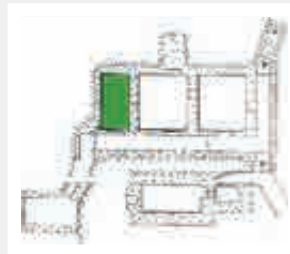
Himling med 15mm tykk faspanel hvitmalt. Vegger med opprinnelig tysk faspanel grønmalt. Oljet tysk tregulv. Panelt dør med bakelitthåndtak.

Fast inventar:

- Neonlampe, nytt elektrisk opplegg, fra 50-60tallet med 1 panelovn. SHV utstyr fra 1980-årene: operasjonsentralen med telefoner og samband som er i funksjon, sikringssskap, samband plint, høyttaler, batterikasse og lader fra 230 til 24 volt.

Løst inventar:

- Et bord, en stol, telefon, kontorutstyr m.m.

Rom 002 Radiorom med opprinnelig tysk skap til høyre i bildet

Rom 002 Radiorom med opprinnelig tysk skap til høyre i bildet

INTERIØR

ROM 004 - FORLEGNING FOR SHV:

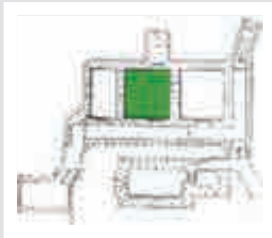
Himling med opprinnelig hvitmalt faspanel. Over er det tykk pappbelagt betong. Den har en problemskjøt, der det drypper med langvarig regn. Lavt under taket. Vegger med opprinnelig grønnmalt faspanel og brannmur inne i hjørnet hvor det var en ovn som nå er borte. Gråmalt tregulv, 1,4 tom. Brannsikker A-dør i metall med avtrekksluke fra 1980. Den erstattet tidligere ikke godkjent tysk tredør.

Fast inventar:

- Stråleovn over døren. Ny type glødelampe med plast kuppel fra 1979.

Løst inventar:

- Tre køyesenger, et bord og 4 krakker fra opprustning på 1980-tallet. Folk overnattet her sist i 2005.

ROM 005 - FORLEGNING FOR SHV:

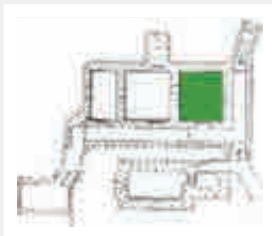
Opprinnelig himling med hvitmalt faspanel. Over er det tykk pappbelagt betong. Den har en problemskjøt, der det drypper ved langvarig regn. Lavt under taket. Vegger med opprinnelig grønnmalt faspanel og brannmur inne i hjørnet hvor det var en ovn som nå er borte. Gråmalt tregulv, 1,4-tom. Brannsikker A-dør i metall med avtrekksluke fra 1980. Den erstattet tidligere ikke godkjent tysk tredør.

Fast inventar:

- Stråleovn over døren. Nyere type glødelampe med plastkuppel fra 1979. Avtrekksvifte.

Løst inventar:

- Tre køyesenger, to bord, 2 stoler og 6 krakker fra opprustning på 1980-tallet. Folk overnattet sist her i 2005.

GANG OG KORRIDORER:

Himlingene består av korrugerte opprinnelige tyske stålplater hvitmalt i gang og rødmalt i blind korridor mot trappeoppgang. I korridor mot 1028 er stålplatene dekket med treull sementplater (Tresonitt) ca. 120 x 60cm og 6cm tykke, satt inn i 1958. Ekstra utgang i taket - før en kommer til inv. nr.1028, med jernluke og stålstige festet på veggen. I gangen er det støpt betongvegg mot rommene og betongvegg kledd med gulmalt faspanel på den andre siden.

Veggene i korridor mot KO-plass og i korridor mot 1028 er av naturstein på den ene siden og støpt betong på den andre. To nisjer - som opprinnelig var ammunisjonsrom til kanon 4, på høyre siden.

Gulvet i gangen er betong med ovenpåliggende tregulv, i korridorene støpt betong.

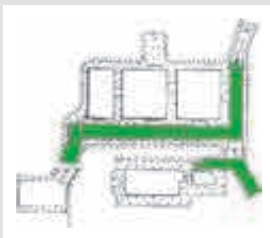
Opprinnelig tysk gråmalt ståldør i enden av korridor til KO-plass. A-60 dører til forlegningsrommene. En ståldør mellom gang og korridorene.

Fast inventar:

- 4 glødelamper med glasskuppel og metallgitter. Intelkommunikasjon. Til høyre geværstativ. Opprinnelige tyske EL-ledninger med stikkontakt og brytere. En kasse til EL-kabler på himlingen fra opprustning på 70-tallet.

Løst inventar:

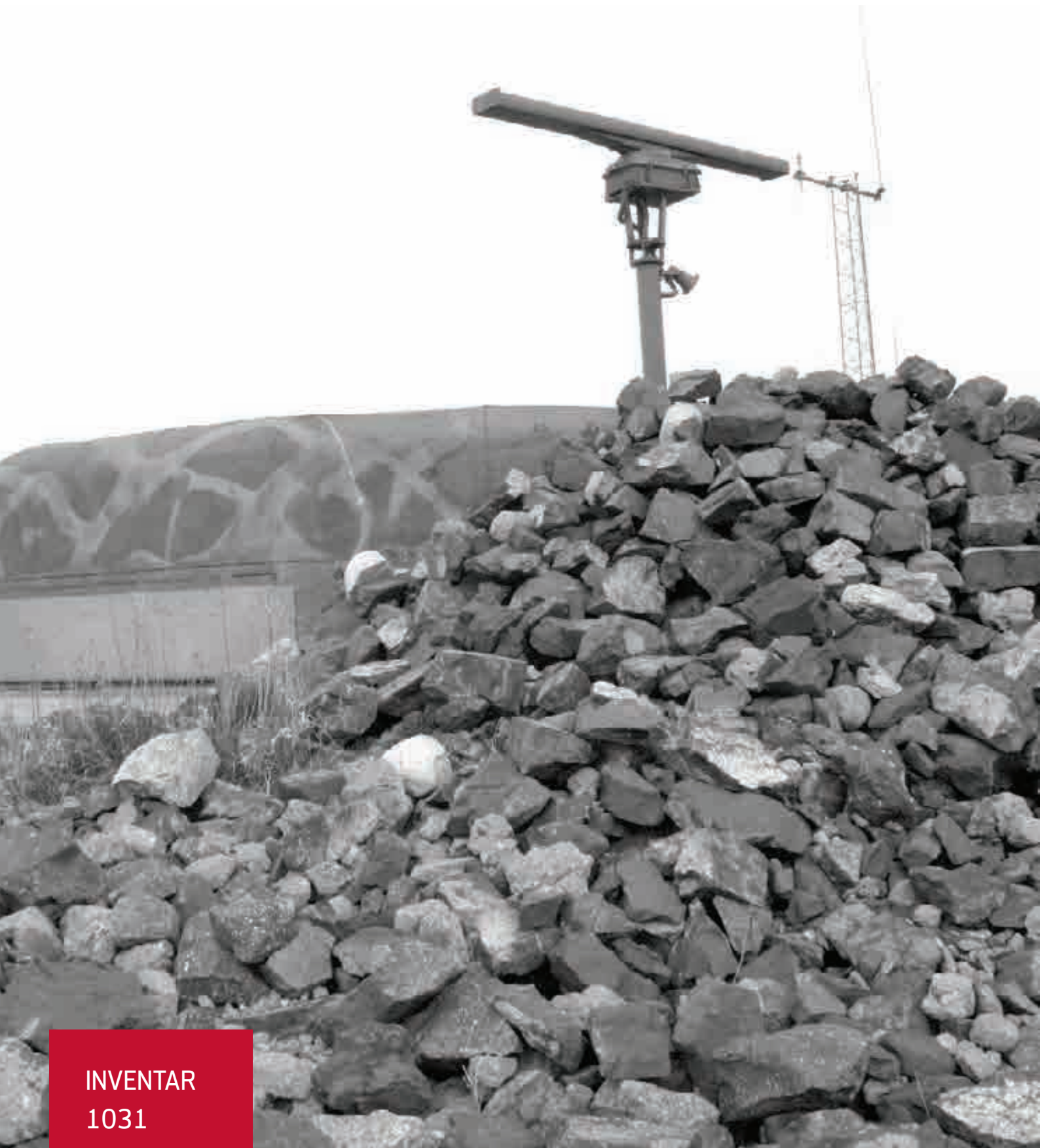
- 2 stk utbryterverktøykasse

Korridor fra inngang med rom til høyre

Del av korridor mot kommandoplass 1028

**INVENTAR
1031**

Kommandoplass

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Kommandoplass
Inventarnummer	1031
Koordinater (UTM 33N)	N204341,44 Ø6547270,446
Opprinnelig bruk	Kommandoplass/målestasjon
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	-
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	Rom1: 2,00m Rom2: 2,20m og 1,85m Avstandsmålerhus: 2,06m
Størrelse:	Grunnflate: ca 26 kvm Innvendig: Rom1: 3,96 x 3,47m Rom2: 3,20 x 3,96m	Antall rom:	2

Til høyre observasjonsrom. I forgrunn tak over inngangstunnel

BESKRIVELSE

Delvis nedsprenget i fjell og i sin helhet oppført i betong. Bunkereren inneholder to rom: kommandoplass og målestasjon. I tillegg en lang tunnell med observasjonsrom.

KO-plassen har inngang fra «Frits allé» i vest gjennom en lang overbygget trapp med 14 trinn. Inngang med labankdør i tre fra 1975. Trappen har pussede betongvegger og pusset himling. I tunellen er det to trappetrinn så svinger det til høyre opp. Her er det et sikringsskap og EL-kabler lagt på taket opp til selve KO-plass. Alt det tyske elektriske ble fjernet i 1979. I tunellen er det to små lysåpninger. Lys med glasskuppel og metallgitter.

VERNEVERDI

Fra kommandoplassen ble alle fortets viktige funksjoner koordinert. Kommandoplassen utgjorde en svært viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner (her målestasjon), størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Under krigen hadde tyskerne andre typer radiosett. Dagens radioer ble satt inn i 1979. Tyskerne hadde også en sakse-kikkert som de brukte i forbindelse med firing av kanoner. Oddane og Tangen fort skulle beskytte Skienfjorden. Tangen hadde to kanoner og Oddane tre. Fra toppen av KO-plass er avstand til Jomfruland 18.000m og til Svenner fyr 17.000m.

Kystartilleriet trakk seg ut i 1997, deretter overtok Sjøheimvernet.

- 1986: Omtekkning av tak med papp.

VEDLIKEHOLDSRÅD

I taket er det lekkasjer. Gammel takpapp rives av. Takkonstruksjonen må få tørke ut under en presenning før ny papp legges.

KOMMANDOPLASS:

Det første rommet er selve KO-plass – rom 001, mens rom 002 er målestasjonen. Begge er bygget i betong. Mellom trapp og rom 001 er det en ståldør 10mm tykk satt inn i 1981.

Tak i støpt betong tekket med papp (opprinnelig bek), og smurt med asfalt i skjøtene. Oppe på taket står en radar. Bunkeren er delvis forblendet på begge sider med voller av tørrsteinmur. Malt utvendig med kamuflasjefarger.

Fra toppen av KO-plass er det 360 graders utsikt over hele fortets område. Herfra ser man flere løpegraver, trapper og stillinger. I nærområdet befinner det seg radar, utehøytalere og flere antenner til bl.a. internt og eksternt samband, VHF, HF, helikopterantenne. Fra inngangen til bunkeren går det en løpegrav til stilling 1028 og videre til KO-plass 1030.

Et hakekors med jernhel er risset inn i trappen fra KO-plass ned til dueslag.

OBSERVASJONSROM:

Før man kommer til KO-plass, midt i trappen, er det til høyre et lite observasjonsrom med himling bestående av trapesformetde jernplater og støpt betong. Veggene i betong er pusset og hvitmalte. Inne ligger en skriveplanke i tre på gulvet. Den satt opprinnelig langs veggen og under en luke som vender mot nord. Et sikringskap er festet på veggen.

Fra toppen av trappen kan man gå enten ut til venstre til utgang i øst, eller rett frem inn i KO-bunker. Enkel labankdør i tre fra 1975 til utgangen i øst.

INTERIØR

ROM 001

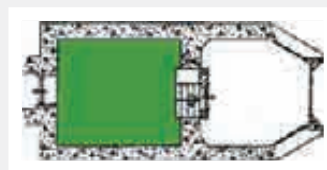
Flat himling i støpt betong pusset og malt. Vegger av støpt betong, belagt faspanel. På høyreside en tyskbygget nisje med låsbar luke til oppbevaring av viktige papirer. Støpt betonggulv med oljet tregulv fra 1979 laget som kopi av det opprinnelige. 5 trappetrinn til rom 002. Ribberørsovn, 2 lysrør.

Fast inventar:

- Radiopult med STR250 og PRS 75 (intern samband) samt flyvarslingsradio.
- Nærforsvarspult med samband, 2 stk telefoner PRS 75 fra alle plint, signaler og flyalarm. Radar (sluttet å virke i 2009). Dette er den tredje og ble satt inn i 1979.
- Tysk bunkertelefon Simens ikke fra 1940. Telefonsentraler med vekslere. Her kom meldingene inn fra de forskjellige MG stillingene og observasjonsposter fra hele området helt ut til kysten.
- Strømlader for både HF og VHF. 2 tavler og et kart med alle støttepunktene markert.
- Skuff med hjelpemidler som kompass, instruksjonsbok m.m.
- Kart.

Løst inventar:

- 1 stol til hver radio, 2 stoler til nærforsvarspult, utbryterverktøykasse, diverse kontorutstyr.

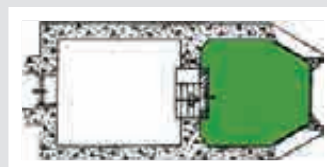

ROM 002

Betonghimling pusset og malt. Vegger i støpt betong, malt. Gulv i støpt betong dekket med linoleum i 1980-årene. Vinduer med plexiglass og hengsler som legges ned utover for å gi fri sikt til IR-laseren. De er fra 1979. For hvert vindu er det en stålluke som er hengslet i bunn og i åpen stilling hviler på treplanker. Ribberørsovn, 2 glødelamper med glasskuppel.

Fast inventar:

- Peilesøylen står midt i rommet. På søylens venstre side er det IR-sikte, høyre siden er det en tysk observasjons-sikter med riksørn på, og i midten er det avstandsmåler. (her har det tidligere vært periskop og kikkert).
- Nøkkelskap til alle bunkere. Batterilader. Bunkertelefon med ørekløkker.
- M76 Fjernstyring for to 60cm amerikanske lyskasterer fra 1979 (inv.nr. 1009 og inv.nr. 1023). Lyskasterne har blitt testet av spesialister de siste årene og fungerer.
- BODIL ildledningssystem.

Avstandsmåler med IR-sikte til venstre og observasjonskikkert til høyre

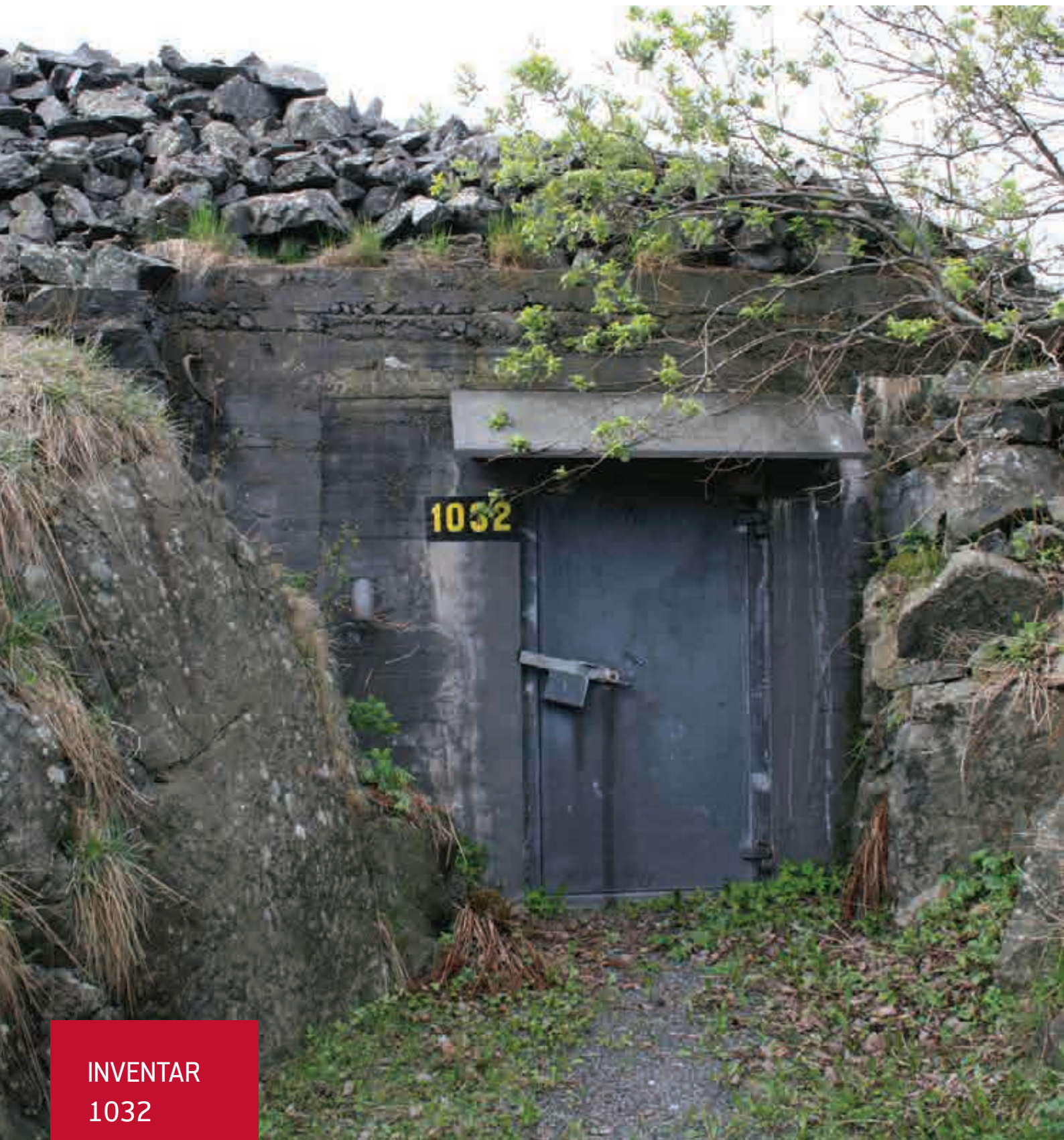
Inngang fra "Fritz allé" opp til KO-plass

Fra tunnel til toppen av KO-plass

Til høyre skap med radiosamband, kart og løst inventar

INVENTAR
1032

Ammunisjonsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Ammunisjonsbunker		
Inventarnummer	1032		
Koordinater (UTM 33N)	N204328,1 Ø6547297,076		
Opprinnelig bruk	Tysk forlegningsbunker. Våpenlager for SHV		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2,52m (buet tak)
Størrelse:	Grunnflate: ca 14,5 kvm Innvendig: 4,93 x 2,92m	Antall rom:	1

Bunkeren var i bruk som våpenlager til 2005

BESKRIVELSE

Innsprengt i fjell og oppført i sin helhet i betong. Taket er 50cm tykt og overdekket med løse stein. Nytt metalltak over inngangen på østfasaden og ny gråmalt ståldør fra 1987. Innvendig har bunkeren buet tak pusset og malt hvitt, betongvegger pusset og malt i gult, samt støpt betonggulv gråmalt.

Fast inventar:

- To glødelampe med glasskuppel og metallgitter i hver ende av rommet. Tyskprodusert bunkertelefon. Brannslukningsapparat på alle bunkerne. Sikringskap fra 1979. Avfukter svensk Munters 120.

Løst inventar:

- Løse reoler, et bord, trehyller og våpenhyller fra 1979 som ble brukt av SHV til 2005.

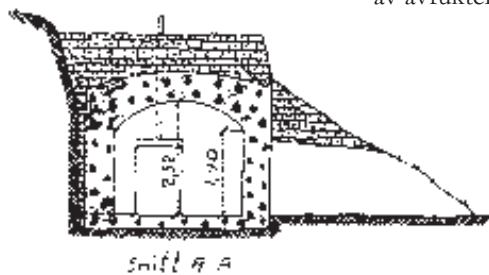
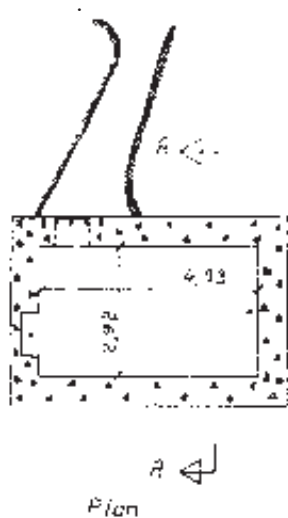
VERNEVERDI

Ammunisjonsbunker utgjør en vesentlig del av fortets nærforsvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Et aggregat av type Lister 17KVA 3 sylinder sto her til 1979. Det ble flyttet til inv.nr.1040

Innvendig pusset opp i 1987, da det ble satt inn en ny innbruddsikker dør, ettersom det ble brukt som våpenlager av SHV til 2005.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Lekkasje på veggen/himling ble forsøkt tettet av firmaet Vandex som satte inn komponenter under høytrykk, og fylte alle porer. Det hjalp ikke. Siden ble det fylt med silikon. På grunn av en kortslutning av avfukteren, har det vært muggdannelse, men det er i orden nå.

Innvendig skrape og fjerne løs maling og puss. La veggene tørke ut uten ny behandling. På sikt hvis man ønsker bedre utseende må all plastmaling fjernes og vegger og himling males med diffusjonsåpen mineralsk maling. Gjelder også gulvet.

Vegetasjon holdes nede. Nære trær eller grener kappes. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

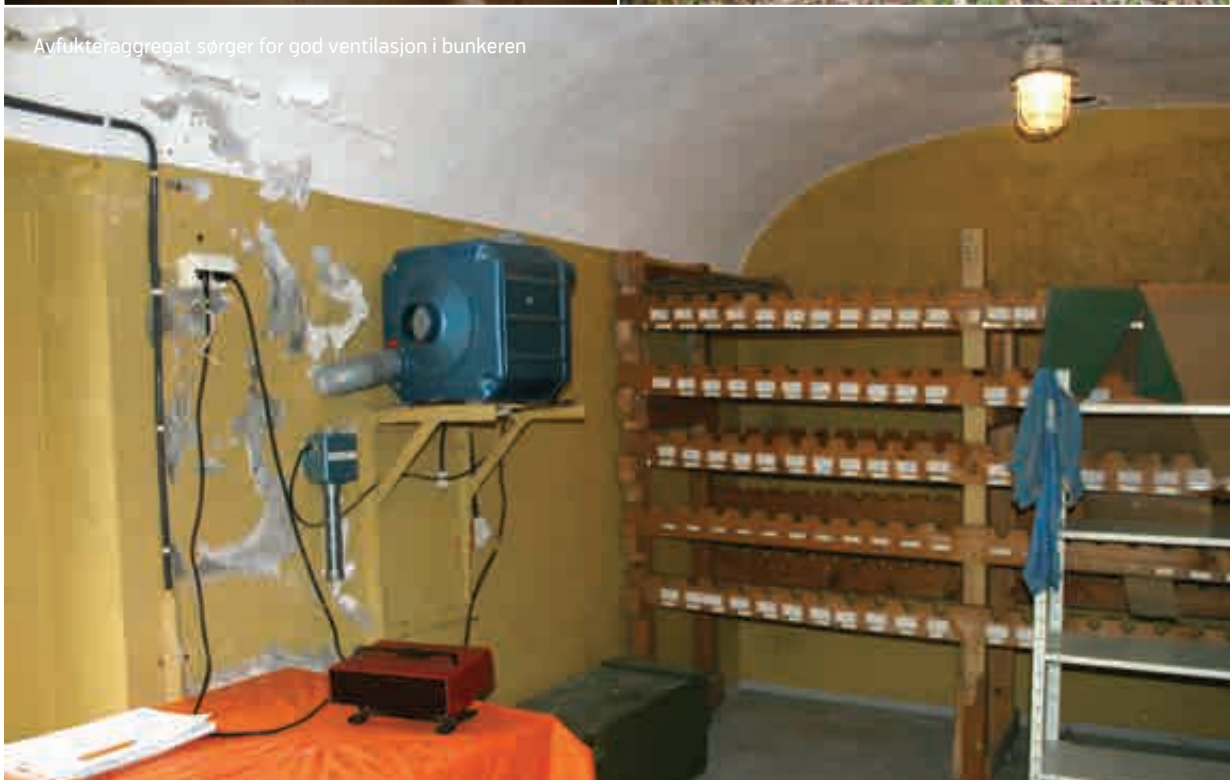

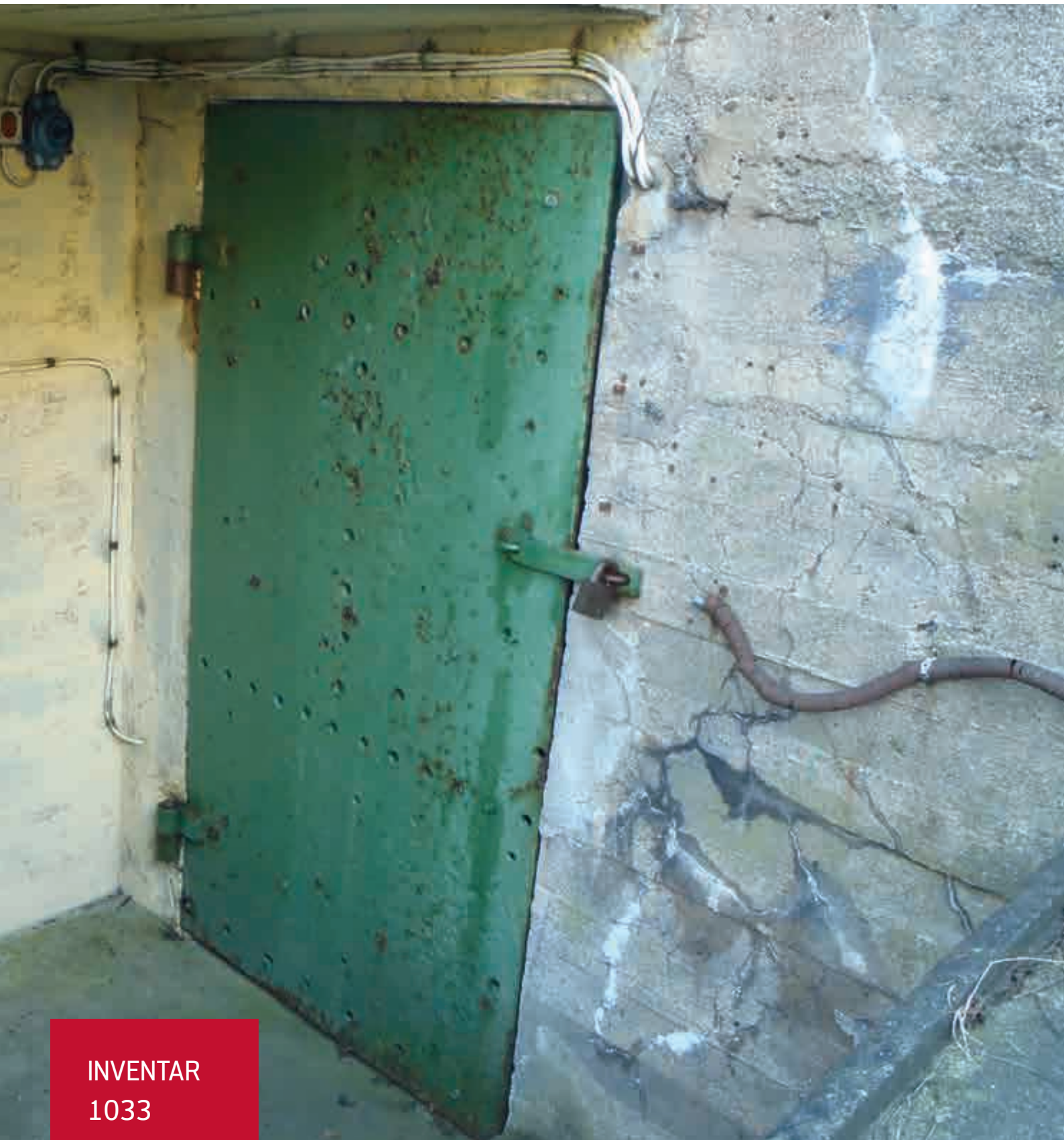
Våpenhylle fra 1979

Inngangsdør fra 1987

Avfukteraggregat sørger for god ventilasjon i bunkeren

INVENTAR
1033

Forlegningsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker med dueslag
Inventarnummer	1033
Koordinater (UTM 33N)	N204358,532 Ø6547287,314
Opprinnelig bruk	Forlegning eller ammunisjonsbunker under tyskere. Forlegning under HV.
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1. (Dueslag ikke vurdert i Landsverneplanen for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2,35m
Størrelse:	Grunnflate: ca 17 kvm Innvendig: 5,94 x 2,90m	Antall rom:	1, og dueslag

Det originale dueslaget fra 1941

BESKRIVELSE

Delvis innsprengt i fjell og oppført i sin helhet i betong. Bunkeren har buet tak tekket med papp fra 1980-årene. På den sørvestre siden av bunkeren går det en trapp langs ytterveggen ned til dueslaget og videre mot stillingene i øst. På fjellet bak 1033 står det en VHF sambandsantenne til kommandoplass.

Bunkeren er en av flere på Oddane fort med samme dimensjoner og utforming - ref. tysk Regelbau.

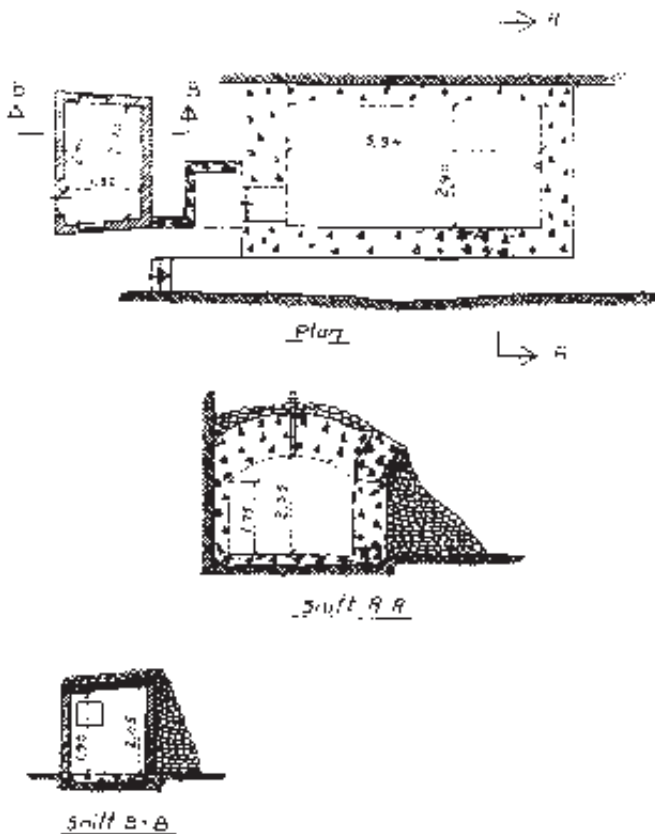
VERNEVERDI

Bunkeren er en av flere standard bunkere på fortet. Som forlegningsbunker utgjorde den en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet. Det tilhørende dueslaget utgjør også en viktig del av denne helheten.

HISTORIKK

Tyskerne oppførte både bunkeren og dueslag. Bunkeren ble brukt enten til ammunisjon eller forlegning. Duene ble trent opp bl.a. ved å fly fra Stavern. I senere tid brukte HV bunkeren til forlegning.

Bunkerens tak tekket om med papp på slutten av 1970-årene.

VEDLIKEHOLDSRÅD

BUNKER:

Papptekking skiftes, steinmantel reetableres. Ved senere behov for maling bør plastmaling fjernes og veggene males opp med en diffusjonsåpen mineralsk maling. Gulvet males med en matt bestandig betongmaling. Løs maling fjernes. Døren skrapes og males og justeres etter behov.

DUESLAG:

Takkonstruksjon demonteres forsiktig, betong skilles fra jernplatene. Jernbjelke over døren og jernplater som kan gjenbrukes sandblåses og rustbehandles, manglende jernplater suppleres med nye tilsvarende.

Takkonstruksjon remonteres med stålplater, påstøp betong, papp og steinmantel. Sterk skadete teglstein i yttervegger skiftes ut med tilsvarende stein. Teglstein som har mindre forvitringsskader beholdes. Løs puss bankes ned. Øvrig fast puss beholdes. Veggene puss-repareres både innvendig og utvendig med sementpuss. Innvendig males veggene med diffusjonsåpen mineralsk maling.

Vinduene i tre bør tas ut, settes i stand med mest mulig gjenbruk. Males dersom man finner spor etter maling. Glass settes inn. Døren mangler og skal ikke reetableres. Spor etter hengslene bør beholdes.

Generelt skal vegetasjon holdes nede. Trær som står for nær konstruksjonen skal felles. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

BUNKER:

Buet tak i støpt betong teknet på 80-tallet med papp og et lag med asfalt varmet med blåselampe. Vegger i støpt betong. Inngangen til bunkeren er på baksiden av dueslaget. Original tysk inngangsdør bestående av to 2x5 toms krysslagte planker - stående innerst og liggende ytterst, kledd utvendig med 1/2" skipsplate. Himlingen og veggene er hvitmalt. Gulvet er gråmalt.

Fast inventar:

- 1 ribberørsovn, glødelampe med glasskuppel og metallgitter.
- Ikke avfuktingsanlegg, bare avtrekksvifte på taket.
- Intelkommunikasjonshøytaler, sikringsskap, telefon, samband og strømkabler.

Løst inventar:

- Fire køyesenger, to på hver side. Et bord og 8 krakker er stablet til venstre for inngangsdøren.

DUESLAG:

Det er oppført i murstein, pusset og malt innvendig delvis i grått og gult. Veggene er i dårlig stand - forvitret og drysset, og pussen faller av. Gulv av jord, pukk og knust murstein. Taket består av bærende trapesformede stålplater med støpt betong og løse stein oppå. Taket er i meget dårlig stand. 1 vindu med 1 fag. Dør mangler.

Dueslag til venstre, gavlfasade til bunker

Dueslag: takkonstruksjon med trapesformede stålplater

INVENTAR
1034

Forlegningsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker
Inventarnummer	1034
Koordinater (UTM 33N)	N204366,119 Ø6547301,693
Opprinnelig bruk	Forlegningsbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	1,92m
Størrelse:	Grunnflate: ca 10 kvm Innvendig: 5,88 x 1,77m	Antall rom:	1

Innredningen i forlegningsbunker var spartansk

BESKRIVELSE

Delvis innsprengt i fjell og oppført i betong. Innvendig flat støpt himling - hvitmalt, upussede grønnmalte betongvegger og støpt gråmalt gulv. Opprinnelig tysk inngangsdør med krysslagte 2x5 toms plank og utenpåliggende skipsplate. Bunkerens tak er tekket med papp. Utluftingsrør på taket.

Fast inventar:

- 1 Ribberørsovn, 1 glødelampe fra 70-80-tallet. Tysk EL-kabler og ledninger i behold. Stativ for telefon, kart o.l.. Intelkommunikasjonshøytaler, avfukter, samband.

Løst inventar:

- 3 køyesenger står igjen fra perioden SHV brukte bunkeren til forlegning. 6 krakker, et bord.

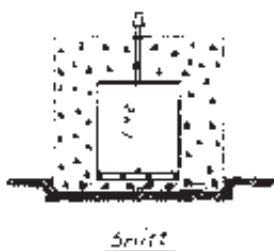
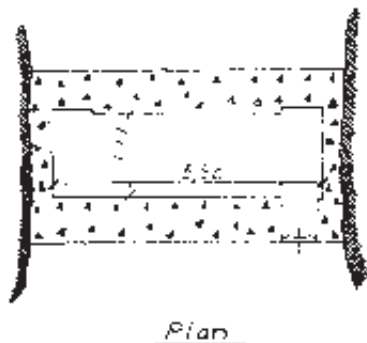
Vis a vis bunkeren er det rester etter en sammenrast tysk forlegningsbunker som var oppført i tømmer. Den hadde flatt tak, porøse vegger, ovner, skap og køyer.

En løpegrav på nordøstre siden fører til en mitraljøsestilling inv.nr. 1039 og videre til Oerlikon stilling 1063. Løpegraven er utsprengt i fjell på høyre side og murt på venstre side.

HISTORIKK

Tyskbygget. Senere brukt som stridskommandoplass med samband og strøm av SHV.

- 1988: Omteking av tak.

VERNEVERDI

Forlegningsbunker utgjør en vesentlig del av fortets nærforvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Inngangsdør med krysslagte planker innvendig og skipsplate utvendig

VEDLIKEHOLDSRÅD

Pappen er delvis revet av, og ny papptekning må legges. Ståldør rustbehandles og males, smøre og justere dør.

Fjerne buskvekster som vokser i gangpassasjer og i konstruksjonen.

Børste vekk saltutslag og løs maling innvendig, og la veggene stå ubehandlet og tørke. Dersom det skal males på nytt, skal først all plastmaling fjernes og ny maling må være diffusjonsåpen og mineralsk.

Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

Køyesenger fra 1979 er 75 cm brede og 195 cm lange

Bunkeren sett fra nordvest

**INVENTAR
1035**

Kanonstandplatz

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Kanonstandplass trolig for feltkanon		
Inventarnummer	1035		
Koordinater (UTM 33N)	N 204384,637 Ø6547289,759		
Opprinnelig bruk	Standplass for feltkanon, senere Oerlikon stilling		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter 5,20m	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

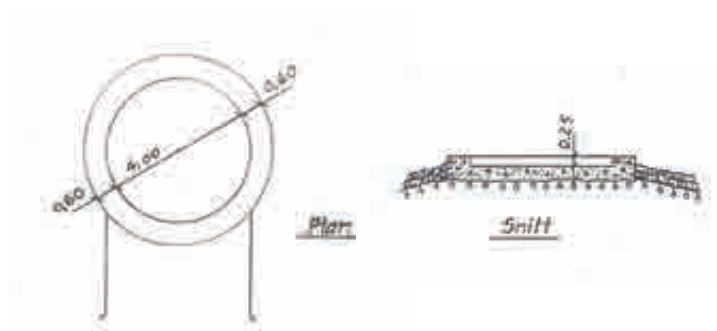
Standplassen er planert og støpt i betong. Meget god kvalitet på betongen som er i blandingsforhold 1:3 (1 sement og 3 sand). Det ble brukt sjøsand og mange skjell er godt synlig i støpen. Men i dag er ringmuren i betong mot sørøst delvis ødelagt og grodd til.

Oppe på selve stillingen ble det i 1961 bygget en standplass for 20 mm Oerlikon (inv.nr 1062). Den er ikke lenger dekket med værskydd og affutasjen er fjernet, bare jernplaten og boltene står igjen.

En smal løpegrav og en bratt trapp fører ned til bunker 1036. Langs løpegraven er det noen innmurte nisjer.

VERNEVERDI

Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen viser hvordan et tysk kystfort ble oppsatt med luftvern-utstyr. Den utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

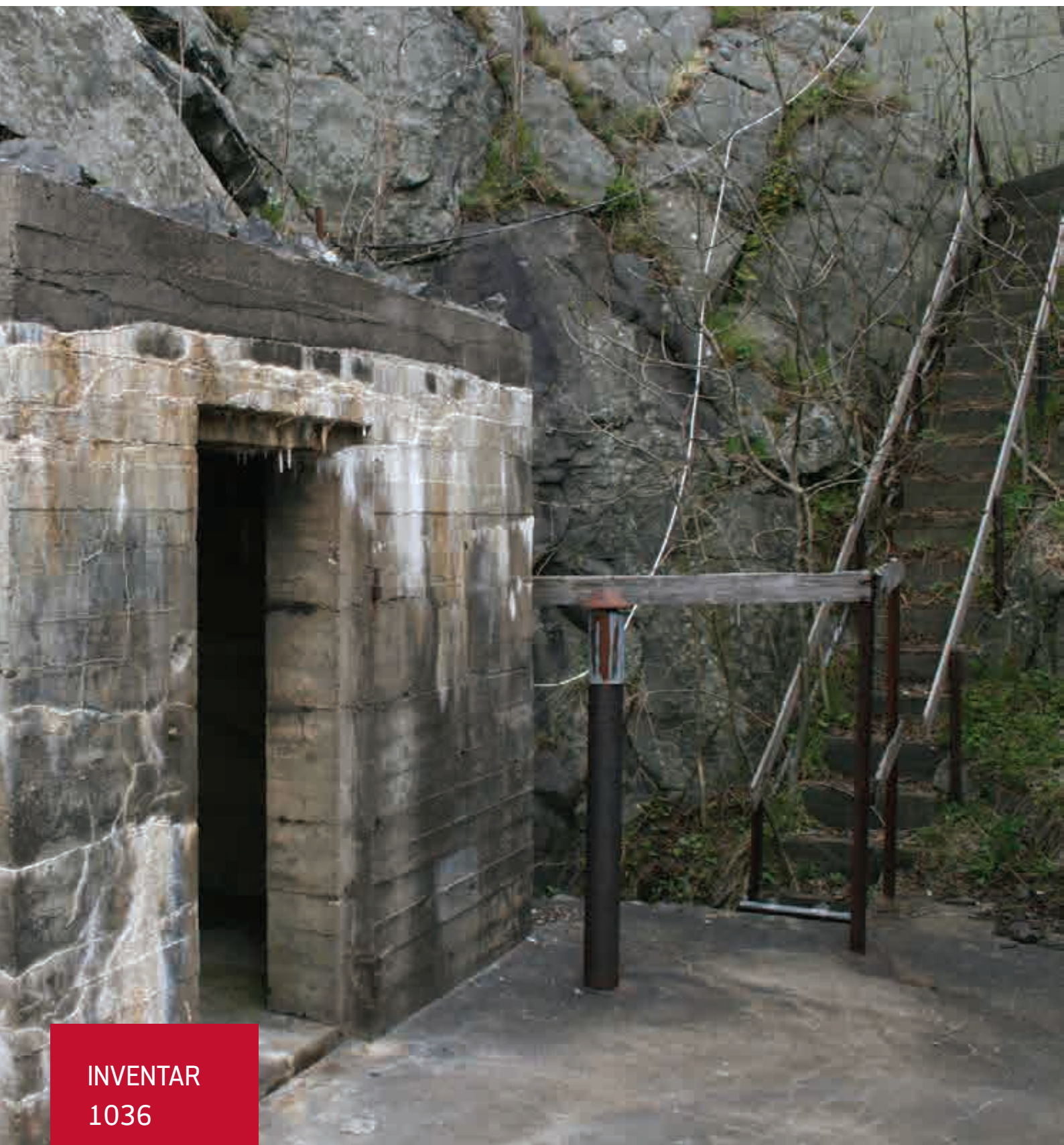

HISTORIKK

Standplass bygget av tyskerne trolig til en feltkanon. I 1961 ble det bygget en Oerlikon stilling på platået. I bruk til 1981 da Oerlikon ble tatt ut av bruk.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne vegetasjon i løpegraver og trær som vokser i konstruksjonen. Fjerne løse stein og jord/torv på ringmuren for å synliggjøre standplassen.

**INVENTAR
1036**

Forlegningsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker med tilhørende luftvernstilling og ammunisjonsrom
Inventarnummer	1036
Koordinater (UTM 33N)	N204386,082 Ø6547296,991
Opprinnelig bruk	Forlegningsbunker, luftvernstilling og ammunisjonsrom
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2,50m
Størrelse:	Grunnflate bunker: 18 kvm Innvendig bunker: 6,00 x 3,00m Ammunisjonsrom: 2,00 x 1,20m Standplass: diameter 4,60 x 3,90m	Antall rom:	3, og ammunisjonsrom

Luftvernstilling med ammunisjonsrom til høyre på taket av bunker 1036

BESKRIVELSE

På skråningen øst for Skipsberget ligger bunker 1036. Oppe på bunkerens tak er det en kanonstilling for 75mm feltkanon. Bunkeren og kanonstillingen er sprengt ut i fjellet og godt skjult i en slags kløft. Det er god utsikt over hele det østre området ned til stranden. På høyre siden av kanonstillingen gikk en rampe ned til det flate terrenget i øst. Pilarene i armert betong og jernstenger er fortsatt synlige langs fjellskrenten.

Bunkeren er innsprengt i fjell og oppført i betong. Den inneholder gang, selve forlegningen og to små rom under en bratt trapp som fører opp fra bunkerens nordre gavil til kanonstillingen og videre til løpegraven mot stilling 1035.

Adgang til bunkeren fra forterrenget i øst er via en trapp med høyt brystvern av murt steinmasse. Trappen er i støpt betong og svinger ca 90 grader.

Bunkeren er en av flere på Oddane fort med samme dimensjoner og utforming - ref. tysk Regelbau.

VERNEVERDI

Bunkeren er en av flere standard bunkere på fortet. Som forlegningsbunker utgjorde den en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Den tilhørende luftvernstillingen viser hvordan et kystfort opprinnelig ble oppsatt med luftvernutstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

Ammunisjonsrom i forgrunn med trapp opp til stillingene 1034 og 1035

HISTORIKK

Opprinnelig tyskbygget forlegningsbunker, brukt i senere tid av Sjøheimvernet til 1980 som reservebunker, deretter nedlagt.

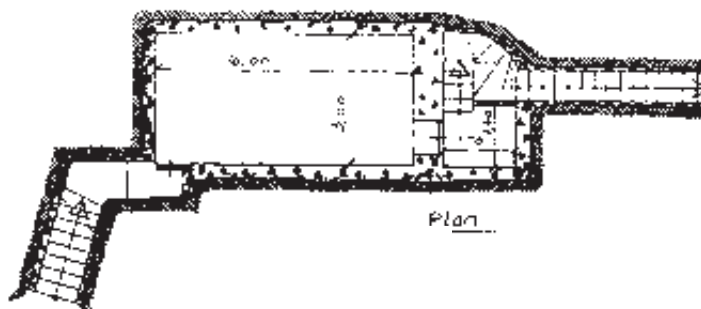
Kanonstillingen ble brukt til mobile feltkanoner (trolig 20mm FLAK).

VEDLIKEHOLDSRÅD

Løs kalkmaling i bunker kostes bort og overflater i himling og på vegger kalkhvittes.

Rekkverk langs utvendig trapp: Løse og ødelagte rekkverksplanker erstattes med nye tilsvarende dimensjoner. Løse rekkverksstolper festes.

Fjerne vegetasjon i løpegraver og kanonfundament.

BUNKER:

Inngangspartiet har støpt, flatt betongtak hvorpå det er murt opp steinmasse som danner fundament for kanonstillingen.

Himling i bunkeren har buehvelv i støpt betong. Kalkmalt, malingen flasser av ettersom bunkeren ikke har vært vedlikeholdt siden 1980-årene. Støpte vegger, kalkmalt. Støpt betonggulv, umalt. To trappetrinn opp til to små rom i øst.

Dør i øst: Fra trappen i øst er det en trang og lav passasje med en smal og lav dør inn til bunkeren. Den enkle døren med krysslagte planker er i størrelse 60x140 cm og stammer fra den tyske utbyggingen. Jernbeslag nedenfor låsen.

Dør i vest: I endeveggen av bunkeren er det en dør som har kollapset. Den er original fra tyskertiden og ligger i gangen.

Fast inventar:

- 1 ribberørsovn. Glødelampe av samme type som øvrige på fortet, men metallgitteret er falt av. Tyske EI-kabler og ledninger er bevart. Sambandsutstyr fra 1950-60-årene er på plass. Høyttaler/samband. Rund metall utluftning pipe over taket. Rester etter balustre i jern langs trappen.

Løst inventar:

- Noen stoler fra senere tid.

LUFTVERNSTILLING MED AMMUNISJONSROM:

På bunkerens tak er det et ammunisjonsrom støpt i sin helhet i betong, og en kanonstilling. Den er oval og måler 4,60 x 3,90m i diameter. Stillingen har en forhøyet kant på ca 20cm. Adkomsten til kanonen er via en bratt trapp i betong som går fra bunkeren og lenger opp til stilling 1035.

Ammunisjonsrommet er utstøpt mot fjell og bygget i sin helhet i betong. Mål innvendig 2,00x120m, høyde utvendig 2,20m. Døråpning 0,85x1,80m, døren mangler, men jernbeslag er bevart.

Taket til ammunisjonsrommet er i støpt betong med bek og steinmantel

Støpt trapp med murt brystvern opp til inngang

Bunkeren har opprinnelig kalkmaling på betongveggene

Luftvernstillingen sett ovenfra

**INVENTAR
1039**

Luftvernstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Luftvernstilling
Inventarnummer	1039
Koordinater (UTM 33N)	N204367,075 Ø6547312,074
Opprinnelig bruk	Luftvernstilling
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	-
Størrelse:	Grunnflate: ca 11,5 kvm 3,40 x 3,40m Dybde: 1m	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Delvis utsprengt i fjell og med støpt gulv. Brystvernet har en forhøyet kant ytterst; maskingeværet sto på det lavere nivået med løpet over kanten. Utvendig er konstruksjonen forblendet med murt bruddstein.

Stillingen har ett ammunisjonsrom som måler 70cm x 60cm x 70cm. Jernbeslag er i behold, men ikke døren. I bakkant av selve stillingen er det en løpegrav delvis utstøpt i fjellet og delvis av murt steinmasse. Øvre betongdekke er noe sprukket. I muren bak stillingen er det et større ammunisjonsrom.

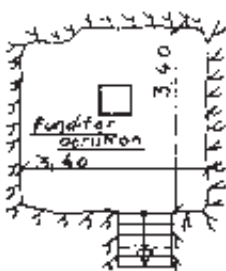
En VHF antenne finnes i forbindelse med kommandoplass.

VERNEVERDI

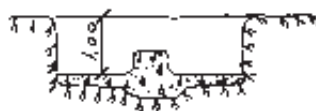
Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

HISTORIKK

Tysk bygget. Ikke i bruk etter krigen.

Plan

Snitt

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne torv på betongkonstruksjonen.
Fjerne buskvekster i løpegraver og på steinmantel.
Generelt holde vegetasjonen unna konstruksjonene.

INVENTAR
1040

*Strøm- og
aggregatbunker*

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Strøm- og aggregatbunker
Inventarnummer	1040
Koordinater (UTM 33N)	N204340,807 Ø6547315,55
Opprinnelig bruk	Opprinnelig våpenbunker til 1979, deretter EL-sentral og aggregatbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945, ny funksjon fra 1979	Takhøyde:	2,55m
Størrelse:	Grunnflate: ca 18 kvm Innvendig: 6,00 x 3,00m	Antall rom:	1

Aggregat og diverse utstyr

BESKRIVELSE

Delvis utsprengt i fjell og i sin helhet oppført i betong. Østveggen er sprengt ut i fjellet og støpt ut. Vegg mot vest er forblendet med tørrmur av basaltstein. Bunkeren har buet tak - hvitmalt, og inneholder ett rom. Utvendig er bunkerens vestre side forblendet med murt steinmasse. Taket tekket med papp. En stor avtrekkspipe i stål 1x1 m strekker seg ut og opp over taket. I tillegg er det støpt opp en pipe hvor eksosen kommer ut. Den er på 130x80cm, med tak på toppen og sjalusier. Grønnmalt ståldør, eldre type, men ikke fra krigen.

Innvendig støpte og pussede betongvegger, gulmalt. Avflasset maling. Sist malt i 1980-årene. Gulvet med vinylbelegg fra 1979.

Bunkeren er en av flere på Oddane fort med samme dimensjoner og utforming - ref. tysk Regelbau.

Fast inventar:

- Et nødstrømsaggregat, og et aggregat 120 kw, svensk Volvo 170 hester med turbo. Aggregatet har ikke vært i bruk siden en av fasene ble skadet
- El-sentralen er sjokksikret. Den er polstret og har eksosrør som går over tak. Innsug med sjalusier som løftet seg for å slippe ut avgasser. Også avsug fra gassene inne
- En dieseltank med 1500 liter diesel kapasitet
- Opprinnelig tysk bunkertelefon med øreklokker fast montert på veggen
- Opprinnelige El-kabler som går i en kanal på gulvet, 6 lysstoffrør

Løst inventar:

- Snekkerbord, en krakk og diverse utstyr til aggregatet

HISTORIKK

Opprinnelig tysk våpenbunker omgjort til el-sentral og aggregat i 1979. Kun brukt som nødstrøm under de militære øvelsene i etterkrigstiden pga feil i en av fasene til aggregatet.

1984-85: Avdekking av taket og nytt taktekke.

1989: Forlengelse av luftinntak for aggregat.

Opprinnelig gikk det en gang opp til forlegningsrom på sidene. Disse var bygd i tømmer og ble senere revet ned. Sist malt på 1980-tallet.

VERNEVERDI

Bunkeren er en av flere standard bunkere på fortet. Som aggregatbunker utgjorde den en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Man bør inspisere takpappen jevnlig og se etter rift og hull, spesielt i overgang mot pipe. Når det er tid for å legge ny papptekning, bør man legge stein tilbake på taket, slik som opprinnelig løsning. Erstatte forankring av avtrekkspipe med en stålvaier som festes til fjell. Holde vegetasjonen vekk fra konstruksjonen, og felle trær som vokser opp i konstruksjonen.

Børste vekk saltutslag og løs maling innvendig, og la veggene stå ubehandlet og tørke. Dersom det skal males på nytt, skal først all plastmaling fjernes og ny maling må være diffusjonsåpen og mineralsk. Døren skrapes og males og justeres etter behov.

Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

Tyskbygget standard bunker ombygget i 1979

INVENTAR
1041

Ammunisjonsbunker

Gavlfasade sør

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Ammunisjonsbunker
Inventarnummer	1041
Koordinater (UTM 33N)	N204301,479 Ø6547292,543
Opprinnelig bruk	Ammunisjonsbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945 og 1979	Takhøyde:	2,48m
Størrelse:	Grunnflate: ca 18 kvm Innvendig: 6,00 x 3,00m	Antall rom:	2

Stålgitter deler rommet i to. Ammunisjonslager på høyre side

BESKRIVELSE

Delvis utsprenget i fjell og i sin helhet oppført i betong. Adkomst til bunkeren via en overdekket gang. Satt inn en innbruksikker dør i 1979 i enden av gangen. Nordgavlen vis a vis bunker 1042. Gavlvegg mot sørvest er malt i kamuflasjefarger.

Bunkeren har buet tak. Over gangen er taket flatt og murt inntil fjellet. Etter siste takreparasjon i 1970 pga lekkasje, ble taket tekket med papp men opprinnelig steinmantel ble ikke tilbakeført/gjenskapt. Steinene er pent lagt ved siden av bunkeren - nesten som en liten gravrøys. Det ble også murt opp stålrør for å holde stein og jord på plass.

Selve bunkeren er innvendig delt i to rom og en forgang. Delingen er utført med stålgritter.

Bunkeren er en av flere på Oddane fort med samme dimensjoner og utforming - ref. tysk Regelbau.

VERNEVERDI

Bunkeren er en av flere standard bunkere på fortet. Som ammunisjonsbunker utgjorde den en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Fuktintregning i skjøtet mellom vegg og tak

HISTORIKK

Tyskbygget. Fungerte som ammunisjonslager for Sjøheimvernet og lager for MG-håndvåpen under HV.

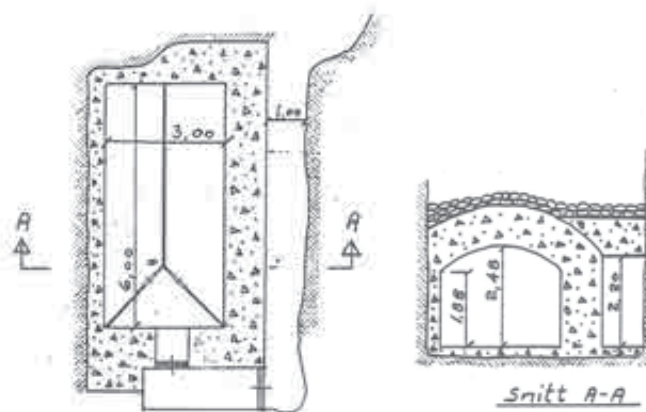
Overdekket gang mellom bunkerens vestre fasade og fjell

VEDLIKEHOLDSRÅD

Legge ny papptekning og legge stein tilbake på taket. Holde vegetasjonen vekk fra konstruksjonen, evt felle de nærmeste trærne. Børste vekk saltutslag og løs maling, la veggene stå ubehandlet og tørke. Dersom det skal males på nytt, skal først all plastmaling fjernes og ny maling må være diffusjonsåpen og mineralsk.

Gulvet males med en matt bestandig betongmaling. Løs maling fjernes. Døren skrapes og males og justeres etter behov.

Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

ROM 001:

Overdekket gang med vegg i støpt betong mot bunkeren og utsprengt mot fjell. Bygget i sin helhet i 1979. Flatt støpt betongtak. I gangen er det pukk og grus.

Inngangen har støpt betong. I enden av den overdekkete gangen er det satt inn en bred innbruddsikker ståldør i 1979. Mellom inngangsrømmet og bunkeren er den opprinnelige tyske ståldøren bevart. Ingen oppvarming.

Løst inventar:

- Avfukter, sikringsskap.

ROM 002:

Betonghimling, buet tak. Spor etter gammel lekkasje. Bunkerens vegger er i upusset støpt betong, hvitmalt. Et gitterverk er satt opp midt i rommet langs langveggen, og låst med hengelås på døren, slik at ammunisjon til HV og SHV fikk hvert sitt skott. Støpt betonggulv, umalt. Inn til selve bunkeren står den opprinnelige ståldøren, grønnmalt. Ingen oppvarming.

Fast inventar:

- Gnistsikker lampe med glasskuppel og metallgitter fra slutten av 1950-årene. Avfukter.

Løst inventar:

- Metallhylle

INVENTAR
1042

Sanitetsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Sanitetsbunker
Inventarnummer	1042
Koordinater (UTM 33N)	N204308,595 Ø6547299,053
Opprinnelig bruk	Sanitetsbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fast montert utstyr

Byggeår	1940-1945. Tilbygget i 1979	Takhøyde:	2,48m
Størrelse:	Grunnflate: ca 18 kvm Innvendig: 6,00 x 3,00m	Antall rom:	2

Rom 002, standardbunker brukt som sykestue og lager for sanitetsmaterieell

BESKRIVELSE

Delvis utsprengt i fjell og i sin helhet oppført i betong. Bunkeren er godt skjult i en kløft. Den er plassert vegg i vegg med inv.nr. 1041.

Støpt plate som fundament. Den opprinnelige bunkeren har buet tak mens tilbygget/sluse har flatt tak. Taket er ca. 50 cm tykt støpt betong. Tekket med papp på slutten av 1970-årene. Over pappen skulle det vært lagt tilbake et lag med løs stein. Det ble ikke tilbakeført. Steinene er samlet ved siden av bunkeren.

Inngangspartiet/gass-sluse i støpt betong fra 1979. På gavlen er det lufterventiler på begge sider av inngangsdøren. Murveggen malt utvendig i lys mosegrønn farge. Inngangsdør i stål, grønnmalt. Tyskerne brukte tredører, nåværende dør er fra slutten av 60tallet.

Bunkeren er en av flere på Oddane fort med samme dimensjoner og utforming - ref. tysk Regelbau.

VERNEVERDI

Bunkeren er en av flere standard bunkere på fortet. Som sanitetsbunker utgjorde den en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Bunkeren har vært brukt som sykestue med 6 senger, og lager for sanitetsmateriell.

- 1973: Avfuktningsaggregat montert, type Munter 100
- 1979: Tilbygg med filtreringsmaskin. Innlagt vann, opprustet med nye radar og radiosett.
- 1991: Avfuktning montert.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Legge ny papptekning og legge stein tilbake på taket. Holde vegetasjonen vekk fra konstruksjonen, ev. felle de nærmeste trærne. Børste vekk saltutslag, la veggen stå ubehandlet og tørke. Dersom det skal males på nytt, skal først plastmaling fjernes. Ny maling må være diffusjonsåpen og mineralisk.

Gulvet males med en matt bestandig betongmaling. Løs maling fjernes. Døren skrapes og males og justeres etter behov.

Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

Forbindelse mellom tak til bunkerne 1041 og 1042

ROM 001:

Bygget i sin helhet i 1979 som gass-sluse. Flat betonghimling pusset og hvitmalt. Veggene er nesten en meter tykke, og ikke pussede, men gulmalt med plastmaling. Litt saltutslag på vegger. Gråmalt betonggulv.

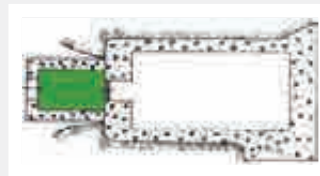
Slusedør mellom rom 001 og 002. Inngangsdør fra 1979 grønnmalt, samt ekstra dør av type A60 også fra 1979.

Fast inventar:

- En varmeovn, glødelampe med glasskuppel og metallgitter. En Pakto 203 toalett, der avfall lagres i en slags pølse, dvs. en lang plastsylinder som ble skjøvet frem, og som lagres i en dunk. Montert som en boks i slusa på venstre side når man kommer inn.

Løst inventar:

- 2 skap.

ROM 002:

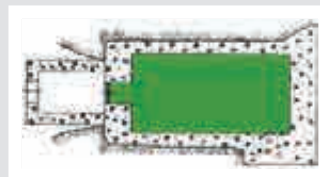
Betong buehvelv, hvitmalt. Betongvegger upusset, men malt. Synlige forskalingsbord. Støpt betonggulv, grønnmalt. Slusedør fra 1979, rødmalt.

Fast inventar:

- Ribberørsovn, glødelampe med glasskuppel og metallgitter. 1 vaskekum. Avfukningsaggregat. Luftavtrekk av Type SK er montert på gavlveggen.
- Gassfilter ved døren. Ved gassangrep måtte man ha overtrykk i sykestua. Derfor sugde ventilen luft inn som ble oppvarmet. Filteret er i stand og fungerer.

Løst inventar:

- Et bord, flere stoler.

Toalett fra 1979

INVENTAR
1045

Standplass for lyskaster

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Standplass for 60cm lyskaster
Inventarnummer	1045
Koordinater (UTM 33N)	N204509,323 Ø6546960,953
Opprinnelig bruk	Standplass for 60cm lyskaster
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter: 3,00m Dybde: 0,80m	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

I sin helhet oppført i betong, delvis sprengt ut på fjell, med ca 40cm lavt brystvern murt med steinmasse. Det opprinnelige tregulvet er råtnet og ødelagt. Rester etter betongdekke over brystvern, og delvis sammenrast nisje med plint og rustet jernbeslag med sambandskobling til nærforsvar.

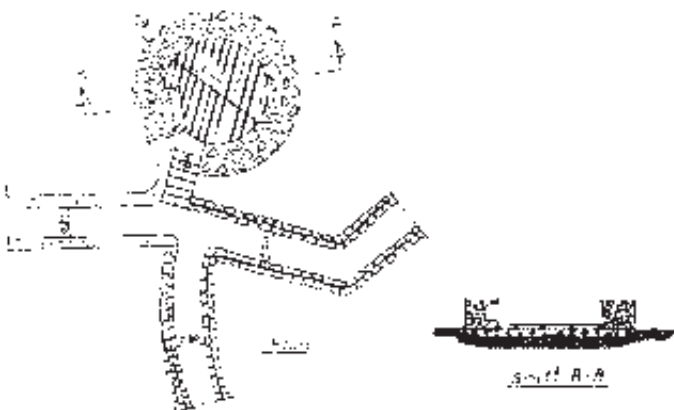
Fra stillingen 1045 går det en støpt trapp ned til løpegraven som binder sammen MG stillingene, lyskasterstandplass 1048 og bunker 1051. Løpegraven består delvis av tørrstein, delvis av murt naturstein og mot stilling 1051 i øst av forskallingsstøpt mur.

VERNEVERDI

Lyskasteren var konstruert for bruk mot sjø- og luftmål, og var en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

Tyskbygget. Standplassen har aldri vært i bruk.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Standplassen har aldri vært i bruk. Vegetasjonen har fylt ut hele brønnen og det er vanskelig å oppdage stillingen. Den utgjør en fare ved at man lett kan falle ned. Rydde vegetasjonen vekk. Generelt holde vegetasjonen unna konstruksjonene.

**INVENTAR
1048**

Standplass for lyskaster

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Standplass med hus for 150cm lyskaster
Inventarnummer	1048
Koordinater (UTM 33N)	N204510,946 Ø6546951,203
Opprinnelig bruk	Standplass for 150cm lyskaster
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945, huset fra slutten av 1950-årene	Takhøyde:	3,40m
Størrelse:	Grunnflate: ca 15 kvm 4,25 x 3,50m (lyskasterhus)	Antall rom:	1

Lyskasteren fra 1936 dreier 360 grader rundt, er på skinner og kan rulles ut av huset

BESKRIVELSE

Standplassen er planert og gruset. Den er bygget i betong og forblendet på sidene med murt bruddstein. I bakkant, delvis innsprengt i fjell er det oppført et lyskasterhus. Fra huset til forkant av standplassen går en 6m lang støpt plattning med skinnegang for transport av lyskasteren.

Lyskasterhuset er bygget av små sementblokker, 15 x 25x x30 cm, lav grunnmur og gulv i betong. Det er pusset og malt utvendig, men pussen har flasket av.

Inne er veggene upusset og med synlig takspærrekonstruksjon i tre. En tre meter høy to-fløyet port i gavlen rett syd. Den er i dårlig stand. Det er panelt

helt øverst i gavlen over porten med bredt faspanel malt med mosegrønn maling, som har flasket av. Saltak teknet med icopalpapp.

En stor lyskaster fra 1936 står midt i huset. Lyskasteren dreier 360 grader rundt etter gradeinndeling og kan vippes. Det er skinn rundt håndtaket. Det store 150 cm speilet er sølvbelagt bak. Rekkevidde er ca 20.000 meter. Lyskasteren har et værskjold over speilet. I de senere årene er lyskasteren blitt sikret med vaier i tilfelle innbrudd.

Lyskasteren er plassert i sør til overvåking av kysten, og en tilsvarende lyskaster var planlagt/plassert i nord for å kontrollere evt angrep fra land.

HISTORIKK

Stillingen er tyskbygget. Det opprinnelige huset ble erstattet på slutten av 1950-årene med nåværende bygg. Lyskasteren skulle ha vært destruert, men ble stående takket være Halvard Oddane.

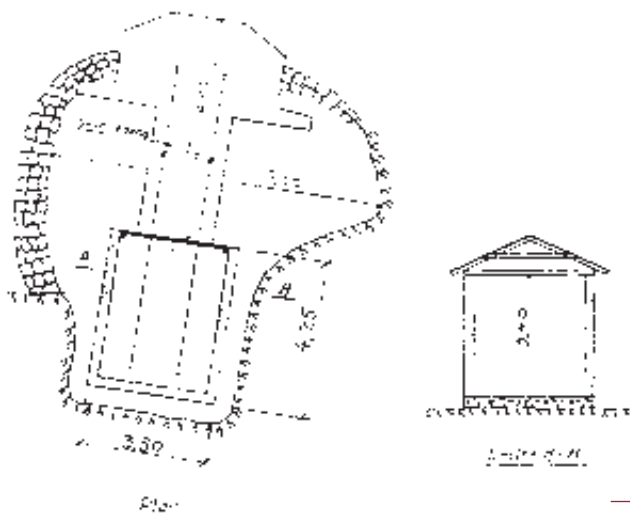
VERNEVERDI

Lyskasteren var konstruert for bruk mot sjø- og luftmål, og var en viktig del av den fortifikatoriske helheten. Selve lyskasteren fra 1936 er muligens en av de få gjenværende i Norge.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Lyskasteren kan settes inn med fett for å prøve å stanse rustdannelsen. På selve lyskasterhuset bør taket etter hvert fornyes med et nytt lag takpapp. Løs puss på murverket hogges ned. Dårlig fylte fuger fylles med egnet sementbasert mørtel.

Veggene pusses med en egnet mørtel for sementblokker og males. Portbladene må rettes opp og justeres, og hengsler ettergås. Manglende og skadede bord skiftes ut.

INVENTAR
1049

Aggregathus

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Aggregathus for 150cm lyskaster
Inventarnummer	1049
Koordinater (UTM 33N)	N204490,152 Ø6547021,372
Opprinnelig bruk	Aggregathus
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	Gesimshøyder: 2,60m og 2,25m
Størrelse:	Grunnflate: ca 15 kvm 4,90 x 3,05m	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Oppført i utvendig panelt bindingsverk. Støpt grunnmur og gulv. Pulttak tekkes med papp, delvis rast ned. Bygget er skrøpelig.

En godt bevart Mercedes Benz 6 el. 8 sylinder motor, dekket til med presenning. Stor trommel hvor kablene til lyskasteren er kveilet. Det er 230 volt spenning i hver av kablene.

Rett utenfor 1049, på den andre siden av veien ligger det en septik-kum og en kabelkum som ikke er i bruk.

Fra huset går løpegraver opp på begge sider av fjellet til lyskasterstillingen.

VERNEVERDI

Aggregathuset har mye av det opprinnelige bevart. Det er et rent servicebygg på fortet og hadde ikke noen direkte strategisk funksjon, men utgjør likevel en viktig del av helheten.

HISTORIKK

Skuret oppført for å gi ly til nødstrømsaggregat for lyskaster. I bunker 1051 oppbevarte tyskerne olje og tilsvarende.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Bygningen trenger en totalrestaurering. Taktroa må sannsynligvis skiftes ut med bruk av tilsvarende bord, og tekkes med papptekning. Eventuelle råteskader i bindingsverket må repareres, og konstruksjonen må rettes opp. Råteskadet panel skiftes ut med tilsvarende panel. Det samme gjelder porten, vannbrett, vindski og lignende. Porten må rettes opp og justeres. Vegetasjon rundt bygningen fjernes. Jord og torv som vokser opp over panelet skaves bort slik at grunnmuren eller fundamentsteinene kommer til syne.

**INVENTAR
1050**

Maskingeværstillinger

MG-stilling i sør

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	2 maskingeværstillinger for lyskaster 1048		
Inventarnummer	1050		
Koordinater (UTM 33N)	N204501,89 Ø6546939,105 N 204515,648 Ø6546978,358		
Opprinnelig bruk	Maskingeværstilling		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1943	Takhøyde:	-
Størrelse:	Innvendig diameter: 2,05m Brystverns høyde: 1m Bredde brystvern: 1,20m	Antall rom:	-

Mitraljøsesting til høyre og inngang til bunker 1051 til venstre

BESKRIVELSE

Det er to like maskingeværstillinger øst og sør for lyskaster inv.nr. 1048. De er i forbindelse via en løpegrav. Den er delvis støpt ut mot fjell og delvis støpt med bruddstein.

Stillingene er i sin helhet oppført i armert betong. De er delvis sprengt ut i fjellet. Brystvernet har en forhøyet kant ytterst; maskingeværet sto på det lavere nivået med løpet over kanten. Utvendig er konstruksjonen forblendet med murt bruddstein.

Begge stillingene har ett ammunisjonsrom som måler 70cm x 60cm x 70cm.

VERNEVERDI

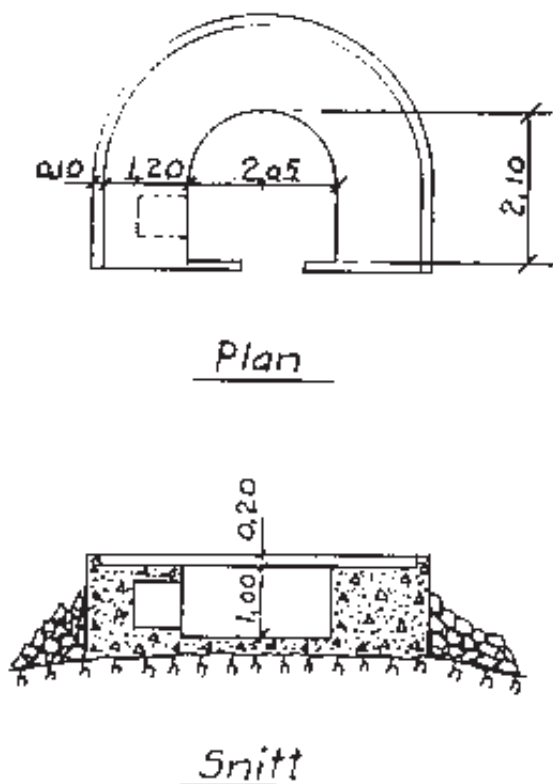
Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

HISTORIKK

Oppført av tyskerne. Brukt av HV til nærforsvar fram til 1997.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne torv på betongkonstruksjonen.
Fjerne buskvekster i løpegraver og på steinmantel.
Generelt holde vegetasjonen unna konstruksjonene.

Løpegrav støpt med bruddstein

MG-STILLING I SØR:

Mitraljøsestillingen i sør er oppført i betong og forblendet utvendig med bruddstein. Den er meget godt bevart. Herfra er det 180graders utsikt over hele fortets ytterkant mot sør. Stillingen er satt i forbindelse med lyskastere og "tvillings"stilling i øst via en løpegrav.

MG-STILLING I ØST:

Betongkonstruksjonen i god behold. Uendret siden oppførelsen. Fra mitraljøsestillingen går det en løpegrav først til den tilhørende bunkeren, så til tidligere standplass for 60cm lyskaster (inv.nr.1045), videre til mitraljøsestillingen lenger sør og sist mot vest til stien tilbake til fortet. I denne strekningen av løpegraven - på høyre side, er det rester etter et nedrast lagerrom på pilar. Det hadde en fin platting foran med trapper ned mot syd, men har grodd igjen med vegetasjon siden. Løpegraven er delvis sprengt ut i fjellet, delvis tørrstein, delvis forskallingsstøpt mur og delvis nytter den områdets fjellskrenter.

Løpegraven forbinder de to mitraljøsestillingene i sør og øst for lyskaster 1048

INVENTAR
1051

Bunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Bunker
Inventarnummer	1051
Koordinater (UTM 33N)	N204505,994 Ø6546986,866
Opprinnelig bruk	Bunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	-
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1943	Takhøyde:	2,50m
Størrelse:	Grunnflate: 18kvm Innvendig: 6,00x 3,00m	Antall rom:	1

Løpegrav i støpt betong fra stilling 1045 til bunker 1051

BESKRIVELSE

Bunkeren er i sin helhet oppført i armert betong. Den har buet tak, forskalede vegger og støpt golv. Det er en sjakt ned i gulvet langs en av veggene til EL-ledninger. Opprinnelig tysk samband koblingsboks er bevart, men i meget dårlig stand. Dørene i tre har råtnet og falt ned, men dørkarmen står igjen.

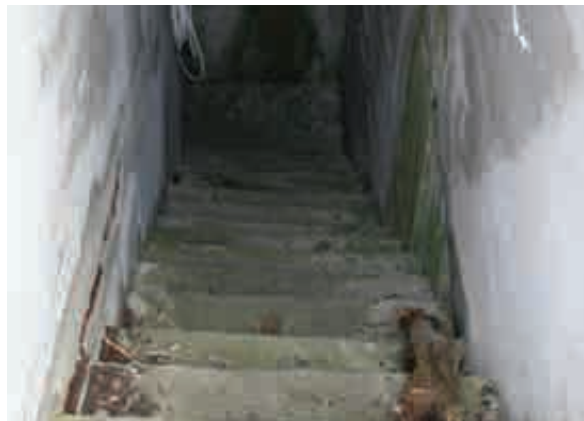
En underjordisk trapp fører ned til bunkeren fra løpegraven ved mitraljøsestilling inv.nr. 1050. Trappen, vegger og tak er forskalingsstøp – meget nøyaktig oppført. Trappen har et opptrinn som måler halvparten av inntrinnet, og er meget behagelig å gå. Lys mangler.

En trapp fører til utgang mot nord-øst. Bunkeren er forblendet utvendig med murt bruddstein. Utenfor utgangen er det en revet T-mast med strøm.

Bunkeren er en av flere på Oddane fort med samme dimensjoner og utforming - ref. tysk Regelbau.

VERNEVERDI

Bunkeren er en av flere standard bunkere på fortet. Den utgjorde en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Støpt trapp ned til bunkeren fra sørvest

HISTORIKK

Bygget av tyskerne. Soldatene her betjente lyskaster og mitraljøsestillingene. Etter krigen har bunkeren blitt brukt til overvåking og nærforsvar av HV. Her sto det bl.a. felttelefon.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Dersom det ikke etableres et avfuktingsanlegg i bunkeren, må døra og alt øvrig treverk fjernes. Er døra fri for råte kan den lagres på et tørt sted. For øvrig opprydding og fjerne alt organisk materiale innvendig og i døråpning. Fjerne vegetasjon ved døråpningen.

Bunkeren med standardstørrelse 6x3 meeter

I hjørnet mellom gulv og vegg er det en slisse til elektriske ledninger

Utgang mot nord

INVENTAR
1052

Bunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Bunker
Inventarnummer	1052
Koordinater (UTM 33N)	N204315,625 Ø6547308,532
Opprinnelig bruk	Bunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	2,10m
Størrelse:	Grunnflate: ca 3 kvm Innvendig: 2,00 x 1,53m	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Bunkeren er oppført i armert betong, og har buet tak av korrugerte stålplater, som er selvbærende. Gulv av tynn betongsåle. Utvendig er konstruksjonen grovt forblendet med murt bruddstein. Døren er en tynn 10mm enkel stålplate, grønnmalt og er satt ut i vegglivet. Den er fra 1960-årene, den tyske døren var trolig av tre.

Bunkeren inneholder ett rom. Støpt, relativ tynt gulvdekke. EL-kabler og koblingsboks fra 2.verdenskrig er bevart. Enkle frittstående oppbevaringshyller i tre fra senere tid står igjen.

I tilknytning til bunkeren er det en sikringsboks med hengslet treluke, som er forblendet innvendig med to enkle planker. Luken er grønnmalt.

VERNEVERDI

Bunkeren utgjør en vesentlig del av fortets nærforsvar. Den er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

Buet tak med bærende stålplater

HISTORIKK

Tyskbygget. Bunkeren ble brukt til midlertidig oppbevaring av håndvåpen og annen ammunisjon under militære øvelser i de senere årene.

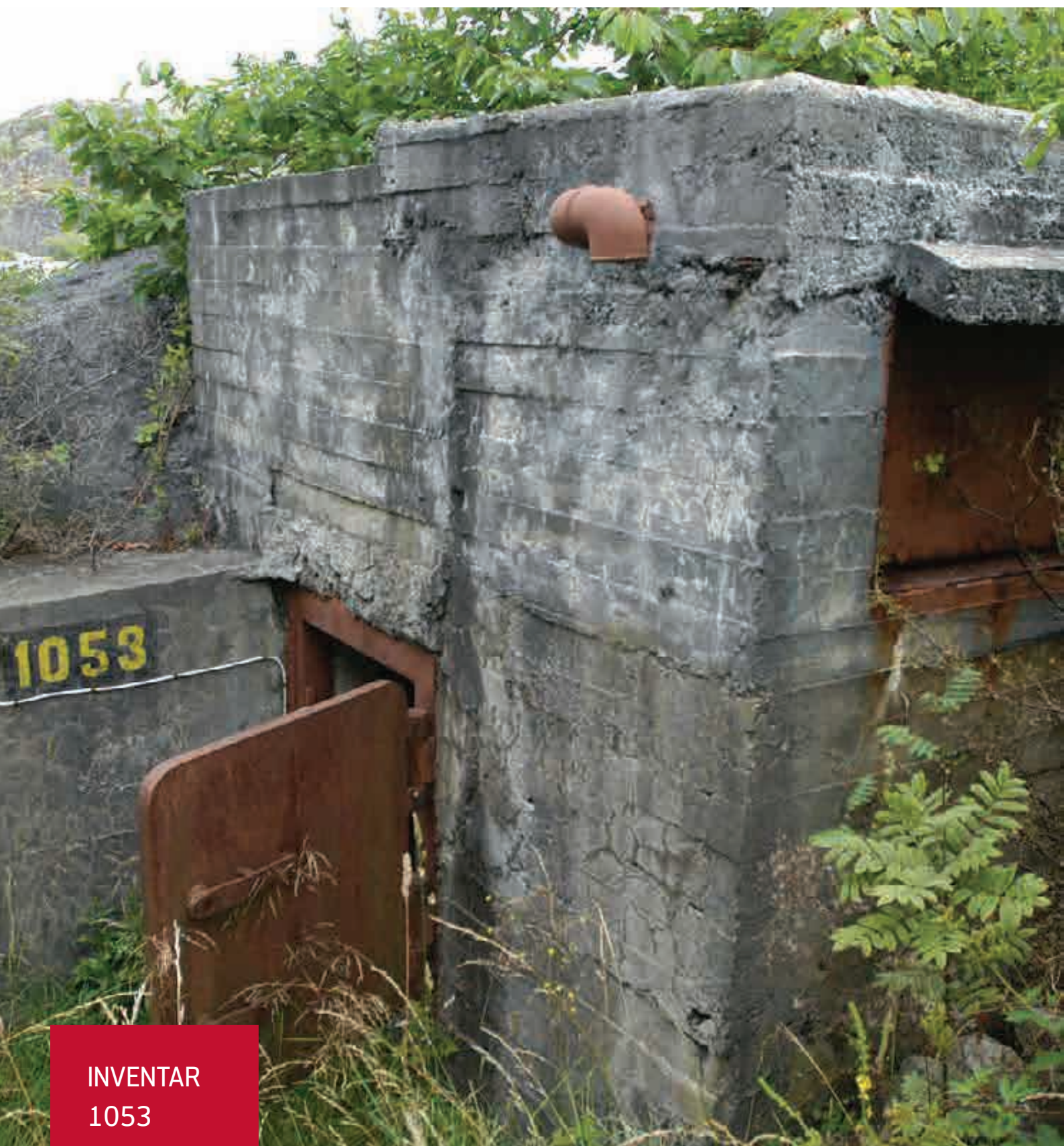
Plan

Snitt

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne vegetasjonen i konstruksjonen. Kraftig beskjæring av de nærmeste trærne. Børste bort rust på stålplater fra innsiden og rustbehandle dem. Døren sandblåses og rustbehandles og males på begge sider. Det er viktig med jevnlig tilsyn av avfukteranlegget.

INVENTAR
1053

Kusy-stilling - Nord

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	KUSY-stilling i nord
Inventarnummer	1053
Koordinater (UTM 33N)	N204254,474 Ø6547580,799
Opprinnelig bruk	Kuppelsylindrisk dekningsrom og mitraljøsestilling
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Landsverneplan for Forsvaret, verneklasse 1
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	Slutten av 1950-tallet	Takhøyde:	2,25m Kuppel (innvendig): 1,95m
Størrelse:	Grunnflate: ca 3,5 kvm 2,65 x 1,32m Kuppel: Innvendig diameter: 3,00m	Antall rom:	2

BESKRIVELSE

Stillingen er i sin helhet oppført i armert betong. Konstruksjonen består av et rom under kuppelen og gang. Inngangsparti med jernluke 0,90 x 0,90 m og åpning med ståldeksel i bakkant. I kuppelrommet er det et skyteskår til overvåking av det flate området i nordøst. Innvendig kalkstrøket. EL-kabler, koblingsboks samt stativ til telefon samt kart/instruks o.l. er fortsatt på plass. Gulv i betong.

VERNEVERDI

KUSY- stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen og viser fortets utvikling av nærforsvar etter annen verdenskrig. Stillingen er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Oppført mot slutten av 1950-tallet av Forsvarets bygningstjeneste som et prøveprosjekt for atomsikre bunkere. Stillingen ble brukt til nærforsvar av HV til 1991.

VEDLIKEHOLDSRÅD

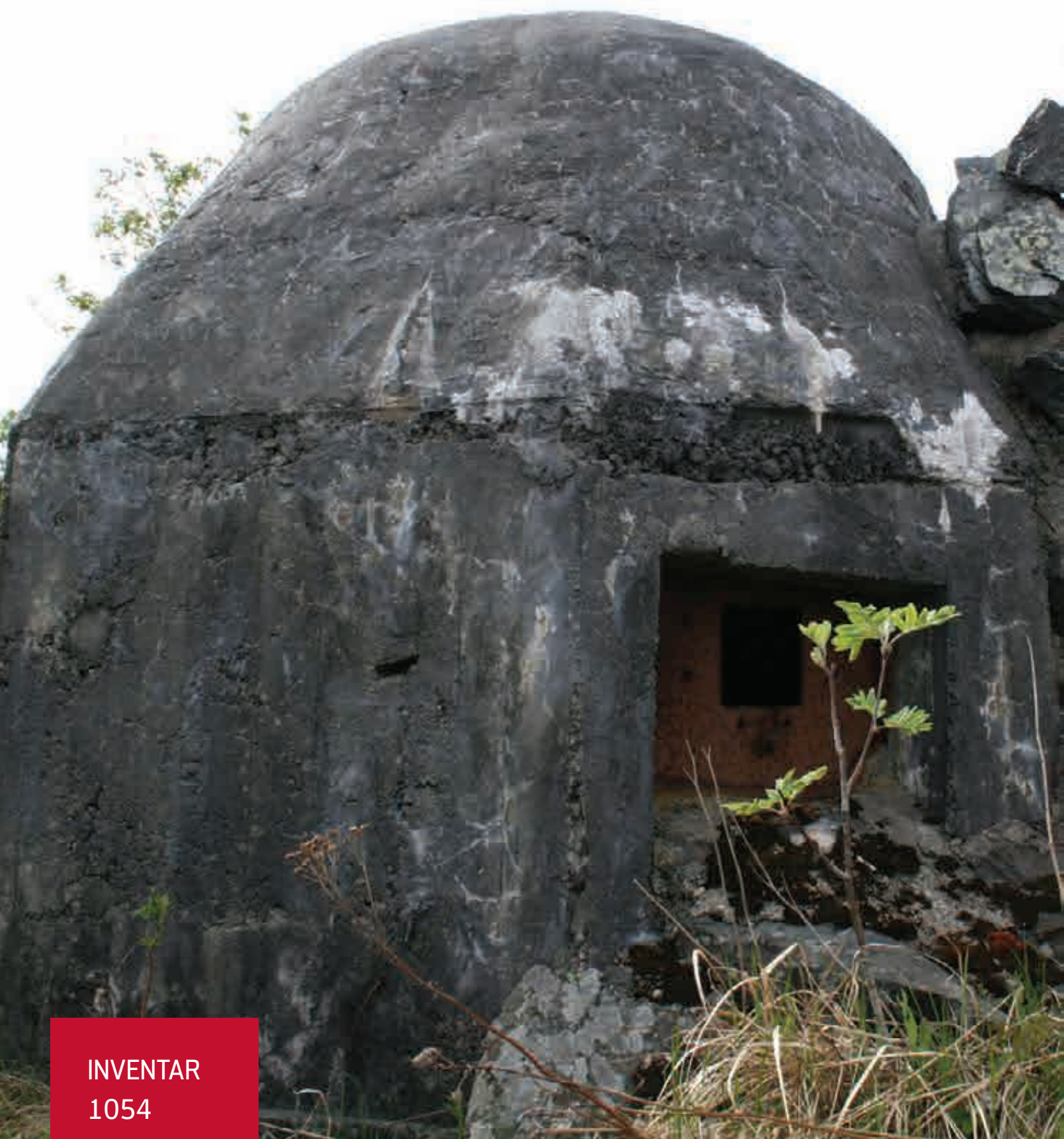
Jernluker og jerdør bør rustbankes og rustbehandles. Fjerne vegetasjon, slik som små trær og buskvekster, som vokser i og nær konstruksjonen. Kalkhvitte innvendig.

Kuppelrommet med skyteskår mot nord

Kusystilling sett ovenfra

INVENTAR
1054

Kusy-stilling - Øst

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Kusy-stilling i øst
Inventarnummer	1054
Koordinater (UTM 33N)	N204479,841 Ø6547338,141
Opprinnelig bruk	kuppelsylindrisk dekningsrom og mitraljøsestilling
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	Slutten av 1950-årene	Takhøyde:	-
Størrelse:	-	Antall rom:	2

BESKRIVELSE

Stillingens vegger er i armert betong og har en tykkelse på ca 20 cm mens taket er ca 30 cm tykt. Innvendig er forskalingsbord godt synlig på betongoverflaten. Presisjonsnivået i overgangene, på hjørner og kanter er relativt grovt. Stillingen har et inngangsparti med flatt tak, og kuppelen rett bak. Inngangsluke i jern med to håndtak. Ett skyteskår mot nord også med jernluke. Stillingen er plassert strategisk i bakkant av stranden for å sikre fortets område fra øst.

VERNEVERDI

KUSY- stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen og viser fortets utvikling av nærforsvar etter annen verdenskrig. Stillingen er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Det kuppelsylindriske dekningsrom ble oppført på slutten av 1950-årene av Forsvarets bygningstjeneste som prøveprosjekt vedr. atomsikre stillinger.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Jernluker og jerndør bør rustbankes og rustbehandles. Fjerne vegetasjon, slik som små trær og buskvekster som vokser i og nær konstruksjonen. Mose på betong koster bort med en stålborste. Kalkhvite innvendig.

Kuppelrommet med skyteskår mot nordøst

Stillingen sett fra øst

**INVENTAR
1056**

Oerlikonstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Stilling til 20mm Oerlikon automatkanon
Inventarnummer	1056
Koordinater (UTM 33N)	N204212,029 Ø6547525,388
Opprinnelig bruk	Standplass for luftvernkanon
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1961	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter ca. 3 meter	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Standplass i betong, sirkulærform med brystvern av løs stein. Værskydd i aluminium skjuler en jernplate 60cm i diameter med bolter til feste av det krinolineformede stativet. Standplassen er oppført mye enklere enn standardtegninger (regelbau).

Dyp løpegrav av murt stein i bakkant mot luftvernstilling inv.nr. 1008.

Plassert nordvest for kanon 1 inv.nr.1012.

VERNEVERDI

Stillingen viser hvordan et kystfort etter krigen ble oppsatt med luftvernutstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

20mm Oerlikon erstattet 20mm Flak C/38 i Kystartilleriets luftvernoppsetninger i siste halvdel av 1950-tallet. På Oddane fort ble 8 stk 20mm Oerlikon ferdig montert i 1961. De utgjorde sammen med 2 stk Bofors kanoner standard luftvernoppsetning på flankefortene i Oslofjorden.

I 1980-81 ble alle 20mm Oerlikon tatt ut av bruk.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Rustbehandle jernplate. Fjerne vegetasjon i steinmurene. Tauverk kan med fordel erstattes med mer varig stålvaiere.

**INVENTAR
1057**

Oerlikonstilling

Oerlikonkanonstilling med værskyddboks i aluminium

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Stilling til 20mm Oerlikon automatkanon		
Inventarnummer	1057		
Koordinater (UTM 33N)	N204197,464 Ø6547503,765		
Opprinnelig bruk	Standplass for luftvernkanon		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1961	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter ca. 3 meter	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Standplass i betong, sirkulærform med enkelt brystvern av løs stein. Her sto fra krigen en 20mm FLAK C/38 og det ble påbegynt en bunker som det ikke ble noe av. Kun deler av grunnmuren er bevart. Værskydd i aluminium skjuler jernplate 60 cm i diameter med bolter til feste av det krinolineformede stativet. Plassert sydvest for kanon 1 inv.nr.1012.

VERNEVERDI

Stillingen viser hvordan et kystfort etter krigen ble oppsatt med luftvernutstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

20 mm Oerlikon erstattet 20mm Flak C/38 i Kystartilleriets luftvernoppsetninger i siste halvdel av 1950-tallet. På Oddane fort ble 8 stk 20mm Oerlikon ferdig montert i 1961. De utgjorde sammen med 2 stk Bofors kanoner standard luftvernoppsetning på flankefortene i Oslofjorden. I 1980-81 ble alle 20mm Oerlikon tatt ut av bruk.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Rustbehandle jernplate. Holde vegetasjonen nede. Ved behov erstatte forankring av aluminiumsboks med stålwire, som festes tilstrekkelig.

Løpegrav fra oerlikon til kanon 1

Grunnmur til ubygget bunker

INVENTAR
1058

Oerlikonstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Stilling til 20mm Oerlikon automatkanon		
Inventarnummer	1058		
Koordinater (UTM 33N)	N204161,056 Ø6547341,461		
Opprinnelig bruk	Standplass for luftvernkanon		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1961	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter ca 3 meter	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Betongplattning ca 20 cm tykk, intet brystvern, sentral jernplate med bolter til feste av det krinolineformede stativet. Værskydd i aluminium malt med kamuflasjefarge. Enkel standplass som minner lite om standardtegningen den skulle bygges etter.

Den er plassert på toppen av kanon 2 inv.nr.1016.

VERNEVERDI

Stillingen viser hvordan et kystfort etter krigen ble oppsatt med luftvernutstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

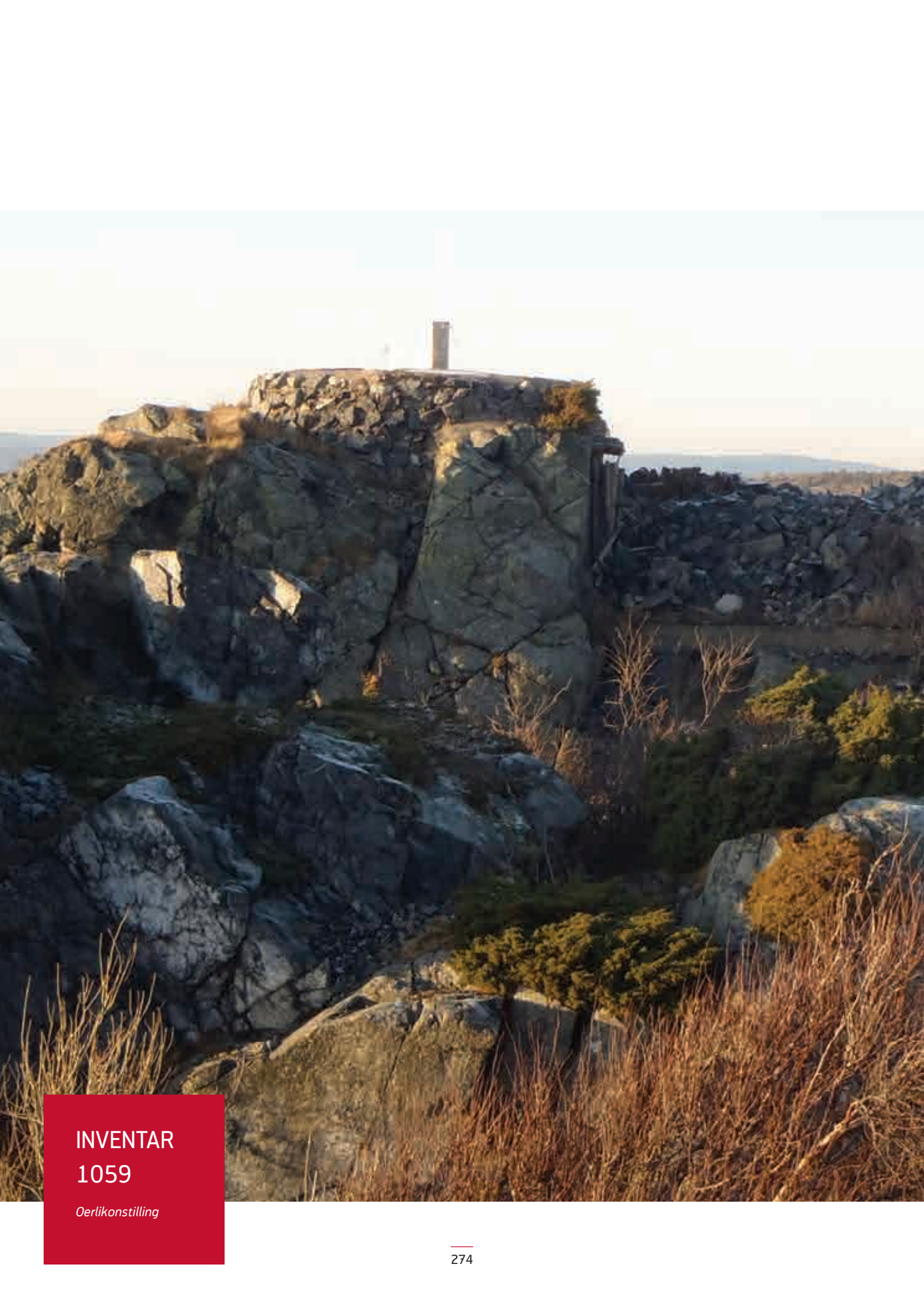
HISTORIKK

20mm Oerlikon erstattet 20mm Flak C/38 i Kystartilleriets luftvernoppsetninger i siste halvdel av 1950-tallet. På Oddane fort ble 8 stk 20mm Oerlikon ferdig montert i 1961. De utgjorde sammen med 2 stk Bofors kanoner standard luftvernoppsetning på flankefortene i Oslofjorden. I 1980-81 ble alle 20mm Oerlikon tatt ut av bruk.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Rustbehandle jernplate. Holde vegetasjonen nede. Ved behov erstatte forankring av aluminiumsboks med stålwire, som festes tilstrekkelig.

**INVENTAR
1059**

Oerlikonstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Stilling til 20mm Oerlikon automatkanon		
Inventarnummer	1059		
Koordinater (UTM 33N)	N204188,604 Ø6547274,973		
Opprinnelig bruk	Standplass for luftvernkanon		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1961	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter ca. 3 meter	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Her lå en kanonstilling fra 1941 – trolig for luftvern eller panservern. Standplassen er ikke bygget etter standardtegninger, men tilpasset den eldre stillingen. Brystvern i betong ca 1 meter høyt, 4 nisjer til ammunisjon. Forblendet utvendig med murt bruddstein. Jernplate 60 cm i diameter med jernbolter til feste av den stasjonære affutasjen. Denne er fjernet men jernplaten er beskyttet under værskydd i aluminium.

Plassert syd for kanon 2 - inv.nr.1016.

VERNEVERDI

Stillingen viser hvordan et kystfort etter krigen ble oppsatt med luftvernutstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

I bakkant av den tidligere stillingen lå en forlegningsbunker slik at mannskapet kunne gå opp til stillingen innefra. Bunkeren var bygget av tømmer med betongtak ca 20 cm tykk. Bordveggene inne var kledd med porøse fiberplater. Det var oven i alle rom. Bunkeren ble revet i slutten av 1960-årene.

20 mm Oerlikon erstattet 20 mm Flak C/38 i Kystartilleriets luftvernoppsetninger i siste halvdel av 1950-tallet. På Oddane fort ble 8 stk 20mm Oerlikon ferdig montert i 1961. De utgjorde sammen med 2 stk Bofors kanoner standard luftvernoppsetning på flankefortene i Oslofjorden. I 1980-81 ble alle 20mm Oerlikon tatt ut av bruk.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Rustbehandle jernplate. Holde vegetasjonen nede. Ved behov erstatte forankring av aluminiumsboks med stålwire, som festes tilstrekkelig.

**INVENTAR
1060**

Oerlikonstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Stilling til 20mm Oerlikon automatkanon		
Inventarnummer	1060		
Koordinater (UTM 33N)	N204223,804 Ø6547222,759		
Opprinnelig bruk	Standplass for luftvernkanon		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1961	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter ca 3 meter	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

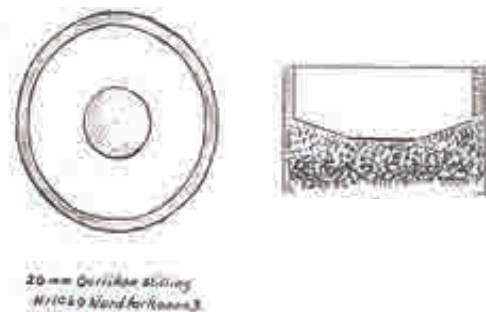
Standplass i betong med høyt brystvern, uten håndmagasiner og uten avtrapping. Betonggulv heller svakt mot den sentrale jernplaten. Jernplaten er 60 cm i diameter med bolter til feste av den stasjonære affutasjen og er beskyttet under et værskydd i aluminium. Standplassen er bygget etter standardtegninger (regelbau), men noe enklere.

Standplassen er bygget opp på en eldre stilling, hvorav brystvern og ammunisjonsrom er fortsatt synlige mot nordøst.

Plassert nord for kanon 3 inv.nr.1022.

VERNEVERDI

Stillingen viser hvordan et kystfort etter krigen ble oppsatt med luftvernutstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

20 mm Oerlikon erstattet 20mm Flak C/38 i Kystartilleriets luftvernoppsetninger i siste halvdel av 1950-tallet. På Oddane fort ble 8 stk 20mm Oerlikon ferdig montert i 1961. De utgjorde sammen med 2 stk Bofors kanoner standard luftvernoppsetning på flankefortene i Oslofjorden. I 1980-81 ble alle 20mm Oerlikon tatt ut av bruk.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Rustbehandle jernplate. Holde vegetasjonen nede. Ved behov forankre aluminiumsboks med stålwire som festes tilstrekkelig.

**INVENTAR
1061**

Oerlikonstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Stilling til 20mm Oerlikon automatkanon		
Inventarnummer	1061		
Koordinater (UTM 33N)	N204232,77 Ø6547153,57		
Opprinnelig bruk	Standplass for luftvernkanon		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1961	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter ca. 3 meter utvendig	Antall rom:	-

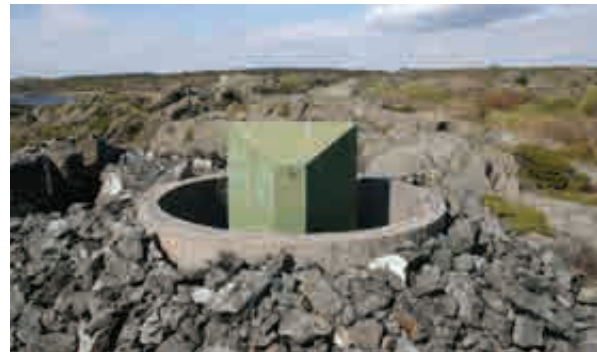
BESKRIVELSE

Standplass i armert betong, sirkulært formet med høyt brystvern og avtrappende ring, men uten håndmagasiner. Jernplaten er ca 60cm i diameter med bolter til feste av kanonstativet er skjult under et treformet værskydd i aluminium. Plassert ca. 40 meter syd for kanon 3 inv.nr.1022. Den er plassert midt i en tidligere standplass til en fransk 10,5cm feltkanon Schneider-Creusot L/28 M1913. Rester av trapp, ammunisjonsrom og brystvern er fortsatt synlige.

Av de 8 standplasser til Oerlikon kanon som er bygget på Oddane fort, er det denne som er nærmest oppført etter standardtegninger (regelbau).

VERNEVERDI

Stillingen viser hvordan et kystfort etter krigen ble oppsatt med luftvernutstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

20 mm Oerlikon erstattet 20mm Flak C/38 i Kystartilleriets luftvernoppsetninger i siste halvdel av 1950-tallet. På Oddane fort ble 8 stk 20mm Oerlikon ferdig montert i 1961. De utgjorde sammen med 2 stk Bofors kanoner standard luftvernoppsetning på flankefortene i Oslofjorden. I 1980-81 ble alle 20mm Oerlikon tatt ut av bruk.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Rustbehandle jernplate. Holde vegetasjonen nede. Ved behov forankre aluminiumsboks med stålwire, som festes tilstrekkelig.

**INVENTAR
1062**

Oerlikonstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Stilling til 20mm Oerlikon automatkanon		
Inventarnummer	1062		
Koordinater (UTM 33N)	N204382,334 Ø6547290,121		
Opprinnelig bruk	Standplass for luftvernkanon		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1961	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter ca 3 meter utvendig	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Standplassen til Oerlikon er bygget i armert betong ca 20 cm tykt, og er plassert oppå en gammel kanonstilling til en 10,5 cm kanon på dreieskive, flyttet i 1942 (se inv.nr 1038). Midt på oerlikonstandplassen er det en jernplate med bolter til feste av stativet til kanonen. Værskydd mangler.

Plassert nordøst for KO-plass inv.nr.1031.

VERNEVERDI

Stillingen viser hvordan et kystfort etter krigen ble oppsatt med luftvernutstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

20mm Oerlikon erstattet 20mm Flak C/38 i Kystartilleriets luftvernoppsetninger i siste halvdel av 1950-tallet. På Oddane fort ble 8 stk 20mm Oerlikon ferdig montert i 1961. De utgjorde sammen med 2 stk Bofors kanoner standard luftvernoppsetning på flankefortene i Oslofjorden.

I 1980-81 ble alle 20mm Oerlikon tatt ut av bruk. De skulle erstattes med 20mm Rheinmetall kanoner, med det ble aldri noe av.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Rustbehandle jernplate.
Holde vegetasjonen nede.

**INVENTAR
1063**

Oerlikonstilling

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Stilling til 20mm Oerlikon automatkanon		
Inventarnummer	1063		
Koordinater (UTM 33N)	N204372,068 Ø6547308,67		
Opprinnelig bruk	Standplass for luftvernkanon		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1961	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter ca. 3 meter utvendig	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Her lå det en stilling fra 1941 med løpegrav ned til inv.nr.1034. Langs løpegraven en mitraljøsestilling (inv.nr 1039). Standplassen består av en støpt betongsåle ca 20cm tykk, med en sentral jernplate med bolter til feste av den stasjonære affutasjen. Værskyddet, aluminiumboksen, skjulte det krinolinfornede stativet som nederst hadde en flens med hull for feste til standplassen. Stativet er fjernet men værskydd er på plass. Plassert nord for KO-plass inv. nr.1031.

Generelt ble standplass til Oerlikon bygget etter standardtegninger (regelbau), men i dette tilfellet er plassen tilpasset den gamle stillingen med steinblokk som brystvern. Vi ser spor etter et betongdekke. En VHF antenne til KO-plass.

VERNEVERDI

Stillingen viser hvordan et kystfort etter krigen ble oppsatt med luftvernutstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

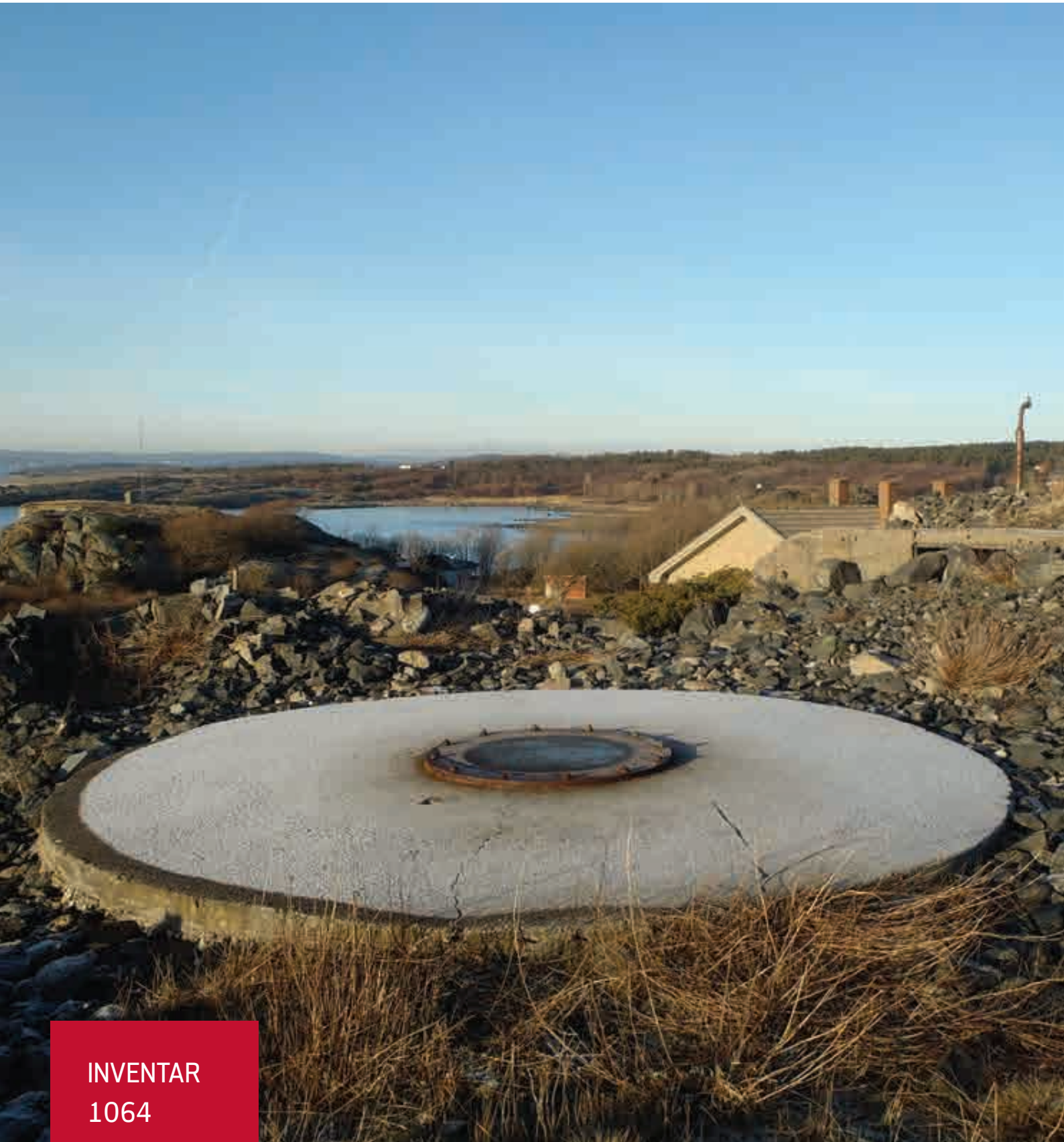
20mm Oerlikon erstattet 20mm Flak C/38 i Kystartilleriets luftvernoppsetninger i siste halvdel av 1950-tallet. På Oddane fort ble 8 stk 20mm Oerlikon ferdig montert i 1961. De utgjorde sammen med 2 stk Bofors kanoner standard luftvernoppsetning på flankefortene i Oslofjorden.

I 1980-81 ble alle 20mm Oerlikon tatt ut av bruk. De skulle erstattes med 20mm Rheinmetall kanoner, med det ble ikke noe av.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Rustbehandle jernplate. Holde vegetasjonen nede. Ved behov erstatte forankring av aluminiumsboks med stålwire, som festes tilstrekkelig.

Sette opp et rekkverk foran det brystvernet som er sklidd ut. Utføres som smijernrekkverk med enkle stolper og spiler.

INVENTAR
1064

*Standplass
Bofors kanon*

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Standplass for 40mm Bofors kanon
Inventarnummer	1064
Koordinater (UTM 33N)	N204321,193 Ø6547233,564
Opprinnelig bruk	Luftvern skyts i Kystartilleriet
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1961	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter ca. 3 meter	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Standplassen i støpt betong ca 20 cm tykk, med festeplate og oppstående bolter for fastskruing av affutasjen. Standplassen er oppført midt på en tidligere kanonstandplass – trolig en 12cm feltkanon Cockerill L/37 M1931 av belgisk fabrikat. Deler av brystvern med ammunisjonsrom er fortsatt synlig.

VERNEVERDI

Stillingen viser hvordan et kystfort etter krigen ble oppsatt med luftvern utstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

40mm LV-kanon Bofors L/60 ble tatt i bruk på flankefortene etter moderniseringen i 1961. På Oddane fort ble det anskaffet 2 stk (inv.nr.1064 og 1065), pluss en til som var mobil. Den sto på vogn inne i bunker 1024 og kunne kjøres ut ved behov.

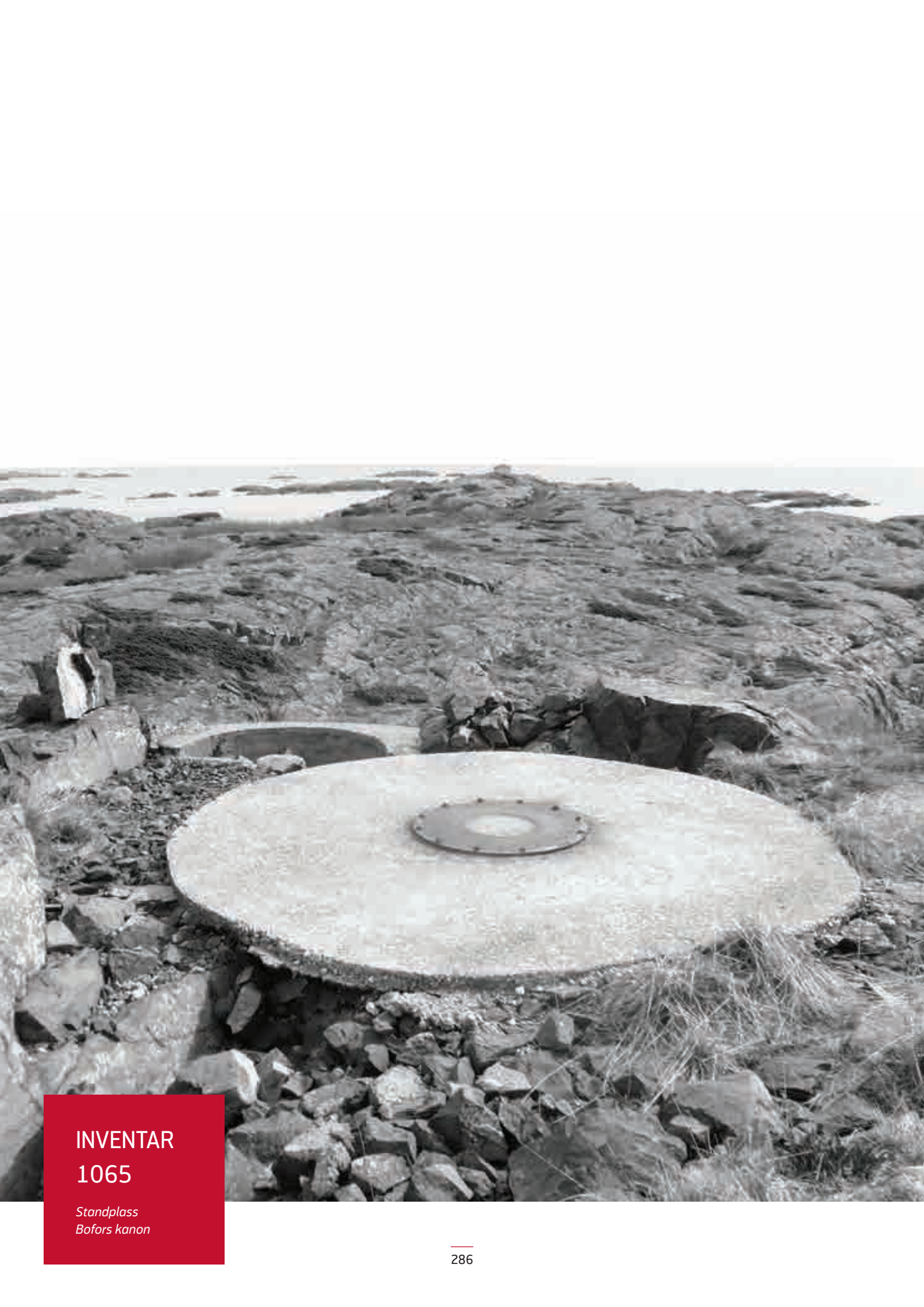
2 stk 40mm og 2 stk 20mm kanoner ble standard luftvern utrustning på flankefortene. Kanonene ble tatt ut av bruk av Kystartilleriet i 1992. De ble ikke erstattet. De var vesentlig brukt mot fly, men kunne også brukes mot mark- og sjøsmål.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Festeplate og jernring rustbehandles.
Holde vegetasjonen unna fundamentet.

Standplass for Boforskanonen vest for kommandoplass 1028

INVENTAR
1065

*Standplass
Bofors kanon*

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Standplass for 40mm Bofors kanon
Inventarnummer	1065
Koordinater (UTM 33N)	N204379,537 Ø6547201,147
Opprinnelig bruk	Luftvernskyts i Kystartilleriet
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1961	Takhøyde:	-
Størrelse:	Diameter ca. 3meter	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Standplassen i armert betong med festeplate og oppstående bolter for fastskruing av affutasjen.

Standplassen er bygget tett ved en MG-stilling i betong (inv.nr.1076) fra 1941.

VERNEVERDI

Stillingen viser hvordan et kystfort etter krigen ble oppsatt med luftvernutstyr, og representerer en viktig del av den fortifikatoriske helheten.

HISTORIKK

40 mm LV Bofors luftvernkanoner ble tatt i bruk på flankefortene etter moderniseringen i 1961. På Oddane fort ble det anskaffet 2 stk 40 mm LV-kanoner Bofors L/60 (inv.nr.1064 og 1065), samt en til som var mobil. Den sto på vogn inne i bunker 1024 og kunne kjøres ut ved behov. Kanonene ble tatt ut av bruk av Kystartilleriet i 1992, fjernet og kjørt til Horten. De ble ikke erstattet.

Kanonene var vesentlig brukt mot fly, men den kunne også brukes mot mark- og sjømål.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Festeplate rustbehandles.
Holde vegetasjonen unna fundamentet.

**INVENTAR
1066**

Forlegningsbunker

Fasade nord

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker
Inventarnummer	1066
Koordinater (UTM 33N)	N204385,082 Ø6547312,435
Opprinnelig bruk	Forlegningsbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	-
Størrelse:	-	Antall rom:	1

Detalj av takkonstruksjon

BESKRIVELSE

Oppført av murt bruddstein og betongpilarer fra lemmebrakkene. Takkonstruksjonen består av bærende tømmer med trapesformede stålplater med støpt betong og løse stein oppå. Taket er delvis rast sammen. 1 vindu med 1 fag dekket utvendig med lem, jernprofil til vindusdrage. Opprinnelig dør i meget dårlig stand.

VERNEVERDI

Bunkeren er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Ved det ytre mer feltmessige områdene var bunker-konstruksjonen noe enklere. Som i dette tilfelle var bunkere bygget av teglstein med tak av tømmerstokker med stålplater og støp. Bunkeren var forblendet med stein.

Bunkeren har ikke vært i bruk etter 2.verdenskrig.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Bunkeren er sammenrast og må totalrehabiliteres. Før demontering må konstruksjons-oppbygning dokumenteres. Takkonstruksjon plukkes ned til betong/gråsteinsvegg. Ytterveggen kontrolleres for stabilitet. Takkonstruksjonen bygges opp igjen som opprinnelig med to skift med teglstein mellom bærende tømmerstokker.

Jerndragere over dør- og vindusåpninger kontrolleres og rustbehandles, ev. skiftes om nødvendig. Det må lages ny dør som kopi av eksisterende. Vindu settes i stand eller byttes om nødvendig. Kraftige korrugerte stålplater rustbehandles og legges tilbake om mulig eller erstattes med nye. Nødvendig forskaling for støping av betong ovenpå stålplatene. Betongen påklebes takpapp før konstruksjonen skjules av et lag med løs stein.

Vegetasjon i konstruksjonen fjernes. Jord foran inngangsdør skaves vekk. Nødvendig opprydding innvendig. Sørg for at vann ledes vekk fra bygningen og ikke inn i bygningen.

Veggen er bygget delvis med ferdigstøpte pilarer til lemmebrakker og murt bruddstein

**INVENTAR
1067**

Forlegningsbunker

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Forlegningsbunker
Inventarnummer	1067
Koordinater (UTM 33N)	N 204387,541 Ø6547305,143
Opprinnelig bruk	Forlegningsbunker
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-1945	Takhøyde:	-
Størrelse:	-	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Bunkeren er oppført i armert betong, og har buet tak av korrugerte stålplater, som er selvbærende. Betonggulv. Utvendig er konstruksjonen grovt forblendet med bruddstein og jordmasse.

Jerndrag over døren. En-fløyet dør med faspanel, gråmalt med dørkarmer grønnmalt. Et lite to-rams vindu.

VERNEVERDI

Bunkeren er en viktig del av helheten og er med på å forklare fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Ved det ytre mer feltmessige områdene var bunker-konstruksjonen noe enklere. Som i dette tilfelle var bunkere bygget av teglstein med tak av tømmerstokker med stålplater og støp. Bunkeren var forblendet med stein.

Bunkeren har ikke vært i bruk etter 2.verdenskrig.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Dersom fuktinntrengning er et stort problem, kan man skave av jorden over bunkeren for å tette mot lekkasjer ovenfra før jord og torv legges tilbake. Innvendig bør stålplatene rustbehandles for å forsinke nedbrytningen.

Treet som står til høyre for inngangen presser ut betongmur, og bør derfor felles. Innvendig opprydding. Fjerne trematerialer som ikke hører hjemme her.

INVENTAR
1070

Standplass

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Standplass for maskingevær
Inventarnummer	1070
Koordinater (UTM 33N)	N204409,944 Ø6547292,091
Opprinnelig bruk	Standplass for maskingevær
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1941	Takhøyde:	-
Størrelse:	-	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Standplass er i sin helhet støpt i betong med typisk sirkulær form og en sentral halv sylindersøyle. Øverst på brystvern er det en slisse i betongen til feste av føtene til mitraljøse. En nisje til ammunisjon. Stillingen er sprengt ut i fjell og forblendet utvendig med murt steinmasse. En vinkellopegrav fører til stillingen.

Stillingen er tilsvarende stillingene 1075 og 1076.

VERNEVERDI

Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne til overvåking av fortets ytterkant mot øst. Ikke i bruk etter 1960-årene.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne torv på betongkonstruksjonen.
Fjerne buskvekster i løpegraver og på steinmantel.
Generelt holde vegetasjonen unna konstruksjonene.

Stilling sett fra sør

Detalj av halv sylindersøyle

**INVENTAR
1071**

Standglass

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	3 standplasser for maskingevær
Inventarnummer	1071
Koordinater (UTM 33N)	N204541,297 Ø6547295,856
Opprinnelig bruk	Standplass for maskingevær
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1941	Takhøyde:	-
Størrelse:	-	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Stillingen består av tre standplasser til luftvernsskyts med en løpegrav som binder dem sammen. Den er plassert på østkanten av fortet til overvåking av sjøsiden. Mitraljøsestillingene er like i form og konstruksjonen er i støpt betong. Tilsvarende stilling - inv.nr. 1023, finnes sør for kanon 3.

En meget pen vinkeløpegrav forbinder standplassene. Den er delvis sprengt ut i fjell og delvis reist med løs bruddstein.

VERNEVERDI

Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne til overvåking av fortets ytterkant mot øst. Ikke i bruk etter 1960-årene.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne torv på betongkonstruksjonen. Fjerne buskvekster i løpegraver og på steinmantel. Generelt holde vegetasjonen unna konstruksjonene.

DEN FØRSTE STANDPLASSEN er i sin helhet støpt i betong og har en typisk vifteform med ammunisjonsnisje sentral plassert på bakkenivået. Stillingen er delvis sprengt ut i fjell og forblendet utvendig med murt steinmasse.

DEN ANDRE STANDPLASSEN er i sin helhet støpt i betong og har en nisje til ammunisjon. Stillingen er delvis sprengt ut i fjell og forblendet utvendig med murt steinmasse.

DEN TREDJE STANDPLASSEN lengst nord er også i sin helhet støpt i betong og har en nisje til ammunisjon. Stillingen er delvis sprengt ut i fjell og forblendet utvendig med murt steinmasse.

INVENTAR
1072

Standplatt

Standplatt 2

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	2 standplass for maskingevær		
Inventarnummer	1072		
Koordinater (UTM 33N)	N204383,747 Ø6547209,011 N 204386,384 Ø6547204,792		
Opprinnelig bruk	Maskingeværstilling		
Nåværende bruk	Ikke i bruk		
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1		
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)		
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr		

Byggeår	1941	Takhøyde:	-
Størrelse:	-	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Det er to standplasser til luftvernsskyts.

DEN FØRSTE ligger tett inntil inv.nr.1065. Standplassen er i sin helhet støpt i betong med typisk sirkulær form og en sentral halvsylindersøyle. Stillingen er sprengt ut i fjell og forblendet utvendig med murt steinmasse. Stillingen tilsvarende i form inv.nr 1070. Den er aldri blitt registrert i HER.

DEN ANDRE ligger noe lenger nord for inv.nr.1065. Standplass er i sin helhet støpt i betong med typisk sirkulær form og en sentral halvsylindersøyle. Øverst på brystvernet er det en slisse i betongen til feste av føttene til mitraljøse. En nisje til ammunisjon. Stillingen er sprengt ut i fjell og forblendet utvendig med murt steinmasse. En forseggjort vinkeløpegrav fører til stillingen.

VERNEVERDI

Stillingen fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillelsen. Nærforsvarstillingen utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

HISTORIKK

Oppført i 1941. Bygget av tyskerne til overvåking av fortets ytterkant mot øst.

Den første stillingen er delvis fylt med løs steinmasse i forbindelse med oppføring av standplass for Bofors kanon i 1961 (inv.nr. 1065).

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne torv på betongkonstruksjonen.
Fjerne buskvekster i løpegraver og på steinmantel.
Generelt holde vegetasjonen unna konstruksjonene.

**INVENTAR
1073**

Mitraljøsestillinger

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	3 Mitraljøsestillinger
Inventarnummer	1073
Koordinater (UTM 33N)	N204228,418 Ø6547148,218
Opprinnelig bruk	Mitraljøsestilling
Nåværende bruk	Ikke i bruk
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Verneklasse 1, (ikke vurdert i Landsverneplan for Forsvaret)
Verneomfang	Eksteriør og interiør med fastmontert utstyr

Byggeår	1940-45	Takhøyde:	-
Størrelse:	-	Antall rom:	-

Løpegrav bygget med utsprengt stein går mellom de tre stillingene

BESKRIVELSE

Sør for kanon 3 er det en løpegrav som fører til 3 forskjellige mitraljøsestillinger. Løpegraven er sprengt ut i fjell og har høye murer bygget med utsprengt stein. I bakkant av stillingene er det en Oerlikon stilling inv. nr. 1061. MG-stillingene er som følgende:

VERNEVERDI

Stillingene med tilhørende løpegrav fremstår i tilnærmet samme tilstand som ved ferdigstillingen. Nærforsvarstillingene utgjør en viktig del av det tyske fortifikatoriske system.

HISTORIKK

Alle tre stillingene er bygget av tyskerne til overvåking av kanon 3 og Sauesund strand i sørvest.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Fjerne torv på betongkonstruksjonen.
Fjerne buskvekster i løpegraver og på steinmantel.
Generelt holde vegetasjonen unna konstruksjonene.

DEN FØRSTE STILLINGEN er et skyteskår sprengt ut i fjell og støpt i sin helhet i betong. Den har en nisje til ammunisjon på bakkeplan. Selve skyteåpningen er midlertidig lukket med en lemm. Stillingen er forblendet på utsiden med løs steinmasse.

DEN ANDRE STILLINGEN er sprengt ut i fjell og bygget i sin helhet i betong. Den har avtrappete og forhøyete ringer lett skrånende utover. Det var trolig for å samle tomhylser som ikke skulle fare av gårde. Stillingen er forblendet med løs steinmasse.

DEN TREDJE STILLINGEN er sprengt ut i fjell og bygget i betong. Den har den typiske sylinderform med midtstilt søyle, men brystvernet er uten den forhøyete kanten.

Den andre stillingen med lyskaster 1023 i bakgrunnen

LANDSKAP

BESKRIVELSE

Fortets område omfatter hovedsakelig to typer elementer:

1. det naturlige terrenget
2. rester etter byggverk og anlegg

TERRENG:

Naturlig knauset og kollet terreng med delvis bratte skrenter ned til sjøen med kratt mellom kollene og områder med enger sentralt på fortet. Oddane fort kan karakteriseres som et noe gjengrodd kystlandskap med kantkrattvegetasjon, vindpåvirket skog i klover og forsenkninger, dammer/pytter/små vannforekomster, takrørsumper, enger inkludert skjellsandpåvirkede tørrenger, små havstrender med basalt grus- og stein. Typisk kantkrattvegetasjon av kystbundne arter er nyperoser, slåpetorn, berberis, geitved, krossved, einer m.fl. Krattskog av osp, rogn, selje, bjørk, ask etc. Det finnes også alm, lind, villmorell, svartor og en 100år gammel skjørpil. Hele området var et åpent landskap før krigen. Under okkupasjonen ble området tatt i bruk til militært formål med flere bunkere delvis sprengt inn i fjellet. Etter krigen har fortet vært i kontinuerlig bruk og utvikling.

I dag er det flere elementer i terrenget som preger området: vest for messebygningen inv.nr. 0001 står det opprinnelige asketre som var tuntre på Oddane

gård; ved siden av asken står skjørpil; engen sentralt på fortet hvor det har vært dyrket grønnsaker før og etter krigen; Halvards allé med osper i den sørlige delen; hele området i nordøst med små krattbusker; basaltstrendene i sør med den sjeldne vasskjeks-arten, flere skjellsand- og sumpområder med hestehavre-dunhavre eng og dammene med forekomst av kranstusenblad. Det er registrert tretten rødlistearter, hvorav fem truede. Området har en rik og variert flora med vårmarihand, maria nøkleblom og starrarter bl.a. knortestarr og glisnestarr – begge lokalt skjeldne.

Det er også registrert et viktig viltområde med hek-kende rødlistede fuglearter f.eks. ærfugl, fasan, tårn-seiler, nattergal, svergspekk, stær. Det er rikt insektliv og dyreliv med bl.a. hjort, hare, rødrev og grevling. Buorm, hoggorm og stålorm er også observert. For ytterligere opplysninger om biologisk-mangfold henvises til Forsvarsbyggs rapport *BM-rapport nr. 78* (2008). Området er også unikt med både 3 gravrøyser fra steinalder og basalt formasjoner ved strendene i sør.

LANDSKAP MED RESTER ETTER BYGGVERK OG ANLEGG:

Det finnes rester etter ulike typer bunkere, stillinger, sperringer, skyttergraver, tufter, murer, antenner, brakkepilarer, skilt m.v. innenfor fortets område. Disse elementer har ikke eget inventarnummer og katalogoppslag men de representerer den militære virksomheten på fortet i de ulike perioder. Herunder gis en kortfattet beskrivelse av forskjellige typer elementer:

Tømmerbunkere: det var flere av dem på fortet. Synlige rester er på østsiden av inv.nr. 1003, mellom 1040 og 1032 og ved stranda i øst ved inv.nr. 1071. Tømmerbunkere var oppført med vertikalt tømmer, betong utenpå, horisontale spikerslag, tømmer og plater innvendig. Taket i betong var papptekket. Idag er det bare betongen som står igjen.

Lemmebrakker: ved kapitulasjonen 8.mai 1945 sto det 31 større og mindre lemmebrakker på fortsområdet. De sto på «ferdige» pilarer, hadde

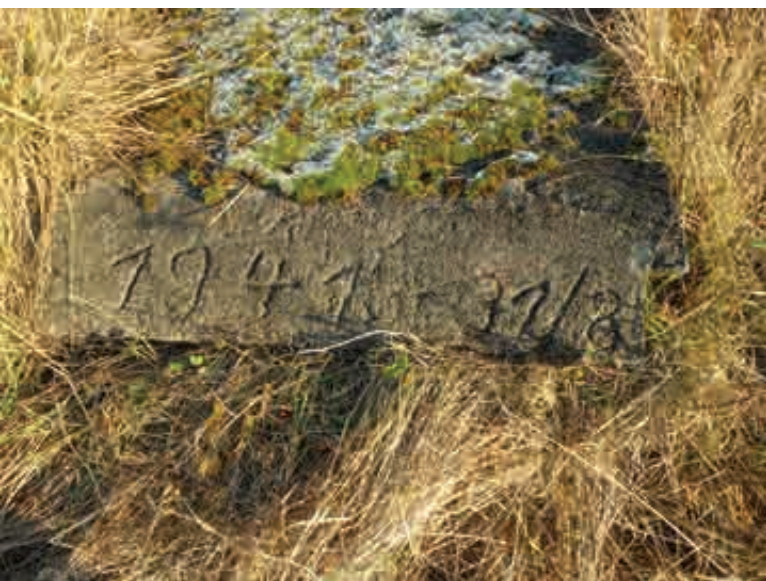

gjennomgående korridor og 4 rom. Rester etter brakkepilarer finnes i området ved stranda i øst og i bakkant av 150cm lyskasterstilling helt i sør – inv.nr. 1048.

Grunnmur, plattinger, kum m.m.: Det finnes flere rester etter betongplattinger, trappetrinn der brakkene og lagerskur sto, og grunnmurer. Blant plattinger f.eks. nordvest for inv.nr. 1024 og ternetest-platting. Av grunnmur f.eks. den til Oddanes fiskebu ved stranda i øst. En delvis sammenrast grunnmur etter en forlegning er å finne ved Oerlikon stilling 1056.

Krigskunst: Krigskunst defineres som et bevisst uttrykk anvendt i konstruksjoner eller områder der det har vært militær okkupasjon eller bruk. Det er hovedsaklig to typer kunst på Oddane: riss og utskjæringer på betong eller stein. F.eks.: Inni bunker 1006 er det risset peiling og avstand til forskjellige mål som bombekasteren kunne nå. I trinnene der det tidligere sto en lemmebrakke i nærheten av inv.nr. 1024 er det risset tallet «1941 31/8». Et hakekors er også risset inn på en stein sør for inv.nr. 1028.

Skilt: Det er flere skilt langs hele fortets strandlinje som varsler om militæranlegg – adgang forbudt. Disse er også omfattet av vernet.

Master, antenner, piperør: Det finnes mange antenner på fortets område. De er omfattet av vernet.

Piggtrådsperringer og minefelt: Tyskerne benyttet mine- og piggtrådsperringer i stor grad. Det ble lagt 8 minefelt langs strandlinjen. I tillegg ble det etablert 15 minefelt mot landsiden på det området som i dag er KNAs campingplass. På kartet fra 1943 er det oppgitt at det var lagt ut 284 miner, i det vesentlige T-miner, dvs ”Teller miner” som var antistridsvognminer. Hele fortsområdet var inngjerdet med piggtråd. I tillegg var det piggtrådsperringer rundt enkelte objekter. I dag er det kun deler av piggtrådsperringen langs strandlinjen i nordøst som er bevart.

HISTORIKK

På den tidligere inngjerdete engen midt på fortet dyrket familien Oddane grønnsaker. Alt som ble dyrket var til bruk for husstanden. Under krigen da gården var okkupert, drev Hans Oddane mest med bunn-garnfiske (lyr og torsk).

Da familien kom tilbake til eiendommen etter kapitulasjonen startet de med en gang dyrking av poteter, korn, rug og noe hvete mest i området nord for inv. nr. 0003 og stranda i øst. I området rett utenfor dagens port dyrket familien diverse grønnsaker bl.a. gulrot og sukkererter.

Det har tidligere vært dyr på beite i området. Familien hadde 1 hest og 4 kuer før krigen. Fra etter krigen og frem til 1966 hadde Hans Oddane på det meste 36

sauer som beitet over hele fortsområde, men særlig rundt våningshuset. De tyskbygde stall og grisehus, som Hans Oddane overtok i 1947, ble brukt som sauefjøs. I 1947 overtok Oddane også garnbua og et stort skur hvor halmballer var lagret (se gammelt bilde). I 1949 kjøpt han en lemmebrakke som var plassert i Fritz allé før inv.nr. 1004. Både skuret og lemmebrakken ble senere fjernet. I de siste 50 år er det ikke vært beitedyr på fortets område.

Etter krigen har fortet vært i kontinuerlig bruk og utvikling, men aktivitetsnivået har likevel vært lite og ferdselen begrenset. Etter nedleggelsen og frem til i dag har fortet vært avstengt med unntak av guidete omvisninger i regi av eieren Halvard Oddane.

VERNEVERDI

Fortsområdet som bearbeidet landskap for militære formål har stor verneverdi. Området inneholder i tillegg til 76 inventarer også rester av byggverk og anlegg som ikke er spesifisert. Disse skal bevares som spor i landskapet og utgjør sammen med terrenget et verdifullt militærhistorisk miljø.

Fortsområdet har også vesentlige naturkvaliteter i form av 8 særskilte naturtypelokaliteter og ett prioritert viltområde. Disse kvaliteter er knyttet til at området har vært avstengt i lengre tid for allmenn ferdsel og bare hatt begrenset militær aktivitet. I tillegg til dette er det også registrert viktige geologiske forekomster i fortsområdet. Samlet sett er det vesentlig å ta være på disse kulturgitte biologiske, - geologiske og zoologiske forekomster i området.

Skarpskyting på "Løkka" HS saltader og 2 mann fra polititroppene, som fikk opplæring i Sverige under krigen. Sykestua til venstre. Det store lagerskuret fikk [min far] Hans Oddane overta til neddriving. Bilde fra Johs Askes fotoalbum

VEDLIKEHOLDSRÅD

BIOLOGISK MANGFOLD:

Det generelle forvaltningsråd for å ivareta biologisk mangfold er å holde kantkratt og skog i klover og forsøkninger i terrenget nede. Spesielt negativt er gjengroing av de små lysåpne og artsrike enger som tidligere ble brukt til høyslått eller dyrking av grønnsaker og diverse korn.

For ytterligere informasjon om naturkvalitetene og forvaltningsråd henvises til Forsvarsbyggs Rapport om biologisk mangfold på Oddane fort, BM-Rapport 78-2008.

LANDSKAP:

Hovedprinsipp for forvaltning av landskap med mange spor etter militær aktivitet er å beholde og eventuelt få tydeliggjort områdets historiske/helhetlige karakter. Generelt innebærer dette bevaring/pleie av vegetasjon som begrenses til ivaretagelse av siktlinjer, forutsigbar ferdsel og nødvendig synliggjøring av de militære sporene. For øvrig får elementene ligge i fred.

PRIVATEIDE
BYGNINGER

GARNBUA

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Garnbua "Katowice"
Eier	Halvard Martin Oddane
Koordinater (UTM 33N)	N204290,137 Ø6547333,863
Opprinnelig bruk	Lager for gassvernustyr
Nåværende bruk	Lager for garn og annet fiskeutstyr
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Foreslått verneklasse 1 eksteriør
Verneomfang	Eksteriør

Byggeår	1941	Takhøyde:	3,85 til mønet
Størrelse:	Grunnflate 17,32 m ²	Antall rom:	1

BESKRIVELSE

Oppført i bindingsverk kledd med stående og liggende panel. Grunnmur av betong. Liggende panel av type weatherboards eller vestlandspanel. Bua har opprinnelig vært malt i rødt med grønne vindskier og hjørnebord. Halvard Oddane skal male bygget igjen med denne fargesetting, restaurering fullføres sommeren 2012. Saltak av takbord tekket med krum teglstein. 1 dør, 1 vindu. Innvendig gulv av betong, vegger og himling panelt med porøse fiberplater.

VERNEVERDI

Bygningen er representant for ikke forsvarsspesifikt tysk byggeri. Den har stor grad av opprinnelighet med hensyn til materialbruk og hovedform. Bygningen inngår som en viktig del av helheten på Oddane fort og viser sammen med de øvrige byggverk og anlegg fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne som lager for gassvernustyr (datidens ABC-rensing) og utstyr for å pusse våpen. Opprinnelig var bygget dobbelt så stort; den delen med materiallager ble revet i 1950-årene.

Overtatt av grunneier Hans Kr. Oddane i juni 1947 og brukt deretter som lager for garn/fiskeutstyr. Opprinnelig fiskegarnbod til H.Kr. Oddane ble revet av tyskerne i 1943.

Til venstre: gavlfasade sørvest
Til høyre: gavlfasade nordøst

VEDLIKEHOLDSRÅD

Bygningen er godt vedlikeholdt, men det gjenstår å male kledningen. Videre anbefales godt tilsyn og ordinært vedlikehold.

GRISEHUS

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Grisehus
Eier	Halvard Martin Oddane
GAB-nummer	162833553
Opprinnelig bruk	Grisehus
Nåværende bruk	Uthus
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Foreslått verneklasse 1 eksteriør
Verneomfang	Eksteriør

Byggeår	1941	Takhøyde:	-
Størrelse:	Grunnflate 27,6 m ²	Antall rom:	5

BESKRIVELSE

Oppført i teglstein, gavlene er i bindingsverk og kledd utvendig med stående panel – rødmalt. Grunnmur av betong. Taktekking med betongstakstein på lekter. Pipe av murstein. 2 vinduer med 6 ruter. To-fløyet luke til loftet i gavlen mot sør. 1 dør med diamantpanel. Vinduer, dører og vindskier grønnmalt.

Innvendig er rommet delt i flere båser til grisene. Støpt betonggulv. Bryggepanne for koking av mat til griser er bevart. Gjødsekum utvendig. Hans Oddane brukte grisehuset til sauene. I perioden 1950-tallet til 1966 hadde han på det meste 36 sauer. Nedenfor huset er det bevart en grind og en steinmurt innhegning til griser.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne i 1941. Overtatt av grunneier Hans Kr. Oddane i juni 1947 og brukt til sauefjøs.

Restaurert i 2002.

VERNEVERDI

Bygningen er representant for ikke forsvarsspesifikt tysk byggeri. Den har stor grad av opprinnelighet med hensyn til materialbruk og hovedform. Bygningen inngår som en viktig del av helheten på Oddane fort og viser sammen med de øvrige byggverk og anlegg fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Bygningen er godt vedlikeholdt og det anbefales generelt fortsatt jevnlig tilsyn og ordinært vedlikehold.

STALL

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Stall
Eier	Halvard Martin Oddane
GAB-nummer	162833545
Opprinnelig bruk	Stall for hester under krigen.
Nåværende bruk	Ikke i bruk. Lager.
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Foreslått verneklasse 1 eksteriør
Verneomfang	Eksteriør

Byggeår	1941	Takhøyde:	-
Størrelse:	Grunnflate: 68,05 m ²	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Oppført av ut- og innvendig kledd bindingsverk. Grunnmur av betong. Liggende weatherboards/vestlandspanel malt i rødt. Saltak av takbord dekket med krumteglstein. Avløp til tank. Støpt gjødselskum på langsiden. 1 vindu med to rammer med 4 ruter. 1 labankdør, 1 to-fløyet dør. Vinduer, dør og vindskier er grønnmalt.

Et tilbygg mot vest - garasjen - med pulttak og bølgeblikktekking. 1 vindu på vestfasaden og 1 to-fløyet dør.

VERNEVERDI

Bygningen er representant for ikke forsvarsspesifikt tysk byggeri. Den har stor grad av opprinnelighet med hensyn til materialbruk og hovedform. Bygningen inngår som en viktig del av helheten på Oddane fort og viser sammen med de øvrige byggverk og anlegg fortets ulike funksjoner, størrelse og kompleksitet.

HISTORIKK

Bygget av tyskerne i 1941. Spilltau til 3 hester. 1/3 del av grunnflate brukt til lagring av fôr. Overtatt av grunneier Hans Kr. Oddane i 1947. Brukt til sauefjøs fra ca 1948 til ut i 1960-årene.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Bygningen er i dårlig stand, spesielt fasadene, og bygningen må istandsettes. Store deler av kledningen må trolig skiftes, men størst mulig grad av gjenbruk bestrebes. Malingsrester vurderes mht opprinnelig malingstype. Mulig det skal brukes komposisjonsmaling. Undertaket kontrolleres, men det antas at taktekingen må legges om med stor grad av gjenbruk av teglstein. Ny papp, lekter og sløyfer. Dører og vinduer settes i stand.

VÅNINGSHUS

INVENTAROPPLYSNINGER

Inventarnavn	Våningshus
Eier	Halvard Martin Oddane
GAB-nummer	162833510
Opprinnelig bruk	Våningshus
Nåværende bruk	Feriehus for familien Oddane
Gårds- og bruksnr.	4089/1/1
Vernestatus	Foreslått verneklasse 1 eksteriør
Verneomfang	Eksteriør

Byggeår	1930	Takhøyde:	-
Størrelse:	Grunnflate ca 90,25m ² inkl. veranda	Antall rom:	-

BESKRIVELSE

Oppført i reisverk (plank i not og fjær) kledd med utvendig liggende rustikkpanel med svei kant i 1.etg, og stående panel med avrundet kant i 2.etg. Hus i 1 ½ etasje med kjeller. Kjelleren er oppført tidligere - på slutten av 1800-tallet. Saltak av takbord tekket med betongtakstein. 1 teglstein pipe. Buet gavlfelt med sprinkelverk på begge sider, løkspiss i takutstikk og drager, åpent verandatilbygg (4,10x1,95m) og markerte hjørnebord bidrar til å gi huset et stiluttrykk typisk for 1930-årene. Vinduer i jugendstil med smårutete glass i øvre ramme. Begge dører med kryssbelistning i øvre glassfelt. Noen trekk er altså i Sveitserstil men hovedpreget er Jugend. Inne er veggene kledd med faspanel, og det er tregulv med not og fjær.

HISTORIKK

Våningshuset er det eneste gjenværende av Oddane gård. Tyskerne rekvirerte gården den 8.januar 1940 og øvrige bygninger ble fjernet av tyskerne juli 1943. Våningshuset ble trolig spart fordi det hadde en meget solid kjeller. Selve huset er bygget av Hans Oddane i 1930.

Til venstre: fasade nord
Til høyre: fasade sør

VERNEVERDI

Bygningen har stor grad av opprinnelighet med hensyn til materialbruk og hovedform. Bygningen inngår som en viktig del av helheten på Oddane fort og forteller historien om familien og Oddane gård før og etter okkupasjonen.

VEDLIKEHOLDSRÅD

Bygningen er under restaurering etter antikvariske prinsipper. Etter restaurering anbefales godt tilsyn og ordinært vedlikehold.

